

จังหวัดอำนาจเจริญ

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์
ของจังหวัดอำนาจเจริญ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)
ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐

<https://www.opsmoac.go.th/amnatcharoen-home>

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ

๐๔๕-๕๒๓๐๙๑-๒

คำนำ

จังหวัดอำนาจเจริญโดยคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด (อพก.) ได้ทบทวนและร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมและมุ่งเน้นการบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกับภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ตอบสนองนโยบายรัฐบาล และส่งผลสัมฤทธิ์สู่เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ โดยคณะอนุกรรมการฯ ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นประธาน หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดและนอกสังกัด ตลอดจนภาคเอกชน เป็นอนุกรรมการ มีเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด จะครอบคลุมระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) โดยมีการทบทวน และปรับปรุงใหม่ให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละปีทุกปี เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และยุทธศาสตร์ทุกระดับ ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ แผนพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) SDGs Mega Trends ๒๐๒๓ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลก (Global Megatrends) นโยบายรัฐบาล นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ ฉบับนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นกรอบการจัดทำคำของบประมาณที่เกี่ยวข้องและเป็นแนวทางการพัฒนาภาคการเกษตรในทุกมิติ ทั้งนี้ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ ได้ผ่านความคิดเห็นจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องด้วยแล้ว สุดท้ายนี้คณะผู้จัดทำขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนที่ให้การสนับสนุน การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ ในครั้งนี้ จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

กลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ
กรกฎาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
๑. ที่มา	
๒. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์	
๓. วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ	
๔. คำนิยาม	
๕. แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ	
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดอำนาจเจริญ	๕๙
ส่วนที่ ๓ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ	๙๖
ส่วนที่ ๔ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ	๑๐๙
ส่วนที่ ๕ แบบฟอร์มโครงการแบบย่อ (Project idea) ของโครงการสำคัญด้านการเกษตร และสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ	๑๓๐
ส่วนที่ ๖ ภาคผนวก	๑๓๔

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑. ที่มา

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๕ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้อง และบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ประกอบกับมาตรา ๗๒(๔) รัฐพึงจัดให้มีทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน รวมทั้งการประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการอื่น และมาตรา ๗๓ รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไก ที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำและสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่นใด รวมทั้งมาตรา ๗๕ (วรรค ๓) รัฐพึงส่งเสริม สนับสนุน ค้ำครอง และสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบสหกรณ์ประเภทต่างๆ และกิจการวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลางของประชาชนและชุมชน

๑.๒ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาวเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๑.๓ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำแผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ตามแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ โดยทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ร่วมกันพิจารณาภารกิจของหน่วยงานที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนในแต่ละระดับ รวมทั้งน่านโยบายสำคัญ และสถานการณ์สภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริบทของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มากำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงานในการขับเคลื่อนภารกิจให้ได้ผลลัพธ์ตามที่กำหนด ตลอดจนพิจารณาความต่อเนื่องในการบริหารราชการแผ่นดินควบคู่กับการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยแผนปฏิบัติการฯ จะเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานของ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารในการกำกับ ดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในแต่ละผลผลิต ให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารราชการแผ่นดินในภาพรวม เพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายระดับชาติร่วมกันต่อไป

๒. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ กรอบแผนพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงกำหนดกรอบแนวคิดหลักในการจัดทำ

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด โดยมุ่งเน้นให้มีความเชื่อมโยง สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาในระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร และสหกรณ์ ดังนี้

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)^๑ มิวสิยัทศน์ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อสนองตอบ ต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืนของสถาบันหลัก ของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคง ทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสาน สอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศมีความมั่นคงในเอกราช และอธิปไตย มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคง เป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีการออมสำหรับวัยเกษียณ ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัย และความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุขได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วน มีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ในภาวะความยากจน เศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ทั้งในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศ เพื่อให้สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคตเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย เป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา นอกจากนี้ ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่องไปได้ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้ การรักษาและการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมี

^๑ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๑, ตุลาคม). ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐).

คุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ โดยมีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๐๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง (๐๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (หลัก) (๐๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (๐๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (๐๖) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ การประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๒.๑.๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ

เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคงมั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และเป้าหมายการพัฒนาประเทศข้างต้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาวที่จะทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศในทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการของประเทศได้รับการพัฒนาระดับไปสู่การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่ม และพัฒนากลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจใหม่ที่จะสร้างและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ เพื่อยกระดับฐานรายได้ของประชาชนในภาพรวมและกระจายผลประโยชน์ไปสู่ภาคส่วนต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม คนไทยได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดี เก่ง มีวินัย คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม และมีศักยภาพในการคิดวิเคราะห์ สามารถ “รู้ รับ ปรับใช้” เทคโนโลยีใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง สามารถเข้าถึงบริการพื้นฐาน ระบบสวัสดิการ และกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง

การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบ “ประชารัฐ” โดยประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยแต่ละยุทธศาสตร์มีเป้าหมายและประเด็นการพัฒนา ดังนี้

๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาค้น เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ ได้แก่ (๑) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่เราเก่งทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ (๒) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (๓) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคู่มือใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทาง

การค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลาง และลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสำธรรณรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สามและอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรมคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมาภิบาล และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง ๓ ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง

๖) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยม ความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติดมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม

๒.๑.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

๑) การเกษตรสร้างมูลค่า ประเทศไทยเป็นหนึ่งในผู้เล่นสำคัญด้านการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรในเวทีโลกด้วยพื้นฐานทางพืชเกษตรเขตร้อน และมีข้อได้เปรียบด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่สามารถพัฒนาต่อยอดโครงสร้างธุรกิจการเกษตรด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่ม เน้นเกษตรคุณภาพสูงและขับเคลื่อนการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร เพื่อรักษารฐานรายได้เดิมและสร้างฐานอนาคตใหม่ที่สร้างรายได้สูงทั้งเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป และเกษตรอัจฉริยะ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น

๑.๑) เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

(๑) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการวางแผนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยกำหนดชนิดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นและพื้นที่การผลิต จัดทำแผนการผลิตสินค้าการบริหารจัดการพื้นที่ การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรมและเทคโนโลยี การพัฒนากระบวนการผลิตที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นออกสู่ตลาดสม่ำเสมอถึงสินค้าเกษตรนอกฤดูตลอดจนรวบรวม อนุรักษ์พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่เป็นอัตลักษณ์พื้นถิ่น

(๒) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น การพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรให้เป็นสินค้าเกษตรพรีเมียมเพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน เพิ่มทักษะเพื่อยกระดับการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ได้แก่ ข้าว ผลไม้เมืองร้อน หม่อนไหม/ผ้าไหมไทย ปศุสัตว์ สัตว์น้ำ และอื่น ๆ การบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรและสร้างเครือข่าย การพัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐเพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

(๓) สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการส่งเสริมการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และขึ้นทะเบียนสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ สร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นหรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า พัฒนาคุณภาพมาตรฐาน การรับรองสินค้า และระบบตรวจสอบย้อนกลับ พัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย พัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการสร้างความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น ตลอดจนใช้ประโยชน์จากเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ในการเชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตอื่น เช่น การท่องเที่ยวและบริการ

(๔) พัฒนาลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น พัฒนาการเข้าถึงข้อมูลสินค้า จัดทำฐานข้อมูลผลิตภัณฑ์ ราคา แหล่งผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น สร้างเครือข่ายและช่องทางการจำหน่ายสินค้าถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการด้านการตลาดเฉพาะ สนับสนุนการประชาสัมพันธ์การบริโภคสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในระดับประเทศ และจัดแสดงงานสินค้า ตลอดจนสร้างการรับรู้ความเข้าใจด้านโภชนาการของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

๑.๒) เกษตรปลอดภัย

(๑) สนับสนุนปัจจัยการผลิตเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ที่มีคุณภาพและเหมาะสมการจัดการพื้นที่ สภาพดินและน้ำที่เหมาะสม พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการผลิตเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งการเพิ่มผลผลิตแรงงาน

(๒) วางแผนการผลิตที่มีประสิทธิภาพ สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตรโดยลด ละ เลิก การใช้สารเคมี และการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องปลอดภัย รวมทั้งปรับเปลี่ยนมาทำการเกษตรที่ไม่ใช้สารเคมีและเกษตรอินทรีย์ โดยการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนในการป้องกัน

กำจัดศัตรูพืชเพื่อลดต้นทุนการผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร รวมถึงการค้นคว้าวิจัยนำสารชีวภัณฑ์จากพืชสัตว์ จุลินทรีย์ มาใช้ประโยชน์เพื่อทดแทนสารเคมี

(๓) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่างๆ รวมถึงการพัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตร และอาหารตลอดจนพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(๔) ยกกระดับคุณภาพสินค้าเกษตรให้ได้การรับรองมาตรฐาน เริ่มตั้งแต่ปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานด้านดิน น้ำ พื้นที่ที่เอื้อต่อการผลิตสินค้าให้เป็นไปตามมาตรฐานต่าง ๆ รวมทั้งการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานรัฐในการตรวจรับรองมาตรฐานให้สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว ทัวถึง ทั่นเวลาและเข้าถึงง่าย เพื่อเร่งผลักดันให้เกษตรกรเข้าสู่ระบบการผลิตทางการเกษตรที่ได้มาตรฐานตามระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP) และมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

(๕) ส่งเสริมการผลิตและขยายผลระบบเกษตรกรรมยั่งยืน อาทิ เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติเกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ และวนเกษตร เป็นต้น เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่มีการปนเปื้อนของสารเคมีอันตรายในสินค้าเกษตรและอาหาร และสร้างความปลอดภัยและมั่นคงด้านอาหารในระดับครัวเรือนรวมทั้งสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน เพื่อต่อยอดสู่เกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ ควบคู่กับการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ เริ่มจากการเตรียมความพร้อมและการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์การตรวจรับรองและการแปรรูป จนถึงการตลาดและการประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตรอินทรีย์

(๖) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน ทั้งมาตรฐานที่เป็นขั้นพื้นฐานตามหลักการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตรและพัฒนาต่อยอดไปจนถึงมาตรฐานขั้นสูง เช่น มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ตลอดจนส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า พร้อมทั้งดูแลการผลิตอาหารภายใต้มาตรฐานความปลอดภัย และการคุ้มครองผู้บริโภคและการค้าระดับสากล

(๗) สร้างความตระหนักของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัย เพื่อสุขภาพและโภชนาการที่เหมาะสม การสร้างตราสินค้าและความเชื่อมั่นให้กับสินค้าและบริการเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ และการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

๑.๓) เกษตรชีวภาพ

(๑) วางแผนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพ โดยกำหนดชนิดและพื้นที่การผลิตที่เหมาะสม สำนวจอนุรักษ์ รวบรวมพันธุกรรมพืช สัตว์ และจุลินทรีย์ รวมทั้งสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์ เพื่อนำไปสู่การผลิตและขยายผลเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

(๒) ส่งเสริมการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้วยการจัดระบบการจัดการของเสียจากฟาร์มเกษตร ระบบการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตรและอาหาร โดยสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตร เช่น แกลบ เปลือกและเมล็ด มูลสัตว์ กลับมาแปรรูปเป็นพลังงานทดแทนหรือพลังงานชีวภาพ หรือผลิตเป็นปุ๋ย เพื่อใช้ในระดับครัวเรือนและชุมชน ตลอดจนการผลิตในเชิงอุตสาหกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยและรักษาสิ่งแวดล้อม

(๓) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ โดยมีปริมาณสารสกัดเพียงพอและปลอดภัยจากสารเคมี เพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอางรวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากผลิตภัณฑ์สมุนไพร เช่น สมุนไพรแปรรูป ตลอดจนการปลูกพืชสมุนไพรเพื่อการปศุสัตว์

(๔) ยกระดับเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจเกษตรขนาดกลางและเล็กบนฐานทรัพยากรชีวภาพ สนับสนุนการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจ (เชิงพาณิชย์) ให้เข้มแข็งและยั่งยืน โดยนำทรัพยากรชีวภาพในท้องถิ่นหรือชุมชนมาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของตลาด สนับสนุนแหล่งเงินทุนสำหรับการดำเนินการจัดตั้งวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการบริหารจัดการ รวมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายกับภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และบริการ

(๕) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป การวิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ อาทิ อาหาร เวชภัณฑ์ เครื่องสำอาง และพลังงานชีวภาพ รวมทั้งยกระดับผลิตภัณฑ์สู่สินค้าพรีเมียมและการสร้างตราสินค้า ตลอดจนมีการใช้ฐานจากความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อใช้ประโยชน์และต่อยอดไปสู่การผลิตในเชิงอุตสาหกรรม

(๖) ส่งเสริมการทำการตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตรชีวภาพตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย โดยใช้โอกาสจากความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบันที่หันมาใส่ใจสุขภาพ และการรักษาสິงแวดล้อมทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ

๑.๔) เกษตรแปรรูป

(๑) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่ได้มาตรฐานและเพียงพอเพื่อเชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง สำหรับใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าสูง โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

(๒) ส่งเสริมการแปรรูปขั้นต้นและขั้นกลาง โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป เพื่อสร้างความแตกต่างและเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร รวมทั้งผลักดันให้มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะ และผลิตภัณฑ์คุณภาพสูงที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์และอุตสาหกรรมขั้นสูง

(๓) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิต กระบวนการหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป อาทิ บรรจุภัณฑ์อัจฉริยะ ระบบควบคุมคุณภาพและความปลอดภัย ระบบติดตามผลิตภัณฑ์ระหว่างขนส่ง และยืดอายุของอาหารและสินค้าเกษตรในบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้าการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการแปรรูป อุปกรณ์ เครื่องจักรกลเพื่อการแปรรูป และทดแทนแรงงานคน

(๔) ส่งเสริมและกระตุ้นความต้องการใช้และบริโภคสินค้าเกษตรแปรรูปคุณภาพสูง ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การสร้างเครือข่ายตลาดแปรรูปและจับคู่ธุรกิจ การประชาสัมพันธ์ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

๑.๕) เกษตรอัจฉริยะ

(๑) สนับสนุนการนำงานวิจัยและเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ด้านกระบวนการผลิต และการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและ นวัตกรรมทางการเกษตรแห่งอนาคต อาทิ เกษตรแม่นยำ เกษตรในร่ม และเกษตรแนวตั้ง เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการเกษตรทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และทดแทนแรงงานภาคเกษตรที่ลดลงและเข้าสู่สังคมสูงอายุ

(๒) สนับสนุนการจัดทำแปลง/โรงเรือนสาธิตต้นแบบเกษตรอัจฉริยะให้กับ เกษตรกรที่มีความพร้อมในการรับองค์ความรู้มาสู่การปฏิบัติ เพื่อเป็นแปลง/โรงเรือนสาธิตในท้องถิ่น โดยหน่วยงานรัฐทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง และอุดหนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นตามความเหมาะสม เพื่อยกระดับ ความสามารถในการผลิตและการจัดการฟาร์ม การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทาง การเกษตร และพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะ

(๓) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สนับสนุนให้มีการประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมุ่งเป้า เพื่อให้เกิดการยกระดับกระบวนการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม รวมถึงองค์ ความรู้ด้านการผลิตและการตลาดต่าง ๆ ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่างๆ เพื่อการวางแผนการเกษตร และพัฒนาเกษตรกร ให้เป็น Smart Farmer/Young Smart Farmer/Start up ด้านการทำเกษตรอัจฉริยะ

(๔) สนับสนุนและส่งเสริมการทำให้ระบบฟาร์มอัจฉริยะให้กับเกษตรกรและกลุ่ม เกษตรกรตั้งแต่ระดับการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นพื้นฐานจนถึงขั้นสูงสุดตามศักยภาพของ เกษตรกรการถ่ายทอดและสนับสนุนให้เข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีแก่เกษตรกรในราคาที่สามารถเข้าถึงได้ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการ ผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการผลิต เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในเชิง มูลค่าและปริมาณต่อพื้นที่สูงสุด และทดแทนการผลิตดั้งเดิม การแปรรูปสินค้าเกษตรอัจฉริยะ รวมถึงการ ให้บริการด้านการเกษตรอัจฉริยะ และการสนับสนุนให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเทคโนโลยี/การให้บริการ เกษตรอัจฉริยะ (Agricultural Service Provider)

(๕) พัฒนาระบบตลาดพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการจัดการตลาดอัจฉริยะ จัดสร้างแพลตฟอร์มตลาด online offline การเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรม ท่องเที่ยวและบริการ การประชาสัมพันธ์ จัดการแสดงสินค้า และส่งค่านิยมในการบริโภคสินค้าในประเทศ

๒.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ^๒ เป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็น ยุทธศาสตร์ ของยุทธศาสตร์ชาติลงสู่แผนระดับต่างๆ ในลักษณะที่มีการบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่าง ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานสามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องให้บรรลุ เป้าหมายการพัฒนาประเทศตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติภายในปี ๒๕๘๐ โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ ชาติ มีทั้งหมด ๒๓ ฉบับ เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๑๕ ฉบับ ได้แก่ (๐๑) ความมั่นคง (๐๓) การเกษตร (หลัก) (๐๕) การท่องเที่ยว (๐๖) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ (๐๗) โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล (๐๘) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (๐๙) เศรษฐกิจพิเศษ (๑๕) พลังทาง สังคม (๑๖) เศรษฐกิจฐานราก (๑๘) การเติบโตอย่างยั่งยืน (๑๙) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (๒๐) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ (๒๑) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (๒๒) กฎหมายและกระบวนการ ยุติธรรม และ (๒๓) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ ชาติประเด็น (๐๓) การเกษตร จะให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย

^๒ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๒, เมษายน). แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐).

การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่น และเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดทำฟาร์ม นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนา มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ประกอบด้วย ๖ แผนย่อย โดยสรุป ดังนี้

๒.๒.๑ แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรม และเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

๒) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

๓) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า รวมทั้งการสร้าง ความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตลอดจนเชื่อมโยง ไปสู่ภาคการผลิตอื่น

เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๒ แผนย่อยเกษตรปลอดภัย ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

๒) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่างๆ พัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร และพัฒนาระบบ การตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน และส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า

๔) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัย และการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

๕) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน ควบคุมการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัย และคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร

๒.๒.๓ แผนย่อยเกษตรชีวภาพ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ ยกย่องให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพ

การเกษตรขนาดกลางและเล็ก และสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้อง กับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง

๔) ส่งเสริมการทำการตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตรชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบล เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด จำนวนวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ

๒.๒.๔ แผนย่อยเกษตรแปรรูป ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง

๒) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร

๓) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในการกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูป

๔) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๕ แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปังจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรแห่งอนาคต

๒) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม องค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาด การใช้ประโยชน์ จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่างๆ

๓) สนับสนุนและส่งเสริมการทำการระบบฟาร์มอัจฉริยะ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๖ แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ การคุ้มครองที่ดินการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร และการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม

๒) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนทางการเกษตรของท้องถิ่น ส่งเสริมการทำการเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้หน่วยงานของ รัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่างๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของ ประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน การมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง และการติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหาร และผลกระทบ

๓) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูล อุปสงค์ และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม ข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตร การพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย กลไกการจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ในมิติต่างๆ ทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทาน รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจน เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

๔) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ สนับสนุนการขยายเครือข่าย ธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ สนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้น และมีกลไกในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

๕) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่างๆ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ

๖) พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกระดับการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค จัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสม รวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ

๗) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือ ต่างๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่างๆ

๘) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า และเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร ที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

เป้าหมายที่ ๑ ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียน กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)^๓ มุ่งหมายที่จะเร่งเพิ่มศักยภาพของประเทศในการรับมือกับความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อฐานแรงและเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทันทั่วทั้ง การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ พลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้างนโยบายและกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวหน้าทันพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูง และคำนึงถึงความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้น เพื่อถ่ายทอดเป้าหมายหลักไปสู่การขับเคลื่อนที่ชัดเจนในลักษณะของวาระการพัฒนา (Agenda) ที่เอื้อให้เกิดการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงานและหลายภาคส่วนในการผลักดันการพัฒนาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงได้กำหนด หมายเหตุการพัฒนา จำนวน ๑๓ ประการ ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ “เป็น” มุ่งหวังจะ “มี” หรือต้องการจะ “ขจัด” เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” และการบรรลุเป้าหมายหลักในช่วงระยะเวลา ๕ ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ โดยมีหมายเหตุที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๑๑ หมายเหตุ ได้แก่

หมายเหตุที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง โดยสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการเพื่อคุณภาพ ความมั่นคงอาหาร และความยั่งยืนของภาคเกษตร และเพิ่มศักยภาพและบทบาทของผู้ประกอบการเกษตร ในฐานะหุ้นส่วนเศรษฐกิจของห่วงโซ่อุปทานที่ได้รับส่วนแบ่งประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

หมายเหตุที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน โดยเปลี่ยน การท่องเที่ยวไทยเป็นการท่องเที่ยวคุณภาพสูงที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมและบริการที่มีศักยภาพอื่น ปรับโครงสร้างการท่องเที่ยวให้พึ่งพานักท่องเที่ยวในประเทศและมีการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจมากขึ้น และการท่องเที่ยวไทย ต้องมีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในทุกมิติ

หมายเหตุที่ ๕ ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค โดยทำให้ประเทศไทยเป็นประตูการค้าและการลงทุน เป็นห่วงโซ่อุปทานของภูมิภาค และเป็นศูนย์กลาง คมนาคมและโลจิสติกส์ของภูมิภาค

หมายเหตุที่ ๖ ไทยเป็นฐานการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะที่สำคัญของโลก โดยมูลค่า เศรษฐกิจดิจิทัลภายในประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น การส่งออกของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของ ประเทศ เพิ่มขึ้น และมูลค่าอุตสาหกรรมดิจิทัลและอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของประเทศมีการ ขยายตัวเพิ่มขึ้น

หมายเหตุที่ ๗ ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถ แข่งขันได้ โดยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตและแข่งขันได้ของ SME SME มีศักยภาพสูงในการ ดำเนิน ธุรกิจ สามารถ Scale up และปรับตัวเข้าสู่การแข่งขันใหม่ และ SME สามารถเข้าถึงและได้รับการ ส่งเสริมอย่างมีประสิทธิภาพจากภาครัฐ

หมายเหตุที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยการ เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคและการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษขยายตัวเพิ่มขึ้น ความไม่เสมอภาค

^๓ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๔, ตุลาคม). (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐).

ในการกระจายรายได้ของภาคเกษตร และการพัฒนาเมืองให้มีความน่าอยู่อย่างยั่งยืน มีความพร้อมในการรับมือ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างทั่วถึง

หมวดหมู่ที่ ๙ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม โดยครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นมีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม และคนไทยทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

หมวดหมู่ที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ โดยการเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจ หมุนเวียนและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การอนุรักษ์ พลัง และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และการสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน

หมวดหมู่ที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ โดยการลดความเสียหายและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการสร้างภูมิคุ้มกันและการฟื้นตัวจาก การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ

หมวดหมู่ที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต โดยคนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข กำลังคนมีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการ ของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต

หมวดหมู่ที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน โดยการบริการ ภาครัฐมีคุณภาพเข้าถึงได้ และภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูงและคล่องตัว

๒.๔ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)^๔ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เพื่อเป็นกรอบการพัฒนาการเกษตรของประเทศในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) แผนปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาในระดับโลกขององค์การสหประชาชาติ โดยยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกร มั่นคง ภาคการเกษตรมั่นคง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมียุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยสร้างความเข้มแข็ง ให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร Smart Farmer, Smart Group, Smart Enterprise เสริมสร้างความภาคภูมิใจ และความมั่นคงในอาชีพเกษตรกร บริหารจัดการแรงงานภาคเกษตรโดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

เป้าหมาย

๑) รายได้เฉลี่ยของเกษตรกร ๓๙๐,๐๐๐ บาท/คน

๒) เกษตรกรทุกคนเป็น Smart Farmer ๓) สถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็งในระดับ ๑ และ ๒ ร้อยละ ๙๕

แนวทางการพัฒนา

๑) สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร Smart Farmer, Smart Group, Smart Enterprise

^๔ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (๒๕๖๐, เมษายน). ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙).

๒) เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในอาชีพเกษตรกร

๓) บริหารจัดการแรงงานภาคเกษตรโดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

ตัวชี้วัด

๑) รายได้ต่อหัวของเกษตรกร (บาท/คน)

๒) ร้อยละของเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต่อเกษตรกรในวัยแรงงาน (อายุ ๑๘ - ๖๔ ปี)

๓) ร้อยละของสถาบันเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน – ร้อยละความเข้มแข็ง ของสหกรณ์ ระดับ ๑ และ ๒ – ร้อยละความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน

๔) จำนวนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร – จำนวนสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรและกลุ่มเกษตรกร - จำนวนสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการเกษตร (เฉลี่ยกลุ่มละ ๑๕ คน)

๕) ดัชนีชี้วัดความผาสุกของเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้า และส่งเสริมการเกษตรตลอดโซ่อุปทานสอดคล้องกับความต้องการ ของตลาด

เป้าหมาย

๑) GDP ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี

๒) ฟาร์ม โรงงาน และสถานประกอบการได้มาตรฐาน

๓) การท าเกษตรแบบแปลงใหญ่ ๔๐ ล้านไร่ จำนวน ๑๔,๖๐๐ แปลง

แนวทางการพัฒนา

๑) พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้า

๒) ส่งเสริมการเกษตรตลอดโซ่อุปทานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ตัวชี้วัด

๑) GDP ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น (ร้อยละต่อปี)

๒) ร้อยละของจำนวนฟาร์ม/โรงงาน/สถานประกอบการที่อยู่ในกำกับของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ยื่นขอรับรองมาตรฐาน ผ่านการรับรองมาตรฐาน – ร้อยละจำนวนแปลง/ฟาร์ม : พืช/ประมง/ปศุสัตว์ – ร้อยละจำนวนโรงงาน/สถานประกอบการ (GMP/อื่นๆ) : พืช/ประมง/ปศุสัตว์

๓) จำนวนแปลงใหญ่ (พืชไร่ / พืชสวน / ปศุสัตว์ / ประมง)

๔) จำนวนพื้นที่ที่มีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับการผลิตตาม Agri-map

๕) อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนเกษตรให้สอดคล้องกับไทยแลนด์ ๔.๐ บริหารจัดการเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการเกษตร และพัฒนาผลงานวิจัยด้านการเกษตรนำไปสู่การผลิตนวัตกรรมเชิงพาณิชย์

เป้าหมาย

๑) งานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม ได้รับการพัฒนาต่อยอดนำไปสู่การใช้ประโยชน์ร้อยละ ๘๐

๒) เกษตรกรทุกคนเข้าถึงและน ำงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม ไปใช้ประโยชน์ได้

แนวทางการพัฒนา

๑) พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนเกษตรให้สอดคล้องกับไทยแลนด์ ๔.๐

๒) บริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเกษตร

๓) พัฒนาผลงานวิจัยด้านการเกษตรน ำไปสู่การผลิตนวัตกรรมเชิงพาณิชย์

ตัวชี้วัด

- ๑) สัดส่วนงบประมาณงานวิจัยต่องบประมาณประจำปีของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ๒) ร้อยละงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่มีการพัฒนาต่อยอดเพื่อนำไปสู่การใช้ ประโยชน์
- ๓) ร้อยละเกษตรกรและผู้รับบริการที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีสามารถนำไป ประยุกต์ใช้

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
โดยบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน และฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรให้สมดุลและยั่งยืน

เป้าหมาย

- ๑) พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน ๑๐ ล้านไร่
- ๒) พื้นที่การเกษตรได้รับการอนุรักษ์ปรับปรุงและฟื้นฟู ปีละ ๒ ล้านไร่
- ๓) พื้นที่ชลประทานมีจำนวน ๔๙.๕๒ ล้านไร่

แนวทางการพัฒนา

- ๑) บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน
- ๒) ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรให้สมดุลและยั่งยืน

ตัวชี้วัด

- ๑) จำนวนพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน
- ๒) จำนวนพื้นที่การเกษตรได้รับการอนุรักษ์ปรับปรุงและฟื้นฟู
- ๓) จำนวนพื้นที่ชลประทาน
- ๔) จำนวนพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากแหล่งน้ำนอกเขตชลประทาน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ โดยพัฒนาบุคลากรเป็น Smart Officer และ Smart Researcher เชื่อมโยงระบบการทำงานของทุกหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการเกษตร

เป้าหมาย

- ๑) ข้าราชการทุกคนเป็น Smart Officer
- ๒) ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ๓) ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้ทันสมัย

แนวทางการพัฒนา

- ๑) พัฒนาบุคลากรเป็น Smart Officer และ Smart Researcher
- ๒) เชื่อมโยงระบบการทำงานของทุกหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ๓) ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการเกษตร

ตัวชี้วัด

- ๑) ร้อยละของข้าราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็น Smart Officer
- ๒) จำนวนส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีการปรับปรุงโครงสร้าง
- ๓) จำนวนกฎหมายที่ได้รับการยกร่าง/แก้ไข/ปรับปรุง – จำนวนกฎหมายใหม่ที่จัดทำ – จำนวนกฎหมายที่มีการทบทวน แก้ไข ปรับปรุง

๒.๕ แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐^๕ ได้จัดทำภายใต้กรอบแนวคิด ของการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของภาคเกษตร โดยการวิเคราะห์ปัจจัยภายในด้วยการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนที่มีต่อภาคเกษตร และการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้วยการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรค รวมทั้ง แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในอนาคตที่อาจส่งผลต่อการพัฒนาภาคเกษตร ซึ่งจะช่วยให้สามารถ

^๕ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (๒๕๖๕, ตุลาคม). แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐.

วิเคราะห์ได้ครอบคลุมในทุกมิติ โดยมีวิสัยทัศน์ คือ เกษตรไทยสู่เกษตรมูลค่าสูง เกษตรกรมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพภาคเกษตรเติบโตอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย

๑. ผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศสาขาเกษตรและเกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้น
๒. ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้น
๓. รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น
๔. ทรัพยากรการเกษตรได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า
๕. ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของภาคเกษตรลดลง

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

๑. อัตราการขยายตัวของผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศสาขาเกษตรและเกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔.๕ ต่อปี
๒. ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ ๙๐ ภายในปี ๒๕๗๐
๓. รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร ไม่ต่ำกว่า ๕๓๗,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือน ภายในปี ๒๕๗๐
๔. ครัวเรือนเกษตรกรได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการน้ำรวม ๒,๓๗๖,๐๑๕ ครัวเรือน ภายในปี ๒๕๗๐
๕. พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ไม่น้อยกว่า ๑๐ ล้านไร่ ภายในปี ๒๕๗๐
๖. ลดการเผาในพื้นที่เกษตร จำนวน ๑,๔๗๐,๐๐๐ ไร่ ภายในปี ๒๕๗๐

ประเด็นการพัฒนา ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่

แนวทางการพัฒนา

- ๑) เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่
- ๒) สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
- ๓) ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
- ๔) สร้างและพัฒนากำลังคนคุณภาพในภาคเกษตร
- ๕) สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง

แนวทางการพัฒนา

- ๑) ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน
- ๒) พัฒนาและยกระดับการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตร และบริการมูลค่าสูง
- ๓) ยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรและพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับ
- ๔) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอนาคต
- ๕) สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ

และ มีความปลอดภัย

- ๖) ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถี

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร

แนวทางการพัฒนา

- ๑) ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรที่รักษาระบบนิเวศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

- ๒) ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีความปลอดภัย
- ๓) ส่งเสริมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ

(Zero Waste)

- ๔) สร้างความสมดุลในการใช้ทรัพยากรทางการเกษตร
- ๕) ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมความสะอาดด้านการเกษตร แนวทางการพัฒนา

- ๑) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์เกษตร
- ๒) สร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงทางการเกษตร
- ๓) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์
- ๔) ส่งเสริมและพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร
- ๕) พัฒนาระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้านการเกษตร
- ๖) ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร

๒.๖ แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐^๖ โมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นกลไกเร่งให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายภายใต้ Thailand ๔.๐ ที่ต้องการปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจจากการใช้ความได้เปรียบด้านทรัพยากรและแรงงาน ไปสู่เศรษฐกิจ ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมประสบความสำเร็จได้เร็วขึ้น ด้วยการระดมทรัพยากรและความสามารถของทุกภาคส่วนในการมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ เป็นการพัฒนาภายใต้ ๔ + ๑ สาขายุทธศาสตร์ คือ เกษตรและอาหาร สุขภาพและการแพทย์ พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งมีศักยภาพจะเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น ๑ ล้านล้านบาท จากฐานความหลากหลายของทรัพยากรชีวภาพ (Nature) วัฒนธรรม (Culture) และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Nurture) ภายใต้กลไกตลาด ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันวิจัย/สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน โดยมีวิสัยทัศน์ คือ เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ประชาชนมีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรจากความหลากหลาย ทางชีวภาพให้มีคุณภาพที่ดี ด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ โดยเกี่ยวข้อง กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้ง ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์

เน้นการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ไปบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์เพื่อความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเป็นทุนพื้นฐานต่อการพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตเพื่อส่งต่อสู่คนรุ่นต่อไป รวมถึงส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติจากการมองว่า “Nature as Resource” เป็น “Nature as Source” ดังนั้น ธรรมชาติจึงไม่ใช่แค่เพียงทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตเท่านั้น แต่ธรรมชาติคือแหล่งกำเนิดของชีวิตและทุกสรรพสิ่งบนโลก เป็นพื้นฐานของความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ จึงต้องรักษาสมดุลระหว่างการมีอยู่และใช้ไป รวมถึงการนำกลับมาใช้ซ้ำตามหลักการหมุนเวียน โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

- ๑. การพัฒนาคลังข้อมูลดิจิทัลความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมเพื่อการบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์
- ๒. การอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางสังคม

^๖ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (๒๕๖๕, กุมภาพันธ์). แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐.

๓. การบริหารจัดการน้ำให้เกิดความยั่งยืนด้วยการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ และการพัฒนาแพลตฟอร์ม เพื่อลดการใช้ ลดการสูญเสีย การนำกลับมาใช้ซ้ำ และยกระดับคุณภาพน้ำดื่ม น้ำใช้ให้สูงขึ้น

๔. การสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ และการเพิ่มทักษะการบริหารจัดการทรัพยากรให้แก่ชุมชนและคนรุ่นใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่

ใช้ศักยภาพของพื้นที่โดยการระดมจากภายใน เน้นการตอบสนองความต้องการในแต่ละพื้นที่เป็นอันดับแรก ควบคู่ไปกับการสร้างความเข้มแข็งในระดับพื้นที่ การดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากความเข้มแข็งจากภายในอันประกอบด้วย “ความหลากหลายทางชีวภาพ” “ความหลากหลายทางวัฒนธรรม” และ “ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่” มาต่อยอดและยกระดับมูลค่าในห่วงโซการผลิตสินค้าและบริการให้มีมูลค่าสูงขึ้น ด้วยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการยกระดับมาตรฐาน สร้างคุณค่าใหม่ รวมถึงการนำหลักการของเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ในการลดการใช้ทรัพยากร การดำเนินการดังกล่าวมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาที่นำไปสู่การเดินหน้าไปด้วยกัน และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เป็นการเติบโตของทุกภาคส่วนไปพร้อมๆ กัน เพื่อเพิ่มโอกาสของชุมชน และผู้ประกอบการที่อยู่ในภูมิภาคได้รับการพัฒนา รวมถึงการเข้าถึงทรัพยากรได้อย่างทัดเทียมกันมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการหรือแก้ปัญหาสุขภาพ ปัญหามลพิษ ยกระดับคุณภาพ ความปลอดภัยของอาหาร ตลอดจนการเสริมสร้างความสามารถในการพึ่งพิงแหล่ง พลังงานทางเลือกในพื้นที่ได้เพิ่มขึ้น โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การพัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาคให้เติบโตด้วยรูปแบบของระเบียบเศรษฐกิจ BCG

๒. การนำทุนทางทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมไปสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

๓. การใช้ทรัพยากรด้านเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวในพื้นที่เพื่อสร้างเศรษฐกิจให้ชุมชน

๔. การพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการมูลค่าสูงจากความหลากหลายทางชีวภาพ ด้วยการยกระดับมาตรฐาน การสร้างนวัตกรรม ตลอดจนการจัดการวัตถุดิบเหลือทิ้งจากการผลิตให้เป็นศูนย์

๕. การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เติบโตด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบบูรณาการด้วยกลไกตุลาภิ เช่น กลไกมหาวิทยาลัยสู่ตำบล อุทยานวิทยาศาสตร์ และคลัสเตอร์

๖. การพัฒนาตลาดและศักยภาพในการเข้าถึงตลาดทั้งในและนอกพื้นที่ด้วยการใช้อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และแพลตฟอร์มการเชื่อมโยงตลาด

๗. การยกระดับคุณภาพ ความปลอดภัยและมาตรฐานของอาหารท้องถิ่น (Street food/ วิสาหกิจชุมชน) ด้วย Food machinery และมาตรฐานการประกอบอาหารที่ดี

๘. การสร้างและพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากทั้งระบบ เช่น การยกระดับประสิทธิภาพการผลิต การควบคุมความปลอดภัย ความคิดสร้างสรรค์ ระบบประกันคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

เน้นการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการเดิมให้สามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่องด้วยการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมายกระดับประสิทธิภาพการผลิต ลดความสูญเสียในกระบวนการผลิตให้เป็นศูนย์ การหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ หรือการนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน ยกระดับมาตรฐานสู่การเป็นแหล่งผลิตและให้บริการที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัย มี

สุขอนามัยที่ดี ให้ความสำคัญกับระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มาตรการผลิตที่ยั่งยืนเทียบเท่ามาตรฐานสากล รวมถึงการยกระดับผลิตภัณฑ์หรือบริการด้วยการใช้นวัตกรรมเข้มข้น เช่น ระบบการผลิตพืชในโรงเรือนอัจฉริยะ (Plan factory) การให้บริการด้านสุขภาพที่มีความแม่นยำสูง หรือการแพทย์เฉพาะบุคคล โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นผู้นำในการผลิตและการให้บริการทั้งในระดับประเทศและเวทีโลก โดยมีแนวทางการดำเนินการในแต่ละสาขายุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. สาขาการเกษตรและอาหาร

๑) การปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรสู่ประสิทธิภาพสูง มาตรฐานสูง และมูลค่าสูงด้วยการใช้การวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม (วทน.) สนับสนุนการยกระดับประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น การผลิตสินค้าเกษตร พรีเมียม เกษตรปลอดภัย และเพิ่มความหลากหลายชนิดสินค้า

๒) การขับเคลื่อนเกษตรสู่การเป็นทั้ง B, C และ G ด้วยการบูรณาการในพื้นที่ (Area based)

๓) การแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูง ด้วยการแปรรูปเป็นอาหารสุขภาพ อาหารทางการแพทย์ สารออกฤทธิ์ สำคัญเพื่อเป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง รวมถึงโปรตีนจากแมลงหรือพืช

๔) การยกระดับประสิทธิภาพการผลิตด้วยการนำแพลตฟอร์มดิจิทัล เทคโนโลยีขั้นสูง ระบบอัตโนมัติมาบริหารจัดการกระบวนการผลิต และการกระจายสินค้าสู่ผู้บริโภค

๕) ปรับปรุงกระบวนการผลิตสู่ระบบการผลิตสีเขียวและการผลิตที่ยั่งยืน ลดการสูญเสียระหว่างการผลิตและขยะอาหาร และการยกระดับกระบวนการผลิตด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง

๖) การสร้างแบรนด์อาหารไทยในตลาดโลกด้วยการส่งเสริมการใช้วัตถุดิบไทย อัตลักษณ์วัฒนธรรมไทยและการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว

๗) การลงทุนและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านนวัตกรรมอาหาร เช่น หน่วยวิเคราะห์ทดสอบด้านอาหารฟังก์ชัน โรงงานต้นแบบผลิตอาหารฟังก์ชันและสารประกอบ Functional ingredient มาตรฐาน GMP

๒. สาขาสุภาพและการแพทย์

๑) การสร้างและยกระดับความสามารถในการพัฒนาและผลิตวัคซีน ยา และชีววัตถุในการป้องกันและควบคุมโรคจากไวรัสและการเข้าสู่ตลาดสากล

๒) การยกระดับคุณภาพการรักษาสู่ระบบการแพทย์แม่นยำ ด้วยการส่งเสริมให้มีการใช้บริการ การแพทย์จีโนมิกส์ ผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ขั้นสูง (Advanced Therapy Medicinal Products, ATMPs)

๓) การเร่งรัดการพัฒนาเครื่องมือ และวัสดุทางการแพทย์ด้วยกลไกนวัตกรรมแบบวิศวกรรม ย้อนกลับ

๔) การส่งเสริมการวิจัยทางคลินิก เพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์และสุขภาพ ได้แก่ ยา วัคซีน อาหารสุขภาพ อาหารการแพทย์ เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ และวัสดุทางการแพทย์

๕) การส่งเสริมการสร้างตลาดด้วยกลไกการขึ้นทะเบียนนวัตกรรม Sandbox การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และปรับปรุงแบบการจัดซื้อจากรายปีเป็น Multi-year procurement

๖) การสร้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อรองรับอุตสาหกรรม และบริการการแพทย์และสุขภาพ

๓. สาขาพลังงาน วัสดุ และเคมีชีวภาพ

๑) การสร้างโอกาสทางการตลาดแก่ผลิตภัณฑ์ชีวภาพให้แข่งขันอย่างเป็นธรรมด้วยกลไกการกำหนดราคาคาร์บอน การจัดสรรคาร์บอนเครดิต และการลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาด

๒) การส่งเสริมการนำพืช ผลผลิต และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรไปสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม

๓) การใช้นวัตกรรมชีวภาพเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และบริการ และการสร้างธุรกิจนวัตกรรมให้แก่ SMEs และการเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าของโลก

๔. สาขาการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์

๑) การผลักดันให้เกิดการนำโมเดลการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เช่น Happy Model เพื่อกระจาย รายได้อย่างทั่วถึงไปสู่เมืองท่องเที่ยวรอง ลดความเหลื่อมล้ำ และมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒) การส่งเสริมการท่องเที่ยวยั่งยืนและการท่องเที่ยวสีเขียว เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมตามแนวทาง Happy Model

๓) การกระจายนักท่องเที่ยวสู่เมืองท่องเที่ยวรองด้วยการพัฒนาสินค้าและบริการในเมืองท่องเที่ยวรอง โดยใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่น วัฒนธรรม พัฒนาเรื่องราว และการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย และพัฒนาองค์ความรู้ด้วย Digital Technology

๔) การขยายตลาดการท่องเที่ยวด้วยการส่งเสริมพัฒนาระบบการจ่ายเงินแบบ One Payment System เพื่ออำนวยความสะดวกและรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมการใช้จ่าย รวมถึงพัฒนาดิจิทัลคอนเทนต์ที่น่าสนใจจุดเด่นของประเทศไทยในด้านต่างๆ เช่น วัฒนธรรม

๕) การส่งเสริมการท่องเที่ยวคุณภาพสูงผ่านการจัดงานประชุมและนิทรรศการ กีฬา และอีเว้นท์ (Event) ขนาดใหญ่

๕. เศรษฐกิจหมุนเวียน

๑) การพัฒนาเศรษฐกิจด้วยโอกาสการลงทุนและการสร้างตลาดด้วยโมเดลธุรกิจเศรษฐกิจหมุนเวียน

๒) การส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการคิดค้นผลิตภัณฑ์และบริการใหม่จากการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่

๓) การพัฒนาแพลตฟอร์มและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน อย่างเป็นระบบ

๔) การสร้างระบบกลไกการบริหารจัดการที่เอื้ออำนวยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนของประเทศ

๕) การสร้างกำลังคนที่มีความรู้และความเข้าใจ ผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้จากการอบรมหรือหลักสูตร รวมทั้งสร้างความตระหนักในการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืนเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

เน้นการสร้างภูมิคุ้มกัน และสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างเท่าทันเพื่อบรรเทาผลกระทบ รวมถึงเข้าถึงโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกที่เกิดขึ้นได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เป็นการปูทางสู่อนาคตด้วยการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพ เพื่อการสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคตด้วยการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปเพิ่มศักยภาพของชุมชน ผู้ประกอบการ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต/บริการเพื่อตอบสนอง ต่อความต้องการของตลาด รวมถึงสร้างการเติบโตอย่างมีคุณภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อนำไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำ นอกจากนี้ ต้องพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับเศรษฐกิจ BCG ในอนาคต รวมถึงการวิจัย พัฒนาขั้นแนวหน้าเพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การยกระดับความสามารถของกำลังคนในสาขา BCG

๒. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๓. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางด้านคุณภาพ

๔. การพัฒนาเทคโนโลยีขั้นแนวหน้า

๒.๗ ความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) แห่งสหประชาชาติ

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) แห่งสหประชาชาติเป็นกรอบการพัฒนาของโลกเพื่อร่วมกันบรรลุการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ภายในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ (พ.ศ. ๒๕๗๓) โดย SDGs มี ๑๗ เป้าหมาย ๑๖๙ เป้าหมายย่อย (SDG Targets) ประกอบด้วย

เป้าหมายที่ ๑ ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่

เป้าหมายที่ ๒ ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๓ สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย

เป้าหมายที่ ๔ สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เป้าหมายที่ ๕ บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศและให้อำนาจของผู้หญิงและเด็กหญิงทุกคน

เป้าหมายที่ ๖ สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคน และมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๗ สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานในราคาที่สามารถซื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๘ ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่สมควรสำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ ๙ สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุม และยั่งยืนและส่งเสริมนวัตกรรม

เป้าหมายที่ ๑๐ ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ

เป้าหมายที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิคุ้มกันและยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๑๒ สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการบริโภคและผลิตที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๑๓ ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น

เป้าหมายที่ ๑๔ อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๑๕ ปกป้อง ปันฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมายที่ ๑๖ ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุม ในทุกระดับ

เป้าหมายที่ ๑๗ เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเทศไทยในฐานะสมาชิกขององค์การสหประชาชาติได้ใช้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมาเป็นทิศทางในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด สำหรับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาคการเกษตรมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เป้าหมายที่ ๒ ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร และยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน (หลัก)

๑.๑ เป้าหมายย่อย ๒.๑ ยุติความหิวโหยและสร้างหลักประกันให้ทุกคน โดยเฉพาะกลุ่มยากจน และกลุ่มที่อยู่ในสถานการณ์เปราะบาง รวมถึงทารก ได้เข้าถึงอาหารที่ปลอดภัย มีโภชนาการ และเพียงพอตลอดทั้งปี

๑.๒ เป้าหมายย่อย ๒.๒ ยุติภาวะทุพโภชนาการทุกรูปแบบและแก้ไขปัญหาคาดความต้องการสารอาหารของหญิงวัยรุ่น หญิงตั้งครรภ์ และให้นมบุตร และผู้สูงอายุ ภายในปี ๒๕๗๓ รวมถึงบรรลุเป้าหมายที่ตกลงร่วมกันว่าด้วยภาวะเตี้ย แคระแกร็น และผอมแห้งในเด็กอายุต่ำกว่า ๕ ปี

๑.๓ เป้าหมายย่อย ๒.๓ เพิ่มผลิตภาพทางการเกษตรและรายได้ของผู้ผลิตอาหารรายเล็ก โดยเฉพาะผู้หญิงคนพื้นเมือง คราวเรือนเกษตรกร เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ และชาวประมง ให้เพิ่มขึ้นเป็น ๒ เท่า โดยรวมถึงการเข้าถึงที่ดินและทรัพยากร และปัจจัยการผลิต ความรู้ บริการทางการเงิน ตลาด และโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่ม และการจ้างงานนอกภาคการเกษตรอย่างมั่นคงและเท่าเทียม

๑.๔ เป้าหมายย่อย ๒.๔ สร้างหลักประกันว่าจะมีระบบการผลิตอาหารที่ยั่งยืน และดำเนินการตามแนวปฏิบัติทางการเกษตรที่มีภูมิคุ้มกัน เพื่อเพิ่มผลิตภาพและการผลิต ซึ่งจะช่วยรักษาระบบนิเวศ เสริมขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ของสภาพภูมิอากาศ สภาวะอากาศรุนแรงสุดขีด ภัยแล้ง อุทกภัย และภัยพิบัติอื่น ๆ และจะช่วยพัฒนาที่ดินและคุณภาพดินอย่างต่อเนื่อง

๑.๕ เป้าหมายย่อย ๒.๕ คงความหลากหลายทางพันธุกรรมของเมล็ดพันธุ์พืชที่ใช้เพาะปลูก สัตว์ในไร่นาและที่เลี้ยงตามบ้านเรือน และชนิดพันธุ์ตามธรรมชาติ รวมถึงให้มีธนาคารพืช และเมล็ดพันธุ์ที่มีการจัดการที่ดีและมีความหลากหลาย ทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ และสร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ ที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรทางพันธุกรรมและองค์ความรู้ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นธรรม และเท่าเทียม ตามที่ตกลงกันระหว่างประเทศ

๑.๖ เป้าหมายย่อย ๒.๖ เพิ่มการลงทุน รวมถึงการยกระดับความร่วมมือระหว่างประเทศ ในด้านโครงสร้างพื้นฐานในชนบท การวิจัยและการส่งเสริมการเกษตร การพัฒนาเทคโนโลยี และการทำธนาคารเชื้อพันธุ์พืชและสัตว์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด

๑.๗ เป้าหมายย่อย ๒.๖ แก้ไขและป้องกันการกีดกันและการบิดเบือนทางการค้าในตลาดเกษตรโลก รวมถึงการจัดการอุดหนุนสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออกทุกรูปแบบและมาตรการ เพื่อการส่งออกทุกแบบที่ให้ผลในลักษณะเดียวกัน โดยให้เป็นไปตามอาณัติ ของรอบการพัฒนาโดฮา

๑.๘ เป้าหมายย่อย ๒.๗ ใช้มาตรการเพื่อสร้างหลักประกันว่าตลาดภาคภัณฑ์อาหารและตลาดอนุพันธ์สามารถทำงานได้อย่างเหมาะสม และอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลของตลาด รวมถึงข้อมูลคลังสำรองอาหารได้อย่างทันการณ์เพื่อจำกัดความผันผวนของราคาอาหารอย่างรุนแรง

๒. เป้าหมายที่ ๓ สร้างหลักประกันการมีสุขภาวะที่ดี และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดี สำหรับทุกคนในทุกช่วงวัย

๒.๑ เป้าหมายย่อย ๓.๙ จำนวนการตายและการเจ็บป่วยจากสารเคมีอันตรายและจากมลพิษ และการปนเปื้อนทางอากาศ น้ำ และดินให้ลดลงอย่างมากภายในปี ๒๕๗๓ โดยประเทศไทยมีการนำเข้าสารเคมีเพื่อใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตรเพิ่มขึ้น แต่ยังขาดการควบคุมอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การนำเข้าสารตั้งต้นการผลิต การนำไปใช้ประโยชน์ ตลอดจนการทำลายกากของเสียจากการใช้งาน อีกทั้งยังตรวจพบสารเคมีตกค้างในสิ่งแวดล้อมทั้งในดิน น้ำ และตะกอน โดยเฉพาะสารเคมีกำจัดศัตรูพืช เกษตรกรจำนวนมากที่ขาดความเข้าใจถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้สารเคมีที่มีต่อสุขภาพของตนเองและผู้บริโภค ส่งผลให้เกิดปัญหามลพิษและการปนเปื้อนของสารเคมีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๓. เป้าหมายที่ ๘ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่ และมีผลิตภาพ และการมีงานที่มีคุณค่า สำหรับทุกคน

๓.๑ เป้าหมายย่อย ๘.๑ ทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจต่อหัวประชากร มีความยั่งยืนตามบริบทของประเทศ

๓.๒ เป้าหมายย่อย ๘.๒ พัฒนาเศรษฐกิจให้มีผลิตภาพการผลิตที่สูงขึ้นผ่านการสร้างความหลากหลาย การยกระดับเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงการมุ่งเน้นภาคการผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มสูง และการผลิตที่ใช้แรงงานเข้มข้น

๓.๓ เป้าหมายย่อย ๘.๓ ส่งเสริมนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่สนับสนุนกิจกรรมที่มีผลิตภาพ การสร้างงานที่มีคุณค่า ความเป็นผู้ประกอบการความสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และให้การสนับสนุนการรวมตัว และการเติบโตของวิสาหกิจ รายย่อย ขนาดเล็ก และขนาดกลาง ผ่านการเข้าถึงบริการทางการเงิน

๓.๔ เป้าหมายย่อย ๘.๕ ปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรของโลกในการบริโภคและการผลิตอย่างต่อเนื่อง และพยายามที่จะแยกการเติบโตทางเศรษฐกิจออกจากความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม

๔. เป้าหมายที่ ๑๒ สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

๔.๑ เป้าหมายย่อย ๑๒.๓ ลดขยะอาหารของโลกในระดับค้าปลีกและผู้บริโภคลงครึ่งหนึ่ง และลดการสูญเสียอาหารตลอดกระบวนการผลิตและห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว โดยลดปริมาณการสูญเสียผลิตภัณฑ์เกษตรและอาหารตลอดห่วงโซ่คุณค่า รวมถึงการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อส่งเสริมความมั่นคงทางอาหารและการใช้ทรัพยากรในระบบการผลิตอาหารมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๕. เป้าหมายที่ ๑๔ อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๕.๑ เป้าหมายย่อย ๑๔.๔ ให้ กำกับการทำการประมงอย่างมีประสิทธิภาพ และยุติการประมงเกินขีดจำกัด การประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU) และแนวปฏิบัติ ด้านการประมงที่เป็นไปในทางทำลาย รวมทั้งดำเนินการให้เป็นผลตามแผนการบริหารจัดการ ที่อยู่บนฐานวิทยาศาสตร์ เพื่อจะฟื้นฟูมวลสัตว์น้ำ (Fish Stock) อย่างน้อยที่สุดให้อยู่ในระดับผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืน (Maximum Sustainable Yield) ตามคุณลักษณะทางชีววิทยาของสัตว์น้ำเหล่านั้นภายในเวลาที่สั้นที่สุดที่จะเป็นไปได้

๕.๒ เป้าหมายย่อย ๑๔.๖ ยับยั้งการอุดหนุนการประมงบางรูปแบบที่มีส่วนทำให้เกิดการประมงเกินขีดจำกัดจัดการอุดหนุนที่มีส่วนทำให้เกิดการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม และระงับการริเริ่มการอุดหนุนในลักษณะดังกล่าว โดยตระหนักว่าการปฏิบัติที่เป็นพิเศษ และแตกต่างที่เหมาะสมและมีประสิทธิผลสำหรับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ควรเป็นส่วนควบในการเจรจาการอุดหนุนการประมงขององค์การการค้าโลก

๕.๓ เป้าหมายย่อย ๑๔.๗ เพิ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน รวมถึงผ่านทางการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในด้านการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการท่องเที่ยว

๕.๔ เป้าหมายย่อย ๑๔.๖ จัดให้ชาวประมงพื้นบ้านรายเล็กเข้าถึงทรัพยากรทางทะเลและตลาด

๖. เป้าหมายที่ ๑๕ ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ในส่วนของต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดิน และฟื้นฟูสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

๖.๑ เป้าหมายย่อย ๑๕.๓ ต่อด้านการกลายสภาพเป็นทะเลทราย ฟื้นฟูที่ดินและดินที่เสื่อมโทรม รวมถึงที่ดินที่ได้รับผลกระทบจากการกลายสภาพเป็นทะเลทราย ภัยแล้ง และอุทกภัย และพยายามที่จะบรรลุความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดินอย่างยั่งยืน

๒.๘ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลก (Global Megatrends)

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลก ที่ครอบคลุมขอบเขตของการเปลี่ยนแปลงสำคัญที่กำลังเกิดขึ้นในวงกว้างและคาดว่าจะส่งผลต่อไปในอนาคต มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลากหลายมิติและมีหลายระดับ ตั้งแต่การดำเนินชีวิตของประชากรไปจนถึงผลรวมในระดับประเทศ โดยแนวโน้มระดับโลกที่จะส่งผลกระทบและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้าน เศรษฐกิจ สังคม ธุรกิจ วัฒนธรรม รวมถึงชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในสังคมจะไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเพียงชั่วคราวแล้วเลือนหายไป แต่เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน ดังนั้น การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลกเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์คาดการณ์ผลที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และนำมาประกอบการพิจารณาพร้อมกับบริบทสภาพแวดล้อม ภายในประเทศจึงมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะต่อการออกแบบยุทธศาสตร์ และระบุประเด็นการพัฒนาที่ต้องการความเจาะจงและมุ่งเป้าที่ชัดเจนเพื่อยืดโยงให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนของการที่จะต้องมุ่งเน้นรองรับ ปรับตัวให้เข้ากับกระแสของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยบริบทการเปลี่ยนแปลงระดับโลกที่จะส่งผลหรือมีอิทธิพลทำให้สถานะของประเทศที่เป็นอยู่เกิดการเปลี่ยนไป และนำไปสู่การปรับทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะของแผนฯ ๑๓ ที่ประเทศไทยควรมุ่งเน้นให้ความสำคัญ มีรายละเอียดโดยสังเขป ดังนี้

๑) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ปัจจุบันโลกอยู่ในยุคของการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ ๔ เป็นยุคแห่งการประยุกต์ใช้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดในการพัฒนานวัตกรรม เน้นการต่อยอดและผสมผสานเทคโนโลยีต่างสาขาเข้าด้วยกัน อาทิ เทคโนโลยีทางกายภาพ ชีวภาพ ดิจิทัล และพลังงาน เพื่อใช้ประโยชน์ในภาคส่วนต่าง ๆ อย่างกว้างขวางในรูปแบบที่แตกต่างไปจากเดิม ส่งผลให้วิถีชีวิตรวมถึงการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลากหลายมิติ^๗ เช่น การใช้ ระบบอัตโนมัติในกระบวนการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพ การใช้นาโนเทคโนโลยีและวัสดุสมัยใหม่ในการสร้าง มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของภาคการผลิต การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่และการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการกำหนดกลยุทธ์ทางธุรกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างเฉพาะเจาะจง การใช้เทคโนโลยีชีวภาพและอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่งในการยกระดับภาคการเกษตรและบริการทางการแพทย์ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในภาคการศึกษาและการสื่อสารมวลชน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ เป็นต้น

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวงกว้างได้อย่างรวดเร็วนี้ ส่งผลให้พลวัตการพัฒนาในอนาคตของโลกสามารถปรับเปลี่ยนไปได้อย่างพลิกผัน อันนำมาซึ่งโอกาสสำคัญทั้งทางเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมสำหรับผู้ที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่อยอดและนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม ในขณะที่ผู้ที่ไม่สามารถปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงอาจต้องเผชิญกับความเสี่ยงต่อความอยู่รอด ทั้งในระดับปัจเจก องค์กร หรือแม้กระทั่งในระดับประเทศ

ทั้งนี้ แนวโน้มความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่คาดว่าจะมีบทบาทสำคัญในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ประกอบด้วย ๑) การเติบโตของเศรษฐกิจแพลตฟอร์ม และเศรษฐกิจแบบแบ่งปันซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อธุรกิจในการบริการ อาทิ การคมนาคมและโลจิสติกส์ พาณิชยกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และที่พักอาศัย รวมถึงการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ให้แก่ผู้ประกอบการรายย่อย ประชากรในพื้นที่ห่างไกล และการทำงานในรูปแบบใหม่ ๒) การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ ที่ช่วยยกระดับการใช้ประโยชน์จากข้อมูลจำนวนมากที่มีความซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพลิกโฉมการดำเนินธุรกิจ และการออกแบบนโยบายสาธารณะ ทั้งนี้ การพัฒนาและใช้งานข้อมูลขนาดใหญ่จะประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องมีมาตรฐานการจัดเก็บและเชื่อมโยงฐานข้อมูลผ่านเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ อาทิ อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่งและบล็อกเชนร่วมกับการมีบุคลากรที่มีทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องมือที่เหมาะสม เช่น เหมืองข้อมูล และการเรียนรู้ของเครื่องกล

^๗ Linthorst, J. and de Waal, A. (๒๐๒๐). *Megatrends and Disruptors and Their Postulated Impact on Organizations*. Available from: <https://www.mdpi.com/2077-1050/12/2/40>

เป็นต้น และ ๓) การใช้ปัญญาประดิษฐ์ หุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ ในกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะการทดแทนแรงงานที่ไม่ต้องใช้ทักษะซับซ้อนในภาคการผลิต (อุตสาหกรรมยานยนต์ ปีโตรเคมี และอิเล็กทรอนิกส์) ภาคการเกษตร และภาคบริการ (กลุ่มร้านอาหารและร้านค้า)^๔

๒) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร โครงสร้างประชากรของโลกมีส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยองค์การสหประชาชาติคาดการณ์ว่าภายในปี ๒๕๙๓ ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ ๖๕ ปีขึ้นไปจะเพิ่มขึ้นเฉลี่ยกว่าร้อยละ ๑๒๐ จนมีจำนวนรวมถึง ๑.๕ พันล้านคน ส่งผลให้สัดส่วนประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มลดลงในเกือบทุกประเทศ โดยเฉพาะภูมิภาคเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุดในโลก และมีแนวโน้มที่ประชากรผู้สูงอายุจะขยายตัวเพิ่มขึ้นอีกราว ๓๑๒ ล้านคน จนคาดว่าจะมีจำนวนผู้สูงอายุรวมกว่า ๕๗๓ ล้านคน ภายในระยะเวลา ๓๐ ปีข้างหน้า

อย่างไรก็ดี แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรโลกสู่สังคมสูงวัยจะนำมาซึ่งโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ ๆ จากความต้องการสินค้าและบริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ ซึ่งจะส่งผลให้ภาคการผลิตและบริการส่วนหนึ่งมีโอกาสเติบโตเพิ่มขึ้น อาทิ ยาและเวชภัณฑ์ อาหารเพื่อสุขภาพ ธุรกิจบริการสุขภาพ บริการทางการแพทย์ และศูนย์พักพิงผู้สูงอายุ รวมทั้งยังเป็นช่องทางในการพัฒนานวัตกรรม สินค้าและบริการใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มสูงวัย เช่น หุ่นยนต์สำหรับการดูแลและนวัตกรรมการใช้ภายในบ้านสำหรับผู้สูงอายุ เป็นต้น

๓) การดูแลรักษาสุขภาพและการรักษาพยาบาล แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลกที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพในระยะ ๑๐ ปีข้างหน้า ประกอบด้วย

๓.๑) การเพิ่มขึ้นของการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง อันเกิดจากพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมเมืองสมัยใหม่ตลอดจนการเผชิญกับมลพิษจากการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ประกอบกับการเพิ่มขึ้นของระดับความเครียดจากการทำงานและความวิตกกังวลในการใช้ชีวิต โดยมีสถิติผู้เสียชีวิตจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรังเป็นจำนวนถึง ๔๑ ล้านคนต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ ๗๑ ของการเสียชีวิตทั้งหมดทั่วโลก^๕ และเป็นสาเหตุหลักของการเสียชีวิตของคนไทยถึงร้อยละ ๗๕ หรือประมาณ ๓๒๐,๐๐๐ คนต่อปี โดยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่พบมากที่สุด คือ โรคหลอดเลือดสมอง โรคหัวใจขาดเลือด โรคทางเดินหายใจอุดกั้น เบาหวาน และความดันโลหิตสูง^๖ ซึ่งโรคไม่ติดต่อเรื้อรังมักเป็นโรคที่รักษายาก มีค่าใช้จ่ายในการรักษาสูง หากไม่มีการจัดการที่เหมาะสมจะเกิดเป็นภาระต่อสถานะทางการเงินของผู้ป่วยและเป็นภาระทางการคลังของประเทศในระยะยาว

^๔ The Economist Intelligent Unit (๒๐๒๐). *THAILAND ๒๐๓๕: Horizon Scanning Overview*. Available from: <https://www.ippd.or.th/wp-content/uploads/๒๐๒๐/๐๔/Thailand-๒๐๓๕-Horizon-Scanning-Overview-๓.pdf> และ International Federation of Robotics (๒๐๒๐). *International Federation of Robotics*. Available from: <https://ifr.org/>

^๕ World Health Organization (๒๐๑๘). *Non communicable diseases*. Available from: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/noncommunicable-diseases>

^๖ ปิยรัตน์ ชูมี (๒๕๖๑). สถานการณ์โรคเรื้อรังไม่ติดต่อ. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสราษฏร์ธานี. สืบค้นข้อมูลจาก: http://๑๑๐.๑๖๔.๑๔๗.๑๕๕/kmhealth_new/Document/blood/knowledge/๑๗.pdf

๓.๒) กระแสความตระหนักในการดูแลสุขภาพในเชิงป้องกัน ที่เพิ่มมากขึ้นจากการที่ประชากรโลกมีความรู้ความเข้าใจด้านสุขภาพเพิ่มขึ้นอันมาพร้อมกับการศึกษาและความแพร่หลายของสื่อออนไลน์ เป็นผลให้ความต้องการอาหารและผลิตภัณฑ์ด้านสุขภาพ รวมถึงอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพเพิ่มสูงขึ้นในทิศทางเดียวกัน อาทิ ยอดขายสินค้า Smartwatch ทั่วโลก ในปี ๒๕๖๓ มีอัตราการเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ ๒๐ จากปี ๒๕๖๒^{๑๑} และส่งผลให้อุปสงค์ที่มีต่อบริการด้านสุขภาพเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย อาทิ การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์และเชิงสุขภาพ ซึ่งมีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่องทั่วโลกเฉลี่ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี (พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๓)^{๑๒} อย่างไรก็ตาม ความตื่นตัวในการป้องกันโรคติดต่อที่สืบเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 นับตั้งแต่ ปี ๒๕๖๓ เป็นต้นมา เป็นแรงกดดันให้ผู้ประกอบการด้านอาหาร บริการสุขภาพ และการท่องเที่ยว จำเป็นต้องยกระดับมาตรฐานด้านความสะอาดและสุขอนามัยในการให้บริการให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

๓.๓) ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการรักษาพยาบาล จากเทคโนโลยีดิจิทัลที่ก้าวหน้าและการเพิ่มขึ้นของความต้องการบริการทางการแพทย์ ได้กระตุ้นให้เกิดการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการให้บริการสาธารณสุข อาทิ การตรวจวินิจฉัยและเฝ้าระวังสุขภาพผ่านโทรศัพท์มือถือ แอปพลิเคชัน และอุปกรณ์สำหรับสวมใส่ที่มีเซ็นเซอร์หรือเทคโนโลยีตรวจวัดสุขภาพ เช่น การวัดความดัน วัดระดับน้ำตาลในเลือด และคลื่นไฟฟ้าหัวใจ เป็นต้น ในขณะเดียวกัน การจัดเก็บและบริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ มาใช้ประโยชน์ควบคู่กับการพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ในการจัดการข้อมูลในเชิงชีวสารสนเทศ จะสามารถเพิ่มศักยภาพในการติดตามและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสาธารณสุข ทั้งเพื่อการบริหารจัดการคลังยา วัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ และการควบคุมโรคระบาดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ความก้าวหน้าของการวิจัยในด้านพันธุกรรมและจีโนมยังสนับสนุนให้เกิดการรักษาพยาบาลที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งเป็นโอกาสใหม่สำหรับบริการทางการแพทย์ในอนาคต

๔) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงขึ้น โดยคาดว่าอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกอาจเพิ่มสูงขึ้นจากระดับอุณหภูมิก่อนยุคอุตสาหกรรมถึง ๑.๕ องศาเซลเซียส ภายใน พ.ศ. ๒๕๗๓ – ๒๕๙๕^{๑๓} ส่งผลให้หลายภูมิภาคต้องเผชิญกับความผันผวนของภูมิอากาศในระดับความรุนแรงที่มากขึ้นและบ่อยครั้งขึ้น อาทิ คลื่นความร้อน ภาวะฝนทิ้งช่วง ภัยแล้ง และพายุ ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นจะแตกต่างกันไปตามสภาพทางภูมิศาสตร์ของแต่ละพื้นที่ อันจะสร้างความเสียหายต่อทั้งชีวิตและทรัพย์สินโดยองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจคาดการณ์ว่าความเสียหายอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกิดขึ้นทั่วโลกจะมีมูลค่าถึงร้อยละ ๑.๐ – ๓.๓ ของผลผลิตมวลรวมของโลก ภายใน พ.ศ. ๒๖๐๓ และมูลค่าความเสียหายจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๒.๐ – ๑๐.๐ ภายใน พ.ศ. ๒๖๔๓^{๑๔} หากไม่มีการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยภาคการเกษตรจะได้รับความเสียหายมากกว่าภาคการผลิตอื่น เนื่องจากต้องพึ่งพาสภาพอากาศและฤดูกาลตามธรรมชาติ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอาจส่งผลให้ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรลดลง ระยะเวลาการให้ผลผลิตเปลี่ยนแปลงไป หรือพื้นที่เกษตรในบางพื้นที่อาจไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้จากผลกระทบของภัยแล้งที่ยาวนานหรือน้ำท่วมซ้ำซาก อันจะส่งผลกระทบต่อรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกรซึ่งส่วนใหญ่มีรายได้น้อย ในขณะเดียวกัน สภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปยังส่งผลทำให้การแพร่ระบาดของโรคตามฤดูกาลมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น รวมทั้งยังเป็นปัจจัยส่งเสริมให้เกิดโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำในหลายพื้นที่ของโลก^{๑๕} เนื่องจากอากาศร้อนทำให้พาหะนำโรคติดต่อ

^{๑๑} digital Age Magazine (๒๐๒๐). ส่วนแบ่งตลาดนาฬิกาสมาร์ทวอตช์ ปี ๒๐๒๐ ครึ่งแรกโตถึง ๒๐%. Available from: <http://www.digitalagemag.com/๒๐๒๐-smartwatch-market-share>

^{๑๒} วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๒ (๒๕๖๓). การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ : ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย.

^{๑๓} Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) (๒๐๑๘). *Summary for Policymakers: Global Warming of ๑.๕°C*. Available from: https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/sites/๒/๒๐๑๘/๐๖/SR๑๕_Hheadline-statements.pdf

^{๑๔} OECD (๒๐๑๕). *The Economic Consequences of Climate Chan*. Available from: <http://dx.doi.org/๑๐.๑๗๘๗/๙๗๘๙๒๖๔๒๓๕๔๑๐-en>

^{๑๕} สันยา เสงพะพรหม (๒๕๕๒). *โลกร้อนกับโรคระบาด*. วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข สืบค้นข้อมูลจาก: <https://kb.hsri.or.th/dspace/bitstream/handle/๑๑๒๒๘/๒๘๖๖/๗-p.%๒๐๓๖๓-Sarunya.pdf?sequence=๒&isAllowed=y>

บางชนิดเพิ่มจำนวนเร็วขึ้น โดยเฉพาะยุง แมลงวัน และหนู ซึ่งการแพร่ระบาดของโรคมีผลกระทบต่อสังคมทั้งในมิติของสุขอนามัยประชาชน ชุมชนและเศรษฐกิจครัวเรือน นอกจากนี้ การเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิในชั้นบรรยากาศยังส่งผลให้ระดับน้ำทะเลเพิ่มสูงและปริมาณออกซิเจนที่ละลายน้ำลดลง^{๑๖} เกิดการสูญเสียทรัพยากรชายฝั่งจากการกัดเซาะที่รุนแรง และจำนวนสัตว์ทะเลลดลงจากการที่ทะเลมีความเป็นกรดสูงขึ้น อีกทั้งพื้นที่ราบใกล้ชายฝั่งทะเลจะถูกน้ำทะเลท่วม สร้างความเสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สิน ส่งผลให้ผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่น้ำท่วมต้องอพยพย้ายถิ่นฐาน โดยกลุ่มคนผู้มีรายได้น้อยจะเป็นกลุ่มเปราะบางที่มีความสามารถในการปรับตัวต่ำและอาจไม่สามารถฟื้นตัวกลับมาใช้ชีวิตได้ดังเดิม

๔) ความพยายามระดับโลกในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ตามความตกลงปารีสที่ประเทศภาคีสมาชิกอนุสัญญากรอบการทำงานแห่งสหประชาชาติ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) จำนวน ๑๙๗ ประเทศ ได้มีมติเห็นชอบร่วมกันที่จะจำกัดการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลกไม่ให้เกิน ๒ องศาเซลเซียส เมื่อเทียบกับระดับก่อนการปฏิวัติอุตสาหกรรมโดยการควบคุมให้อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกเพิ่มขึ้นไม่เกิน ๒ และ ๑.๕ องศาเซลเซียสภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้นั้น จะต้องลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั่วโลกลงร้อยละ ๒๕ และ ๕๕ เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๑^{๑๗} และหากจะควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิไม่ให้เกิน ๑.๕ องศาเซลเซียส ในปี พ.ศ. ๒๕๙๓ พบว่าต้องลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิของโลกลงเป็นศูนย์^{๑๘}

ที่ผ่านมา ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกรวมของประเทศสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย ในขณะที่ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั่วโลกและในประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ด้วยสถานการณ์ดังกล่าว จึงมีความเป็นไปได้ที่ประเทศกำลังพัฒนาจะถูกกดดันมากขึ้นในอนาคตเพื่อให้มีการดำเนินการเพื่อลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างจริงจัง ทั้งนี้ ในปัจจุบันมีหลายประเทศที่ได้ตั้งเป้าว่าจะบรรลุการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ภายในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๖๐๓ อาทิ อาร์เจนตินา บราซิล แคนาดา ชิลี จีน และสหราชอาณาจักร

๕) พลังงานหมุนเวียนและยานยนต์ไฟฟ้า กระแสความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรอบความร่วมมือระหว่างประเทศในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีแบตเตอรี่ได้สร้างแรงกดดันให้เกิดการพัฒนาวัตกรรมการช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในสาขาการผลิตที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงสุด ๒ อันดับแรก ได้แก่ สาขาพลังงานและสาขาการคมนาคมขนส่ง ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน รวมทั้งมีการคิดค้นการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ที่ใช้ขับเคลื่อนด้วยไฟฟ้าจากแบตเตอรี่หรือเซลล์เชื้อเพลิงไฮโดรเจน เพื่อตอบสนองความต้องการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทางเลือกและการใช้งานยานยนต์สมัยใหม่ที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วทั่วโลก โดยในปี ๒๕๖๒ ต้นทุนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทางเลือก ประกอบด้วย พลังงานชีวภาพ พลังงานความร้อนใต้พิภพ พลังงานน้ำ พลังงานแสงอาทิตย์ และพลังงานลม มีแนวโน้มลดต่ำลงอยู่ในระดับที่เทียบเท่าหรือต่ำกว่าต้นทุนการผลิตไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงฟอสซิล และคาดว่าพลังงานหมุนเวียนจะมีต้นทุนรวมลดต่ำลงกว่าต้นทุนการผลิตแบบดั้งเดิมภายในปี ๒๕๗๐ ทั้งนี้ พบว่าต้นทุนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทางเลือกที่มี

^{๑๖} ศิริรัตน์ สังขรักษ์, พัชชาพันธ์ รัตนพันธ์, อาทิตย์ เพ็ชรรักษ์ และสุทธิรัตน์ กิตติพงษ์วิเศษ (๒๕๖๓). ผลกระทบของสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงต่อทรัพยากรน้ำและการจัดการ. สืบค้นข้อมูลจาก: <http://www.ejeric.chula.ac.th/content/๖๑๓๓/๒๖๔>

^{๑๗} United Nations Environment Programme (๒๐๑๙). *Emissions Gap Report ๒๐๑๙*. UNEP, Nairobi. Available from: <https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/๒๐.๕๐๐.๑๑๘๒๒/๓๐๗๙๗/EGR๒๐๑๙.pdf?sequence=๑&isAllowed=y>

^{๑๘} Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) (๒๐๑๘). *Summary for Policymakers: Global Warming of ๑.๕°C*. Available from: https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/sites/๒/๒๐๑๙/๐๖/SR๑๕_Highline-statements.pdf

แนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ในปี ๒๕๖๓ การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนคิดเป็นสัดส่วนสูงกว่า ๑ ใน ๔ ของพลังงานทั้งหมดของโลก^{๑๙} และมีสัดส่วนการลงทุนเพื่อเพิ่มกำลังการผลิตถึง ๓ ใน ๔ ของการเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตไฟฟ้าทั้งหมดของโลก

อีกทั้ง ยังพบว่าแนวโน้มการใช้พลังงานในด้านคมนาคมขนส่ง โดยเฉพาะในส่วนของยานพาหนะส่วนบุคคล ในปี ๒๕๖๓ มีปริมาณการใช้งานยานยนต์ไฟฟ้าทั่วโลกเติบโตสูงขึ้นถึงร้อยละ ๔๐ ต่อปี และคาดว่าจะยานยนต์ไฟฟ้าจะมีส่วนแบ่งการตลาดเพิ่มขึ้นถึงประมาณ ๑ ใน ๓ ของโลกภายใน ๑๐ ปีข้างหน้าและมียานยนต์ไฟฟ้า ๑๘ ประเทศ/เขตปกครอง ที่มีแผนในการระงับการจำหน่ายยานยนต์ที่ใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล และสนับสนุนให้ประชาชนเปลี่ยนมาใช้ยานพาหนะทางเลือกอย่างยานยนต์ไฟฟ้าภายในปี พ.ศ. ๒๕๙๓ เช่น นอร์เวย์ ญี่ปุ่น สวีเดน แคลิฟอร์เนีย ไต้หวัน และอิสราเอล เป็นต้น^{๒๐}

๖) เศรษฐกิจการเมืองระหว่างประเทศ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดดของประเทศในทวีปเอเชีย โดยเฉพาะประเทศจีนที่คาดว่าจะมีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดของโลกภายในระยะเวลา ๑๐ ปี จะมีบทบาทในการกำหนดระเบียบเศรษฐกิจการเมืองโลกมากขึ้น จนนำมาสู่สถานการณ์ที่อยู่ภายใต้แรงกดดันระหว่างขั้วอำนาจใหม่ทางตะวันออกกับขั้วอำนาจดั้งเดิมอย่างสหรัฐอเมริกา ซึ่งยังคงมีแนวโน้มที่จะดำเนินนโยบายและมาตรการกีดกันทางการค้าและเทคโนโลยี^{๒๑} ต่อประเทศจีนอย่างต่อเนื่อง โดยคาดว่าจะสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจจะยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและจะส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศทั่วโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากห่วงโซ่มูลค่าโลกมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงใกล้ชิดกับมหาอำนาจทั้งสองประเทศดังกล่าว ในขณะเดียวกันแนวโน้มความตึงเครียดระหว่างจีนและอินเดียจากความพยายามในการขยายขอบเขตอิทธิพลทางเศรษฐกิจของจีนในภูมิภาคผ่านกรอบความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค หรือ RCEP อาจส่งผลกระทบต่อภาพรวมเศรษฐกิจการค้าการลงทุนทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลกด้วยเช่นกัน^{๒๒} โดยคาดว่าอินเดียจะเป็นประเทศที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดในปี พ.ศ. ๒๕๗๐^{๒๓} และมีการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงเป็นลำดับต้น ๆ ของโลก^{๒๔} ซึ่งความตึงเครียดระหว่างจีนและอินเดียดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อรูปแบบความร่วมมือและการสร้างพันธมิตรในระดับภูมิภาค รวมถึงธรรมเนียมปฏิบัติและกติการะหว่างประเทศที่ครอบคลุมตั้งแต่เรื่องการค้า เทคโนโลยี ความมั่นคงทางไซเบอร์ จนถึงเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและการดำเนินงานด้านภูมิอากาศที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปได้ด้วยเช่นกัน^{๒๕} โดยพบแนวโน้มที่สำคัญเกี่ยวกับประเด็นด้านความมั่นคงทางสาธารณสุขที่กลายเป็นสมรภูมิของภูมิศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศ จากการใช้ยุทธศาสตร์การทูตวัคซีนที่เข้มข้นขึ้น^{๒๖} ทั้งในลักษณะของนโยบายชาตินิยม ที่มีการ

๑๙ International Energy Agency (๒๐๒๐). World Energy Outlook ๒๐๒๐. Available from: <https://www.iea.org/reports/world-energy-outlook-๒๐๒๐>

๒๐ REN๒๑ (๒๐๒๐). Renewables ๒๐๒๐ Global status Report. Available from: https://www.ren๒๑.net/wp-content/uploads/๒๐๑๙/๐๕/gsr_๒๐๒๐_full_report_en.pdf

๒๑ KPMG Australia (๒๐๒๑), Anticipate, Prepare, Respond – Geopolitical Megatrends and Business Resilience. Available from: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/au/pdf/๒๐๒๑/geopolitical-megatrends-business-resilience.pdf>

๒๒ World Economic Forum (๒๐๒๑), The Global Risk Report ๒๐๒๑ ๑๖th Edition. Available from: http://www๓.weforum.org/docs/WEF_The_Global_Risks_Report_๒๐๒๑.pdf

๒๓ The Yale School of the Environment (๒๐๑๙), Why India Is Making Progress in Slowing Its Population Growth. Available from: <https://em๒๐.yale.edu/features/why-india-is-making-progress-in-slowing-its-population-growth>

๒๔ CNN Business (๒๐๒๑), India could be back as the world's fastest growing economy this year. Available from: <https://edition.cnn.com/๒๐๒๑/๐๓/๐๙/economy/oecd-economic-outlook/index.html>

๒๕ Peterson Institute for International Economics (๒๐๒๐), Anticipate, East Asia Decouples from the United States: Trade War, COVID-๑๙, and East Asia's New Trade Blocs. Available from: <https://www.piie.com/system/files/documents/wp๒๐-๙.pdf>

๒๖ Graduate Institute of International and Development Studies, Geneva (๒๐๒๑), Vaccine Diplomacy. Available from: <https://www.graduateinstitute.ch/vaccine-diplomacy>

กัวนซื่อ กักตุน และกีดกันการส่งออกวัคซีนไปยังประเทศต่าง ๆ เพื่อให้ประเทศตนได้รับวัคซีนก่อน^{๒๗} หรือการใช้วัคซีน ยา รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็นในช่วงเวลาที่มีการแพร่ระบาดทั่วโลก เป็นเครื่องมือแสดงอิทธิพลในเวทีการเมืองโลก ทั้งเพื่อการสานสัมพันธ์ ตอกย้ำความเป็นพันธมิตร หรือกระทั่งการกีดกันเพื่อกดดันชาติที่มีข้อพิพาทต่อกันอยู่เดิมของประเทศที่มีอำนาจต่อรองเหนือชาติอื่น ซึ่งมาพร้อมกับความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริตข้ามชาติเพิ่มขึ้นด้วย^{๒๘}

ประเด็นความขัดแย้งระหว่างประเทศทั้งที่มีมูลเหตุจากการขัดกันของผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและอิทธิพลทางการเมือง นอกจากจะส่งผลกระทบต่อการขับเคลื่อนกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศแบบพหุภาคีแล้ว^{๒๙} ยังสร้างภาวะกดดันต่อการแสดงบทบาทขององค์กรระหว่างประเทศในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมีแนวโน้มว่าองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศที่จะมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในอนาคตจะมีขอบเขตภารกิจที่แคบลง หรือมีพันธกิจที่มุ่งเน้นเฉพาะประเด็นยิ่งขึ้น ในขณะที่ประเทศมหาอำนาจอาจใช้อิทธิพลแทรกแซงการดำเนินโครงการความร่วมมือและองค์กรระหว่างประเทศได้อย่างสลับซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ^{๓๐}

นอกจากนี้ ยังพบแนวโน้มในการเข้าแทรกแซงทางเศรษฐกิจของรัฐบาลประเทศต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นเพื่อพยุงสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศ อันเป็นผลเนื่องมาจากการได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาลจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ โดยพบการใช้เครื่องมือทั้งทางการเงินและการคลัง ส่งผลให้เกิดภาวะการก่อกวนนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นทั่วโลก โดยรัฐบาลจำนวนมากจะอยู่ในสถานะขาดดุลงบประมาณ และเกิดแรงผลักดันให้หลายประเทศเลือกดำเนินนโยบายพึ่งพาตนเอง จนกระทั่งการดำเนินนโยบายชาตินิยมที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงภายใน อาทิ เทคโนโลยีอาหาร พลังงาน การแพทย์ และอุตสาหกรรมภาคการผลิต^{๓๑}

๗) อนาคตของงาน โลกแห่งการทำงานในอนาคตมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญอันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรโลก เนื่องจากสัดส่วนประชากรวัยแรงงานส่วนใหญ่ซึ่งจะมีบทบาทโดดเด่นในอนาคตจะเป็นกลุ่มประชากรเจนเนอเรชั่นวายที่เกิดในช่วง พ.ศ. ๒๕๒๓ – ๒๕๔๓ ที่เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีดิจิทัล และมีทัศนคติและพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปจากคนรุ่นก่อนโดยมีคุณลักษณะในการปรับตัวในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เน้นความยืดหยุ่นและความสมดุลระหว่างการทำงานและการใช้ชีวิตส่วนตัว เพื่อตอบสนองความต้องการและความสนใจของตนมากกว่าเป้าหมายด้านความมั่นคงในอาชีพ^{๓๒} มีค่านิยมที่ต้องการค้นหาโอกาสและความท้าทายใหม่ ๆ จะส่งผลให้มีอัตราการเปลี่ยนงานและการย้ายถิ่นฐานสูงขึ้น จึงคาดว่าจะส่งผลให้การจ้างงานในระยะต่อไปมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น โดยมีแนวโน้มว่าจะมีการจ้างงานที่มีใช้รูปแบบมาตรฐานเพิ่มมากขึ้น อาทิ การจ้างงานชั่วคราว การจ้างงานบางช่วงเวลา การจ้างงานตามความต้องการ และงานอิสระ ควบคู่ไปกับรูปแบบใหม่ในการทำงาน อาทิ การทำงานทางไกล

^{๒๗} TIME USA (๒๐๒๑), What Vaccine Nationalism Means for the Coronavirus Pandemic. Available from:

<https://time.com/๕๘๗๑๕๓๒/vaccine-nationalism-coronavirus-pandemic/>

^{๒๘} United Nations Office on Drugs and Crime (๒๐๒๑), COVID-๑๙ Vaccines and Corruption Risks: Preventing Corruption in the Manufacture, Allocation and Distribution of Vaccines. Available from: https://www.unodc.org/documents/corruption/COVID-๑๙/Policy_paper_on_COVID-๑๙_vaccines_and_corruption_risks.pdf order/B๙๓๗๙๙๑๘๔๕E๗๙๘๗A๖CAA๗C๘๖๑BA๙๖C๘๔

^{๒๙} World Economic Forum (๒๐๒๑), The Global Risk Report ๒๐๒๑ ๑๖th Edition. Available from:

http://www๓.weforum.org/docs/WEF_The_Global_Risks_Report_๒๐๒๑.pdf

^{๓๐} Cambridge University Press (๒๐๒๑), The Co-Constitution of Order. Available from:

<https://www.cambridge.org/core/journals/international-organization/article/coconstitution-of-order/B๙๓๗๙๙๑๘๔๕E๗๙๘๗A๖CAA๗C๘๖๑BA๙๖C๘๔>

^{๓๑} Consultancy.UK (๒๐๒๑), Five megatrends that will shape economy and society through ๒๐๒๕. Available from:

<https://www.consultancy.uk/news/๒๗๕๘๙/five-megatrends-that-will-shape-economy-and-society-through-๒๐๒๕>

^{๓๒} PwC (๒๐๑๓). PwC's NextGen: A global generational study. the University of Southern California and the London Business School. Available from: <https://www.pwc.com/gx/en/hr-management-services/pdf/pwc-nextgen-study-๒๐๑๓.pdf>

การทำงานจากบ้านหรือจากที่อื่น ๆ ผ่านระบบออนไลน์ โดยอยู่ภายใต้ชั่วโมงการทำงานที่ยืดหยุ่น^{๓๓} ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและความสมดุลในชีวิต รวมไปถึงช่วยลดผลกระทบจากภาวะวิกฤติที่กระทบต่อความสามารถในการเดินทางไปทำงาน สอดคล้องกับการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจแบบ Gig Economy และพฤติกรรมกระตือรือร้นชีวิตใหม่ ๆ นำไปสู่การขยายโอกาสการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานและเป็นแหล่งรายได้เสริม อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อาจส่งผลให้เกิดการขยายตัวของแรงงานนอกระบบ ซึ่งขาดความคุ้มครองและสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสม รวมถึงแรงงานอาจเผชิญความเสี่ยงจากความมั่นคงในการจ้างงานที่ลดลง^{๓๔}

นอกจากนี้ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจะส่งผลให้งานบางประเภทเลื่อนหายไป และเกิดงานประเภทใหม่ขึ้นมาทดแทน โดยระบบอัตโนมัติและหุ่นยนต์มีแนวโน้มจะเข้ามาทดแทนงานที่มีลักษณะของการทำซ้ำหรือเป็นแบบแผน ส่งผลให้เกิดความต้องการแรงงานที่มีทักษะความสามารถเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีมากขึ้น^{๓๕} อาทิ วิศวกรหุ่นยนต์ หรือผู้เชี่ยวชาญปัญญาประดิษฐ์ และการเข้าสู่สังคมสูงวัย ยังมีแนวโน้มทำให้งานในอุตสาหกรรมการแพทย์และสุขภาพมีจำนวนเพิ่มขึ้น ตลอดจนกระแสความใส่ใจด้านสิ่งแวดล้อมจะส่งผลให้งานสีเขียวทวีความสำคัญในตลาดแรงงานมากยิ่งขึ้น นำไปสู่การเกิดขึ้นของงานในอาชีพใหม่ ๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงข้างต้นนำไปสู่ความต้องการทักษะของแรงงานในลักษณะใหม่ ๆ โดยนอกเหนือจากทักษะทางปัญญาหรือทักษะเชิงเทคนิค อาทิ สะเต็ม (STEM) แล้ว ยังเป็นที่คาดการณ์กันว่า ทักษะทางพฤติกรรมหรือทักษะด้านมนุษย์ อาทิ ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร หรือการทำงานเป็นทีม จะเป็นที่ต้องการและเป็นงานสำหรับอนาคต เนื่องจากเป็นทักษะเฉพาะที่เทคโนโลยีสมัยใหม่ยังไม่สามารถทดแทนแรงงานมนุษย์ได้

๒.๔ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาคเกษตรของประเทศไทย

(๑) ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ มีความรุนแรงและส่งผลกระทบเป็นวงกว้างในทุกประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย เริ่มจากวิกฤติด้านสาธารณสุขที่กระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชน การค้าระหว่างประเทศได้รับผลกระทบจากมาตรการปิดประเทศหรือระงับการเดินทางข้ามประเทศ ปัญหาจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงพฤติกรรมบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป มีการปรับตัวตามวิถีใหม่ผู้บริโภคลดความเสี่ยงในการออกจากบ้าน และหันไปซื้อสินค้าออนไลน์มากขึ้น การบริโภคจะพึ่งพาตลาดในพื้นที่และในประเทศเป็นหลัก จากสถานการณ์ดังกล่าวจึงเป็นทั้งโอกาสและอุปสรรคสำคัญสำหรับสินค้าเกษตรโดยด้านโอกาส เกษตรกรที่เข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลสามารถใช้ประโยชน์ในการขยายตลาดใหม่ด้วยการจำหน่ายสินค้าเกษตรแบบออนไลน์ได้สะดวกยิ่งขึ้น ลดปัญหาพ่อค้าคนกลาง มีรายได้และกำไรเพิ่มขึ้น ในทางกลับกันยังเป็นข้อจำกัดสำหรับเกษตรกรรายย่อย และเกษตรกรสูงวัยที่ไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ ดังนั้น การถ่ายทอดองค์ความรู้สมัยใหม่และพัฒนาทักษะให้แก่เกษตรกรรายย่อยและเกษตรกรสูงวัยอย่างเหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่และสามารถใช้บริการในรูปแบบต่าง ๆ ที่ภาครัฐอำนวยความสะดวกให้ นอกจากนี้ การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ส่งผลกระทบต่อกระจายสินค้าเกษตรในบางพื้นที่ และไม่สามารถเคลื่อนย้ายสินค้าเกษตรได้สะดวกเท่าที่ควรจนเกิดการเน่าเสีย การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการเกษตรทั้งในเรื่องของการบริหารจัดการต้นทุนการขนส่งและบรรจุภัณฑ์ จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

^{๓๓} International Labour Organization (ILO) (๒๐๑๙). Guide to developing balanced working time arrangements. Available from: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---travail/documents/publication/wcms_๗๐๖๑๕๙.pdf

^{๓๔} ILO (๒๐๑๖). Non-standard employment around the world: Understanding challenges, shaping prospects. Available from: http://ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_๕๓๔๓๒๖.pdf

^{๓๕} World Economic Forum (WEF) (๒๐๑๘). Insight Report: The Future of Jobs Report ๒๐๑๘. Available from:

(๒) การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก

เศรษฐกิจและการค้าของโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีความเสี่ยงจากปัจจัยหลายประการ อาทิ การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ และความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประเทศส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตและธุรกิจที่มีการเชื่อมโยงกับต่างประเทศ ทำให้โซ่อุปทานโลกอยู่ในภาวะหยุดชะงัก ต้นทุนการผลิตและต้นทุนค่าขนส่งปรับตัวสูงขึ้น ราคาสินค้าโภคภัณฑ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ขณะที่ความผันผวนในตลาดการเงินโลก ส่งผลต่ออัตราแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ ทำให้รายได้ของประเทศผู้ส่งออกและต้นทุนของประเทศผู้นำเข้าเกิดความไม่แน่นอน และอาจทำให้ปริมาณการค้าลดลง นอกจากนี้ การปรับเปลี่ยนกฎกติกาด้านการค้าและการลงทุนของโลก รวมทั้งการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่มีภาษี (Non-Tariff Barriers : NTBs) ทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องเร่งปรับบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน สำหรับประเทศไทยมีการพึ่งพาและเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจและสังคมกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา จีน ญี่ปุ่น กลุ่มประเทศอาเซียน และสหภาพยุโรป เมื่อเศรษฐกิจและสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงย่อมส่งผลกระทบต่อการค้าและการนำเข้าสินค้าและบริการ รวมถึงเศรษฐกิจในภาพรวมของไทยด้วย ดังนั้น ประเทศไทยในฐานะผู้ผลิตและผู้ส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารที่สำคัญของโลก จึงต้องให้ความสำคัญกับการเตรียมพร้อมและพัฒนาในทุกมิติเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการค้าของโลก เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรของไทยในอนาคต

(๓) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

การพัฒนาทางเทคโนโลยีจากกระแสโลกาภิวัตน์สู่ยุคนวัตกรรม (Innovation) จนมาถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ทำให้สิ่งที่เคยเกิดขึ้นถูกทดแทนหรือเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมโดยสิ้นเชิง หรือกล่าวได้ว่า เทคโนโลยีเปลี่ยนโลก (Technology Disruption) แสดงให้เห็นถึงเทคโนโลยีที่ไร้ขีดจำกัดและมีการพัฒนาอย่างไม่สิ้นสุด ทำให้โลกอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ โดยเฉพาะการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูง เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) กระบวนการทำงานอัตโนมัติโดยหุ่นยนต์ (Robotic Process Automation: RPA) เพื่อทดแทนการใช้แรงงานมนุษย์ การใช้สินทรัพย์ดิจิทัลเพื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ การสร้างชุมชนโลกเสมือนจริง (Metaverse) เพื่อเปิดให้ผู้คนได้เข้ามาปฏิสัมพันธ์ และสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันได้

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เกิดจากการบูรณาการความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์ควบคู่กับเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งความรู้ด้านต่าง ๆ หลากหลายสาขา เพื่อสร้างคุณค่าและก่อให้เกิดเป็นสิ่งสร้างสรรค์และนวัตกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมโลกในทุกภาคส่วน รวมทั้งภาคการเกษตร ซึ่งในปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีการเกษตรและนวัตกรรมมาใช้กันอย่างแพร่หลาย และถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ช่วยลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลิตภาพ และผลิตสินค้าที่มีคุณภาพสูงขึ้น รวมทั้งสินค้าใหม่ ๆ ที่ตลาดต้องการได้ เช่น การทำเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farm หรือ Intelligent Farm) โดยนำเทคโนโลยี Internet of Things มาใช้ในการบริหารจัดการฟาร์ม รวมถึงการจำหน่ายสินค้าเกษตรหรือบริการออนไลน์ (E-Commerce Platforms) ซึ่งเป็นทางเลือกสำคัญที่สามารถเชื่อมโยงการผลิต การแปรรูป การตลาดเข้าด้วยกัน และสามารถรองรับพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว รวมถึงการปรับเปลี่ยนไปสู่สังคมไร้เงินสด (Cashless Society) ที่ให้ความสำคัญกับเงินสดน้อยลงและหันมาชำระเงินผ่านกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Wallet) หรือการสแกน QR Code มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้การทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างเกษตรกรและผู้บริโภคเกิดขึ้นได้ง่าย เพิ่มโอกาสในการจำหน่ายสินค้าสู่ผู้บริโภคได้โดยตรงโดยไม่ต้องผ่านคนกลาง จะเห็นได้ว่า เทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่กำลังก่อให้เกิดการปฏิวัติในภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรสามารถทำการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

(๔) การเป็นสังคมผู้สูงอายุ และการขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร

โครงสร้างประชากรของโลกในระยะ ๕-๑๐ ปีข้างหน้า จะมีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยองค์การสหประชาชาติคาดว่าประชากรที่มีอายุตั้งแต่ ๖๕ ปีขึ้นไป จะเพิ่มขึ้นเป็น ๑.๕ พันล้านคนภายในปี ๒๕๙๓ ส่งผลให้สัดส่วนประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มลดลงในเกือบทุกประเทศ โดยเฉพาะภูมิภาคเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุดในโลก ทั้งนี้ ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมสูงวัยมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ และกลายเป็น “สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์” (Aged Society) ตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ ซึ่งการเป็นสังคมผู้สูงอายุเกิดขึ้นจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการแพทย์ ทำให้ประชากรมีอายุยืนยาวมากขึ้น ขณะที่เด็กเกิดใหม่ลดลง ส่งผลให้จำนวนและสัดส่วนประชากรสูงอายุในหลายประเทศรวมทั้งไทยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สำหรับผลที่ตามมาของการเป็นสังคมผู้สูงอายุ ทำให้ปัจจัยการผลิตทางด้านแรงงานลดลงเกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวมากขึ้น การลงทุนและการออมน้อยลง รายได้ประชาชาติลดลงงบประมาณรายจ่ายเพิ่มขึ้น ขณะที่งบประมาณรายได้ลดลง และรัฐบาลต้องสนับสนุนงบประมาณด้านสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุมากขึ้น อีกทั้งอาจเกิดปัญหาสังคมตามมา เช่น ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง สภาพจิตใจแย่และความเสื่อมโทรมทางร่างกาย ดังนั้น การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุควรจะมีร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชน ตั้งแต่ระดับบุคคล ชุมชน และประเทศ เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นสังคมผู้สูงอายุ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุที่ยังคงมีร่างกายแข็งแรงมีงานทำมากขึ้น สนับสนุนให้มีการเตรียมวางแผนการออม การใช้ชีวิตในบ้านปลาย ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่ามีคุณค่า ไม่ได้เป็นภาระของสังคม อย่างไรก็ตามโลกที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ จะทำให้พฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนไป มีความสนใจในการดูแลสุขภาพมากขึ้นซึ่งเป็นโอกาสของภาคเกษตรไทยในการปรับเปลี่ยนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าที่เป็นผู้สูงอายุ เช่น สินค้าเกษตรอินทรีย์ อาหารเพื่อสุขภาพที่รับประทานง่าย โดยเฉพาะในกลุ่มผักและผลไม้ รวมถึงการผลิตสินค้าเกษตรที่สามารถต่อยอดเป็นยาหรือวิตามินต่าง ๆ

สำหรับภาคเกษตรไทย ในปี ๒๕๖๓ หัวหน้าครัวเรือนเกษตรที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๔๔.๐ ของหัวหน้าครัวเรือนเกษตร และการที่หัวหน้าครัวเรือนเป็นผู้สูงอายุ อาจก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ เช่น กำลังแรงงานเกษตรลดลง เนื่องจากทำการเกษตรไม่ไหว ขณะที่ลูกหลานไม่ได้สืบทอดอาชีพเกษตรกร เนื่องจากรายได้ไม่แน่นอน และรายได้ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับสาขาการผลิตอื่น ๆ ทำให้มีการเคลื่อนย้ายไปทำงานในภาคอุตสาหกรรมหรือภาคบริการ ซึ่งให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า นอกจากนี้ อายุเฉลี่ยของเกษตรกรส่วนใหญ่ที่อยู่ในช่วงสูงวัย มีผลอย่างมากต่อการตัดสินใจ การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ การเข้าถึงและยอมรับเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อการบริหารจัดการและผลิตภาพการผลิตทางการเกษตร

(๕) การขยายตัวของความเป็นเมือง

ความเป็นเมือง (Urbanization) เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพประชากร กระบวนการผลิตสภาพแวดล้อมทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจชนบท ทำให้มีการย้ายถิ่นจากชนบทมาสู่เมืองใหญ่ และเกิดความหนาแน่นของประชากรในพื้นที่มากขึ้น โดยปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดความเป็นเมือง ประกอบด้วย ปัจจัยทางด้านอุปทานหรือแรงผลักดันการผลิต อาทิ การประหยัดต่อขนาด (Economy of Scale) ความได้เปรียบทางด้านต้นทุน และความชำนาญเฉพาะอย่างทางการผลิต และปัจจัยด้านอุปสงค์หรือแรงผลักดันการบริโภค โดยการขยายตัวของจำนวนประชากรและรายได้ของชุมชน ทำให้อุปสงค์ในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น ส่งผลให้การผลิตและกิจกรรมทางเศรษฐกิจในท้องถิ่นขยายตัว ทั้งนี้ แรงผลักดันการผลิตและด้านการบริโภคจะสนับสนุนซึ่งกันและกัน เนื่องจากการรวมตัวของผู้ผลิตในพื้นที่หนึ่ง ๆ จะดึงดูดแรงงานให้เข้ามาทำงานและอาศัยในพื้นที่นั้นมากขึ้น ขณะเดียวกันความหนาแน่นของประชากรในพื้นที่หนึ่ง ๆ จะทำให้ความต้องการสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นซึ่งดึงดูดการลงทุนในพื้นที่นั้นมากขึ้น ส่งผลให้เมืองและเศรษฐกิจยิ่งขยายตัวออกไปการขยายตัวของ

ความเป็นเมือง ก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมในหลายมิติเช่น การเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจ ความสะดวกรวดเร็วด้านการคมนาคมขนส่ง การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและระบบสาธารณสุข ใดๆก็ตาม หากพื้นที่เมืองขาดการบริหารจัดการที่ดี จะก่อให้เกิดการพัฒนาแบบกระจุกตัว กล่าวคือ เมืองใหญ่จะยิ่งขยายตัวใหญ่ขึ้น ขณะที่ชนบทยังคงล้าหลังต่อไป นำไปสู่คุณภาพชีวิตของคนในเมืองที่แย่ลง และความเหลื่อมล้ำทางสังคมมากขึ้น นอกจากนี้ การขยายตัวของความเป็นเมืองมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินจากพื้นที่ทางการเกษตรไปเป็นที่อยู่อาศัย ร้านค้า ห้างสรรพสินค้าโรงงานอุตสาหกรรม และโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญต่าง ๆ ทำให้พื้นที่ทางการเกษตรลดลง และจำนวนเกษตรกรลดลง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรบางชนิดในอนาคตได้ อย่างไรก็ตามการขยายตัวของความเป็นเมืองยังมีส่วนที่เป็นโอกาส หากเกษตรกรมีการปรับปรุงแบบการผลิตไปสู่สินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ มีการแปรรูปสินค้า ปรับปรุงพื้นที่เกษตรให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ จะช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรมากขึ้น

(๖) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นลำดับต้น ๆ ของโลก ซึ่งสร้างความเสียหายในวงกว้างต่อเศรษฐกิจ โดยเฉพาะภาคเกษตรได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้นจากอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกที่เพิ่มขึ้น ฤดูกาลมีความแปรปรวน และเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เป็นวัฏจักรและบ่อยครั้งขึ้น ส่งผลต่อความมั่นคงทางอาหารและความสามารถในการแข่งขันของประเทศในฐานะที่เป็นผู้ส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลกการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศก่อให้เกิดปัญหาหลายอย่างตามมา อาทิ ปัญหาน้ำท่วมบ่อยครั้งสร้างความเสียหายต่อโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน หนทาง สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ รวมทั้งพืชผลทางการเกษตรการชะล้างหน้าดิน ทำให้ดินเสื่อมสภาพ เกิดการปนเปื้อนของน้ำ และน้ำท่วมขังในบางพื้นที่ยังส่งผลต่อการแพร่ของโรคระบาดทั้งในมนุษย์ พืชและสัตว์ สำหรับอุณหภูมิที่สูงขึ้น ส่งผลให้ปริมาณน้ำฝนและการระเหยของน้ำมีการเปลี่ยนแปลง ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำตามธรรมชาติและน้ำใต้ดินลดลง ส่งผลกระทบต่อการทำเกษตรของไทย และไม่เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน นอกจากนี้ ยังทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพลดลง แม้ว่าประเทศไทยมีความหลากหลายของทรัพยากรมาก แต่มีความเป็นไปได้สูงที่สัตว์และพืชหลายสายพันธุ์จะลดลงและสูญพันธุ์ไป เนื่องจากอุณหภูมิที่เพิ่มขึ้นและปริมาณน้ำฝนที่เปลี่ยนแปลง ส่วนพื้นที่ชายฝั่งจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก เกิดการกัดเซาะชายฝั่ง ส่งผลกระทบต่อแหล่งประกอบอาชีพของชุมชนชายฝั่ง รวมถึงธุรกิจการท่องเที่ยวซึ่งมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นอย่างไรก็ตาม ภาคเกษตรถือว่าเป็นหนึ่งในสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยกิจกรรมการผลิตทางการเกษตร การเก็บรักษา การขนส่ง การบรรจุ การแปรรูป การค้าปลีก และการบริโภค ปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก (ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และก๊าซมีเทน) ประมาณร้อยละ ๑๗-๒๐ เป็นอันดับสองรองจากภาคพลังงาน

(๗) การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero Emission)

การประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ ๒๖ (United Nations Framework Convention on Climate Change Conference of the Parties) หรือ COP๒๖ ที่เมืองกลาสโกว์ ประเทศสกอตแลนด์ ได้มีการวางแผนการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่ชั้นบรรยากาศโลก โดยมีเป้าหมายจำกัดการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิของโลกไม่ให้เกิน ๒ องศาเซลเซียสและตั้งเป้าไว้ที่ ๑.๕ องศาเซลเซียส ซึ่งประเทศไทยได้ประกาศเจตนารมณ์ที่จะบรรลุเป้าความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ภายในปี ๒๕๙๓ และบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero Emission) ภายในปี ๒๖๐๘ ซึ่ง Net Zero Emission คือ การไม่ปล่อยก๊าซที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนเพิ่มขึ้น โดยทำได้ทั้งการลดปริมาณการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกหรือชดเชยด้วยการกำจัดก๊าซดังกล่าวเท่ากับจำนวน

ที่ปล่อยออกไป สำหรับภาคเกษตรถือเป็นภาคการผลิตที่เป็นส่วนสำคัญในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยเฉพาะการเพาะปลูกข้าว การเลี้ยงปศุสัตว์ รวมถึงการใส่ปุ๋ยและการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ดังนั้น ภาคเกษตรและภาคธุรกิจเกษตรจึงต้องเร่งปรับตัวเพื่อลดปริมาณการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างจริงจัง เนื่องจากประเทศคู่ค้าที่สำคัญอาจมีการออกกฎระเบียบทางการค้าใหม่ ๆ ที่มุ่งเน้นในประเด็น Net Zero ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของไทยในอนาคตหากเกษตรกรและผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรปรับตัวไม่ทัน

(๘) กระแสการเติบโตแบบสีเขียว (Green Growth)

การเติบโตแบบสีเขียวหรือการเติบโตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมถือเป็นอีกหนึ่งกระแสสำคัญของโลกที่หลายประเทศมีความตระหนักและมีการตื่นตัวมากขึ้น โดยมองว่าการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมจะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการเติบโตแบบสีเขียว เพื่อก่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน อาทิ พลังงานสีเขียว (Green Energy) เป็นการใช้พลังงานสะอาดที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมและช่วยลดภาวะโลกร้อน อาทิ พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม พลังงานน้ำ และพลังงานชีวมวล รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานให้น้อยลงต่อหน่วยการผลิตที่เพิ่มขึ้น และลดการสูญเสียในกระบวนการผลิตทั้งหมด โดยที่ผ่านมา การผลิตไฟฟ้าได้จากพลังงานเชื้อเพลิงฟอสซิล อาทิ น้ำมันปิโตรเลียม ถ่านหิน และก๊าซธรรมชาติ ก่อให้เกิดก๊าซพิษซึ่งเป็นมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม และทำให้เกิดปัญหาภาวะโลกร้อน อาทิ ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ และก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ พลังงานสีเขียวจึงเป็นพลังงานทางเลือกใหม่ โดยนอกจากไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมแล้วยังสามารถสร้างความมั่นคงทางด้านพลังงานให้กับประเทศไทยได้อีกด้วย สำหรับภาคเกษตรของไทยถือเป็นโอกาสในการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร อาทิ ชานอ้อย ชังข้าวกากมันสำปะหลัง และทลายปาล์มน้ำมัน มาสร้างมูลค่าเพิ่มและใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตพลังงานชีวมวลซึ่งถือเป็นพลังงานหมุนเวียนที่สามารถผลิตได้อย่างไม่จำกัดและไม่หมดไป รวมถึงไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเหมือนพลังงานฟอสซิล

เมืองสีเขียว (Green City) หลายเมืองทั่วโลกได้พัฒนาความเป็นเมืองที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมหรือเมืองสีเขียว ซึ่งเป็นเมืองที่ออกแบบโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีประชากรที่ตระหนักและมีจิตสำนึกร่วมกันถึงระบบนิเวศและดำเนินชีวิตบนแนวคิดของความยั่งยืน เพื่อลดการพึ่งพาการใช้ทรัพยากรพลังงาน อาหาร และน้ำ รวมไปถึงลดการปล่อยของเสียในระบบนิเวศ

ผลิตภัณฑ์สีเขียว (Green Product) เน้นกระบวนการผลิตที่ลดการใช้ทรัพยากรและพลังงาน ลดการปล่อยของเสียและมลพิษ (Reduce) สามารถใช้ซ้ำได้ (Reuse) และนำกลับมาใช้ใหม่ได้ (Recycle) โดยเริ่มตั้งแต่การเลือกวัตถุดิบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไม่สร้างผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมระหว่างการใช้งาน รวมถึงสามารถกำจัดได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ หรือเป็นวัสดุที่สามารถย่อยสลายได้ตามธรรมชาติ โดยไม่ทิ้งสารเคมีหรือก่อให้เกิดมลภาวะในภายหลัง

การบริการสีเขียว (Green Service) การเปลี่ยนแปลงด้านการท่องเที่ยวที่เห็นได้อย่างชัดเจนประการหนึ่ง คือ การสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวด้วยมาตรฐานคุณภาพที่ดีควบคู่ไปกับการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เช่น การขอความร่วมมือผู้เข้าพักในโรงแรมหรือรีสอร์ทในเรื่องการใช้ผ้าเช็ดตัวหรือผ้าปูที่นอนผืนเดิม การลดการใช้กระดาษชำระเท่าที่จำเป็น การใช้พลังงานสะอาดหรือมีการใช้ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒.๑๐ ผลการพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๕)
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้ประเมินผลการพัฒนาการเกษตร โดยมีรายละเอียดดังนี้

(๑) ผลการดำเนินงานภาพรวมของแผนพัฒนาการเกษตร

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแผนพัฒนาการเกษตร ในปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ มีดังนี้

(๑.๑) ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร ในปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีค่าเพิ่มขึ้นจากระดับ ๗๘.๙๔ ในปี ๒๕๖๐ เป็นระดับ ๘๑.๓๙ ในปี ๒๕๖๒ อย่างไรก็ตาม ในปี ๒๕๖๓ ไม่สามารถรายงานผลได้ เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ทำให้ประสบปัญหาในการจัดเก็บข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณดัชนีความผาสุกของเกษตรกร สำหรับปี ๒๕๖๔ มีค่าอยู่ที่ระดับ ๘๑.๑๐ ซึ่งเป็นการพัฒนาอยู่ในระดับดี ต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดให้ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ ๘๕ ในปี ๒๕๖๔

(๑.๒) รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร ในปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๖๔ อยู่ที่ ๗๘,๓๒๒ บาทต่อครัวเรือน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๐ อยู่ที่ ๕๘,๙๗๕ บาทต่อครัวเรือน ซึ่งบรรลุตามค่าเป้าหมายที่กำหนดให้เกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น ๕๙,๔๖๐ บาทต่อครัวเรือน ในปี ๒๕๖๔ โดยมีปัจจัยสำคัญที่ส่งผล คือ การดำเนินนโยบายของภาครัฐ ทั้งการส่งเสริมการทำเกษตรในรูปแบบการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร องค์กรเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร การยกระดับมาตรฐานการเกษตรสู่ความยั่งยืน การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้เพื่อลดต้นทุน และเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ยกกระดับการผลิตสินค้าเกษตรให้มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน

(๑.๓) เศรษฐกิจภาคเกษตร ในปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ค่อนข้างผันผวน โดยในปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ เศรษฐกิจภาคเกษตรเติบโตอยู่ที่ร้อยละ ๔.๘ และ ๖.๑ ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้ เศรษฐกิจภาคเกษตรเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๓ ต่อปีส่วนในปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๔ อยู่ที่ร้อยละ -๐.๙ -๓.๕ และ ๑.๐ ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมาย เนื่องจากปัจจัยลบในเรื่องภัยธรรมชาติ การระบาดของโรคแมลงศัตรูพืช ในช่วงปี ๒๕๖๒ และในปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ เกิดสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-๑๙ ทั่วโลก รวมถึงเศรษฐกิจโลกชะลอตัว

(๑.๔) จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตรถูกนำไปใช้ประโยชน์ ในช่วงปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๓ พบว่า ปี ๒๕๖๑ เป็นปีเดียวที่จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร ถูกนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๒๔ ขณะที่ปีอื่น ๆ มีทิศทางเป็นลบ ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดให้จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตรถูกนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๕ ต่อปี

(๑.๕) ทรัพยากรการเกษตรได้รับการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืนเพิ่มขึ้น

(๑.๕.๑) พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน ประกอบด้วย การทำเกษตรในรูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน วนเกษตร และเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้เกิดความมั่นคงและความปลอดภัยอาหาร สร้างความสมดุลทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งของ ๗๒ เกษตรกรและผู้บริโภค โดยในปี ๒๕๖๐ มีพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน ๑,๐๘๐,๓๔๓ ไร่ เพิ่มขึ้นเป็น ๖,๑๔๖,๑๕๖ ไร่ ในปี ๒๕๖๔ ซึ่งบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดให้พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นเป็น ๕,๐๐๐,๐๐๐ ไร่ ในปี ๒๕๖๔

(๑.๕.๒) พื้นที่ดินได้รับการจัดการและฟื้นฟู โดยในปี ๒๕๖๐ พื้นที่ดินได้รับการจัดการและฟื้นฟูอยู่ที่ ๒.๓๑ ล้านไร่ เพิ่มขึ้นเป็น ๑๒.๖๗ ล้านไร่ ในปี ๒๕๖๔ ซึ่งบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดให้พื้นที่ดินได้รับการจัดการและฟื้นฟู ๑๒.๕๐ ล้านไร่ ในปี ๒๕๖๔

(๑.๕.๓) พื้นที่ชลประทาน ในปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพิ่มขึ้นอยู่ในช่วง ๑๔๙,๒๒๒ - ๒๗๔,๘๒๔ ไร่ ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดให้พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าปีละ ๓๕๐,๐๐๐ ไร่

ตารางที่ ๑-๑ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓	ปี ๒๕๖๔	ผลการดำเนินงาน
ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร เพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ ๘๕ ในปี ๒๕๖๔	๗๘.๙๔	๘๐.๒๙	๘๑.๓๙	-	๘๑.๑๐	ไม่บรรลุเป้าหมาย
เกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น ๕๙,๔๖๐ บาทต่อครัวเรือน ในปี ๒๕๖๔	๕๘,๙๗๕	๗๔,๔๘๓	๗๘,๖๐๔	๗๙,๔๘๖	๗๘,๓๒๒	บรรลุเป้าหมาย
เศรษฐกิจภาคเกษตรเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๓ ต่อปี	๔.๘	๖.๑	-๐.๙	-๓.๕	๑.๐	บรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๐ และปี ๒๕๖๑
จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร ถูกนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๕ ต่อปี	-๘.๔๑	๖.๒๔	-๓.๓๔	-๐.๐๔	N/A	ไม่บรรลุเป้าหมาย
ทรัพยากรการเกษตรได้รับการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืนเพิ่มขึ้น - พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นเป็น ๕,๐๐๐,๐๐๐ ไร่ ในปี ๒๕๖๔ - พื้นที่ดินได้รับการจัดการและฟื้นฟู ๑๒.๕๐ ล้านไร่ ในปี ๒๕๖๔ - พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่าปีละ ๓๕๐,๐๐๐ ไร่	๑,๐๘๐,๓๔๓	๒,๑๐๑,๔๖๒	๓,๒๓๓,๗๑๑	๔,๓๗๙,๘๘๗	๖,๑๔๖,๑๕๖	บรรลุเป้าหมาย
	๒.๓๑	๔.๖๘	๗.๓๕	๙.๙๙	๑๒.๖๗	บรรลุเป้าหมาย
	๑๙๕,๒๕๙	๒๗๔,๘๒๔	๒๓๘,๘๙๗	๑๗๖,๙๖๘	๑๔๙,๒๒๒	ไม่บรรลุเป้าหมาย

(๒) ผลการดำเนินงานรายยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรมีความมั่นคง สามารถพัฒนาอาชีพเกษตร สร้างรายได้และมีความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม สนับสนุนให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรมีอาชีพ รวมถึงพัฒนาและเชื่อมโยงเครือข่ายในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในด้านความมั่นคงทางการเกษตร

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

๑) เกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น ๕๙,๔๖๐ บาทต่อครัวเรือน ภายในปี ๒๕๖๔ ซึ่งในปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ รายได้สุทธิทางการเกษตรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นจาก ๕๘,๙๓๕ บาทต่อครัวเรือน ในปี ๒๕๖๐ เป็น ๗๘,๓๒๒ บาทต่อครัวเรือน ในปี ๒๕๖๔ ซึ่งบรรลุตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

๒) พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นเป็น ๕,๐๐๐,๐๐๐ ไร่ ในปี ๒๕๖๔ โดยในปี ๒๕๖๐ มีพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน อยู่ที่ ๑,๐๘๐,๓๔๓ ไร่ เพิ่มขึ้นเป็น ๖,๑๔๖,๑๕๖ ไร่ ในปี ๒๕๖๔ ซึ่งบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

๓) รักษามาตรฐานระดับความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกรที่มีศักยภาพ และปริมาณธุรกิจของสถาบันเกษตรกรเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ ต่อปี

๓.๑ สหกรณ์การเกษตรที่มีความเข้มแข็งอยู่ในระดับชั้น ๑ และระดับชั้น ๒ อยู่ที่ย้อยละ ๙๐ ภายในปี ๒๕๖๔ โดยในปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ สหกรณ์การเกษตรที่มีความเข้มแข็งอยู่ในระดับชั้น ๑ และระดับชั้น ๒ อยู่ในช่วงร้อยละ ๙๐.๑๔ - ๙๔.๔๙ ซึ่งบรรลุตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

๓.๒ ปริมาณธุรกิจของสถาบันเกษตรกรเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ ต่อปี โดยในปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒ ลดลงร้อยละ ๓.๐๓ และ ๓.๒๘ ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ขณะที่ปี ๒๕๖๓ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๒๔ สูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

๑) การขยายผลการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนให้เห็นผลในทางปฏิบัติ ควรเป็นไปตามศักยภาพของพื้นที่ และความพร้อมของเกษตรกร

๒) การพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ภาครัฐควรดำเนินการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง สร้างความเข้าใจให้กับเกษตรกรโดยการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง เร่งรัดการสร้าง Young Smart Farmer เข้าสู่การทำเกษตรเชิงธุรกิจ นำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้ทดแทนแรงงาน รวมทั้งปลูกฝังให้เกษตรกรรุ่นใหม่เห็นคุณค่าและความมีเกียรติของอาชีพเกษตรกร

๓) สหกรณ์ที่ไม่ผ่านมาตรฐานการประเมินสหกรณ์การเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ควรพิจารณาแนวทางส่งเสริม/สนับสนุนให้สหกรณ์มีการพัฒนาศักยภาพ เพื่อยกระดับให้เป็นสถาบันเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการผลิต การค้า และการแปรรูปสินค้าเกษตรที่สำคัญของภูมิภาคอาเซียน สนับสนุนกระบวนการผลิต การแปรรูป การตลาดสินค้าเกษตรไปสู่คุณภาพและมาตรฐานสินค้าปลอดภัย และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโซ่อุปทานสินค้าเกษตร

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

๑) อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒.๕ ต่อปี โดยในปี ๒๕๖๔ มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ขยายตัวร้อยละ ๒.๒ ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

๒) จำนวนฟาร์ม / โรงงานที่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐาน ซึ่งตามเป้าหมายของแผนฯ กำหนดคุณภาพมาตรฐานสินค้าเพิ่มขึ้น โดยมีแปลง / ฟาร์มที่ทำการผลิตพืช ประมง และปศุสัตว์ ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานร้อยละ ๘๕ มีโรงงาน / สถานประกอบการได้รับการตรวจรับรองมาตรฐาน ร้อยละ ๔๐.๐๐ ทั้งนี้ในปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๓ มีเฉพาะข้อมูลจำนวนแปลง / ฟาร์ม / สถานประกอบการที่ได้รับการตรวจรับรองแต่ไม่มีผลที่ผ่านการรับรองคุณภาพมาตรฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการวิจัย พัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรแบบบูรณาการร่วมกัน ทั้งของภาครัฐ ภาคเอกชน และเกษตรกร ผลักดันให้นำผลงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรไปใช้ประโยชน์และเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึง

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

๑) งบประมาณด้านงานวิจัย พัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ต่อปี โดยในปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ งบประมาณด้านงานวิจัย พัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๘๐ และ ๖.๒๔ ตามลำดับ ขณะที่ในปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓ ลดลงร้อยละ ๖.๕๙ และ ๒๑.๘๑ ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

๒) ผลงานวิจัยเทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรที่นำไปใช้ประโยชน์ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ต่อปี โดยในปี ๒๕๖๐ ผลงานวิจัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตรที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ ลดลงร้อยละ ๘.๔๑ ขณะที่ในปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๒๔ และ ๓.๓๔ ตามลำดับ และกลับมาลดลงร้อยละ ๐.๐๔ ในปี ๒๕๖๓

๓) มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร และถูกนำไปประยุกต์ใช้ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ต่อปี โดยในปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร และถูกนำไปประยุกต์ใช้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๙.๗๕ และ ๑๖.๗๕ ตามลำดับ ขณะที่ในปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓ ลดลงร้อยละ ๒๑.๑๘ และ ๒๑.๐๑ ตามลำดับ

๔) เกษตรกรและผู้ให้บริการสามารถเข้าถึงข้อมูลผ่านช่องทางของระบบสารสนเทศ การเกษตรเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๑๐ ต่อปี โดยในปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๓ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐.๖๙ ๕.๒๒ ๒๐.๐๑ และ ๕.๓๓ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

๑) การศึกษาวิจัย

๑.๑) การวิจัยยังขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน จึงควรกำหนดประเด็นวิจัยเฉพาะเพื่อตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาประเทศ โดยระดมความคิดเห็นและระดมนักวิจัยจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่จะวิจัย ๗๕

๑.๒) ควรเสริมสร้างความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนาในรูปแบบหุ้นส่วนความร่วมมือ (Collaborative Partnership) ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ทบทวนและปรับปรุงแนวทางการจัดสรรงบประมาณการวิจัยของหน่วยงาน จัดสรรทุนวิจัย ให้มีความคล่องตัว รวดเร็ว และต่อเนื่องมากขึ้น

๑.๓) ควรสนับสนุนการสร้างนักวิจัยด้านการเกษตรรุ่นใหม่ และพัฒนานักวิจัยในปัจจุบันให้มีความรู้สมัยใหม่และคิดเชิงระบบให้มากขึ้น

๑.๔) ควรเร่งรัดการขอรับรองมาตรฐานงานวิจัยให้มีความรวดเร็วมากขึ้น เพื่อผลักดันงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันได้มากขึ้น

๒) การพัฒนานวัตกรรม

๒.๑) ควรพัฒนานวัตกรรมการเกษตรให้เกษตรกรรายย่อยเข้าถึงได้ง่าย เกษตรกรสามารถสร้างประกอบและบำรุงรักษาได้ด้วยตนเอง และใช้วัสดุที่สามารถหาซื้อได้ในท้องถิ่น

๒.๒) ขาดแคลนงบประมาณในการสนับสนุนการสร้างผลงานนวัตกรรมต้นแบบ

๒.๓) ควรมีการศึกษาและสำรวจข้อมูลความต้องการด้านนวัตกรรม เครื่องมือ เทคโนโลยีการเกษตรที่เกษตรกรต้องการรับการสนับสนุน

๒.๔) ควรส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ทั้งด้านการผลิตและการบริการ ผลักดันให้ทุกภาคส่วนนำผลงานวิจัย องค์ความรู้นวัตกรรม และเทคโนโลยีจากงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืนทั้งในแง่ของการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑) พื้นที่ดินได้รับการจัดการและฟื้นฟู ๑๒.๕๐ ล้านไร่ ในปี ๒๕๖๔ ฟื้นฟู โดยในปี ๒๕๖๐ พื้นที่ดินได้รับการจัดการและฟื้นฟูอยู่ที่ ๒.๓๑ ล้านไร่ เพิ่มขึ้นเป็น ๑๒.๖๗ ล้านไร่ ในปี ๒๕๖๔ ซึ่งบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนด

๒) พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งน้ำในไร่นาปีละไม่น้อยกว่า ๔๕,๐๐๐ แห่ง โดยในปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ มีการพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งน้ำในไร่นาอยู่ที่ ๔๖,๙๖๗ และ ๕๔,๗๑๓ แห่ง ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด ขณะที่ปี ๒๕๖๒-๒๕๖๔ อยู่ที่ ๓๘,๓๑๔ ๓๙,๘๘๕ และ ๔๐,๐๐๐ แห่ง ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด

๓) พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำปีละไม่น้อยกว่า ๓๐๐ แห่ง โดยในปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ มีการพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำอยู่ที่ ๒๒๑ ๒๖๑ และ ๑๗๗ แห่ง ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด ขณะที่ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ มีการถ่ายโอนภารกิจตามแผนการกระจายอำนาจไปยังหน่วยงานอื่น

๔) พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าปีละ ๓๕๐,๐๐๐ ไร่ โดยในปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพิ่มขึ้นอยู่ในช่วง ๑๔๙,๒๒๒ - ๒๗๔,๘๒๔ ไร่ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด

ข้อเสนอแนะ

๑) ควรมีการบริหารจัดการแหล่งน้ำที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยเน้นพัฒนาพื้นที่ขนาดกลางและขนาดเล็ก รวมทั้งสร้างหรือพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนประเภทอื่นทดแทน เช่น การขุดเจาะน้ำบาดาล แหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นา

๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์การกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานแบบธรรมชาติทดแทนการใช้สารเคมี สารกำจัดศัตรูพืช

๓) ควรมีมาตรการส่งเสริมการย่อยสลายเศษวัสดุในแปลง หรือนำมาทำปุ๋ยอินทรีย์เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน รวมถึงกำหนดมาตรการหยุดเผาในช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวผลผลิต

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน แบบบูรณาการทั้งด้านบุคลากรการเกษตรภาครัฐ และกระบวนการทำงานให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีธรรมาภิบาล โปร่งใส และตรวจสอบได้พัฒนาและปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบให้มีความทันสมัย ถูกต้อง และเป็นธรรม สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

๑) ปรับปรุงโครงสร้างของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๑๕ ส่วนราชการ ในปี ๒๕๖๔ โดยในปี ๒๕๖๓ มีเพียง ๑ ส่วนราชการ คือ กรมประมง ที่ปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการแล้วเสร็จ

๒) จัดทำกฎหมายใหม่ ๕ ฉบับ และปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่เดิม ๑๒ ฉบับ ภายในปี ๒๕๖๔ โดยการเสนอออกกฎหมายใหม่จำนวน ๕ ฉบับ และการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเดิม มีการดำเนินการ ๑๑ ฉบับ

ข้อเสนอแนะ

๑) ด้านการพัฒนาบุคลากรการเกษตร ภาครัฐควรดำเนินการในรูปแบบการจัดฝึกอบรม หรือ ปรับหลักสูตรเพื่อพัฒนาข้าราชการในสังกัดให้เป็นมืออาชีพตามภารกิจ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้ง พัฒนาทักษะด้านดิจิทัล เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการ ปรับเปลี่ยนสู่รัฐบาลดิจิทัล

๒) ด้านการปรับโครงสร้างส่วนราชการ สำนักงาน ก.พ.ร. และ สำนักงาน ก.พ. ควรมีความ ชัดเจนในเรื่องของการปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐ ส่วนแนวทางการถ่ายโอนอัตรากำลังไปยัง ภูมิภาคสำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงาน ก.พ. ควรพิจารณาทบทวนให้เป็นไปตามความเหมาะสม ด้านการ ปรับปรุงและการจัดทำร่างกฎหมาย ควรมีการกำกับ ติดตาม เร่งรัด โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบรายงานผล การดำเนินการ ปัญหาอุปสรรคทราบเป็นระยะ หากมีปัญหาเกี่ยวกับการร่างกฎหมายให้นำเสนอคณะกรรมการ พัฒนากฎหมายกระทรวงพิจารณา

ตารางที่ ๑-๒ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายรายยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

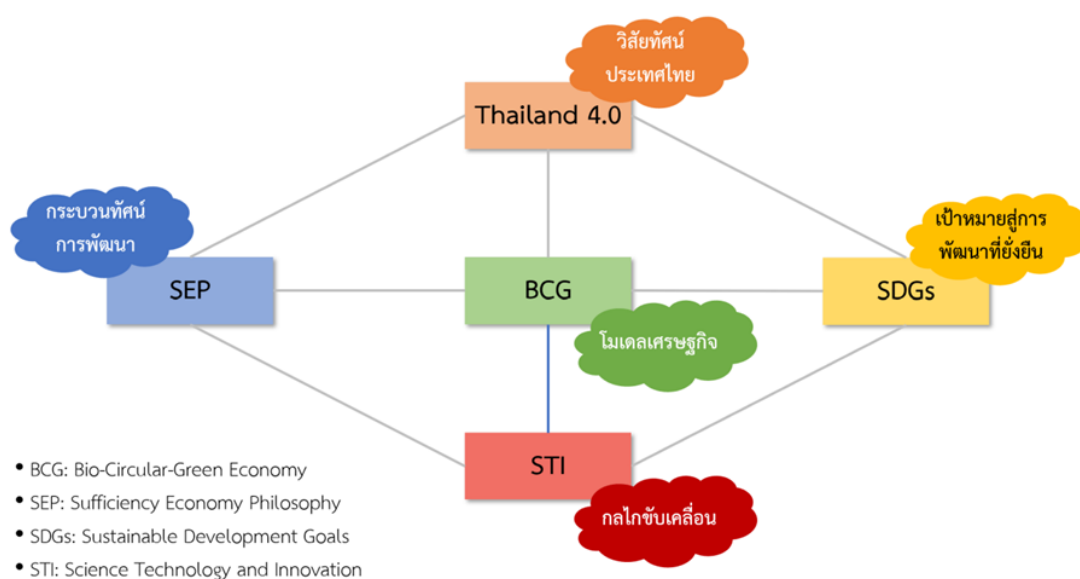
ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓	ปี ๒๕๖๔	ผลการดำเนินงาน
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร						
เกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทาง การเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น ๕๙,๔๖๐ บาทต่อครัวเรือน ในปี ๒๕๖๔	๕๘,๙๗๕	๗๔,๔๘๓	๗๘,๖๐๔	๗๙,๔๘๖	๗๘,๓๒๒	บรรลุ เป้าหมาย
พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นเป็น ๕,๐๐๐,๐๐๐ ไร่ ในปี ๒๕๖๔	๑,๐๘๐,๓๔๓	๒,๑๐๑,๔๖๒	๓,๒๓๓,๗๑๑	๔,๓๗๙,๘๘๗	๖,๑๔๕,๑๕๖	บรรลุ เป้าหมาย
รักษามาตรฐานระดับความเข้มแข็ง ของสถาบันเกษตรกร						
- สหกรณ์ที่มีความเข้มแข็งอยู่ ในระดับชั้น ๑ และระดับชั้น ๒ อยู่ที่ร้อยละ ๙๐ ภายในปี ๒๕๖๔	๙๔.๔๙	๙๒.๒๘	๙๔.๐๔	๙๐.๙๒	๙๒.๑๔	บรรลุ เป้าหมาย
- ปริมาณธุรกิจของสถาบัน เกษตรกร เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ ต่อปี	-	-๓.๐๓	-๓.๒๘	๖.๒๔	N/A	บรรลุ เป้าหมายในปี ๒๕๖๓
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน						
มูลค่าส่งออกสินค้าเกษตรและ ผลิตภัณฑ์ขยายตัวเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๒.๕		-๒.๐๑	-๖.๒๙	-๒.๒๑	๒.๒	ไม่บรรลุ เป้าหมาย
จำนวนฟาร์ม/โรงงานที่ได้รับการ รับรองคุณภาพมาตรฐาน					N/A	ไม่มีการ รายงานผล
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม						
งบประมาณด้านงานวิจัยพัฒนา เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้าน การเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ต่อปี	๔.๘๐	๖.๒๔	-๖.๕๙	-๒๑.๘๑	N/A	บรรลุ เป้าหมายในปี ๒๕๖๑
ผลงานวิจัยเทคโนโลยีและนวัตกรรม	-๘.๔๑	๖.๒๔	-๓.๓๔	-๐.๔๔	N/A	บรรลุ

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓	ปี ๒๕๖๔	ผลการดำเนินงาน
ด้านการเกษตรที่นำไปใช้ประโยชน์ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ต่อปี						เป้าหมายในปี ๒๕๖๑
มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร และถูกนำไปประยุกต์ใช้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ต่อปี	๑๙.๗๕	๑๖.๗๕	-๒๑.๑๘	-๒๑.๐๑	N/A	บรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๐ – ๒๕๖๑
เกษตรกรและผู้ให้บริการสามารถเข้าถึงข้อมูลผ่านช่องทางของระบบสารสนเทศการเกษตรเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๑๐ ต่อปี	๑๐.๖๙	๕.๒๒	๒๐.๐๑	๕.๓๓	N/A	บรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๐ และ ๒๕๖๒
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน						
พื้นที่ดินได้รับการจัดการและฟื้นฟู ๑๒.๕๐ ล้านไร่ ในปี ๒๕๖๔	๒.๖๓	๕.๒๙	๗.๗๗	๑๐.๑๑	N/A	คาดว่าจะบรรลุเป้าหมาย
พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งน้ำในไร่นา ปีละไม่น้อยกว่า ๔๕,๐๐๐ แห่ง	๔๖,๙๖๗	๕๕,๗๑๓	๓๘,๓๑๔	๔๐,๐๐๐	N/A	บรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๐ – ๒๕๖๑
พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำปีละไม่น้อยกว่า ๓๐๐ แห่ง	๓๗๕	๑,๓๐๖	๓๕๕	๑๗๘	N/A	บรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๐ – ๒๕๖๒
พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าปีละ ๓๕๐,๐๐๐ ไร่	๑๙๕,๒๕๙	๒๗๔,๘๒๔	๒๓๘,๘๙๗	๗๑,๗๙๒	N/A	ไม่บรรลุเป้าหมาย
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ						
ปรับปรุงโครงสร้างของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๑๕ ส่วนราชการ ในปี ๒๕๖๔	-	-	-	๑.๐๐	N/A	ไม่บรรลุ มี กป.ที่ดำเนินได้เมื่อสิ้นสุดปี ๒๕๖๓
จัดทำกฎหมายใหม่ ๕ ฉบับ ภายในปี ๒๕๖๔	-	-	-	๕	-	บรรลุเป้าหมาย
ปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่เดิม ๑๒ ฉบับ ภายในปี ๒๕๖๔	-	-	-	๑๑	๑๑	ไม่บรรลุเป้าหมาย

๒.๑๑ ข้อเสนอ BCG in Action : The New Sustainable Growth Engine โมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

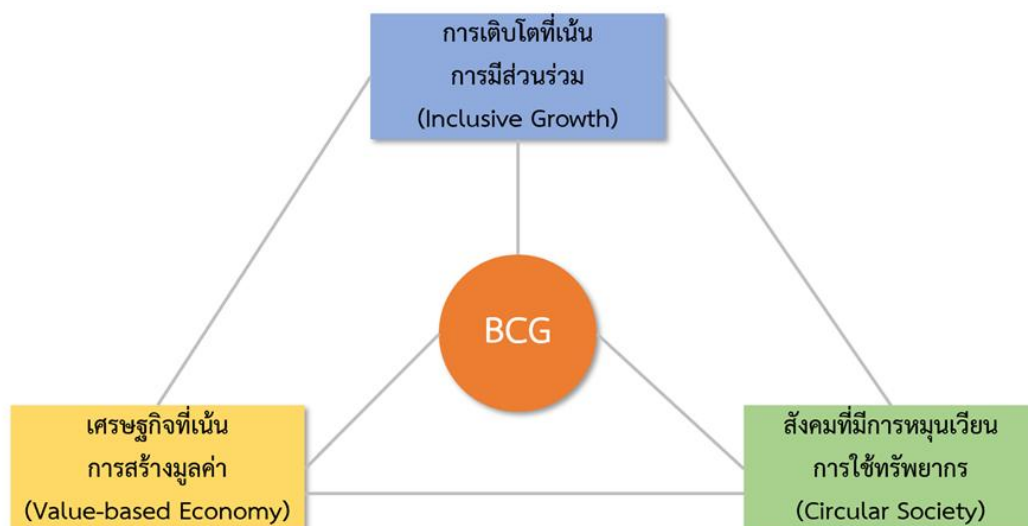
๑) BCG หรือ Bio-Circular-Green Economy (เศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว) เป็นโมเดลเศรษฐกิจใหม่ในการขับเคลื่อนการเติบโตของเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคมของประเทศ ที่นำหลักการและลำดับความสำคัญจากยุทธศาสตร์ชาติและวิสัยทัศน์ “Thailand ๔.๐” เป็นตัวตั้งผสมผสานกับ “หลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียง” (Sufficiency Economy Philosophy, SEP) และ “เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน” (Sustainable Development Goals, SDGs) พัฒนา ๓ เศรษฐกิจ คือ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ไปพร้อมๆ กัน เพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม (ภาพที่ ๔) โดยการผนึกพลังภาครัฐ-เอกชน/ชุมชน/สังคม-มหาวิทยาลัย/สถาบันวิจัย-เครือข่ายต่างประเทศในลักษณะจตุรภาคี (Quadruple Helix) เพื่อเปลี่ยนข้อได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ที่ไทยมีความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมให้เป็นความสามารถในการแข่งขัน (Competitive Advantage) ด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (Science, Technology & Innovation, STI) เพื่อให้เกิดเศรษฐกิจ BCG ที่เติบโต แข่งขันได้ในระดับโลก พร้อมกับการกระจายรายได้ลงสู่ชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำ ชุมชนเข้มแข็ง มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

รูปที่ ๑-๑ โมเดลเศรษฐกิจ BCG ภายใต้ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย

โมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นกลไกขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศรูปแบบใหม่ ที่มุ่งเน้น “การเติบโตอย่างมีคุณภาพ” สร้างความสมดุลของเศรษฐกิจที่เน้นการสร้างมูลค่า (Value-based economy) การเติบโตที่เน้นการมีส่วนร่วม (Inclusive growth) และสังคมที่มีการหมุนเวียนการใช้ทรัพยากร (Circular society) อย่างชาญฉลาดเพื่อให้ทรัพยากรเพิ่มพูน

รูปที่ ๑-๒ หลักคิดของโมเดลเศรษฐกิจ BCG

โมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นกลไกเร่งการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายภายใต้ Thailand ๔.๐ ที่ต้องการปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจจากการใช้ความได้เปรียบด้านทรัพยากรและแรงงานไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมประสบความสำเร็จได้เร็วขึ้น ด้วยการระดมทรัพยากรและความสามารถของทุกภาคส่วนในการมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ทั้งนี้ การพัฒนาประเทศด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG ครอบคลุม ๘ อุตสาหกรรมเป้าหมายภายใต้นโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ได้แก่ อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ การท่องเที่ยวกลุ่มรายได้และท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ การแปรรูปอาหาร การแพทย์ครบวงจร เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ ดิจิทัล และการพัฒนาคนและการศึกษา

๒) BCG Model เป็นกลไกขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศรูปแบบใหม่ที่มีมุ่งเน้น “การเติบโตเชิงคุณภาพ” สร้างความสมดุลของ เศรษฐกิจที่เน้นการสร้างมูลค่า (Value-based Economy) การเติบโตที่เน้นการมีส่วนร่วม (Inclusive Growth) และสังคมที่มีการหมุนเวียนการใช้ทรัพยากร (Circular Society)

BCG Model ครอบคลุมห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) ของ ๔ อุตสาหกรรมหลัก ได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตรและอาหาร สุขภาพและการแพทย์ พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ และการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ บูรณาการเข้าด้วยกันเป็นฐานการสร้างมูลค่าเพิ่มขนาดใหญ่ของประเทศ ซึ่งในปัจจุบันมีส่วนใน GDP ถึงร้อยละ ๒๑ และเกี่ยวข้องกับอาชีพและการจ้างงานของคนในประเทศมากกว่า ๑๖.๕ ล้านคนในปัจจุบัน หัวใจสำคัญของ BCG Model คือการพัฒนาแบบคู่ขนาน ทั้งในส่วน “ยอดปิรามิด” ซึ่งหมายถึงผู้ประกอบการหรือเกษตรกรที่มีความพร้อมสูง มีกำลังในการลงทุนด้านเทคโนโลยี พร้อมรับความเสี่ยงสามารถเข้าถึงความก้าวหน้า ทางวิทยาการระดับสูงสำหรับผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าสูงมากๆ เช่น สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ส่วนประกอบอาหารสุขภาพ ชีววัตถุ การแพทย์สมัยใหม่/แม่นยำ สารเคมีชีวภาพมูลค่าสูง หรือการท่องเที่ยวมูลค่าสูงเฉพาะกลุ่ม แม้กลุ่มนี้จะมีจำนวนน้อยแต่ สร้างมูลค่าเพิ่มได้สูง และจะเป็นกำลังสำคัญของเศรษฐกิจไทยในอนาคต

๓) BCG Model เป็นกลไกที่สำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในประเทศอย่างทั่วถึง สามารถกระจายโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการตอบสนองต่อปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม และสุขภาพของคนได้ในหลายมิติ ในขณะเดียวกันสามารถสร้างให้ประเทศไทยก้าวขึ้นเป็นผู้นำระดับโลกในบางสาขา จึงได้กำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศเพื่อใช้ในการขับเคลื่อน BCG Model ดังนี้

๓.๑) มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมเป้าหมาย BCG เพิ่มขึ้นจากสัดส่วน ๒๑% ของ GDP เป็น ๒๔% ของ GDP ใน ๕ ปี (จาก ๓.๔ ล้านล้านบาท เป็น ๔.๔ ล้านล้านบาท)

๓.๒) เพิ่มรายได้เกษตรกรและชุมชน ๒๔๐,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือน ต่อปี ภายใน ๕ ปี

๓.๓) เกิดการจ้างงานในพื้นที่เพิ่ม ขึ้นโดยเฉพาะแรงงานที่มีทักษะสูงในพื้นที่ในระยะเวลา ๕ ปีไม่น้อยกว่า ๒ ล้านตำแหน่ง

๓.๔) กระจายรายได้ที่เป็นธรรมและทั่วถึงไปยังชุมชนและครัวเรือนทั่วประเทศ ไม่น้อยกว่า ๑๐ ล้านคน

๓.๕) ดัชนีความมั่นคงทางอาหารของไทยติดอันดับ ๑ ใน ๕ ของโลก ภายใน ๕ ปี

๓.๖) ลดความเหลื่อมล้ำจากการเข้าถึงยาและเวชภัณฑ์ราคาสูงอย่างน้อย ๓๐๐,๐๐๐ คน/ปี ภายใน ๕ ปี

๓.๗) ลดความเสี่ยงจากโรคติดเชื้อ ในคน สัตว์ และพืช รวมถึงการลดความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม

๓.๘) เกิดอุตสาหกรรมเทคโนโลยีเกษตรขั้นสูง อุตสาหกรรมอาหารเพื่อสุขภาพและส่วนประกอบอาหารมูลค่าสูง อุตสาหกรรมชีวภาพ อุตสาหกรรมเคมีชีวภาพ อุตสาหกรรมสุขภาพการแพทย์ที่มีความเข้มแข็ง ตอบสนองความต้องการของตลาดในและต่างประเทศ เป็นแหล่งจ้างงานทักษะสูงและรายได้สูงเพิ่มขึ้น ๑๐ ล้านตำแหน่ง ภายใน ๑๐ ปี

๓.๙) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีความยั่งยืน มีระบบบริหารจัดการท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม และคอนเทนต์ท่องเที่ยวที่ดีที่สุด Top ๓ ของเอเชียแปซิฟิก

๓.๑๐) เกิดสตาร์ทอัพและ IDEs (Innovative Driven Enterprises) ที่เกี่ยวข้อง กับ BCG ๑๐,๐๐๐ ราย

๓.๑๑) ลดการใช้ทรัพยากรลง ๒ ใน ๓ จากปัจจุบัน

๓.๑๒) ลดปริมาณขยะลง ๑๖.๕ ล้านตันต่อปี

๓.๑๓) เกิดความมั่นคงทางพลังงาน และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ไม่น้อยกว่า ๕๐ ล้านตัน คาร์บอนไดออกไซด์ หรือคิดเป็น ๑ ใน ๓ ของค่าเป้าหมายในปี ๒๕๗๓

๓.๑๔) ลดปัญหาของฝุ่นละอองขนาดเล็กลงได้ในน้อยกว่าครึ่งหนึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้เชื้อเพลิงจากปิโตรเลียม

๓.๑๕) ลดการเสียชีวิตของสัตว์ทะเลหายากจากการกินพลาสติก ลดการสูญเสียของสัตว์ทะเลหายาก และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและสนับสนุนการท่องเที่ยวทางทะเล

๓.๑๖) พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลายให้ฟื้นกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้อีกครั้ง เช่น ป่าชายเลน สัตว์น้ำ ปะการัง เป็นต้น

๓.๑๗) ยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งในเรื่องของการผลิตอาหารมีคุณภาพ ความปลอดภัย รวมถึงสุขภาพและการแพทย์ ไม่น้อยกว่า ๓๐๐,๐๐๐ คนต่อปี

๓.๑๘) สร้างสังคมฐานความรู้ ซึ่งจะกระจายความรู้และเทคโนโลยีไปสู่กลุ่มคนอื่น ในวงกว้าง สร้างให้คนไทยมีภูมิคุ้มกันต่อการรับมือจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทัน รวมถึงการนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า บริการภายใต้ระบบการผลิตที่ยั่งยืน

๓.๑๙) สร้างนักพัฒนาที่สามารถสร้างรายได้ต่อหัวต่อปีที่ ๒๒,๐๐๐ เหรียญสหรัฐฯ เพื่อให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง

แนวทางในการพัฒนาประเทศตามโมเดลของ BCG นั้นจำเป็นที่จะต้องมีความเชื่อมโยง (Link) เพื่อสร้าง Closed Loop ของห่วงโซ่คุณค่า BCG ทำให้สามารถบริหารจัดการได้ครบวงจร เทคโนโลยีดิจิทัล และไอโอที เป็นตัวการสำหรับสร้างการเชื่อมต่อให้เกิดเป็นห่วงโซ่ทั้งขาไป (Supply Chain) และขากลับ (Reversed Supply Chain) รวมถึงการเชื่อมต่อไปยังส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง

๔) ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน BCG Model เป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการพัฒนา เศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน โดยการผลักดันการพัฒนา ภายใต้ BCG Model ต้องผนึกกำลังการทำงานในรูปแบบของ “จตุรภาคี” (Quadruple Helix) ซึ่งเป็นการ ทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐเอกชน/ชุมชน/สังคม-มหาวิทยาลัย/สถาบันวิจัย-เครือข่ายต่างประเทศ เพื่อเลือก รับ พัฒนาต่อยอด และปรับใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับบริบทของไทย ซึ่งมีองค์ประกอบ สำคัญ ๒ ส่วน คือ ๔ การขับเคลื่อน X ๔ การส่งเสริม (๔ Drivers X ๔ Enablers)

๔.๑) การขับเคลื่อน (๔ Drivers)

- D๑ การพัฒนาสาขายุทธศาสตร์ BCG (BCG Sectora Development) สาขายุทธศาสตร์ภายใต้ BCG ต้องพัฒนาให้มีความสามารถสูงขึ้นและมีความหลากหลายเพิ่มขึ้น สำหรับสาขา เกษตรและอาหาร มุ่งสู่การผลิตสินค้าเกษตรและอาหาร จากการผลิตมากแต่ได้น้อยไปสู่การผลิตสินค้าที่เป็น พรีเมียมที่ผลิตน้อยแต่สร้างรายได้สูง รวมถึงเพิ่มความหลากหลายของผลผลิตทางการเกษตรและอาหาร โดยต้องปรับโครงสร้างการผลิตทั้งระบบอาศัยระบบสนับสนุนการตัดสินใจจากเทคโนโลยีการวิเคราะห์ความ ต้องการของผู้บริโภค (Customer Behavior Analytics) ก่อให้เกิดการผลิตแม่นยำสอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดลดของเหลือทิ้ง (Optimized Wasted Production) ตรวจสอบและติดตามผลผลิตได้แบบ เรียลไทม์ ลดการบุกรุกผืนป่า (Forest Management) เนื่องจากการบริหารจัดการพื้นที่ เพาะปลูกได้อย่างมี ประสิทธิภาพในการผลิตตามศักยภาพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ใช้เทคโนโลยีระบบการผลิตและ เครื่องจักรกลที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความยั่งยืน ยกระดับสินค้าเกษตร และอาหารสู่สินค้าปลอดภัย สร้างความ แตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์ มีระบบตรวจสอบย้อนกลับแบบเรียลไทม์ (Real Time Traceability) และพัฒนา มาตรฐานสินค้าให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล พัฒนาเทคโนโลยีการเกษตร อัจฉริยะสำหรับเกษตรกรรายย่อย เพื่อให้เกษตรกรทุกระดับสามารถเข้าถึงได้ ยกระดับเกษตรกรรายย่อยสู่วิสาหกิจ/ธุรกิจเกษตรที่เชื่อมต่อกับ อุตสาหกรรม เกิดการกระจายรายได้ตลอดห่วงโซ่ และมุ่งสู่การส่งออกเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

- D๒ การเตรียมกำลังคนผู้เชี่ยวชาญและผู้ประกอบการเทคโนโลยี BCG (BCG Talent & Entrepreneur Development) กลุ่มคนเป้าหมายที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อเป็นกำลังสำคัญ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ BCG ประกอบด้วย ๖ กลุ่ม ได้แก่ สตาร์ทอัพ (Startups), ผู้ประกอบการเชิงนวัตกรรม (Innovation-Driven Enterprises: IDEs), สมาร์ทฟาร์มเมอร์ (Smart Farmers), ผู้ให้บริการมูลค่าสูง (High Value Service Providers), ผู้พัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูง (Digital Deep Technology Developers) และผู้ประกอบการ เชิงสร้างสรรค์ (Creative Entrepreneurs)

- D๓ การพัฒนาเชิงพื้นที่ BCG (BCG Area-based Development) BCG สร้างการเติบโตอย่างทั่วถึงด้วยการเชื่อมโยงและมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในระดับภูมิภาคควบคู่ ไปด้วยกัน ประกอบด้วย ๑) ระเบียงเศรษฐกิจภาคเหนือ (NEC) เน้นการพัฒนาระบบเกษตรปลอดภัย มีมูลค่า สูง และส่งเสริมการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อาหาร การจัดการสิ่งแวดล้อมที่เป็นผลลัพธ์จากการเกษตร รวมถึง การนำเอาคุณค่าทางวัฒนธรรมเชิงพื้นที่ เช่น วัฒนธรรมล้านนา มาสร้างเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ และต่อยอดไปสู่ สินค้าและบริการอื่นๆ ต่อไป ๒) ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NEEC) เน้นแก้ไขปัญหาสุขภาพ

หลักของประชากรในพื้นที่ เช่น พยาธิใบไม้ตับ และส่งเสริมการผลิตสัตว์เศรษฐกิจชนิดใหม่ เช่น โคอีซานวากิว และแมลง การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามวิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเชื่อ ริมฝั่งโขง ๓) ระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) มุ่งเน้นการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรโดยเฉพาะ กลุ่มไม้ผล รวมถึงการพัฒนาต่อยอดสู่อุตสาหกรรมอนาคต และกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ๔) ระเบียบเศรษฐกิจภาคใต้ (SEC) มุ่งเน้นการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ การแปรรูปผลผลิตเป็นอาหารที่มีมูลค่าสูง รวมถึงการนำเสนอเรื่องราว ของปักษ์ใต้ยุคใหม่ พัฒนาพื้นที่และกิจกรรมสร้างสรรค์ เชิงพหุวัฒนธรรม ทั้ง ๔ ภูมิภาคมีศักยภาพอย่างมากในการเชื่อมโยงการพัฒนา BCG ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยว และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยความหลากหลายของทุน ทางปัญญา ทุนทางศิลปะและวัฒนธรรม วิถีชีวิต และ ทุนจากความหลากหลายทางชีวภาพ

- D๔ การพัฒนาเทคโนโลยีและองค์ความรู้ขั้นแนวหน้า BCG (BCG Frontier Research/ Knowledge) เทคโนโลยีและองค์ความรู้ขั้นแนวหน้า เป็นแรงขับเคลื่อนที่มีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จและการสร้างรากฐานที่มั่นคงและยั่งยืนต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG ตัวอย่าง ของเทคโนโลยีที่สำคัญ อาทิ ๑) Complex Microbiota ๒) เทคโนโลยีโอมิกส์ (OMICs) ๓) เทคโนโลยี วิศวกรรมกระบวนการทางชีวภาพ (Bioprocess Engineering) ๔) Gene Editing และ Synthetic Biology ๕) เทคโนโลยีในย่านความถี่เทราเฮิร์ต (Terahertz Technology) ๖) เทคโนโลยีการผลิตคาร์บอนต่ำ (Decarbonization) สำหรับเศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจ สีเขียว ๗) เทคโนโลยีประมวลผลความเร็วสูง ด้วยปัญญาประดิษฐ์เพื่อสร้างคอมพิวเตอร์สมรรถนะสูง พลังงานต่ำ ราคาถูก

๔.๒) การส่งเสริม (๔ Enablers)

- E๑ กฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับ BCG (BCG Regulatory Framework) ปลดล็อกข้อจำกัดทางกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา BCG อาทิ การเร่งรัดผลักดัน พ.ร.บ. ความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.... ที่กำกับดูแลเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์และใช้ ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน มีการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมให้แก่เจ้าของพันธุกรรม รวมถึงการใช้ ประโยชน์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม พ.ร.บ. ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม การ อำนวยความสะดวกในการขออนุญาตผลิตและขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ การรับซื้อไฟฟ้าที่ผลิตจากชีวมวล

- E๒ โครงสร้างพื้นฐานสำคัญและสิ่งอำนวยความสะดวก BCG (BCG Infrastructure & Facility Development) โครงสร้างพื้นฐานสำคัญ และสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิ ๑) ธนาคารทรัพยากรชีวภาพ (Biobank) เป็นแหล่งกลางของประเทศในการเก็บรักษาทรัพยากรชีวภาพ นอกถิ่นกำเนิดได้ปลอดภัยและมีคุณภาพ ๒) โครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ (National Quality Infrastructure : NQI) ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพของสินค้าและ บริการช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการนำสินค้าเข้าสู่ตลาดโลก โดยเฉพาะตลาดประเทศ พัฒนาแล้ว ๓) โรงงานต้นแบบระดับขยายขนาด (Pilot Plant) และโรงงานสาธิต (Demonstration Plant) เป็นโครงสร้างพื้นฐาน สำคัญที่นำไปสู่การพัฒนา ต่อยอดสู่นวัตกรรมจากผลงานวิจัยในประเทศ และช่วยลดการพึ่งพาเทคโนโลยีและ นวัตกรรมจากต่างชาติ ลดความเสี่ยงของเอกชน หรือผู้ประกอบการในการผลิตเพื่อจำหน่ายเชิงพาณิชย์ ๔) ระบบการคำนวณสมรรถนะสูง (High Performance Computing: HPC) เป็นโครงสร้างพื้นฐานการ คำนวณสมรรถนะสูงเพื่อรองรับ AI และ Big Data เร่งรัดให้เกิดการพัฒนา นวัตกรรมต่างๆ ได้ในระยะเวลาที่สั้น ลงและตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมาย ได้แม่นยำมากขึ้น ที่เน้นการร่วมทุนกับเอกชนชั้นของโลกด้วยโมเดล PPP ๕) โครงข่ายการเชื่อมต่อยุคหน้า (Next Generation Communication) เป็นโครงสร้างพื้นฐานของการ เชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง การเชื่อมต่อ IoT ในปริมาณสูง และการทะลายข้อจำกัดในการ พัฒนานวัตกรรมอื่นๆ

- E๓ การยกระดับความสามารถของกำลังคน BCG (BCG Capacity Building) การยกระดับความสามารถของกำลังคนเพื่อรองรับเศรษฐกิจ BCG จำเป็นต้องดำเนินการในหลายระดับ เพื่อเสริมความรู้และสร้างทักษะ BCG อาทิ การพัฒนาบุคลากรวิชาชีพเฉพาะ เช่น นักอนุกรมวิธาน และนักนิเวศวิทยา เพื่อสำรวจและค้นหาสิ่งมีชีวิตชนิดใหม่และเข้าใจธรรมชาติเพื่อ ดูแลอนุรักษ์ ปรับปรุงหรือ เพิ่มหลักสูตร ที่เกี่ยวข้อง รองรับความต้องการของทั้งนิสิตนักศึกษา บุคคลทั่วไป หรือแม้กระทั่งบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ใน ปัจจุบัน ที่ต้องการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้านเพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

- E๔ การยกระดับเครือข่ายพันธมิตรต่างประเทศ BCG (BCG Global Network) การเชื่อมโยงเครือข่ายต่างประเทศเป็นปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG โดยประเทศไทยต้องสร้างความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ สถาบันการศึกษาชั้นนำระดับโลก และ สถาบันการวิจัยชั้นนำเพื่อเลือกรับ พัฒนาต่อยอด และปรับใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับบริบทของไทย ตลอดจนการแสดงศักยภาพความเป็นผู้นำ ในเวทีระดับโลก อาทิ การจัดประชุมระดับนานาชาติด้วย BCG Model เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG for SDGs)

๒.๑๒ แผนปฏิบัติการของการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)^{๓๖}

เป็นแผนหลักในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง นำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ และนำไปใช้ในการติดตามและ ประเมินผลโครงการสำคัญประจำปีงบประมาณ ตลอดจนผู้บริหารสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแล และ ติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในแต่ละผลผลิตให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายอย่างมี ประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารราชการแผ่นดินในภาพรวม **มีวิสัยทัศน์ คือ “เกษตรกรรมมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ต่อปี”** โดยมีเป้าหมายผลผลิตหลักที่มวลรวม ในประเทศสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น ผลผลิตทางการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) มีศักยภาพเพิ่มขึ้น และการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อ การผลิตทางการเกษตรมีความสมดุล ประกอบด้วย ๕ ประเด็นการพัฒนา ๒๘ แนวทางการพัฒนา ได้แก่

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ เสริมสร้างความมั่นคงทางการเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร มีแนวทางการ พัฒนา คือ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ การพัฒนาระบบ นิเวศการเกษตร ท่องเที่ยวเกษตรเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์การเกษตร การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) ให้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ และการพัฒนาการเกษตรในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ สร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร มี แนวทาง การพัฒนา คือ การเสริมสร้างทุนทางสังคม การรองรับสังคมเกษตรสูงวัยเชิงรุก การยกระดับศักยภาพของ เกษตรกร รายย่อยให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจ และการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนา เศรษฐกิจฐานราก

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน มีแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมเชิงนิเวศ การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจ สีเขียว การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็น มิตรต่อสภาพภูมิอากาศ การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็น ไปตามมาตรฐานสากล การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ การเพิ่ม ผลผลิตของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับ สากล

^{๓๖} กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (๒๕๖๔, ตุลาคม). แผนปฏิบัติการของการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐).

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐและงานวิจัยด้านการเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาบริการประชาชน การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ การสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ การพัฒนากฎหมาย และการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร

๒.๑๓ นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์^{๓๗}

นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๗ โดยคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาให้ทราบถึงแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินที่รัฐบาลจะดำเนินการเพื่อพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวไปข้างหน้าด้วยความมั่นคง สังคมไทยมีความสุข สามัคคี และเอื้ออาทร คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นโยบายพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติพระราชกรณียกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์ ดังนี้

๑. นโยบายเร่งด่วน

รัฐบาลจะยกระดับการทำเกษตรแบบดั้งเดิมให้เป็นเกษตรทันสมัยโดยใช้แนวคิด “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” นำเทคโนโลยีด้านการเกษตร (Agri-Tech) เช่น เกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) และเทคโนโลยีด้านอาหาร (Food Tech) มาใช้พัฒนาอาชีพด้านการเกษตร ประมง ปศุสัตว์ และอาชีพที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร รวมถึงการคว้าโอกาสในตลาดใหม่ ๆ รวมทั้งอาหารฮาลาล และฟื้นฟูนโยบาย “ครัวไทยสู่ครัวโลก” ซึ่งเป็นจุดเด่นของประเทศไทยเพื่อตอบสนองความต้องการของโลกด้านความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) และเร่งเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและราคาพืชผลการเกษตร รวมทั้งเพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกร

๒. ระยะกลาง และระยะยาว

๑. รัฐบาลจะให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และรักษาสมดุลของระบบนิเวศท้องถิ่น เพื่อให้เป็นรากฐานสำคัญในการดำรงชีวิต และเพิ่มขีดความสามารถของพื้นที่และชุมชนท้องถิ่นในการจัดการสิ่งแวดล้อมและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รัฐบาลจะสร้างการมีส่วนร่วมในการรับมือกับภัยธรรมชาติโดยเฉพาะการแก้ปัญหา PM๒.๕ และการบริหารจัดการน้ำที่จะต้องได้รับความร่วมมือระหว่างประเทศ นอกจากนี้ รัฐบาลจะจัดการกับปัญหาการลักลอบกำจัดหรือฝังกลบกากอุตสาหกรรม/ของเสียอันตรายด้วยความเข้มงวด และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมถึงทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ

๒. รัฐบาลจะยกระดับการบริหารจัดการน้ำ จะจัดหาน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคบริโภคให้ประชาชนทุกพื้นที่เข้าถึงได้ และจะเร่งให้น้ำถึงไร่นาด้วยการเพิ่มศักยภาพแหล่งกักเก็บน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพระบบกระจายน้ำ ควบคู่กับการขยายเขตชลประทานพร้อมทั้งเพิ่มแหล่งน้ำเพื่อรองรับการเติบโตของภาคอุตสาหกรรม นอกจากนี้ รัฐบาลจะแก้ปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้งร่วมกับทุกภาคส่วน โดยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับศักยภาพของกลุ่มน้ำและความต้องการของประชาชนในพื้นที่เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน

๓. รัฐบาลจะสานต่อนโยบายความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) เพื่อให้ประเทศไทยเป็นผู้นำของอาเซียนในด้านการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สู่ชั้นบรรยากาศ ซึ่งจะช่วยเปิดประตูบานใหญ่สู่การค้าโลกและช่วยสร้างข้อได้เปรียบให้ผู้ผลิตสินค้าและบริการในประเทศ ตลอดจนส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางด้านการซื้อขายคาร์บอนเครดิต (Carbon Credit) ของอาเซียนผ่านตลาดหลักทรัพ์ไทย

^{๓๗} คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๗.

๒.๑๔ นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายอรรถกร ศิริลัทธยากร) ได้มอบนโยบายและหลักการทำงานสำคัญให้กับผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชน รวมทั้งบุคลากรหน่วยงานทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และต่างประเทศ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ณ ห้องประชุมธารทิพย์ ๐๑ ชั้น ๔ อาคาร ๙๙ ปี หม่อมหลวงชูชาติ กำภู กรมชลประทาน สามแสน และผ่านระบบออนไลน์ Facebook Live กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมกว่า ๔,๐๐๐ คน สรุปลงสาระสำคัญได้ ดังนี้

หลักการทำงาน นโยบายพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์

เน้นการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลด้านการเกษตร โดยสานต่อนโยบายเดิม ๙ นโยบาย

- ขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องด้านการเกษตร ของนายกรัฐมนตรี นางสาวแพทองธาร ชินวัตร ที่ได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๗ ในนโยบายเร่งด่วนที่จะดำเนินการทันที คือ นโยบายที่ ๖ โดย ๑) ยกระดับการทำเกษตรแบบดั้งเดิมให้เป็นเกษตรทันสมัย โดยใช้แนวคิด "ตลาดนำนวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้" นำเทคโนโลยีด้านการเกษตร (Agri -Tech) มาใช้ ๒) พันนโยบาย "ครัวไทยสู่ครัวโลก" เพื่อตอบสนองความต้องการของโลกด้านความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) และ ๓) เร่งเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและราคาพืชผลการเกษตร เพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกร

- สานต่อนโยบายเดิม ๙ นโยบาย เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้ได้มากที่สุด ดังนี้

๑. สร้างวิธีการทำงานสู่การปฏิบัติ ได้แก่

๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพศูนย์บริการประชาชนภาคการเกษตร (เกษตรพิรุณราช) โดยเน้นการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการให้บริการแบบเข้มข้นเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรในพื้นที่ สามารถ รับเรื่อง ร้องเรียน ร้องทุกข์ และส่งต่อเรื่องให้ศูนย์บริการฯ ส่วนกลางได้ โดยที่เกษตรกรไม่จำเป็นต้องเดินทางมาที่ศูนย์บริการฯ โดยมอบหมายทุกหน่วยงานนำนโยบายด้านเทคโนโลยีไปสู่การปฏิบัติให้มากขึ้น

๑.๒ ขยายครอบครัวยุทธศาสตร์ บูรณาการงานอย่างเข้มข้น การทำงานแบบครอบครัวของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จำเป็นต้องเพิ่มความเข้มข้น โดยขยายความร่วมมือในการทำงานแบบบูรณาการกับพี่น้องเกษตรกร รวมถึงภาคเอกชน และคนในภาคการเกษตร รวมทั้งขยายครอบครัวยุทธศาสตร์ไปสู่ภาคการผลิตอื่น ๆ อาทิ กระทรวงพาณิชย์ ในเรื่องการตลาด กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (คส.) สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA) ในการสนับสนุนเกษตรอัจฉริยะ ภาคเอกชน ในเรื่องของการแปรรูปและการส่งออก

๑.๓ สานต่อภารกิจกำกับดูแลสินค้าเกษตร ทั้งพืช ปศุสัตว์ และประมง โดยผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำงานแบบเชิงรุก รับฟังและเตรียมการแก้ไขปัญหาไว้ล่วงหน้าได้ถูกจุดตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ทั้งนี้ มอบหมายหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องประสานความร่วมมือกับหน่วยงานด้านความมั่นคงเพื่ออำนวยความสะดวกในการกำกับ และตรวจสอบสินค้าเกษตร

๒. เร่งรัดการจัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกร ขยายผลการยกระดับเอกสารสิทธิให้เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร รวมถึงพัฒนาช่องทางการเข้าถึงแหล่งทุน พร้อมยกระดับโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีสิทธิในที่ดินทำกินที่มั่นคง ยกระดับเอกสารสิทธิให้เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร สามารถแปลงสินทรัพย์ในที่ดินให้เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อสร้างรายได้และความยั่งยืนให้กับเกษตรกร โดยมอบหมายสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) สานต่อการดำเนินงานต่อไป

๓. บริหารจัดการน้ำ ให้เกิดประสิทธิภาพเพื่อการเกษตร รวมถึงบริหารจัดการทั้งน้ำท่วม น้ำแล้ง และการเติมน้ำในเขื่อน โดยกรมชลประทาน ต้องมีเครื่องมือบริหารจัดการน้ำ โครงการใด ๆ ที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ ซึ่งอาจจะติดขัดเรื่องกฎหมาย หรือการดำเนินงานในพื้นที่ ขอให้รายงานเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่อไป ซึ่งรัฐบาลพร้อมผลักดันการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

๔. ยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ด้วยการต่อยอดโครงการ ๑ ท้องถิ่น ๑ สินค้าเกษตรมูลค่าสูง สร้าง Brand หรือ Story ของจังหวัด/อำเภอ โดยเน้นการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ซึ่งในระดับท้องถิ่นต้นตัวในเรื่องนี้อย่างมาก จึงขอให้ดำเนินการต่อ นอกจากสินค้าเกษตรแล้ว ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการสร้างอาชีพเสริมในช่วงหลังฤดูการผลิต เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร

๕. ยกระดับศักยภาพของเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง

๕.๑ ส่งเสริมการทำธุรกิจสหกรณ์การเกษตรให้สามารถเข้าถึงแหล่งทุน และนำแหล่งทุนมาต่อยอดธุรกิจสร้างรายได้เพิ่มเพื่อประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์จะเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์การเกษตรอย่างไร มอบหมายอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ประสานงานต่อเรื่องของการลงทุนเพื่อเพิ่มศักยภาพของสหกรณ์ในการหารายได้จากการลงทุนเพื่อให้ผลประโยชน์กลับสู่สมาชิกมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้เป็นสถาบันหลักที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้

๕.๒ ส่งเสริมเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรเป็นผู้ให้บริการทางการเกษตรครบวงจร โดยเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรที่มีเครื่องมือ เครื่องจักรกลทางการเกษตรของตนเอง พร้อมเป็นผู้ให้บริการด้านธุรกิจเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย ซึ่งตอบโจทย์กลุ่มประชากรภาคเกษตรยุคใหม่

๖. จัดการทรัพยากรทางการเกษตร นโยบายนี้เป็นหนึ่งในนโยบายรัฐบาล

๖.๑ ทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) ด้วย BCG / Carbon Credit จะต้องทำการเกษตรที่ลดการปล่อยสิ่งแวดล้อม เกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใส่ปุ๋ยที่เหมาะสม การลดการเผา ชังข้าว/ต่อชัง การกำจัดแมลงศัตรูพืชที่ถูกต้อง การลดปริมาณปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง และส่งเสริมการผลิต สินค้าเกษตรที่ปลอดภัย รวมทั้งการแก้ปัญหา PM ๒.๕ การนำเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรไปใช้ในการผลิตพลังงาน โดยขอให้ทุกหน่วยงานดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในเรื่องของ BCG และ Carbon Credit โดยเฉพาะสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และการยางแห่งประเทศไทย ซึ่งมีพื้นที่ปลูกยางจำนวนมากและเป็นแปลงขนาดใหญ่ เพื่อขาย Carbon Credit ในส่วนประเด็น EUDR ซึ่งจะดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๘ จะหารือร่วมกับการยางแห่งประเทศไทย อาจต้องแต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติ เพื่อดำเนินการ ก่อนช่วงสิ้นปี ๒๕๖๗

๖.๒ ส่งเสริมฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เหมาะสมกับการผลิต รวมถึงฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยมอบหมายกรมพัฒนาที่ดิน ดูแลในเรื่องความอุดมสมบูรณ์ของดิน

๗. รับมือกับภัยธรรมชาติ ต้องมีการวางแผนและมีมาตรการเชิงรุก เพื่อรับมือตั้งแต่การป้องกันแก้ไข และฟื้นฟู เมื่อประสบเหตุภัยแล้ง หรือภัยพิบัติทางธรรมชาติทุกชนิด เช่น มาตรการเยียวยาและ/หรือมาตรการฟื้นฟูสำหรับเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัย เป็นต้น ซึ่งจะต้องดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ

นอกเหนือจากการดำเนินงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมอบหมายกรมชลประทาน ประสานกระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๘. สานต่อการทำสงครามสินค้าเกษตรเถื่อน โดยดำเนินการปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรผิดกฎหมายให้เข้มงวดยิ่งขึ้น รวมถึงการตรวจสอบสต็อกสินค้าเกษตรในประเทศ เพื่อไม่ให้กระทบ ต่อราคาผลผลิตในประเทศ และควบคุมการนำเข้า/ป้องกันการกักตุน/เก็งกำไร โดยเฉพาะช่วงก่อนที่ผลผลิตออกสู่ตลาด โดยขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากยังเป็นปัญหาในระยะยาว

๙. อำนาจความสะอาดด้านการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการประกอบอาชีพเกษตรกรกรม ด้วยการอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ

๙.๑ พัฒนาระบบการประกันภัยภาคการเกษตร ต้องนำเครื่องมือในการบริหารจัดการความเสี่ยงเข้ามาใช้เพื่อช่วยเกษตรกรในเรื่องการประกันภัยพืชผล และประกันภัยธรรมชาติ ขอให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ศึกษาเรื่องการประกันภัย เพื่อลดภาระในการเยียวยาของภาครัฐ โดยศึกษาร่วมกับสำนักงาน

คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) กองทุน บริษัทประกันภัยหรือภาคเอกชน เพื่อผลักดันให้เกิดการประกันภัยภาคการเกษตร

๙.๒ ผลักดันนโยบายตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้ โดยใช้กลไกความร่วมมือจาก ภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ รวมถึงทูตเกษตร ในการขยายตลาดเดิมและเพิ่มตลาดใหม่ ๆ ทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการใช้นวัตกรรมมาเป็นจุดขายสินค้าเกษตรผ่านแอปพลิเคชันทั้งออนไลน์และออฟไลน์

ทั้งนี้ นโยบายทั้ง ๙ นโยบาย เป็นการสานต่อนโยบายเดิมของอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ (ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า) เพื่อขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของรัฐบาลยกระดับคุณภาพ ชีวิตของเกษตรกรอยู่ดีกินดี สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ทรัพยากรเกษตรยั่งยืน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของครอบครัว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทุกท่าน

เพิ่มเติมมาตรการขับเคลื่อน

๑. ลดต้นทุน เพิ่มรายได้

- ๑.๑ จัดหาพันธุ์ดีทั้งพืช ประมง และปศุสัตว์
- ๑.๒ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร
- ๑.๓ บริหารจัดการด้านการตลาดสินค้าเกษตร

๒. เสริมแกร่งเกษตรกรให้สามารถแข่งขันได้

๒.๑ ผลักดันเรื่องการสร้างโอกาสขยายเวลาการชำระหนี้ และสร้างวินัยทางการเงินให้กับเกษตรกร

๒.๒ สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนให้กับเกษตรกร

๒.๓ ปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัยให้เป็นปัจจุบันเพื่อลดขั้นตอนและกระบวนการที่เป็น ปัญหาอุปสรรคต่อเกษตรกร

๒.๑๕ กรอบแผนพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐^{๓๔}

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มุ่งสู่การพัฒนาเป็น “ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง” ตามแนวคิด การเป็นฐานการผลิตของประเทศที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นประตูเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑. พัฒนาภาคเกษตรด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่มุ่งสู่ฐานเศรษฐกิจชีวภาพที่มีมูลค่าสูงเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

๒. บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอเพื่อรองรับการพัฒนาเมืองและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

๓. พัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นไปสู่มาตรฐานสากลเพื่อสร้างเศรษฐกิจในชุมชน

๔. พัฒนาเมือง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและเมืองชายแดน รวมทั้งพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NeEC-Bioeconomy) ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจหลักของภาค

๕. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวหลักและแหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้ได้มาตรฐานเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน

๖. ยกระดับคุณภาพชีวิตของคนทุกช่วงวัยให้ได้มาตรฐานและแก้ปัญหาความยากจนให้กับผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

^{๓๔} สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕). กรอบแผนพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐

๑. มีบทบาทเป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจหลักของประเทศแต่เป็นพืชเชิงเดี่ยว พึ่งพาน้ำฝน ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ผลผลิตภาพต่ำ ในขณะที่เกษตรกรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ภาคเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งในด้านเป็นฐานรายได้หลักของประชากรส่วนใหญ่และการจ้างงาน ในปี ๒๕๖๓ ผลผลิตภาคเกษตร มีมูลค่า ๓๑๑,๖๑๕.๐๐ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๙.๖ ของผลิตภัณฑ์ภาค พืชหลักที่สำคัญของภาค ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง โดยมีพื้นที่ปลูกข้าวมากที่สุดของประเทศ ส่วนใหญ่ปลูกข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ ในพื้นที่ตอนกลางและตอนล่างของภาค โดยเฉพาะพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ สุรินทร์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด และทุ่งสัมฤทธิ์ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์แต่ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ในภาพรวมต่ำกว่าระดับประเทศ เนื่องจากการเกษตรแบบดั้งเดิมใช้สารเคมีสูง ซึ่งในแต่ละปีมีการนำเข้าวัตถุดิบทางเกษตร เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี เป็นภาคที่มีพื้นที่ปลูกอ้อยและมันสำปะหลังมากที่สุดของประเทศ โดยอ้อยส่วนใหญ่ปลูกในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และอุดรธานี และมันสำปะหลัง ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ และอุดรธานี สำหรับการปลูกข้าวอินทรีย์ มีแนวโน้มขยายพื้นที่มากขึ้น ปัจจุบันแหล่งปลูกข้าวอินทรีย์ในประเทศไทยร้อยละ ๘๐.๐ อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ (จังหวัดยโสธร สุรินทร์ มหาสารคาม ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด) และจังหวัดอุบลราชธานี ส่วนอีกร้อยละ ๒๐.๐ อยู่ในภาคเหนือตอนบน ตลาดข้าวอินทรีย์ ส่วนใหญ่ส่งออกต่างประเทศ โดยเฉพาะสหภาพยุโรป นอกจากนี้แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ได้กำหนดจังหวัดน่านร่อนพัฒนาเมืองสมุนไพร (Herbal City) ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดสกลนคร มหาสารคาม สุรินทร์ อ.นาจเจริญ และอุดรธานี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสมุนไพรไทย

๒. มีพื้นที่ทำการเกษตรมากที่สุดแต่ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย พื้นที่ถือครองทำการเกษตรต่อครัวเรือนมากกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ ในปี ๒๕๖๓ มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรรวม ๖๓.๔๘ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๕ ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรทั้งประเทศ โดยพื้นที่เกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ซึ่งลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ค่อนข้างราบ เหมาะสำหรับการปลูกข้าวและพืชไร่ มีความเหมาะสมในการทำเกษตรแปลงใหญ่ ขณะที่จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีพื้นที่เกษตรไม่มากเนื่องจากเป็นภูเขาสูงสลับที่ราบเชิงเขา และมีขนาดฟาร์มเล็กมากประมาณ ๑๐ ไร่ต่อครัวเรือน จึงเหมาะกับเกษตรแบบประณีตหรือเกษตรอินทรีย์จังหวัดที่มีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรต่ำสุดของภาคซึ่งส่วนใหญ่มีปัญหาด้านความยากจน ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น นครพนม กาฬสินธุ์ และศรีสะเกษ โดยมีเนื้อที่ถือครอง ๑๒.๐ ๑๒.๓ ๑๓.๑ และ ๑๓.๒ ไร่ต่อครัวเรือน ตามลำดับ

๓. การปศุสัตว์มีความสำคัญมากขึ้นโดยเฉพาะโคเนื้อ ในปี ๒๕๖๔ มีจำนวนโคเนื้อในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓,๙๖๖,๙๘๐ ตัว โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๕๒.๓ ของประเทศ โดยมีอัตราการขยายตัวของจำนวนโคเนื้อ ช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ขยายตัวร้อยละ ๑๓.๗ มีแหล่งการเลี้ยงโคเนื้อกระจายอยู่ในทุกพื้นที่ของภาค โดยจังหวัดที่มีการเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุด ๓ ลำดับแรก คือ จังหวัดสุรินทร์ นครราชสีมา และอุบลราชธานี และมีโคเนื้อคุณภาพสูงที่มีชื่อเสียง คือ โคเนื้อโพนยางค ๑ สกลนคร โคเนื้อหนองสูง มุกดาหาร และโคเนื้อโคราชวากิว นครราชสีมา

๔. การเพิ่มพื้นที่ชลประทานมีข้อจำกัดด้านกายภาพไม่สามารถพัฒนาโครงการขนาดใหญ่เพื่อเพิ่มปริมาณการกักเก็บน้ำให้เพียงพอต่อการเพาะปลูกตลอดปี พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ โดยในปี ๒๕๖๓ มีพื้นที่ชลประทานประมาณ ๘.๑๕ ล้านไร่ และมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรร้อยละ ๑๒.๘ ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ ๒๓.๔ โดยพื้นที่โครงการชลประทานของภาคส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๒ มีสัดส่วน

ร้อยละ ๓๒.๕ ๒๙.๖ และ ๒๐.๒ ของพื้นที่ชลประทานทั้งภาค ตามลำดับ จึงเป็นข้อจำกัดในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ทั้งการเก็บกักน้ำในฤดูแล้ง และชะลอน้ำในช่วงฤดูฝนไม่ให้เกิดความเสียหาย

๒.๑๖ ยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๒.๑๖.๑ เป้าหมายการพัฒนากลุ่มจังหวัด

“เกษตรสร้างมูลค่า ศูนย์กลางการค้า โลจิสติกส์ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เชื่อมโยงภูมิภาค สังคมคุณภาพบนพื้นฐานทรัพยากรอย่างยั่งยืน”

๒.๑๖.๒ ประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด

กลุ่มจังหวัดได้ตั้งประเด็นการพัฒนาที่มีแผนงานและโครงการสำคัญรองรับตลอดระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) ของแผนพัฒนาฯ ในการที่จะบรรลุเป้าหมายไว้ ๕ ประเด็นการพัฒนา ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การส่งเสริมเกษตรสร้างมูลค่า

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ เสริมสร้างขีดความสามารถด้านการค้าการลงทุน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านการท่องเที่ยวและกีฬา

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคมและความมั่นคง

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การส่งเสริมเกษตรสร้างมูลค่า

วัตถุประสงค์

๑. เพิ่มมูลค่า พืชเศรษฐกิจ พืชสมุนไพร ปศุสัตว์ และประมง ด้วยอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปแปรรูป และมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย

๒. สนับสนุนและส่งเสริมศักยภาพผู้ประกอบการด้านการเกษตรทุกระดับตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนแปลง/ฟาร์มและพื้นที่ผลิตพืชเศรษฐกิจ พืชสมุนไพร ปศุสัตว์ และประมงที่ได้มาตรฐาน เป้าหมายรวม ๕ ปี จำนวนแปลง/ฟาร์มเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ พื้นที่ผลิตพืชเศรษฐกิจ พืชสมุนไพร ปศุสัตว์ และประมง ได้มาตรฐานจำนวน ๔๐๐,๐๐๐ ไร่ และได้มาตรฐานสากล ๑๐๐,๐๐๐ ไร่

๒. ร้อยละของจำนวนผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปปลอดภัยที่ได้รับรองมาตรฐานต่อจำนวนผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป แปรรูปของของกลุ่มจังหวัด ที่ได้รับการตรวจจากหน่วยงานรับรองมาตรฐาน เป้าหมาย ๕ ปี ร้อยละ ๕๐

๓. มูลค่าการค้าผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปและเกษตรปลอดภัย เป้าหมาย ๕ ปี ร้อยละ ๑๐

๔. จำนวนผู้ประกอบการด้านการเกษตรที่เพิ่มขึ้นเป้าหมาย ๕ ปี ๑๐๐ ราย

แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริม สนับสนุน การผลิต แปรรูป แปรรูป พืชเศรษฐกิจ ปศุสัตว์ และประมงของกลุ่มจังหวัดโดยการนำองค์ความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี เข้ามาปรับใช้ตามความต้องการของตลาด และได้มาตรฐาน

๒. พัฒนาการตลาดหลากหลายช่องทาง และประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้

๒.๑๗ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)

๒.๑๗.๑ วิสัยทัศน์ (Vision)

ศูนย์กลางการผลิตและโลจิสติกส์ สินค้าเกษตรสร้างมูลค่า เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๒.๑๗.๒ พันธกิจ (Mission)

๑. สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรมและมาตรฐานเกษตรสร้างมูลค่า สอดรับกับการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวมสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG Model)

๒. สนับสนุนและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ ผู้ประกอบการ กลุ่มเกษตรกรในการด้านการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรและพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อเชื่อมโยงการผลิตและการตลาด

๓. สนับสนุนและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ ผู้ประกอบการ กลุ่มเกษตรกรด้วยการพัฒนาการเกษตรครบวงจร ด้านการผลิต การตลาด การแปรรูป และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้วยทรัพยากรธรรมชาติ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๔. สนับสนุนและเสริมสร้างพัฒนาระบบสารสนเทศการเกษตร เพื่อเชื่อมโยงการผลิต การตลาดและเกษตรอุตสาหกรรม

๒.๑๗.๓ วัตถุประสงค์ (Objective)/เป้าประสงค์รวม

๑. สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรได้รับการพัฒนาคุณภาพสู่การรับรองมาตรฐาน อาทิ เกษตรปลอดภัย (GAP) เกษตรอินทรีย์ เกษตรอัตลักษณ์ GMP/HACCP

๒. พัฒนาฟาร์มเกษตรครบวงจรและการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์

๓. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงการอนุรักษ์และฟื้นฟูให้มีสภาพอุดมสมบูรณ์

๔. ยกระดับรายได้เกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร สู่อาชีพเกษตรกรรม อย่างยั่งยืนตลาดจนสร้างเศรษฐกิจใหม่ภาคการเกษตร ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก

๕. สถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็งสู่ผู้ประกอบการภาคการเกษตร และต่อยอดสู่อุตสาหกรรมย่อยภาคการเกษตรในระดับพื้นที่

๖. พัฒนาฟาร์มเกษตรสู่ศูนย์พัฒนาและผลิตพันธุ์พืช ปศุสัตว์ ประมง ที่มีคุณภาพ และสามารถสร้างเป็นเกษตรสร้างมูลค่าสูงและเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นได้

๒.๑๗.๔ ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนากลุ่มจังหวัด

๑. มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓ เมื่อสิ้นสุดแผนการพัฒนา

๒. ร้อยละประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจนลดลง ร้อยละ ๑๐ เมื่อสิ้นสุดแผนการพัฒนา

๒.๑๗.๕ ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของกลุ่มจังหวัด (Strategic Issue)

กลุ่มจังหวัดได้ตั้งประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ที่มีแผนงานและโครงการสำคัญรองรับตลอดระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของแผนพัฒนาฯ ในการที่จะบรรลุเป้าหมายไว้ ๓ ประเด็นการพัฒนา ๒๐ โครงการ โดยสรุปประเด็นการพัฒนาทั้ง ๓ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ พัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรมที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน และเกษตรชีวภาพ ประกอบด้วย ๑๔ โครงการ กำหนดเป้าหมายที่สำคัญ คือ การเพิ่มจำนวนแปลง/ฟาร์มและพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรหลัก (พืชเศรษฐกิจ พืชสมุนไพร ปศุสัตว์ ประมง และเกษตรชีวภาพ)

ที่ได้มาตรฐาน จำนวนผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปปลอดภัยของกลุ่มจังหวัดที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น และมูลค่าการค้าผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปและเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้น

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ สร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร สถาบันเกษตรกร สู่การเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ๖ โครงการ โดยเป้าหมายต้องการพัฒนาจำนวนกลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง และจำนวนเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพสู่การเป็น Smart Farmer และ Young Smart Farmer เพิ่มขึ้น

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร ตลอดห่วงโซ่อุปทานด้วยระบบโลจิสติกส์ ประกอบด้วย ๓ โครงการ โดยเป้าหมายสำคัญ คือ จำนวนเครือข่ายการผลิตสินค้า และการตลาดสินค้าเกษตรหลัก ๑ เครือข่าย และพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เกี่ยวกับโซ่อุปทาน รวมไปถึงการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์

๒.๑๘ ยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)

๒.๑๘.๑ เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด

“เกษตรเพิ่มมูลค่า ท่องเที่ยววิถีไทย พัฒนาคุณภาพชีวิตคนทุกช่วงวัย ภายใต้ระบบนิเวศที่ยั่งยืน”

๒.๑๘.๒ ประเด็นการพัฒนาของจังหวัด

แผนพัฒนาจังหวัดในห้วงระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ประกอบด้วย ๔ ประเด็นการพัฒนา ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การส่งเสริมและยกระดับการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ สินค้าเกษตรปลอดภัย อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และผลิตภัณฑ์สมุนไพร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การพัฒนาคน หมู่บ้าน ชุมชน ให้มีคุณภาพ มั่นคง เข้มแข็ง และทันสมัย ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การส่งเสริมการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและบริการ และสินค้าชุมชน ให้สามารถแข่งขันได้

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ป่า ดิน น้ำ และพลังงาน เพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ที่สมดุล ยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การส่งเสริมและยกระดับการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ สินค้าเกษตรปลอดภัย อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และผลิตภัณฑ์สมุนไพร

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาจังหวัดให้เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์สินค้าเกษตรปลอดภัย และผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีคุณภาพ มาตรฐาน และสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร

๒. เพื่อสร้างมูลค่าสินค้าทางการเกษตรในจังหวัด ให้มีผลผลิตสูงขึ้น และสามารถแข่งขันได้

๓. เพื่อพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็ง

๔. เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการผลิตข้าวหอมมะลิและสินค้าเกษตรคุณภาพดี ได้แก่ การจัดการแหล่งน้ำต้นทุนเพื่อการผลิต การกระจายน้ำสู่พื้นที่การผลิตและแปลงเกษตร

ตัวชี้วัด

๑. พื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์และสินค้าเกษตรปลอดภัยที่ได้รับมาตรฐาน จำนวน ๔๐๐,๐๐๐ ไร่ ภายในปี ๒๕๗๐

๒. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการจำหน่ายผลผลิต ผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตร และสมุนไพร เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ เป้าหมาย ๕ ปี

๓. คริวเรือนที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐
เป้าหมาย ๕ ปี

๔. จำนวนพื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น ค่าเป้าหมายเฉลี่ย : ปีละไม่น้อยกว่า ๒,๒๐๐ ไร่

แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานการผลิตด้านการเกษตรเพื่อรองรับ
การเกษตรสร้างมูลค่า

๒. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมและองค์ความรู้
ให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย

๓. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔. ส่งเสริมและยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง การบริการด้านการเกษตรและการ
เชื่อมโยงตลาด

๕. ส่งเสริมการผลิตพืชสมุนไพร และพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

๖. พัฒนาศักยภาพของเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็ง

๗. พัฒนาระบบการกระจายน้ำ ปรับปรุงและขยายพื้นที่ชลประทาน แหล่งน้ำเพื่อ
เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๓. วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ

๓.๑ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ

๓.๒ เพื่อเป็นกรอบในการจัดทำคำของบประมาณของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

๓.๓ เพื่อเป็นเครื่องมือในการติดตามแผนงาน/โครงการในการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของ
จังหวัดอำนาจเจริญ

๔. คำนิยาม

๔.๑ **แผนพัฒนาจังหวัด** หมายถึง แผนซึ่งแสดงทิศทาง แนวทาง เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด
ในอนาคต ที่มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับสถานการณ์และยุทธศาสตร์ทุกระดับตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ
ระยะ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ
BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ แผนพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ นโยบายรัฐบาล นโยบายสำคัญของแต่ละ
กระทรวงเกษตร

๔.๒ **แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด** หมายถึง แผน ซึ่งแสดงถึงทิศทาง แนวทาง และ
เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดในอนาคต ที่มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับ
สถานการณ์และยุทธศาสตร์ทุกระดับ ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ยุทธศาสตร์
การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ แผนพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๖ -
๒๕๗๐ แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) แนวโน้มการ
เปลี่ยนแปลงระดับโลก (Global Megatrends) นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด โดยแสดงถึง
วิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์และโครงการในการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

๕. แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ในระดับจังหวัด เป็นการกำหนดภาพรวม ทิศทาง แนวทาง การทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ดังนั้น ในการจัดทำแผนจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๕.๑ การสอดคล้องเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาล นโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด รวมทั้งสอดคล้องกับศักยภาพ โอกาส สภาพปัญหา ความต้องการของเกษตรกร และภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัด

๕.๒ การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด จะต้องผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๕.๓ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด จะครอบคลุมระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖- ๒๕๗๐) โดยมีการทบทวน และปรับปรุงใหม่ให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละปีทุกปี เพื่อให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับสถานการณ์และยุทธศาสตร์ทุกระดับ ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ แผนพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลก (Global Megatrends) นโยบายรัฐบาล นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด โดยแสดงถึงวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์และโครงการในการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

ทั้งนี้ การทบทวนและปรับปรุงแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดทุกปีงบประมาณควรดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเดือนกรกฎาคมของทุกปี เพื่อให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับสถานการณ์และยุทธศาสตร์ทุกระดับตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ กรอบแผนพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลก (Global Megatrends) นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ให้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในแต่ละปี

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๑. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

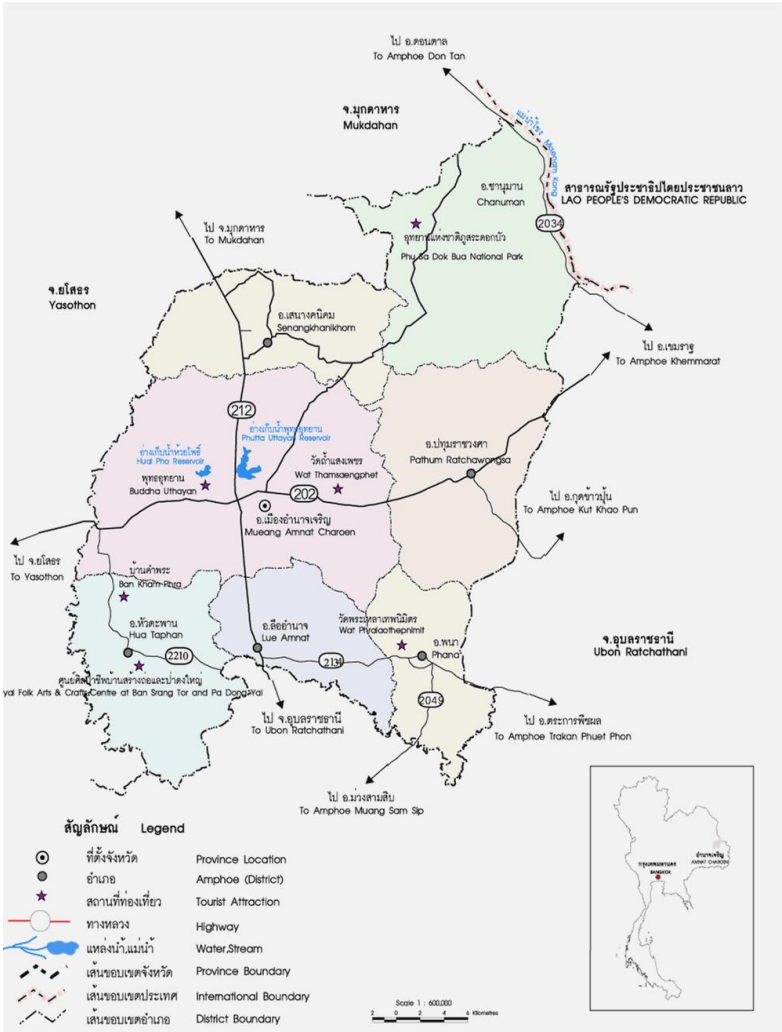
๑.๑ ข้อมูลด้านกายภาพ

๑.๑.๑ ลักษณะภูมิศาสตร์

๑) ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นจังหวัดในตอนใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ ๑๕ องศา ๓๐ ลิปดาเหนือ ถึง ๑๖ องศา ๓๐ ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ ๑๐๔ องศา ๑๕ ลิปดาตะวันออก ถึง ๑๐๕ องศา ลิปดาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยรถยนต์ประมาณ ๕๘๖ กิโลเมตร แยกออกจากจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๖ มีเนื้อที่ทั้งสิ้น ๒,๐๕๗,๔๙๖ ไร่ หรือ ๓,๒๙๑.๙๙ ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

รูปที่ ๒-๑ แผนที่ แสดงอาณาเขตพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ

ทิศเหนือ	ทิศเขตจังหวัดยโสธร ที่อำเภอเลิงนกทา และจังหวัดมุกดาหาร
ทิศตะวันออก	ทิศเขตประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามแนวฝั่งแม่น้ำโขงด้าน อำเภอขามเฒ่าเป็น ระยะทาง ๓๘ กิโลเมตร และจังหวัดอุบลราชธานี ที่อำเภอเขมราฐ อำเภอกุตุขาวปุ่น และอำเภอตระการพืชผล
ทิศตะวันตก	ทิศเขตจังหวัดยโสธร ที่อำเภอป่าติ้ว และอำเภอ เลิงนกทา
ทิศใต้	ทิศเขตจังหวัดอุบลราชธานี ที่อำเภอม่วงสามสิบ

๒) สภาพพื้นที่

๒.๑) ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศ โดยทั่วไปของจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นที่ลุ่มและมีเนินเขาเตี้ย ๆ ทอดยาวไปจรดจังหวัดอุบลราชธานี ในเขตพื้นที่อำเภอขามเฒ่าลักษณะของดินเป็นดินร่วนทราย มีดินลูกรังบางส่วน มีแม่น้ำโขงเป็นแนวกันระหว่างไทยกับ สปป.ลาว พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ ๒๒๗ ฟุต (หรือประมาณ ๖๘ เมตร) และสามารถแบ่งลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดอำนาจเจริญ ออกได้ดังนี้

๓.๑.๑) บริเวณที่ราบสูง ลักษณะพื้นที่เป็นที่สูง บางส่วนเป็นลูกคลื่นลอนตื้นหรือเนินเขาเตี้ย ๆ อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอขามเฒ่า และอำเภอเสนางนิคม

๓.๑.๒) บริเวณที่ราบ มีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบถึงลูกคลื่นลอนตื้น เป็นแนวยาวตามทิศตะวันออกถึงทิศตะวันตกอยู่ในเขตอำเภอเมืองอำนาจเจริญ อำเภอพนา อำเภอปทุมราชวงศา อำเภอหัวตะพาน และอำเภอลืออำนาจ

๒.๒) ลักษณะภูมิสัณฐาน

จังหวัดอำนาจเจริญมีลักษณะภูมิสัณฐานแบ่งออกได้โดยสังเขป ดังนี้คือ

๓.๒.๑) บริเวณที่เป็นสันดินริมน้ำ (River Levee) เกิดจากตะกอนลำน้ำที่พัดพามาทับถมสภาพพื้นที่ เป็นเนินสันดิน พบบริเวณสันดินริมฝั่งแม่น้ำโขง คืออำเภอขามเฒ่า และบางบริเวณสันดินริมฝั่ง ลำน้ำเซบาย ได้แก่อำเภอหัวตะพาน

๓.๒.๒) บริเวณที่เป็นแอ่ง (Depression) หรือที่ราบต่ำหลังแม่น้ำ (Back Swamp) เกิดจากการกระทำของขบวนการน้ำ พบบางแห่งในบริเวณลำเซบายของอำเภอหัวตะพานจะมีน้ำแช่ขังนานในฤดูฝน

๓.๒.๓) บริเวณที่เป็นแบบลานตะพักน้ำ (Terrace) ที่เกิดจากการกระทำของขบวนการของน้ำนานมาแล้ว ประกอบด้วยบริเวณที่เป็นลานตะพักลำน้ำระดับต่ำ ระดับกลาง และระดับสูง ลักษณะพื้นที่มีทั้งเป็นแบบที่ราบแบบลูกคลื่นลอนลาดจนถึงลูกคลื่นลอนชัน จะอยู่ถัดจากบริเวณที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงขึ้นมา พื้นที่เหล่านี้จะพบได้ทั่วไปของจังหวัด บางแห่งใช้สำหรับ ทำนา บางแห่งใช้สำหรับปลูกพืชไร่

๓) ลักษณะดิน

๓.๑) ลักษณะดินในจังหวัดอำนาจเจริญสามารถแบ่งดินออกเป็นกลุ่มใหญ่ได้ดังนี้

๓.๑.๑) กลุ่มดินไร่ กระจายอยู่ทั่วไปในพื้นที่ของจังหวัด สามารถแยกกลุ่มดินได้ดังนี้

- กลุ่มดินทั่วไป พบในพื้นที่ อ.ขามเฒ่า
- กลุ่มดินไร้ตื้น พบในพื้นที่ อ.ขามเฒ่า
- กลุ่มดินไร้ทราย พบในพื้นที่ อ.เมือง และ อ.พนา

๓.๑.๒) กลุ่มดินไร่ทั่วไปปะทะกับดินนาทั่วไป พบในเขต อ.เมือง อ.หัวตะพานและ อ.เสนางนิคม

๓.๑.๓) กลุ่มพื้นที่สูงและภูเขา พบใน อ.ขามเฒ่า

๓.๑.๔) กลุ่มดินเค็ม ดินเค็มน้อย พบใน อ.หัวตะพาน และอ.พนา ส่วนดินเค็มจัดพบใน อ.เมือง และ อ.ลืออำนาจ

๓.๒) ความเหมาะสมและข้อจำกัดของดินสำหรับการปลูกพืชในช่วงฤดูเพาะปลูกสามารถสรุปได้ดังนี้

๓.๒.๑) ดินที่มีความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว แต่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕ มีเนื้อที่ประมาณ ๕๔,๔๑๗ ไร่ หรือ ๒.๗๕๔ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

๓.๒.๒) ดินที่มีความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว แต่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ เนื้อดินแน่นทึบหรือค่อนข้างเป็นทราย ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๑๕ กลุ่มชุดดินที่ ๑๘ และกลุ่มชุดดินที่ ๒๒ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒๙,๒๘๒ ไร่ หรือ ๖.๕๔๓ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

๓.๒.๓) ดินที่มีความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าวแต่มีข้อจำกัดเนื่องจากสภาพพื้นที่เป็น ที่ดอน ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และ/หรือเนื้อดินเป็นทราย อาจขาดแคลนน้ำเมื่อฝนทิ้งช่วง ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๑๕hi กลุ่มชุดดินที่ ๑๖hi กลุ่มชุดดินที่ ๑๗hiB กลุ่มชุดดินที่ ๑๘hi กลุ่มชุดดินที่ ๑๘hiB กลุ่มชุดดินที่ ๑๙hi กลุ่มชุดดินที่ ๑๙hiB กลุ่มชุดดินที่ ๒๒hi กลุ่มชุดดินที่ ๒๒hiB กลุ่มชุดดินที่ ๒๔hi และกลุ่มชุดดินที่ ๒๔hiB มีเนื้อที่ประมาณ ๗๐๘,๑๓๘ ไร่ หรือ ๓๕.๘๔๒ เพอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

๓.๒.๔) ดินที่มีความเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ ไม้ผล และไม้ยืนต้น ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๓๓B มีเนื้อที่ประมาณ ๒,๖๘๒ ไร่ หรือ ๐.๑๓๖ เพอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

๓.๒.๕) ดินที่มีความเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ ไม้ผลและไม้ยืนต้นแต่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๓๕B กลุ่มชุดดินที่ ๓๖B กลุ่มชุดดินที่ ๓๗B กลุ่มชุดดินที่ ๓๘B กลุ่มชุดดินที่ ๔๐B และกลุ่มชุดดินที่ ๔๐C มีเนื้อที่ประมาณ ๖๔๘,๓๖๐ ไร่ หรือ ๓๒.๘๑๕ เพอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

๓.๒.๖) ดินที่มีความเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ ไม้ผลและไม้ยืนต้น แต่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ เนื้อดินเป็นทรายจัด ได้แก่กลุ่มชุดดินที่ ๔๑B และกลุ่มชุดดินที่ ๔๔B มีเนื้อที่ประมาณ ๒๘๘,๓๑๙ ไร่ หรือ ๑๔.๕๙๒ เพอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

๓.๒.๗) ดินที่มีความเหมาะสมสำหรับปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว หรือปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ แต่มี ข้อจำกัดคือเป็นดินตื้น พบชั้นเศษหินก่อนกรวดหรือหินพื้น ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๔๗C และกลุ่มชุดดินที่ ๔๙B มีเนื้อที่ ประมาณ ๘,๓๔๘ ไร่ หรือ ๐.๔๒๒ เพอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

๓.๒.๘) ดินที่ไม่เหมาะสมสำหรับการทำการเกษตรเนื่องจากเป็นพื้นที่มีหินพื้นโผล่ปะปน มีก้อนหิน เศษหิน ปะปนมาก ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๖๑C และกลุ่มชุดดินที่ ๖๑D มีเนื้อที่ประมาณ ๒,๒๓๒ ไร่ หรือ ๐.๑๑๓ เพอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

๓.๒.๙) ดินที่ไม่เหมาะสมสำหรับการทำการเกษตรเนื่องจากเป็นพื้นที่มีหินพื้นโผล่ปะปน มีก้อนหิน เศษหิน ปะปนมาก และมีความลาดชันมากกว่า ๓๕ เพอร์เซ็นต์ ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๖๒ มีเนื้อที่ประมาณ ๓๘,๖๐๓ ไร่ หรือ ๑.๙๕๔ เพอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

๓.๒.๑๐) หน่วยแผนที่ดินเบ็ดเตล็ดเป็นหน่วยของแผนที่ที่ได้แยกออกจากพื้นที่ดินที่มี ศักยภาพในการใช้ประโยชน์หรือบริเวณที่ไม่เป็นดินตามธรรมชาติ ได้แก่ ที่ดินเต็มไปด้วยก้อนหิน(RL) พื้นที่ชุมชน ที่อยู่อาศัย (U) และพื้นที่น้ำ(W) มีเนื้อที่ประมาณ ๙๕,๓๙๙ ไร่ หรือ ๔.๘๒๙ เพอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

๓.๓ ปัญหาดินและแนวทางการจัดการ

๓.๓.๑) ปัญหาเรื่องดิน

๑) ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ทรัพยากรดินโดยทั่วไปของจังหวัดอำนาจเจริญ เกิดจากวัตถุดิบกำเนิดดินที่เป็นดินทรายหรือตะกอนเนื้อหยาบ วัตถุดิบกำเนิดดินเหล่านี้มีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ ต่อพืชต่ำ เนื้อดินเป็นดินปนทรายหรือดินทราย มีความสามารถในการดูดซับธาตุอาหารต่ำและถูกชะพาลงไปในดิน ชั้นล่างหรือออกไปจากพื้นที่ได้ง่าย ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๑๕, ๑๕hi, ๑๖hi, ๑๗hiB, ๑๘, ๑๘hi, ๑๘hiB, ๑๙hi, ๑๙hiB, ๒๒hi, ๒๒hiB, ๒๒, ๓๕B, ๓๖B, ๓๗B, ๔๐B, ๔๐C, ๕๖C มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๔๔๓,๐๕๙ ไร่ หรือ ๗๓.๐๓๗ เพอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

แนวทางแก้ไข การใช้ประโยชน์พื้นที่ดินบริเวณนี้ ควรมีการปรับปรุงบำรุงดินโดย การเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก อัตรา ๑-๔ ตันต่อไร่ ปุ๋ยคอก อัตรา ๑-๒ ตันต่อไร่หรือปุ๋ยพืชสด อัตรา เมล็ดพันธ์ ๕-๑๐ กก.ต่อไร่ร่วมกับปุ๋ยเคมีตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อช่วยปรับปรุงบำรุงดิน เพิ่มผลผลิตและรักษา ความสามารถในการผลิตของดินไม่ให้เสื่อมลงอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างยั่งยืน

๒) เป็นดินทรายจัด ดินทรายจัดจะมีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุ อาหารของดินต่ำถึงต่ำมาก ธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชสูญเสียไปในดินชั้นล่างหรือออกไปนอกพื้นที่ได้ง่าย

เมื่อมีการให้น้ำหรือมีฝนตก ดินง่ายต่อการกร่อนทำให้เกิดเป็นร่องลึกและกว้าง ขาดแคลนน้ำ ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๒๔, ๒๔hiB, ๔๑B, ๔๔B มีเนื้อที่ประมาณ ๓๔๗,๔๐๕ ไร่ หรือ ๑๗.๕๘๓ เพอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

แนวทางแก้ไข การใช้ประโยชน์ของพื้นที่บริเวณนี้ ควรเลือกชนิดพืชที่ศักยภาพเหมาะสมมาใช้ปลูก เพื่อลดต้นทุนในการผลิต มีการปรับปรุงบำรุงดินร่วมกับมีระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปุ๋ยหมัก อัตรา ๑-๔ ตันต่อไร่ ปุ๋ยคอก อัตรา ๑-๒ ตันต่อไร่ หรือปุ๋ยพืชสด อัตราเมล็ดพันธุ์ ๕-๑๐ กก.ต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมี และใช้วัสดุคลุมดิน ทำคันดิน ปลูกหญ้าแฝกหรือปลูกพืชเป็นแถบสลับ พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในเวลาที่พืชขาดแคลนน้ำ การใช้ปุ๋ยเคมีควรใช้ที่ละน้อยแต่บ่อยครั้ง เพื่อลดการสูญเสียธาตุอาหารลงไปในชั้นดินล่างก่อนที่จะพืชนำไปใช้ได้ หรือสูญเสียออกไปจากพื้นที่ เมื่อมีการให้น้ำหรือมีฝนตก

๓) ดินตื้น ดินตื้นถึงชั้นลูกรัง เศษหิน ก้อนหินปะปนอยู่ในเนื้อดินตั้งแต่ ๓๕ เพอร์เซ็นต์ หรือมากกว่าโดยปริมาตรภายในความลึก ๕๐ เซนติเมตรจากผิวดิน หรือมีชั้นหินพื้นตื้นกว่า ๕๐ เซนติเมตรจากผิวดิน ดินตื้นจะเป็นอุปสรรคต่อการซึมน้ำของรากพืชลงไปหาอาหาร นอกจากนี้ยังมีชั้นดินน้อย ทำให้มีความสามารถในการดูดซับธาตุอาหารและอุ้มน้ำต่ำมาก พืชจะขาดน้ำและทำให้เหี่ยวเฉาไวกว่าพื้นที่อื่น ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๒๕hi, ๒๕hiB, ๔๗C, ๔๙B มีเนื้อที่ประมาณ ๓๑,๖๙๗ ไร่ หรือ ๑.๖๐๔ เพอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

แนวทางการแก้ไข เลือกพื้นที่ที่มีหน้าดินหนาและไม่มีเศษหินหรือก้อนหินอยู่บริเวณหน้าดินมาก เพราะจะเป็นอุปสรรคต่อการเกษตรกรรมและการดูแลรักษา โดยทำการเกษตรแบบวนเกษตร หรือแบบผสมผสาน ไม่ทำลายไม้พื้นล่าง ขุดหลุมปลูก พร้อมปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักอัตรา ๒๕-๕๐ กก.ต่อหลุม หรือปุ๋ยคอกอัตรา ๑๐-๒๐ กก.ต่อหลุมร่วมกับปุ๋ยเคมีตามชนิดพืชที่ปลูก มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ใช้วัสดุคลุมดินหรือปลูกหญ้าแฝก เพื่อรักษาความชื้นและลดการกร่อนของดิน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในเวลาที่ฝนทิ้งช่วงนานหรือพืชขาดน้ำ สำหรับในพื้นที่ที่มีหินกระจัดกระจายอยู่บนดินมาก ไม่เหมาะสมต่อการเกษตร ควรปล่อยไว้ให้เป็นป่าตามธรรมชาติ เป็นที่อยู่อาศัยเพาะพันธุ์ของสัตว์ป่าเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร สำหรับในพื้นที่เสื่อมโทรม ควรฟื้นฟูให้กลับมาเป็นป่าหรือปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว

๔) การกร่อนของดิน บางบริเวณ มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นถึงเป็นเนินเขาและมีเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ทำให้ง่ายต่อการถูกกร่อนจากแรงกระแทกของเม็ดฝนและถูกพัดพาโดยน้ำที่ไหลบ่าผ่านผิวดิน ทำให้เกิดเป็นร่องกว้าง ทำความเสียหายกับพืชที่ปลูกและเป็นอุปสรรคต่อการจัดการที่ดินและการไถพรวน

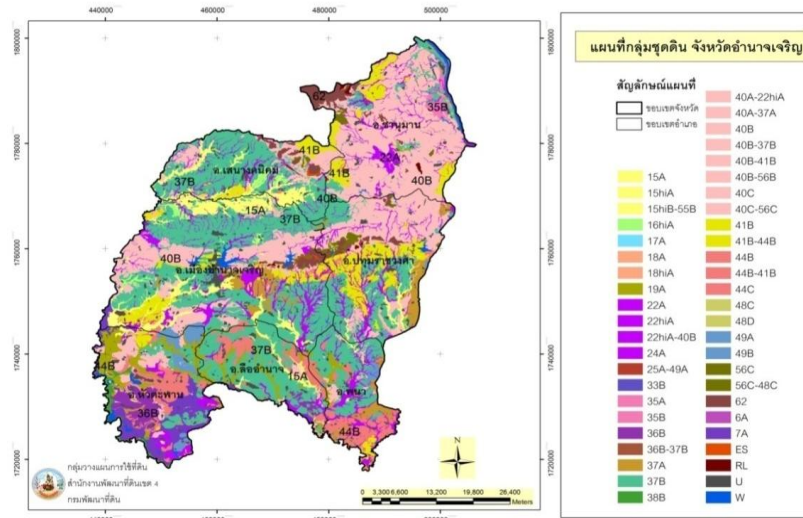
แนวทางการแก้ไข การใช้ประโยชน์พื้นที่บริเวณนี้ ควรมีการไถพรวนให้น้อยที่สุดและไถขวางความลาดชัน ปรับปรุงดินโดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยพืชสดร่วมกับปุ๋ยเคมี มีมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ใช้วัสดุคลุมดิน ทำคันดิน ปลูกหญ้าแฝกหรือปลูกพืชเป็นแถบสลับในพื้นที่ที่เป็นร่องที่เกิดจากการกร่อน ควรไถกลบและปรับปรุงดินพร้อมเปลี่ยนทางเดินของน้ำไหลบ่า เพื่อไม่ให้เกิดการกร่อนซ้ำในพื้นที่เดิม

๕) พื้นที่ที่มีความลาดชันสูงหรือพื้นที่ภูเขาพื้นที่ที่มีความลาดชัน มากกว่า ๓๕ เพอร์เซ็นต์หรือเป็นพื้นที่ภูเขา ไม่เหมาะสมต่อการเกษตรกรรม เนื่องจากยากต่อการจัดการดูแลรักษาใช้มาตรการพิเศษ ในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูงมาก และยังเป็นการทำลายระบบนิเวศน์ของป่าอีกด้วย ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๖๒ มีเนื้อที่ประมาณ ๓๘,๖๐๓ ไร่ หรือ ๑.๙๕๔ เพอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

แนวทางการแก้ไข ควรรักษาไว้ให้เป็นป่าตามธรรมชาติ เป็นที่อยู่อาศัยและเพาะพันธุ์ของสัตว์ป่า เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ถ้ามีความจำเป็นต้องนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ควรมีการสำรวจดินและเลือกใช้พืชที่มีศักยภาพในการเกษตรที่เป็นดินลึกและมีความลาดชันไม่สูงมากนัก โดยทำการเกษตรแบบวนเกษตรและมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

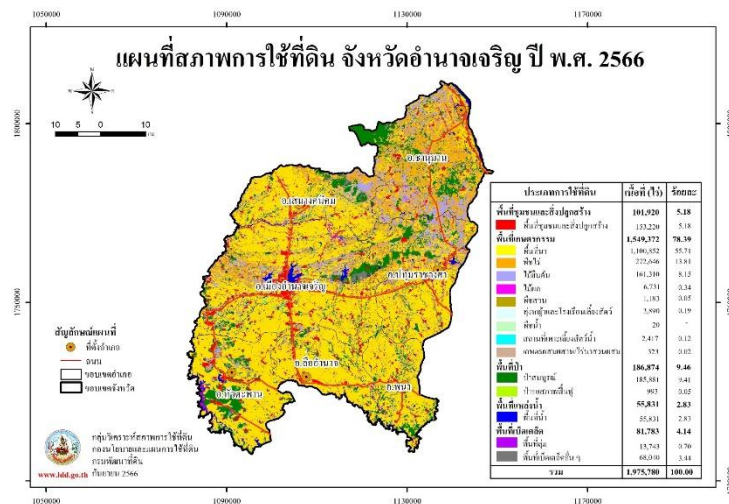
๖) หินพื้นโล่ง พื้นที่หินพื้นโล่งเป็นพื้นที่ที่มีหินพื้นโล่งจะกระจายอยู่ทั่วไปบนผิวดินมากกว่า ๙๐ เพอร์เซ็นต์ของพื้นผิว พื้นที่บริเวณนี้ไม่เหมาะสมทางด้านการเกษตรกรรม ควรปล่อยไว้ให้เป็นป่าตามธรรมชาติหรือปลูกสวนป่า

รูปที่ ๒-๒ แผนที่แสดง ที่กลุ่มชุดดิน จังหวัดอำนาจเจริญ

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ

รูปที่ ๒-๓ แผนที่แสดง สภาพการใช้ที่ดิน จังหวัดอำนาจเจริญ

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ

ตารางที่ ๒-๑ ชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืช ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ยางพารา จังหวัดอำนาจเจริญ

ชนิดพืช	ชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับพืชจังหวัดอำนาจเจริญ (ไร่)								รวมชั้นความเหมาะสม	อื่นๆ (พื้นที่ป่าไม้)	
	เหมาะสมสูง (S๑)		เหมาะสมปานกลาง (S๒)		เหมาะสมเล็กน้อย (S๓)		ไม่เหมาะสม (N)				
	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%		ไร่	%
ข้าว	๑๕,๓๗๑	๑.๔	๓๒๔,๔๑๖	๒๙.๘	๔๙๓,๑๓๔	๔๕.๓	๒๕๖,๐๕๖	๒๓.๕	๑,๐๘๘,๙๗๘	๑๙๗,๓๐๘	๑๕.๒
มันสำปะหลัง	๕,๐๐๙	๔.๒	๑๐๘,๑๕๗	๙๐.๕	๖,๐๖๐	๕.๑	๓๒๙	๐.๓	๑๑๙,๕๕๕	๑๙๗,๓๐๘	๑๕.๒
อ้อย	๑๐๐	๐.๑	๕๔,๔๕๑	๔๕.๕	๔,๖๕๘	๓.๙	๒๘	๐.๐	๕๙,๒๓๗	๑๙๗,๓๐๘	๑๕.๒
ยางพารา	๕๗	๐.๐	๕๔,๙๒๕	๔๕.๙	๒,๑๒๐	๑.๘	๔๑	๐.๐	๕๗,๑๔๓	๑๙๗,๓๐๘	๑๕.๒

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ <https://agri-map-online.moac.go.th/> ณ วันที่ ๑๖/๕/๒๕๖๘

ตารางที่ ๒-๒ ชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกข้าว รายอำเภอ จังหวัดอำนาจเจริญ

อำเภอ	พื้นที่ศักยภาพของ ที่ดินทั้งหมด (ไร่)	ชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับข้าว (ไร่)				รวมชั้นความ เหมาะสม	อื่นๆ
		เหมาะสมสูง (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมเล็กน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)		
ขานุมาน	๕๕,๐๖๖.๕๕		๑๘,๑๘๒.๒๗	๓๔,๒๒๓.๘๙	๑,๖๖๐.๓๙	๕๕,๐๖๖.๕๕	๕๖,๐๗๔.๑๓
ปทุมราชวงศา	๑๓๖,๑๒๔.๙๗		๔๑,๕๕๘.๗๘	๘๒,๗๑๖.๗๗	๑๑,๘๔๙.๔๒	๑๓๖,๑๒๔.๙๗	๓๑,๕๒๐.๐๐
พนา	๑๑๑,๓๖๙.๕๐		๒๑,๙๙๗.๓๖	๖๐,๗๘๓.๓๙	๓๑,๕๘๘.๖๕	๑๑๑,๓๖๙.๕๐	๑๕,๖๘๓.๕๕
เมืองอำนาจเจริญ	๓๕๑,๔๕๕.๘๓	๔,๖๙๓.๑๒	๑๐๐,๐๔๔.๕๗	๑๔๗,๖๗๑.๑๕	๙๙,๐๔๖.๑๐	๓๕๑,๔๕๕.๘๓	๓๐,๘๒๙.๘๘
ลืออำนาจ	๑๓๔,๘๙๙.๐๙	๕๑.๑๐	๓๑,๗๗๗.๖๒	๕๓,๔๓๓.๙๗	๔๙,๖๓๒.๔๐	๑๓๔,๘๙๙.๐๙	๘,๓๘๘.๕๑
เสนางคนิคม	๑๓๐,๑๗๖.๖๕	๑,๐๑๗.๑๓	๓๘,๘๕๙.๓๔	๖๔,๔๘๕.๘๒	๒๕,๘๑๔.๓๖	๑๓๐,๑๗๖.๖๕	๑๘,๐๕๗.๘๔
หัวตะพาน	๑๖๗,๘๙๐.๒๘	๙,๖๐๙.๙๖	๗๑,๙๙๖.๐๐	๔๙,๘๑๙.๓๐	๓๖,๕๖๕.๐๒	๑๖๗,๘๙๐.๒๘	๓๖,๗๕๕.๑๕
รวม	๑,๐๘๘,๙๗๗.๗๖	๑๕,๓๗๑.๓๑	๓๒๔,๕๑๕.๘๕	๔๙๓,๑๓๕.๒๘	๒๕๖,๐๕๖.๓๓	๑,๐๘๘,๙๗๗.๗๖	๑๙๗,๓๐๘.๐๕

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ <https://agri-map-online.moac.go.th/> ณ วันที่ ๑๖/๕/๒๕๖๘

ตารางที่ ๒-๓ ชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง รายอำเภอ จังหวัดอำนาจเจริญ

อำเภอ	พื้นที่ศักยภาพ ของที่ดินทั้งหมด (ไร่)	ชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับมันสำปะหลัง (ไร่)				รวมชั้น ความ เหมาะสม	อื่นๆ
		เหมาะสมสูง (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมเล็กน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)		
ขานุมาน	๕๐,๕๖๓	๑,๒๓๙	๔๖,๗๒๖	๒,๓๒๓	๒๗๔	๕๐,๕๖๓	๕๖,๐๗๔
ปทุมราชวงศา	๑๒,๓๕๓	๑๘๙	๑๑,๔๐๐	๗๓๔	๓๐	๑๒,๓๕๓	๓๑,๕๒๐
พนา	๘๒๑	๑๘	๓๐๖	๔๙๗	๐	๘๒๑	๑๕,๖๘๔
เมืองอำนาจเจริญ	๔๐,๖๓๘	๑,๙๒๒	๓๖,๙๘๘	๑,๗๐๓	๒๕	๔๐,๖๓๘	๓๐,๘๓๐
ลืออำนาจ	๒,๔๖๐	๐	๒,๓๖๗	๙๓	๐	๒,๔๖๐	๘,๓๘๙
เสนางคนิคม	๘,๖๗๐	๑,๕๙๑	๖,๗๑๔	๓๖๔	๑	๘,๖๗๐	๑๘,๐๕๘
หัวตะพาน	๔,๐๕๐	๔๘	๓,๖๕๖	๓๔๖	๐	๔,๐๕๐	๓๖,๗๕๕
รวม	๑๑๙,๕๕๕	๕,๐๐๙	๑๐๘,๑๕๗	๖,๐๖๐	๓๒๙	๑๑๙,๕๕๕	๑๙๗,๓๐๘

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ <https://agri-map-online.moac.go.th/> ณ วันที่ ๑๖/๕/๒๕๖๘

ตารางที่ ๒-๔ ชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกอ้อยรายอำเภอ จังหวัดอำนาจเจริญ

อำเภอ	พื้นที่ศักยภาพ ของที่ดินทั้งหมด (ไร่)	ชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับอ้อย (ไร่)				รวมชั้นความ เหมาะสม	อื่นๆ
		เหมาะสมสูง (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมเล็กน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)		
ขานุมาน	๔๕,๒๖๕	๐	๔๓,๗๘๑	๑,๔๕๖	๒๘	๔๕,๒๖๕	๕๖,๐๗๔
ปทุมราชวงศา	๑,๑๙๖	๐	๑,๐๖๑	๑๓๖	๐	๑,๑๙๖	๓๑,๕๒๐
พนา	๒๖๒	๑๔	๑๐๓	๑๔๕	๐	๒๖๒	๑๕,๖๘๔
เมืองอำนาจเจริญ	๙,๖๓๑	๑๐	๗,๔๔๗	๒,๑๗๔	๐	๙,๖๓๑	๓๐,๘๓๐
ลืออำนาจ	๑๐๒	๐	๔๒	๖๑	๐	๑๐๒	๘,๓๘๙
เสนางคนิคม	๑,๘๕๐	๐	๑,๖๑๕	๒๓๕	๐	๑,๘๕๐	๑๘,๐๕๘
ห้วยตะพาน	๙๒๙	๗๖	๔๐๒	๔๕๒	๐	๙๒๙	๓๖,๗๕๔
รวม	๕๙,๒๓๗	๑๐๐	๕๔,๔๕๑	๔,๖๕๘	๒๘	๕๙,๒๓๗	๑๙๗,๓๐๘

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ <https://agri-map-online.moac.go.th/> ณ วันที่ ๑๖/๕/๒๕๖๘

ตารางที่ ๒-๕ ชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับการยางพารารายอำเภอ จังหวัดอำนาจเจริญ

อำเภอ	พื้นที่ศักยภาพ ของที่ดินทั้งหมด (ไร่)	ชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับยางพารา (ไร่)				รวมชั้นความ เหมาะสม	อื่นๆ
		เหมาะสมสูง (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมเล็กน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)		
อ.ปทุมราชวงศา	๕,๔๙๗	๐	๕,๑๒๖	๓๖๗	๔	๕,๔๙๗	๓๑,๕๒๐
อ.พนา	๑,๖๙๕	๓๕	๑,๖๔๑	๑๙	๐	๑,๖๙๕	๑๕,๖๘๔
อ.เมืองอำนาจเจริญ	๑๖,๖๔๔	๐	๑๕,๗๓๓	๘๘๕	๒๖	๑๖,๖๔๔	๓๐,๘๓๐
อ.ลืออำนาจ	๘๑๓	๐	๗๓๒	๘๑	๐	๘๑๓	๘,๓๘๙
อ.เสนางคนิคม	๖,๖๐๕	๑๗	๖,๒๓๒	๓๕๗	๐	๖,๖๐๕	๑๘,๐๕๘
อ.ห้วยตะพาน	๒,๖๘๒	๖	๒,๕๙๒	๘๔	๐	๒,๖๘๒	๓๖,๗๕๔
รวม	๓๓,๙๓๖	๕๗	๓๒,๐๕๖	๑,๗๙๓	๓๐	๓๓,๙๓๖	๑๔๑,๒๓๔

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ <https://agri-map-online.moac.go.th/> ณ วันที่ ๑๖/๕/๒๕๖๘

๑.๑.๒ ลักษณะภูมิอากาศ

๑) ฤดูกาลภูมิอากาศโดยทั่วไป จังหวัดอำนาจเจริญจัดอยู่ในเขตอากาศ แบบ Tropical Savannah จะเห็นความแตกต่างของฤดูฝนและฤดูแล้งอย่างชัดเจน มีช่วงกลางวันยาวในฤดูร้อน และมีอุณหภูมิต่ำสุดในฤดูหนาว ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงมกราคม

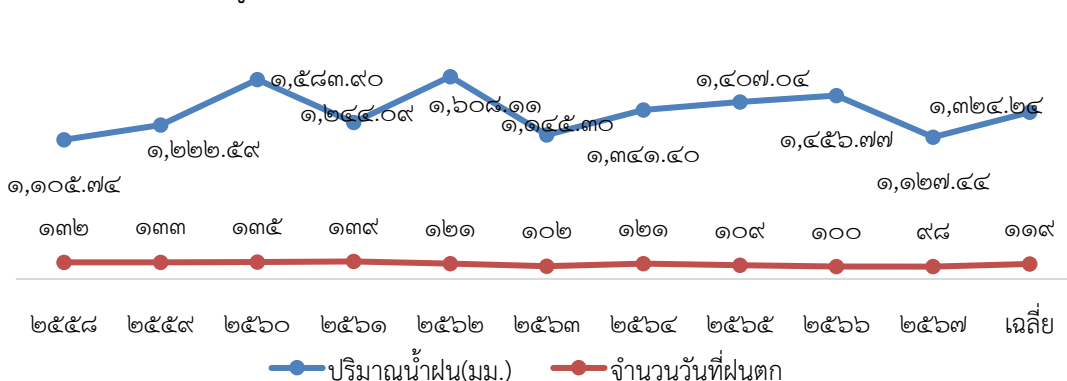
๒) ปริมาณน้ำฝน ระหว่างปีพ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๘ โดยเฉลี่ย ๑,๓๒๔.๒๔ มิลลิเมตร จำนวนวันที่ฝนตก ๑๑๙ วัน โดยปี ๒๕๖๐ มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุดวัดได้ ๑,๕๘๓.๙๐ มิลลิเมตร จำนวนวันที่ฝนตก ๑๓๕ วัน ปี ๒๕๕๘ มีปริมาณน้ำฝนน้อยสุดวัดได้ ๑,๑๐๕.๗๔ มิลลิเมตร จำนวนวันที่ฝนตก ๑๓๒ วัน

ตารางที่ ๒-๖ ปริมาณน้ำฝนปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๗

ปี	ปริมาณน้ำฝน(มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก
๒๕๕๘	๑,๑๐๕.๗๔	๑๓๒
๒๕๕๙	๑,๒๒๒.๕๙	๑๓๓
๒๕๖๐	๑,๕๘๓.๙๐	๑๓๕
๒๕๖๑	๑,๒๔๔.๐๙	๑๓๙
๒๕๖๒	๑,๖๐๘.๑๑	๑๒๑
๒๕๖๓	๑,๑๔๕.๓๐	๑๐๒
๒๕๖๔	๑,๓๔๑.๔๐	๑๒๑
๒๕๖๕	๑,๔๐๗.๐๔	๑๐๙
๒๕๖๖	๑,๔๕๖.๗๗	๑๐๐
๒๕๖๗	๑,๑๒๗.๔๔	๙๘
เฉลี่ย	๑,๓๒๔.๒๔	๑๑๙

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาอำนาจเจริญ

แผนภูมิแสดงปริมาณน้ำฝน จำนวนวันที่ฝนตก ปี ๒๕๕๘-๒๕๖๗

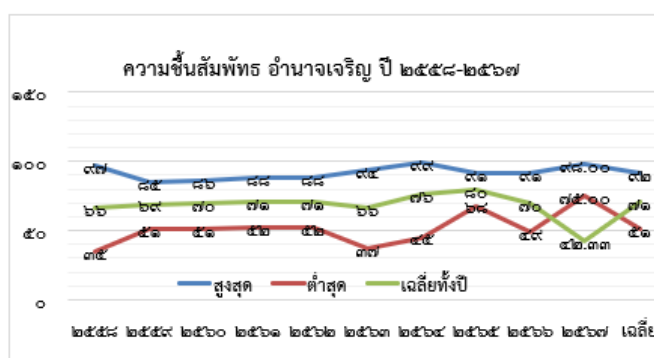
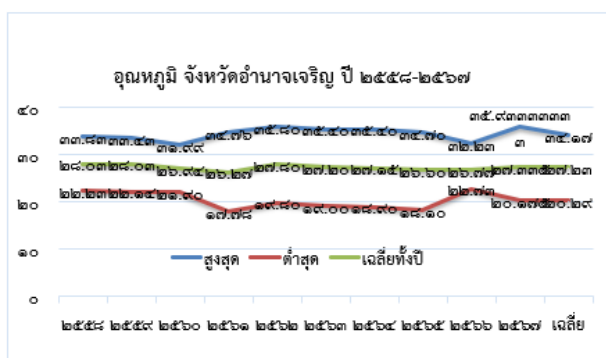
๓) อุณหภูมิ ระหว่างปีพ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๗ จังหวัดอำนาจเจริญมีอุณหภูมิโดยเฉลี่ย ๒๗.๒๓ องศาเซลเซียส สูงสุดเฉลี่ย ๓๔.๑๗ องศาเซลเซียส และต่ำสุดเฉลี่ย ๒๐.๒๙ องศาเซลเซียส โดยปี ๒๕๖๑ เป็นปีที่มีอุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุด คือ ๓๔.๗๖ และ ๑๗.๗๘ องศาเซลเซียส ตามลำดับ

๔) ความชื้นสัมพัทธ์ ระหว่างปีพ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๗ จังหวัดอำนาจเจริญมีความชื้นสัมพัทธ์โดยเฉลี่ย ๗๑ เปอร์เซ็นต์ สูงสุดเฉลี่ย ๙๒ เปอร์เซ็นต์ และต่ำสุด ๕๑ เปอร์เซ็นต์ โดยปี ๒๕๕๘ เป็นปีที่ความชื้นสัมพัทธ์ สูงสุดและต่ำสุดคือ ๙๗ เปอร์เซ็นต์ และ ๓๕ เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒-๗ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด - ต่ำสุด ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๗

ปี	อุณหภูมิ (C)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)		
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๕๘	๓๓.๘๓	๒๒.๒๓	๒๘.๐๓	๙๗	๓๕	๖๖
๒๕๕๙	๓๓.๔๓	๒๒.๑๔	๒๘.๐๓	๘๕	๕๑	๖๙
๒๕๖๐	๓๑.๙๙	๒๑.๙๐	๒๖.๙๔	๘๖	๕๑	๗๐
๒๕๖๑	๓๔.๗๖	๑๗.๗๘	๒๖.๒๗	๘๘	๕๒	๗๑
๒๕๖๒	๓๕.๘๐	๑๙.๘๐	๒๗.๘๐	๘๘	๕๒	๗๑
๒๕๖๓	๓๕.๔๐	๑๙.๐๐	๒๗.๒๐	๙๔	๓๗	๖๖
๒๕๖๔	๓๕.๔๐	๑๘.๙๐	๒๗.๑๕	๙๙	๔๕	๗๖
๒๕๖๕	๓๔.๗๐	๑๘.๑๐	๒๖.๖๐	๙๑	๖๘	๘๐
๒๕๖๖	๓๒.๒๓	๒๒.๗๓	๒๖.๗๗	๙๑	๔๙	๗๐
๒๕๖๗	๓๕.๙๓๓๓๓๓	๒๐.๑๗๕	๒๗.๓๓๕	๙๘.๐๐	๗๕.๐๐	๔๒.๓๓
เฉลี่ย	๓๔.๑๗	๒๐.๒๙	๒๗.๒๓	๙๒	๕๑	๗๑

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาอำนาจเจริญ

ที่มา : ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

๑.๑.๓ แหล่งน้ำธรรมชาติ

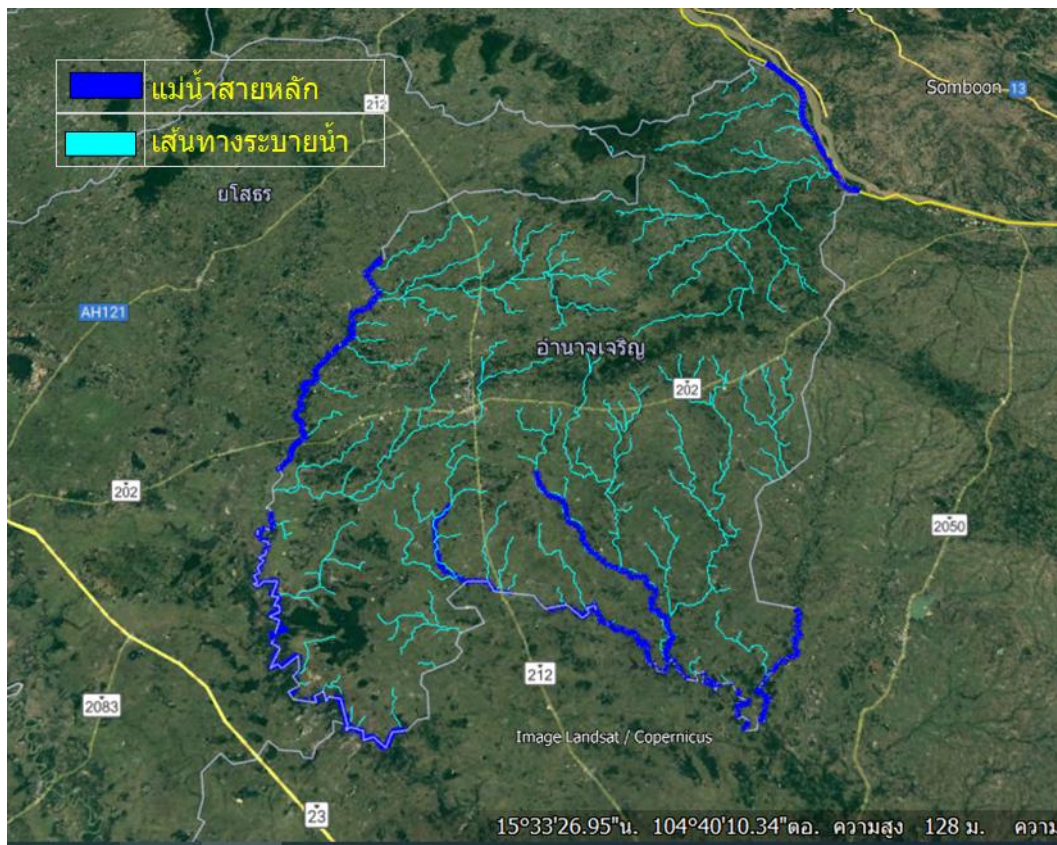
มีแม่น้ำและลำน้ำสำคัญ ๓ สายคือ

๑) แม่น้ำโขง เป็นแม่น้ำนานาชาติ มีต้นกำเนิดอยู่ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนไหลผ่านประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมสหภาพเมียนมา (พม่า) และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ไหลผ่านจังหวัดอำนาจเจริญ ในเขตอำเภอขามเฒ่า เป็นระยะทาง ๓๘ กิโลเมตร ในช่วงที่ผ่านอำเภอขามเฒ่า มีความกว้างประมาณ ๒,๐๐๐ เมตร

๒) ลำเซบก ต้นน้ำอยู่ในเขตอำเภอเมืองอำนาจเจริญ และอำเภอหัวตะพาน ไหลผ่านอำเภอลืออำนาจ อำเภอพนา และไหลไปบรรจบกับแม่น้ำมูลที่บ้านปากเซ อำเภอตาลสุม จังหวัดอุบลราชธานี

๓) ลำเซบาย ต้นน้ำอยู่ในเขตอำเภอลืออำนาจ จังหวัดยโสธร ไหลผ่านจังหวัดอำนาจเจริญ ในเขตอำเภอเมืองอำนาจเจริญ และอำเภอเสนางคนิคม อำเภอหัวตะพาน ไหลไปบรรจบกับแม่น้ำมูลที่ตำบลจระแม่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีความยาวประมาณ ๒๐๐ กิโลเมตร

นอกจากที่กล่าวข้างต้นยังมีลำห้วยที่สำคัญ ได้แก่ ลำห้วยปลาแดก ไหลผ่านอำเภอเมืองอำนาจเจริญ อำเภอหัวตะพาน ลำห้วยโพธิ์ ลำห้วยกอก และลำห้วยสีโท อยู่ในเขตท้องที่อำเภอเมืองอำนาจเจริญ ลำห้วยพระเหลา ไหลผ่านอำเภอพนาและอำเภอบุธมาขงศา ลำห้วยละโง อยู่ในเขตท้องที่อำเภอเสนางคนิคม ลำห้วยทม และลำห้วยแก้วแมงดา อยู่ในเขตอำเภอขานุมาน ลำห้วยจันลันไหล ผ่านอำเภอเมืองอำนาจเจริญ อำเภอลืออำนาจ

๑.๑.๔ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

๑) ป่าสงวนแห่งชาติ

จังหวัดอำนาจเจริญมีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติอยู่ ๑๖ แห่ง เป็นพื้นที่ตามกฎหมายกระทรวง จำนวน ๕๕๐,๑๑๔ ไร่ โดยแยกเป็นพื้นที่มอ สปก.จำนวน ๒๖๕,๗๙๙ ไร่ คงเหลือพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจำนวน ๒๘๕,๒๒๐ ไร่

๒) อุทยานแห่งชาติ

จังหวัดอำนาจเจริญ มีอุทยานแห่งชาติ ๑ แห่ง คืออุทยานแห่งชาติภูสระดอกบัว อยู่ในเขตอำเภอขานุมาน และ อำเภอเสนางคนิคม พื้นที่จำนวน ๔๓,๑๒๕ ไร่ อยู่บนรอยต่อเขต ๓ จังหวัดคือ จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดยโสธรและจังหวัดมุกดาหาร สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นเทือกเขา สลับซับซ้อน ทอดตัวเป็นแนวยาวจากทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ลงสู่ทิศตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบด้วยป่าอันอุดมสมบูรณ์หลายชนิด ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ และป่าดิบแล้ง กระจายอยู่ตามเทือกเขาต่างๆ โดยมีแหล่งต้นน้ำในเขตอำเภอขานุมานคือ ลำห้วยทบ ห้วยแก้วแมง และห้วยคุ่มแคน

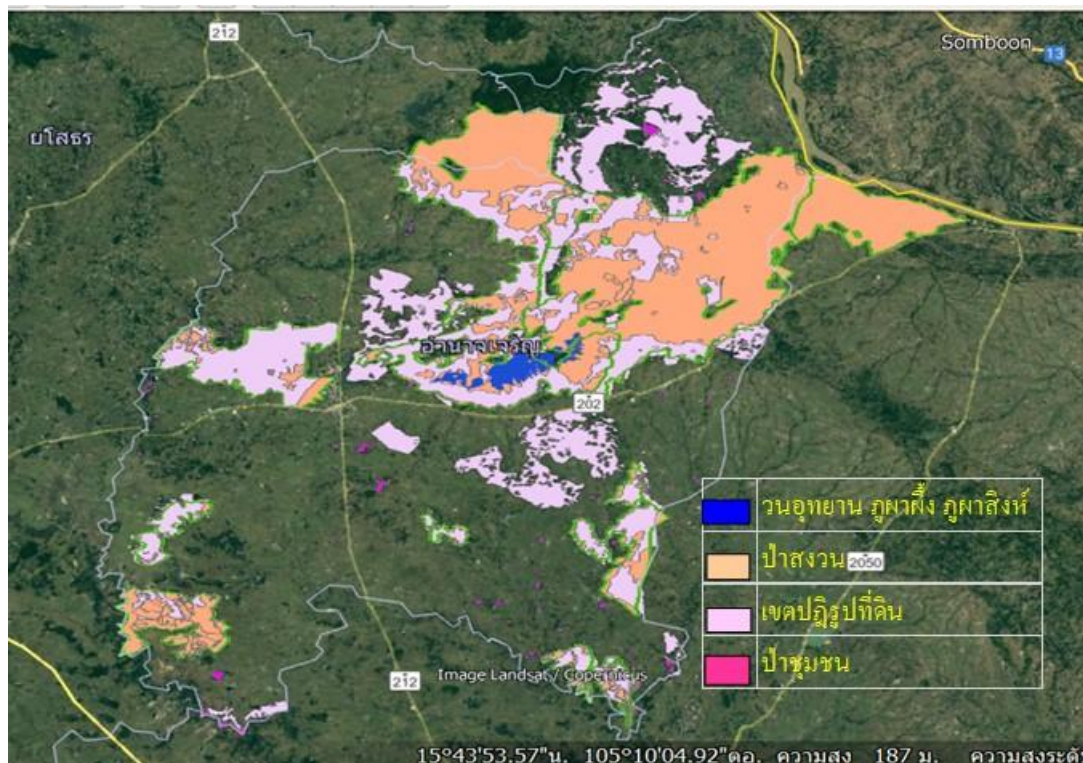
๓) วนอุทยาน

จังหวัดอำนาจเจริญ มีวนอุทยาน ๑ แห่ง คือวนอุทยาน ภูสิงห์ - ภูผาผึ้ง อยู่ในเขตอำเภอเมือง ๑๓,๒๙๒ ไร่ และอำเภอบุธมาขงศา ๕๔,๙๙๙ไร่ สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อนกันเป็นเทือกยาว

ในชั้นระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๒๐๐-๓๐๐ เมตร บางส่วนเป็นลานหินกว้างและหน้าผาสูงชัน มีถ้ำขนาดกลาง เล็กหลายแห่งอยู่และเป็นแหล่งต้นน้ำลำห้วยสีโท ห้วยทราย

๔) ป่าไม้ชุมชน

จังหวัดอำนาจเจริญ มีป่าไม้ชุมชน จำนวน ๒๐๑ แห่ง จำนวนพื้นที่ ๓๗,๓๐๔ ไร่

๑.๒ ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

๑.๒.๑ การแบ่งเขตการปกครอง

การแบ่งเขตการปกครองจังหวัดอำนาจเจริญ ข้อมูล ณ มกราคม ๒๕๖๗ แบ่งเขตการปกครองเป็น ๗ อำเภอ คือ อำเภอเมืองอำนาจเจริญ อำเภอชานุมาน อำเภอปทุมราชวงศา อำเภอพนา อำเภอเสนางคนิคม อำเภอหัวตะพาน และอำเภอลืออำนาจ มี ๕๖ ตำบล ๖๐๗ หมู่บ้าน ๒๔ เทศบาลนคร/เมือง/ตำบล ๓๙ อบต. ๓๓ ชุมชน

ตารางที่ ๒-๘ การแบ่งเขตการปกครอง

ที่	อำเภอ	พื้นที่		ที่ว่าการ อำเภอ ห่างจาก ศาลากลาง (กม.)	เขตการปกครอง				
		ตรกม.	ร้อยละ		ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร/ เมือง/ตำบล	อบต.	ชุมชน
๑	เมือง	๙๑๐.๐๕	๒๗.๖๔	๕.๕	๑๙	๑๙๔	๖	๑๕	๓๑
๒	ชานุมาน	๕๙๒.๒๐	๑๗.๙๙	๘๔.๔	๕	๖๒	๒	๔	
๓	ปทุมราชวงศา	๕๐๑.๒๑	๑๕.๒๓	๓๖.๖	๗	๗๓	๔	๔	

ที่	อำเภอ	พื้นที่		ที่ว่าการ อำเภอ ห่างจาก ศาลากลาง (กม.)	เขตการปกครอง				
		ตรกม.	ร้อยละ		ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร/ เมือง/ตำบล	อบต.	ชุมชน
๔	พนา	๒๔๘.๕๒	๗.๕๕	๔๘.๐	๔	๕๖	๒	๓	
๕	เสนางคนิคม	๓๖๔.๑๓	๑๑.๐๖	๑๘.๓	๖	๕๘	๒	๕	
๖	ห้วยตะพาน	๔๐๘.๐๐	๑๒.๓๙	๔๒.๓	๘	๘๕	๓	๕	
๗	ลืออำนาจ	๒๖๗.๘๘	๘.๑๔	๒๘.๓	๗	๗๙	๕	๓	
รวม		๓,๒๙๑.๙๙	๑๐๐.๐๐		๕๖	๖๐๗	๒๔	๓๙	๓๑

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดอำนาจเจริญ

๑.๒.๒ ข้อมูลประชากร

ประชากร ข้อมูล ณ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ จังหวัดอำนาจเจริญ มีจำนวนประชากร ๓๗๑,๗๘๘ คน
แยกเป็นชาย ๑๘๔,๕๗๕ คน เป็นหญิง ๑๘๗,๑๓๓ คน จำนวนครัวเรือน ๑๒๘,๘๒๑ ครัวเรือน

ตารางที่ ๒-๙ ข้อมูลประชากร

ที่	อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)			จำนวน ครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
๑	เมือง	๖๔,๑๕๘	๖๕,๖๒๙	๑๒๙,๗๘๗	๔๙,๔๐๗
๒	ชานุมาน	๒๐,๘๖๙	๒๐,๙๔๑	๔๑,๘๑๐	๑๓,๙๕๓
๓	ปทุมราชวงศา	๒๔,๕๕๓	๒๔,๓๓๔	๔๘,๘๘๗	๑๖,๐๓๕
๔	พนา	๑๓,๖๓๔	๑๓,๗๒๒	๒๗,๓๕๖	๑๐,๖๒๒
๕	เสนางคนิคม	๑๙,๘๔๒	๒๐,๔๖๖	๔๐,๓๐๘	๑๓,๕๖๘
๖	ห้วยตะพาน	๒๓,๘๕๖	๒๔,๐๙๙	๔๗,๙๕๕	๑๓,๘๒๒
๗	ลืออำนาจ	๑๗,๖๗๓	๑๘,๐๒๒	๓๕,๖๙๕	๑๑,๔๑๔
	รวม	๑๘๔,๕๗๕	๑๘๗,๒๑๓	๓๗๑,๗๘๘	๑๒๘,๘๒๑

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดอำนาจเจริญ

๑.๓ ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม

๑.๓.๑ ข้อมูลด้านการศาสนา

๑) ศาสนสถาน

วัดมหานิกาย ๓๒๕ แห่ง วัดธรรมยุติกนิกาย ๔๗ แห่ง พระอารามหลวง ๑ แห่ง (ธรรมยุติกนิกาย)
โบสถ์คริสต์ ๖ แห่ง ศาลเจ้า ๑ แห่ง

๒) ผู้นำทางศาสนา

เจ้าคณะจังหวัดอำนาจเจริญ (มหานิกาย) พระราชปรีชาญาณมณี วัดบ่อชะเนง อ.หัวตะพาน
เจ้าคณะจังหวัดอำนาจเจริญ (ธรรมยุติกนิกาย) พระวิชัยมณี วัดสำราญนิเวศ (พระอารามหลวง) อ.เมืองอำนาจเจริญ

๓) การเผยแพร่คุณธรรมจริยธรรม

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จำนวน ๖ โรงเรียน สำนักปฏิบัติธรรม มหานิกาย
จำนวน ๑๕ สำนักธรรมยุต จำนวน ๖ สำนัก หน่วยอบรมประจำตำบล จำนวน ๕๘ หน่วย อุทยานการศึกษา
จำนวน ๗ วัด วัดพัฒนาตัวอย่าง จำนวน ๑๑ วัด ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ๗๑ แห่ง ลานธรรม ลานวิถี
ไทย ๑๒ แห่ง

๑.๓.๒ ข้อมูลด้านวัฒนธรรม ประเพณี

สภาวัฒนธรรมจังหวัด ๑ แห่ง สภาวัฒนธรรมอำเภอ ๗ แห่ง สภาวัฒนธรรมตำบล ๕๖ แห่ง ศูนย์
วัฒนธรรมจังหวัด ๑ แห่ง ศูนย์วัฒนธรรมไทยสายใยชุมชนระดับตำบล ๓๑ แห่ง สภาวัฒนธรรมหมู่บ้าน ๔๐๗ แห่ง
ศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช ๒ แห่ง ศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม ๑๒ แห่ง

วัฒนธรรม ประเพณี ของจังหวัดอำนาจเจริญ มีเอกลักษณ์เช่นเดียวกับกับวัฒนธรรมประเพณี
ท้องถิ่นของชาวอีสานโดยทั่วไป ที่เรียกว่า “ฮีตสิบสอง” ได้แก่ เดือนหนึ่งหรือเดือนอ้ายประเพณีบุญเข้ากรรม หรือ
ปรีวากรรมเดือนสองหรือเดือนยี่ประเพณีบุญคูณลาน เดือนสามประเพณีบุญข้าวจี่ เดือนสี่ประเพณีบุญผะเหวดเดือนห้า
ประเพณีบุญสงกรานต์ เดือนหกประเพณีบุญบั้งไฟ เดือนเจ็ดประเพณีบุญ ชำชะ เดือนแปดประเพณีบุญเข้าพรรษา
เดือนเก้าประเพณีบุญข้าวประดับดิน เดือนสิบประเพณีบุญข้าวสากเดือนสิบเอ็ดประเพณีบุญออกพรรษา และเดือน
สิบสองประเพณีบุญกฐิน

แหล่งโบราณคดีที่สำคัญ

- ๑) แหล่งโบราณคดีบ้านเปือย-หัวดง ตำบลเปือย อำเภอสิรินธร
- ๒) แหล่งโบราณคดีบ้านโพธิ์เมือง ตำบลไม้กลอน อำเภอพนม
- ๓) แหล่งโบราณคดีวัดดงเผ่าเก่า บ้านหนองเรือ ตำบลนาหมอม้า อำเภอเมืองอำนาจเจริญ
- ๔) แหล่งโบราณคดีดอนยาง บ้านดอนเมย ตำบลนาจิก อำเภอเมืองอำนาจเจริญ
- ๕) แหล่งโบราณคดีเมืองจั่ว บ้านขาด ตำบลเค็งใหญ่ อำเภอหัวตะพาน
- ๖) แหล่งโบราณคดีโนนเมือง บ้านกุดขุย ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน
- ๗) แหล่งโบราณคดีบ้านหนองแสง ตำบลรัตนวาร อำเภอหัวตะพาน

โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ที่สำคัญ

- ๑) อุโบสถวัดพระเหลาเทพนิมิต อำเภอพนม
- ๒) สิม วัดราษีาราม อำเภอเมืองอำนาจเจริญ
- ๓) สิม วัดยางช้า อำเภอสิรินธร
- ๔) พระเหลาเทพนิมิตอำเภอพนม
- ๕) พระเจ้าใหญ่ลือชัย หรือพระฤทธิลือชัย อำเภอสิรินธร
- ๖) พระศรีเจริญ อำเภอหัวตะพาน
- ๗) พระศรีโพธิ์ชัย อำเภอเมืองอำนาจเจริญ

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญ

- ๑) วัดอำนาจ อำเภอสิรินธร จังหวัดอำนาจเจริญ
- ๒) วัดพระเหลาเทพนิมิต อำเภอพนม
- ๓) วัดภูพนมดี อำเภอเสนางคนิคม
- ๔) หมู่บ้านหมอลำบ้านปลาข้าว อำเภอเมืองอำนาจเจริญ

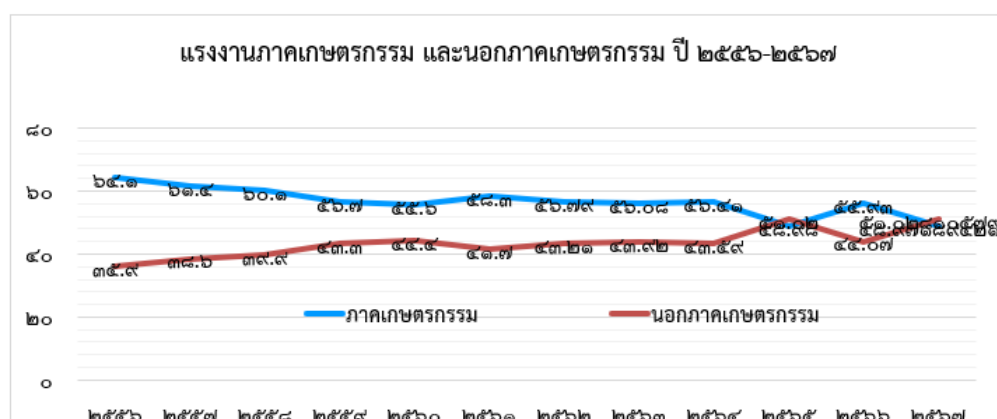
- ๕) แหล่งโบราณคดีบ้านเปือย-หัวดง ตำบลเปือย อำเภอลืออำนาจ
- ๖) แหล่งโบราณคดีวัดดงเต่าเก่า บ้านหนองเรือ ตำบลนาหมอม้า อำเภอเมืองอำนาจเจริญ
- ๗) วัดพระศรีเจริญอำเภอน้ำเตาะพาน
- ๘) วัดบ่อชะเนงอำเภอน้ำเตาะพาน
- ๙) วัดสี่แยกแสงเพชรอำเภอมืองอำนาจเจริญ
- ๑๐) วัดศรีโพธิ์ชัย อำเภอมืองอำนาจเจริญ

๑.๓.๓ แรงงาน

ปี ๒๕๖๗ จังหวัดอำนาจเจริญมีแรงงานประชากรอายุ ๑๕ ปี ขึ้นไป จำนวน ๑๓๓,๘๘๗ คน สำหรับผู้มีงานทำ พบว่าทำงานในภาคเกษตรกรรม ๖๕,๕๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙ ของผู้มีงานทำทั้งหมด ส่วนผู้ทำงานนอกภาคเกษตรกรรมมีจำนวน ๖๘,๓๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑ ของผู้มีงานทำทั้งหมด

ตารางที่ ๒-๑๐ สถิติแรงงานประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไปที่มีงานทำจำแนกตามอุตสาหกรรมจังหวัดอำนาจเจริญ พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๗

พ.ศ.	ประชากรแรงงานทั้งจังหวัด	แรงงานผู้มีงานทำ			
		ภาคเกษตรกรรม		นอกภาคเกษตรกรรม	
		คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
๒๕๕๖	๒๒๕,๒๒๗	๑๔๔,๒๖๒	๖๔.๑๐	๘๐,๙๖๕	๓๕.๙๐
๒๕๕๗	๑๕๔,๓๐๐	๙๔,๗๙๘	๖๑.๔	๕๙,๕๐๒	๓๘.๖
๒๕๕๘	๑๕๒,๕๑๖	๙๑,๗๐๑	๖๐.๑๐	๖๐,๘๑๔	๓๙.๙๐
๒๕๕๙	๑๔๔,๘๑๓	๘๒,๐๘๙	๕๖.๗๐	๖๒,๗๒๔	๔๓.๓๐
๒๕๖๐	๑๔๐,๕๑๑	๗๘,๑๖๑	๕๕.๖	๖๒,๓๕๐	๔๔.๔
๒๕๖๑	๑๓๘,๓๔๗	๘๐,๗๒๓	๕๘.๓	๕๗,๖๒๔	๔๑.๗
๒๕๖๒	๑๓๓,๑๕๙	๗๕,๖๓๐	๕๖.๘	๕๗,๕๒๙	๔๓.๒
๒๕๖๓	๑๓๐,๕๗๔	๗๓,๒๓๓	๕๖.๑	๕๗,๓๔๑	๔๓.๙
๒๕๖๔	๑๓๖,๔๔๒	๗๖,๙๗๑	๕๖.๔	๖๙,๔๗๑	๔๓.๖
๒๕๖๕	๑๓๓,๘๘๗	๖๕,๕๖๗	๔๙.๐	๖๘,๓๒๐	๕๑.๐
๒๕๖๖	๑๔๑,๙๖๕	๗๙,๔๑๓	๕๕.๙	๖๒,๕๕๒	๔๔.๑
๒๕๖๗	๑๓๓,๘๘๗	๖๕,๕๖๗	๔๙.๐	๖๘,๓๒๐	๕๑.๐

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดอำนาจเจริญ

๑.๔ ข้อมูลด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคของจังหวัดอำนาจเจริญ

๑.๔.๑ การคมนาคม

๑) รถยนต์จากจังหวัดอำนาจเจริญ เข้ากรุงเทพ

มีถนนสายหลัก ๑ สาย ทางหลวงหมายเลข ๒๒๖ นครราชสีมา-สุรินทร์ และใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๑๔ สุรินทร์-อำเภอสุวรรณภูมิแล้วแยกขวาไปตามทางหลวงหมายเลข ๒๐๒ ผ่านจังหวัดยโสธร และอำเภอป่าติ้ว ถึงจังหวัดอำนาจเจริญ รวมระยะทาง ๕๘๐ กม

มีถนนสายรอง ๑ สาย ทางหลวงหมายเลข ๒๒๖ นครราชสีมา-อุบลราชธานี แล้วใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๑๒ อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ รวมเป็นระยะทาง ๗๐๔ กม

๒) เส้นทางสายหลักในจังหวัดอำนาจเจริญ

มีถนนสายหลัก ๒ สาย ทางหลวงหมายเลข ๒๐๒ ระยะทาง ๖๓.๐๗๖ กิโลเมตร ทางหลวงหมายเลข ๒๑๒ ระยะทาง ๔๘.๖๑๗ กิโลเมตร

มีถนนสายรอง ๔ สาย ทางหลวงหมายเลข ๒๑๓๔ ระยะทาง ๓๓.๑๕๔ กิโลเมตร ทางหลวงหมายเลข ๒๒๑๐ ระยะทาง ๓๗.๔๒๕ กิโลเมตร ทางหลวงหมายเลข ๒๒๕๒ ระยะทาง ๘.๙๐๐ กิโลเมตร และทางหลวงหมายเลข ๒๓๗๗ ระยะทาง ๑.๒๘๐ กิโลเมตร ๒๐๔๙ และทางหลวงชนบท ๒๕ สาย ระยะทาง ๔,๑๐๐.๘๗๐ กิโลเมตร

๑.๔.๒ ด้านประปา

การประปาส่วนภูมิภาค สาขาอำนาจเจริญ มีหน่วยบริการอยู่ ๕ แห่ง ได้แก่

- ๑) แม่ข่ายอำนาจเจริญ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ
- ๒) หน่วยบริการลืออำนาจ อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ
- ๓) หน่วยบริการพนา อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ
- ๔) หน่วยบริการน้ำปลีก อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ
- ๕) หน่วยบริการป่าติ้ว อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร

มีสถานีผลิตน้ำจำนวน ๕ สถานี คือ

๑) สถานีผลิตน้ำแม่ข่ายอำนาจเจริญ กำลังการผลิต ๑๔๐ ลบ.ม./ชม. ใช้แหล่งน้ำดิบจากอ่างพุทธอุทยาน อัตราการสูญเสีย ๑,๖๙๕ ลบ.ม./วัน ให้บริการพื้นที่โซนศูนย์ราชการ ชุมชนพุทธอุทยาน บ้านโนนใจดี อบต.บุง และพื้นที่เขตเทศบาล มีผู้ใช้น้ำ จำนวน ๗,๔๗๗ ราย

๒) สถานีผลิตน้ำห้วยสีโท กำลังการผลิต ๓๐๐ ลบ.ม./ชม. ใช้แหล่งน้ำดิบจากห้วยสีโท อัตราการสูญเสีย ๓,๑๕๐ ลบ.ม./วัน ให้บริการพื้นที่ บ้านห้วยไร่ หมู่ ๑,๘ บ้านดอนหวาย ตลาดวิชิตสิน บ้านเอื้ออาทร บ้านโคกจักษ์ บ้านทุ่งสว่าง ถนนอรุณประเสริฐ

๓) สถานีผลิตน้ำลืออำนาจ กำลังการผลิต ๕๐ ลบ.ม./ชม ใช้แหล่งน้ำดิบจากลำเซบกและสระหนองเลิงของเทศบาลลืออำนาจ อัตราการสูญเสีย ๔๙๐ ลบ.ม./วัน ให้บริการในพื้นที่เทศบาลตำบลลืออำนาจทั้งหมด มีผู้ใช้น้ำจำนวน ๖๖๕ ราย

๔) สถานีผลิตน้ำพนา กำลังการผลิต ๑๐๐ ลบ.ม./ชม. ใช้แหล่งน้ำดิบจากห้วยพระเหลาและสระหนองมันปลา อัตราการสูญเสีย ๕๑๐ ลบ.ม./วัน ให้บริการในพื้นที่เทศบาลพนา อบต.พนา บางส่วน และอบต.พระเหลาบางส่วน มีผู้ใช้น้ำ จำนวน ๑,๑๔๔ ราย

๕) สถานีผลิตน้ำหนองเรือ – ป่าติ้ว ใช้แหล่งน้ำดิบจากลำเซบาย และสระหนองเรือ (สระน้ำของ กปภ.) อัตราการสูญเสีย ๑,๐๖๒ ลบ.ม./วัน ให้บริการในพื้นที่เทศบาลตำบลน้ำปลีก มีผู้ใช้น้ำ จำนวน ๙๗๑ ราย และพื้นที่เขตเทศบาลตำบลป่าติ้ว อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร และ อบต. โพธิ์ไทร มีผู้ใช้น้ำจำนวน ๘๐๓ ราย

๑.๔.๓ ด้านไฟฟ้า

จังหวัดอำนาจเจริญ มีครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ ๑๑๗,๙๙๔ ครัวเรือน

๑.๔.๔ ข้อมูลด้านการกักกันของจังหวัด

จุดผ่อนปรนเพื่อการค้า ที่ตั้ง บ.ยัคคุ ต.ชานุมาน อ.ชานุมาน

๑.๕ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

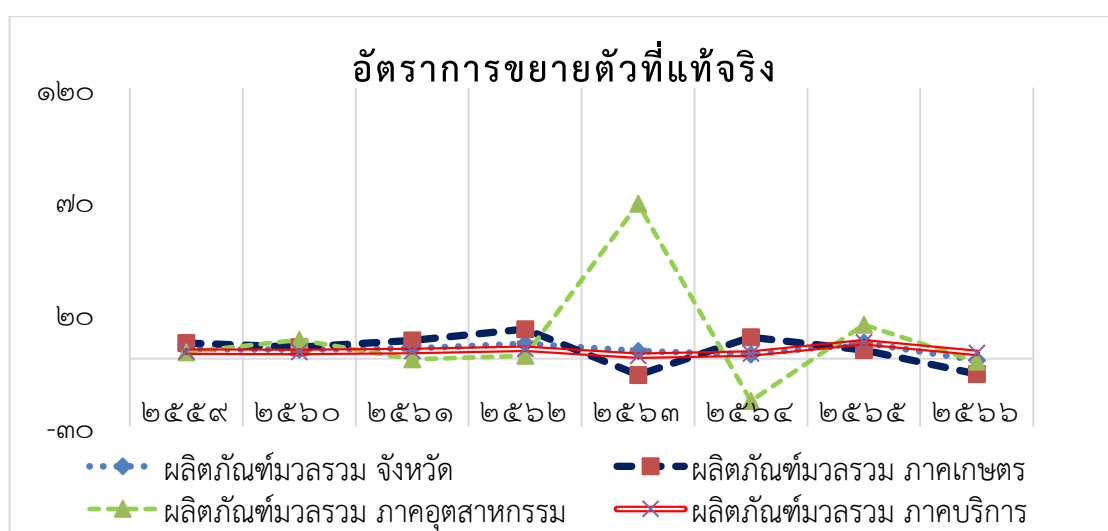
๑.๕.๑ ภาวะเศรษฐกิจจังหวัด

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๖ หดตัวร้อยละ ๐.๗๒ จากการขยายตัวร้อยละ ๗.๐๒ ในปี ๒๕๖๕ เป็นการหดตัวทั้งการผลิตในภาคการเกษตรและภาคนอกเกษตร โดยการผลิตภาคเกษตรหดตัวร้อยละ ๖.๘๓ จากการขยายตัวการผลิตร้อยละ ๗.๐๒ ในปี ๒๕๖๕ และการผลิตกลุ่มอุตสาหกรรมหดตัวร้อยละ ๑.๒๘ จากการขยายตัวร้อยละ ๑๔.๙๖ ในปี ๒๕๖๕ ในขณะที่กลุ่มบริการขยายตัวร้อยละ ๒.๕ ชะลอลงจากการขยายตัวร้อยละ ๗.๒๘ ในปี ๒๕๖๕

ตารางที่ ๒-๑๐ อัตราการขยายตัวที่แท้จริง ณ ราคาคงที่

จังหวัดอำนาจเจริญ	อัตราการขยายตัวที่แท้จริง ณ ราคาคงที่							
	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
ผลิตภัณฑ์มวลรวม จังหวัด	๔.๒๘	๓.๙๔	๔.๕๐	๖.๗๐	๓.๔๕	๑.๘๐	๗.๐๒	-๐.๗๒
ผลิตภัณฑ์มวลรวม ภาคเกษตร	๖.๙๗	๕.๑๑	๘.๐๘	๑๓.๐๙	-๗.๒๐	๙.๔๗	๓.๗๖	-๖.๘๓
ผลิตภัณฑ์มวลรวม ภาคอุตสาหกรรม	๒.๘๕	๘.๓๗	-๐.๒๗	๑.๒๐	๖๘.๕๙	-๑๘.๗๔	๑๔.๙๖	-๑.๒๘
ผลิตภัณฑ์มวลรวม ภาคบริการ	๓.๑๔	๒.๙๑	๓.๔๔	๔.๓๘	๑.๓๐	๒.๒๖	๗.๒๘	๒.๕๐

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑.๕.๒ การผลิตภาคการเกษตร

การผลิตภาคเกษตร โดยรวมทั้งประเทศขยายตัวร้อยละ ๒.๐ ชะลอลงจากปี ๒๕๖๕ ที่ขยายตัวร้อยละ ๒.๔ เป็นผลจากการปลูกพืชล้มลุกขยายตัวร้อยละ ๐.๕ การปลูกพืชยืนต้นขยายตัวร้อยละ ๐.๙ การเลี้ยงปศุสัตว์ขยายตัวร้อยละ ๖.๙ การบริการทางการเกษตรขยายตัวร้อยละ ๑๑.๙ การป่าไม้ขยายตัวร้อยละ ๐.๙ และการประมงขยายตัวร้อยละ ๔.๐

การผลิตภาคเกษตร จังหวัดอำนาจเจริญ หดตัวร้อยละ ๖.๘ จากการขยายตัวการผลิตร้อยละ ๗.๐๒ ในปี ๒๕๖๕ โดยการผลิต ที่สำคัญ ดังนี้

๑. การปลูกพืชล้มลุก หดตัวร้อยละ ๙.๖ พืชหลักที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ อ้อย ร้อยละ ๔.๓ ส่วนมันสำปะหลังนั้นลดลง ร้อยละ ๓๙.๙ และข้าว ลดลงร้อยละ ๒.๔ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากภัยธรรมชาติ พื้นที่การผลิตเสียหายเกิดโรครากเน่า โคนเน่า ในมันสำปะหลัง

๒. การปลูกพืชยืนต้น หดตัวร้อยละ ๑.๔ ปัจจัยหลักคือผลผลิตของปาล์มน้ำมันและยางพาราลดลง และผลจากการโค่นยางเพื่อปลูกทดแทนซึ่งยังไม่ให้ผลผลิต

๓ การเลี้ยงปศุสัตว์ หดตัวร้อยละ ๑๕.๐ ปศุสัตว์หลักเพิ่มขึ้นมาจากผลผลิตของสุกรร้อยละ ๓๒.๗ และไก่เนื้อที่เพิ่มขึ้น ขณะที่ผลผลิต โคและกระบือลดลง จากสถานการณ์ราคาโค กระบือตกต่ำ

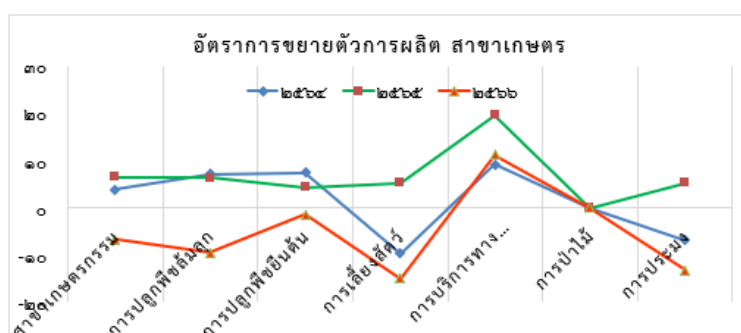
๔. การบริการทางการเกษตร ขยายตัวร้อยละ ๑๑.๑ เป็นผลมาจากการให้บริการเตรียมดิน และบริการเก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้น

๕ การประมง หดตัวร้อยละ ๑๓.๔ เป็นผลมาจากผลผลิตประมงลดลง

ตารางที่ ๒-๑๑ อัตราการขยายตัวของการผลิตสาขาเกษตรกรรม

การผลิต	อัตราการขยายตัวของการผลิตสาขาเกษตร มูลค่าที่แท้จริง					
	ภาพรวม ประเทศ			จังหวัดอำนาจเจริญ		
	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
สาขาเกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	๒.๒	๒.๔	๒.๐	๓.๘	๖.๕	-๖.๘
๑ การปลูกพืชล้มลุก	๔.๗	๔.๓	๐.๕	๗.๑	๖.๔	-๙.๖
๒ การปลูกพืชยืนต้น	๒.๙	๑.๔	๐.๙	๗.๔	๔.๓	-๑.๔
๓ การเลี้ยงสัตว์	-๔.๖	-๐.๓	๖.๙	-๙.๗	๕.๓	-๑๕.๐
๔ การบริการทางการเกษตร	๗.๖	๑๗.๐	๑๑.๙	๙.๐	๑๙.๖	๑๑.๑
๕ การป่าไม้	๔.๑	-๔.๓	๐.๙	๐.๐	๐.๐	๐.๐
๖ การประมง	-๒.๗	-๐.๖	๔.๐	-๖.๙	๕.๑	-๑๓.๔

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

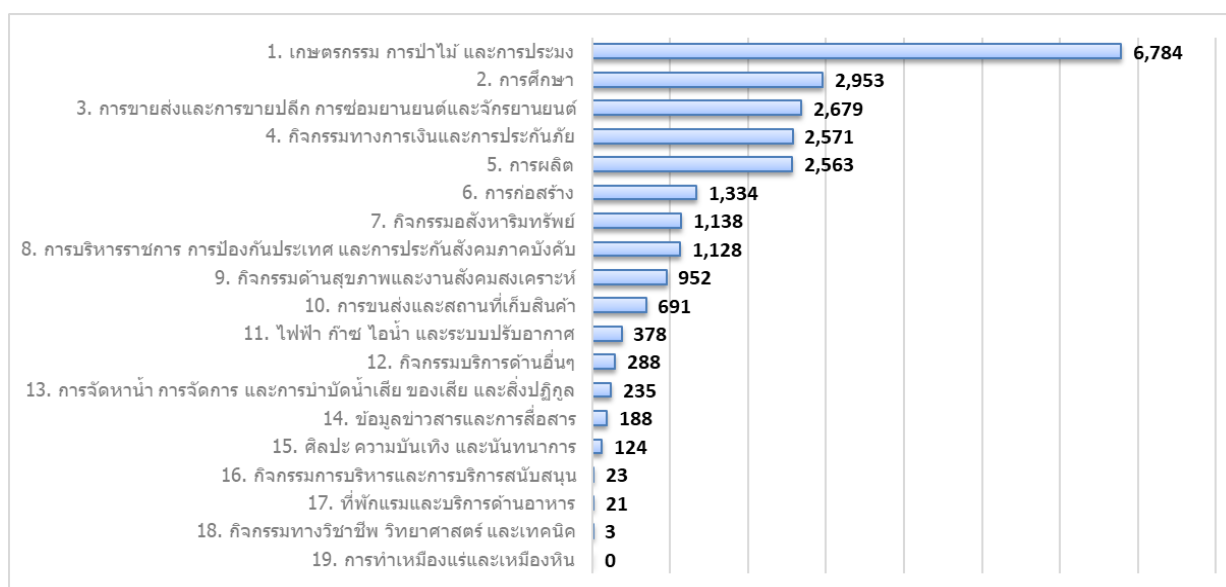
๑.๕.๓ ผลิตรัฐมณฑลรวมจังหวัดอำนาจเจริญ

จากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในปี ๒๕๖๖ จังหวัดอำนาจเจริญ มีมูลค่าผลิตรัฐมณฑลรวมจังหวัด (GPP) ตามราคาประจำปี มูลค่า ๒๔,๐๕๓ ล้านบาท ซึ่งอยู่ในลำดับที่ ๒๐ ของภาคและลำดับที่ ๗๖ ของประเทศ และมูลค่าผลิตรัฐมณฑลรวมเฉลี่ยต่อหัว (GPP Per Capita) มูลค่า ๘๕,๗๐๗ บาท เป็นลำดับที่ ๑๒ ของภาค และลำดับที่ ๖๕ ของประเทศ

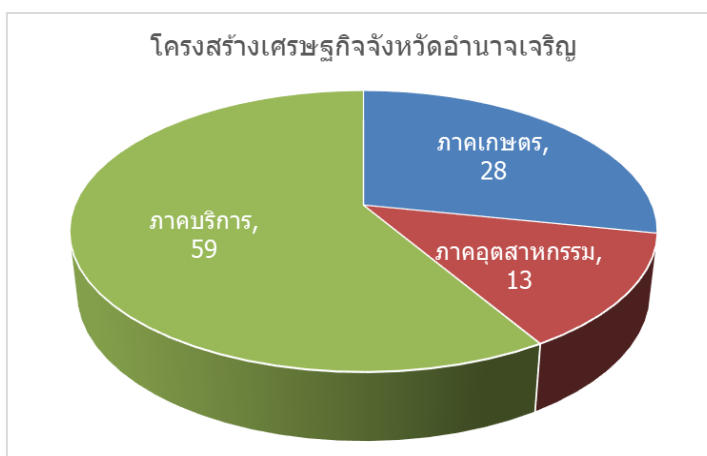
โครงสร้างเศรษฐกิจ จากสัดส่วนของมูลค่าผลิตรัฐมณฑล ณ ราคาประจำปี ๒๕๖๖ ภาคบริการ มีสัดส่วนร้อยละ ๕๙ ภาคเกษตร มีสัดส่วนร้อยละ ๒๘ และภาคอุตสาหกรรม มีสัดส่วนร้อยละ ๑๓

ผลิตรัฐมณฑลรวมจังหวัดอำนาจเจริญ (GPP) ปี ๒๕๖๖ เปรียบเทียบตามสาขาการผลิต ๑๙ สาขา พบว่าสาขาที่สำคัญ ๕ อันดับแรกได้แก่สาขาเกษตรกรรม การป่าไม้และการประมง มูลค่า ๖,๗๘๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๒๐ รองลงมาได้แก่ สาขาการศึกษา มูลค่า ๒,๙๕๓ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๒๘ สาขาการขายส่ง การขายปลีก มูลค่า ๒,๖๗๙ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑๔ สาขากิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย มูลค่า ๒,๕๗๑ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๖๙ และสาขาการผลิต มูลค่า ๒,๕๖๓ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๖๕ ตามลำดับ

แผนภูมิผลิตรัฐมณฑลจังหวัดอำนาจเจริญ (GPP) ๒๕๖๖ จำแนกตามสาขาการผลิต

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ ๒-๑๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดอำนาจเจริญ ณ ราคาประจำปี ๒๕๖๒-๒๕๖๖

รายการ						(หน่วย : ล้านบาท)	
	๒,๕๖๒	๒,๕๖๓	๒๕๖๔ ^r	๒๕๖๕ ^r	๒๕๖๖ ^p	สัดส่วน GPP ปี ๖๖	อัตราขยายตัว ปี ๖๖
ภาคเกษตร	๕,๔๒๖	๕,๙๘๘	๖,๐๘๓	๖,๘๐๓	๖,๗๘๔	๒๘.๒๐	-๖.๘
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	๕,๔๒๖	๕,๙๘๘	๖,๐๘๓	๖,๘๐๓	๖,๗๘๔	๒๘.๒๐	-๖.๘
ภาคนอกเกษตร (ภาคอุตสาหกรรม+ภาคบริการ)	๑๔,๕๑๗	๑๔,๖๒๖	๑๕,๘๗๖	๑๖,๕๑๖	๑๗,๒๖๙	๗๑.๘๐	๑.๘
ภาคอุตสาหกรรม	๒,๓๐๒	๒,๐๔๖	๒,๖๐๒	๓,๐๖๒	๓,๑๗๕	๑๓.๒๐	-๑.๓
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	๙	๐	๐	๐	๐	๐.๐๐	
การผลิต	๒,๐๐๒	๑,๗๒๒	๒,๑๙๑	๒,๖๔๙	๒,๕๖๓	๑๐.๖๕	-๕.๘
ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบปรับอากาศ	๒๓๒	๒๖๒	๒๙๔	๒๗๗	๓๗๘	๑.๕๗	๖.๓
การจัดหาน้ำ การจัดการ และการบำบัดน้ำเสีย ของเสีย และสิ่งปฏิกูล	๕๘	๖๓	๑๑๖	๑๓๖	๒๓๕	๐.๙๘	๗๑.๖
ภาคบริการ	๑๒,๒๑๕	๑๒,๕๗๙	๑๓,๒๗๕	๑๓,๔๕๔	๑๔,๐๙๔	๕๘.๖๐	๒.๕
การก่อสร้าง	๘๗๓	๙๕๕	๑,๐๕๙	๑,๒๖๑	๑,๓๓๔	๕.๕๕	๔.๘
การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์	๒,๖๖๘	๒,๖๗๘	๒,๕๒๗	๒,๖๖๓	๒,๖๗๙	๑๑.๑๔	-๓.๑
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	๓๙๖	๕๑๓	๘๗๓	๘๗๘	๖๙๑	๒.๘๗	-๒๑.๘
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	๑๙	๑๒	๑๔	๒๓	๒๑	๐.๐๙	-๑๓.๙
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	๑๗๓	๑๖๐	๑๗๙	๑๘๐	๑๘๘	๐.๗๘	๕.๖
กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	๒,๒๓๘	๒,๒๓๗	๒,๕๕๖	๒,๑๖๒	๒,๕๗๑	๑๐.๖๙	๑๕.๑
กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	๘๐๒	๘๗๕	๘๒๗	๘๗๖	๑,๑๓๘	๔.๗๓	๒๙.๕
กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	๐	๑	๑	๑	๓	๐.๐๑	๔๑๙.๓
กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน	๒๕	๒๑	๑๙	๒๐	๒๓	๐.๑๐	๑๖.๐
การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับ	๑,๑๔๖	๑,๑๗๖	๑,๒๒๔	๑,๒๐๒	๑,๑๒๘	๔.๖๙	-๗.๗
การศึกษา	๒,๗๗๗	๒,๘๕๔	๒,๘๗๗	๒,๙๕๗	๒,๙๕๓	๑๒.๒๘	-๒.๐
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	๘๑๒	๘๑๒	๘๒๓	๙๓๗	๙๕๒	๓.๙๖	-๐.๔
ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	๕๐	๖๒	๗๔	๘๓	๑๒๔	๐.๕๒	๔๔.๗
กิจกรรมบริการด้านอื่นๆ	๒๓๘	๒๒๔	๒๒๒	๒๑๒	๒๘๘	๑.๒๐	๓๓.๐
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product :GPP)	๑๙,๙๔๓	๒๐,๖๑๔	๒๑,๙๖๐	๒๓,๓๑๙	๒๔,๐๕๓	๑๐๐	-๐.๗
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	๗๐,๖๖๘	๗๓,๑๒๒	๗๗,๙๙๕	๘๒,๙๔๖	๘๕,๗๐๗		
จำนวนประชากร (๑,๐๐๐ คน)	๒๘๒	๒๘๒	๒๘๒	๒๘๑	๒๘๑		

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ข้อมูลล่าสุดปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ณ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๘

หมายเหตุ : r = revised หรือการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง p = ตัวเลขเบื้องต้น (Preliminary) ค่ารายปีที่ได้จากการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น

๑.๕.๔ เศรษฐกิจจังหวัดอำนาจเจริญในปี ๒๕๖๗

๑) ด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจจังหวัดอำนาจเจริญปี ๒๕๖๘ คาดว่าจะขยายตัวในอัตราร้อยละ ๑.๘ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๐.๘ – ๒.๗) ขยายตัวในอัตราที่ลดลงจากปี ๒๕๖๗ ที่ขยายตัวร้อยละ ๕.๗ โดยเป็นการขยายตัวจาก (กลุ่มงานนโยบายและเศรษฐกิจจังหวัด สำนักงานคลังจังหวัดอำนาจเจริญ ๓๐ มิ.ย. ๒๕๖๘)

ด้านอุปทาน ภายในจังหวัดที่คาดว่าจะขยายตัว จากภาคบริการ ขยายตัวร้อยละ ๒.๘ (โดยมีช่วงคาดการณ์ ที่ร้อยละ ๒.๔ – ๓.๒) ขยายตัวในอัตราที่ลดลงจากปี ๒๕๖๗ ที่ขยายตัวร้อยละ ๑๒.๖ เป็นผลจากยอดขายจากธุรกิจการค้าส่งค้าปลีกในจังหวัด จำนวนนักท่องเที่ยว จำนวนรถบรรทุกต่อทะเบียน ภาษีในดัลล์และดิสโกเธค การเบิกจ่ายงบบุคลากรด้านการศึกษา รถโดยสารต่อทะเบียน การเบิกจ่ายงบบุคลากรด้านสุขภาพ และภาษีสนามบินขยายตัว ภาคเกษตรกรรม คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๐.๑ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ (-๓.๐ – ๒.๕) พลิกกลับมาขยายตัวจาก ปี ๒๕๖๗ ที่หดตัวร้อยละ -๑๙.๘ เป็นผลจากอาชญาบัตรสุกร ปริมาณผลผลิตข้าวหอมมะลิ และปริมาณผลผลิตข้าวเหนียวขยายตัว ภาคอุตสาหกรรม ขยายตัวร้อยละ ๑.๓ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -๐.๗ – ๒.๘) ขยายตัวในอัตราที่ลดลงจากปี ๒๕๖๗ ที่ขยายตัวร้อยละ ๕.๐ เป็นผลจากปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรม จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม และทุนจดทะเบียนโรงงานอุตสาหกรรมขยายตัว

ด้านอุปสงค์ ภายในจังหวัดคาดว่าจะขยายตัว จากการใช้จ่ายภาครัฐ ขยายตัวร้อยละ ๖.๗ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๖.๒ – ๗.๓) ขยายตัวในอัตราที่ลดลงจากปี ๒๕๖๗ ที่ขยายตัวร้อยละ ๑๓.๙ เป็นผลจากการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนและรายจ่ายประจำขยายตัว การบริโภคภาคเอกชน ขยายตัวร้อยละ ๕.๓ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๒.๙ – ๖.๗) ขยายตัวในอัตราที่ลดลงจากปี ๒๕๖๗ ที่ขยายตัวร้อยละ ๑๑.๐ เป็นผลจากการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม รถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่และรถยนต์จดทะเบียนใหม่ขยายตัว ในขณะที่การลงทุนภาคเอกชน ขยายตัวร้อยละ ๐.๖ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๐.๒ – ๑.๑) พลิกกลับมาขยายตัวจากปี ๒๕๖๗ ที่ หดตัวร้อยละ -๑.๖ เป็นผลจากพื้นที่ขออนุญาตก่อสร้างสินเชื่อเพื่อการลงทุน และจำนวนรถยนต์เพื่อการพาณิชย์จดทะเบียนใหม่ขยายตัว

๒) ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในจังหวัด คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี ๒๕๖๘ อยู่ที่ร้อยละ ๐.๕ ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๐.๔ – ๐.๕ ลดลงจากปี ๒๕๖๗ โดยมีปัจจัยที่ต้องติดตาม คือ สถานการณ์เศรษฐกิจ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด -๑๙ และการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล สำหรับการทำงาน ในปี ๒๕๖๘ คาดว่าจะมีจำนวนผู้มีงานทำ ๑๓๙,๐๙๓ คน เพิ่มขึ้น ๒๓๐ คน (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๑๓๘,๙๖๕ – ๑๓๙,๑๙๖)

๑.๕.๕ ปัจจัยเสี่ยงเศรษฐกิจในปี ๒๕๖๘ ของจังหวัดอำนาจเจริญที่ต้องติดตามอย่างต่อเนื่อง

๑) ปริมาณน้ำ สถานการณ์ภัยธรรมชาติ ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำและปริมาณน้ำฝนที่ลดลงจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากปรากฏการณ์เอลนีโญที่เกิดขึ้นต่อเนื่อง ทำให้ปริมาณฝนน้อย เกิดฝนทิ้งช่วง สภาพอากาศร้อนจัด และแห้งแล้ง

๒) อัตราเงินเฟ้อ อัตราเงินเฟ้อที่สูงขึ้นอาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ เช่น ภาระต้นทุนของภาคธุรกิจที่เพิ่มขึ้น กำลังซื้อของประชาชนที่ลดลง เป็นต้น

๓) หนี้ครัวเรือน ภาระหนี้สินครัวเรือนและภาคธุรกิจที่อยู่ในระดับสูง ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจผ่านทางการบริโภคของครัวเรือน ซึ่งอาจส่งผลให้การบริโภคมีแนวโน้มลดลง

๔) ความผันผวนของผลผลิตและระดับราคาสินค้าเกษตร โดยเฉพาะราคาน้ำมันมีทิศทางปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลต่อต้นทุน การผลิตสินค้าเกษตร

๕. อัตราดอกเบี้ย การปรับอัตราดอกเบี้ยส่งผลต่อการใช้จ่ายของประชาชน ซึ่งการใช้จ่ายของประชาชนจะส่งผลต่อราคาของสินค้าหรือบริการโดยรวมหรือที่เรียกว่า อัตราเงินเฟ้อ เช่น เมื่ออัตราดอกเบี้ยปรับลดลง คนจะใช้จ่ายมากขึ้น ในทางกลับกัน เมื่ออัตราดอกเบี้ยปรับเพิ่มขึ้นคนจะใช้จ่ายน้อยลง เป็นต้น ซึ่งการใช้จ่ายของประชาชนจะส่งผลต่อราคาสินค้าและบริการต่อไป

๑.๕.๖ ปัจจัยสนับสนุนเศรษฐกิจในปี ๒๕๖๘ ของจังหวัดอำนาจเจริญ

๑) การเร่งรัดการเบิกจ่ายเงินปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ให้เป็นไปตามเป้าหมาย เพื่อให้เม็ดเงินรายจ่ายภาครัฐเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจโดยเร็ว

๒) โครงการกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านการใช้จ่ายของผู้สูงอายุที่มีอายุ ๖๐ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป สนับสนุนเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาทต่อคน เพื่อบรรเทาภาระค่าครองชีพของผู้สูงอายุให้มีโอกาสเข้าถึงการใช้จ่ายที่จำเป็น

๓) นโยบายของภาครัฐ ในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้ภาคเกษตร สู้อย่างได้ที่มีมั่นคง ที่เน้นการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร รวมถึงระบบจัดการน้ำ อย่างมีคุณภาพ เพื่อเตรียมรองรับสถานการณ์ภัยแล้งและภัยพิบัติต่าง ๆ

๔) รัฐบาลประกาศให้ ปี ๒๕๖๘ เป็น “ปีทองแห่งการท่องเที่ยว” ปรับรูปแบบเมืองรองการท่องเที่ยวเป็น “เมืองน่าเที่ยว” ทั่วไทย เน้นการส่งเสริม Soft Power ชูจุดเด่นของไทย ส่งเสริมทั้งเมืองหลักและเมืองน่าเที่ยว ผลักดันนโยบายฟรีวีซ่า เพื่อให้ไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาค

๕) การปรับขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ ตามราชกิจจานุเบกษา มีผลบังคับใช้ ๑ มกราคม ๒๕๖๘ อัตราค่าแรงขั้นต่ำจังหวัดอำนาจเจริญ เท่ากับ ๓๔๗ บาท

๑.๕.๗ สมมติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจจังหวัดอำนาจเจริญ

๑) ด้านอุปทานในปี ๒๕๖๘ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๒.๒ (ต่ำกว่าค่าคาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๘ ที่คาดว่า จะขยายตัวร้อยละ ๔.๘) เป็นผลจากภาคบริการขยายตัวร้อยละ ๒.๘ ต่อปี ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวร้อยละ ๑.๓ และภาคเกษตรกรรมขยายตัวร้อยละ ๐.๑ ต่อปี โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑.๑) ปริมาณผลผลิตข้าวหอมมะลิในปี ๒๕๖๘ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๑.๔ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ (-๑.๕) – ๓.๕ สูงกว่าที่คาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๘ ที่คาดการณ์ว่าจะขยายตัวร้อยละ ๑.๑) พลิกกลับมาขยายตัวจากปี ๒๕๖๗ ที่หดตัวร้อยละ -๒๖.๒ เป็นผลจากปริมาณน้ำฝนในช่วงฤดูการเพาะปลูกเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของต้นข้าว ประกอบกับแรงจูงในด้านราคาทำให้เกษตรกรดูแลรักษาผลผลิต ทำให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น

๑.๒) ปริมาณผลผลิตข้าวเหนียวในปี ๒๕๖๘ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๐.๗ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ (-๑.๕) – ๑.๘ ต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๘ ที่คาดการณ์ว่าจะขยายตัวร้อยละ ๐.๘) พลิกกลับมาขยายตัวจากปี ๒๕๖๗ ที่หดตัวร้อยละ -๒๕.๙ เป็นผลจากปริมาณน้ำฝนในช่วงฤดูการเพาะปลูกเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของต้นข้าว ส่งผลให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น

๒) ด้านอุปสงค์ในปี ๒๕๖๘ คาดว่าขยายตัวร้อยละ ๕.๒ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๔.๑ – ๖.๐ สูงกว่าที่คาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๘ ที่คาดว่าขยายตัวร้อยละ ๓.๙) ขยายตัวในอัตราที่ลดลงจากปี ๒๕๖๗

ที่ขยายตัวร้อยละ ๑๐.๐ เป็นผลจากการใช้จ่ายภาครัฐที่ขยายตัวร้อยละ ๖.๗ ต่อปี การบริโภคภาคเอกชนขยายตัวร้อยละ ๕.๓ ต่อปี และการลงทุนภาคเอกชนขยายตัวร้อยละ ๐.๖ ต่อปี โดยมีรายละเอียดดังนี้

๓) ด้านรายได้เกษตรกรในปี ๒๕๖๘ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๒.๕ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ (-๒.๗) – ๖.๓) ต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๘ ที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๓.๘) พลิกกลับมาขยายตัวจากปี ๒๕๖๗ ที่หดตัวร้อยละ -๑๗.๕ เป็นผลจากปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตภาคเกษตร อาทิ กระแสตลาดที่มีความคล่องตัวมากขึ้น ประกอบกับแรงจูงใจจากมาตรการส่งเสริมการผลิตและการตลาดของภาครัฐ รวมถึงราคาสินค้าเกษตรที่สำคัญหลายชนิดอยู่ในเกณฑ์ดี ส่งผลให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูกและเอาใจใส่ผลผลิตได้มากขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

๓.๑) ราคาข้าวหอมมะลิในปี ๒๕๖๘ เฉลี่ยอยู่ที่ ๑๕,๖๙๓ บาทต่อตัน (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ ๑๕,๔๔๘ – ๑๕,๘๕๓ บาทต่อตัน) ต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๘ ที่คาดว่าราคาเฉลี่ยอยู่ที่ ๑๕,๘๘๐ บาทต่อตัน) ขยายตัวในอัตราที่เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๗ ที่ราคาเฉลี่ยอยู่ที่ ๑๕,๖๖๕ บาทต่อตัน โดยราคาข้าวในปี ๒๕๖๘ จะมีความผันผวนไปตามกลไกตลาดและปัจจัยต่างๆ เช่น ปริมาณผลผลิต สภาพอากาศ และความต้องการของตลาด เป็นต้น

๓.๒) ราคาข้าวเหนียวในปี ๒๕๖๘ เฉลี่ยอยู่ที่ ๑๒,๑๐๘ บาทต่อตัน (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ ๑๒,๐๕๖ – ๑๒,๑๓๗ บาทต่อตัน) สูงกว่าที่คาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๘ ที่คาดว่าราคาเฉลี่ยอยู่ที่ ๑๒,๐๙๓ บาทต่อตัน) ขยายตัวในอัตราที่เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๗ ที่ขยายตัวร้อยละ ๙.๘ ที่ราคาเฉลี่ยอยู่ที่ ๑๑,๖๔๘ บาทต่อตัน โดยราคาข้าวในปี ๒๕๖๘ จะมีความผันผวนไปตามกลไกตลาดและปัจจัยต่างๆ เช่น ปริมาณผลผลิต สภาพอากาศ และความต้องการของตลาด เป็นต้น

๔) ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจในจังหวัดอำนาจเจริญในปี ๒๕๖๘ คาดว่าอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ ๐.๕ ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๐.๔ – ๐.๕) ต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๘ ที่คาดว่าจะอยู่ที่ร้อยละ ๒.๐) ปรับตัวลงจากปี ๒๕๖๗ ที่อัตราเงินเฟ้ออยู่ที่ร้อยละ ๑.๒ โดยมีปัจจัยที่ต้องติดตาม คือ สถานการณ์เศรษฐกิจ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ และการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล

๒. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๑ ครีวเรือนเกษตรกรและแรงงานภาคการเกษตร

ตารางที่ ๒-๑๓ จำนวนครัวเรือนเกษตรกร และแรงงานภาคการเกษตร จังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๓

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน ^๑ ทั้งจังหวัด	จำนวนครัวเรือนเกษตรกร /จำนวนเกษตรกร				แรงงานภาคการเกษตร ^๕	
		ด้านพืช ^๒	ด้านสัตว์ ^๓	ด้านประมง ^๔		ชาย	หญิง
				ครัวเรือนประมง	การเพาะเลี้ยง		
		(ครัวเรือน)	(ราย)	(ครัวเรือน)	(ราย)	(ราย)	(ราย)
เมือง	๔๙,๔๐๗	๒๔,๖๗๓	๑๓,๕๘๒	๔๕๖	๒,๐๒๙	๓๗,๙๙๔	๒๗,๕๗๓
ชานุมาน	๑๓,๙๕๓	๘,๒๕๘	๓,๔๗๙	๔๘๓	๑,๕๒๐		
ปทุมราชวงศา	๑๖,๐๓๕	๙,๙๑๗	๔,๔๐๘	๓๓๔	๑,๔๔๔		
พนา	๑๐,๖๒๒	๖,๘๐๘	๓,๓๑๘	๓๓๒	๑,๕๒๓		

อำเภอ	จำนวน ครัวเรือน ^๑ ทั้งจังหวัด	จำนวนครัวเรือนเกษตร /จำนวนเกษตรกร				แรงงานภาค การเกษตร ^๕	
		ด้านพืช ^๒	ด้านสัตว์ ^๓	ด้านประมง ^๔		ชาย	หญิง
				ครัวเรือน ประมง	การ เพาะเลี้ยง		
		(ครัวเรือน)	(ราย)	(ครัวเรือน)	(ราย)	(ราย)	(ราย)
เสนางคณคม	๑๓,๕๖๘	๘,๖๙๘	๓,๘๙๐	๒๓๙	๑,๕๓๓		
หัวตะพาน	๑๓,๘๒๒	๑๐,๐๙๒	๓,๕๔๔	๕๕๐	๑,๒๘๑		
ลืออำนาจ	๑๑,๔๑๔	๘,๐๖๙	๔,๗๖๔	๓๕๖	๑,๙๑๕		
รวม	๑๒๘,๘๒๑	๗๖,๕๑๕	๓๖,๙๘๕	๒,๗๕๐	๑๑,๒๔๕	๖๕,๕๖๗	

ที่มา : ๑. ที่ทำการปกครองจังหวัด ๒. สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ

๓. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอำนาจเจริญ ๔. สำนักงานประมงจังหวัดอำนาจเจริญ ๕. สถิติจังหวัดอำนาจเจริญ

๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

ตารางที่ ๒-๑๔ ข้อมูลการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดอำนาจเจริญ ปีเพาะปลูก ๒๕๖๖/๖๗

		จำนวน	จำนวน	พื้นที่	พื้นที่ถือครองทำการเกษตร (ไร่)							รวมพื้นที่ ทำการเกษตร	พื้นที่อื่นๆ	รวมพื้นที่ จังหวัด	จำนวนครัวเรือน		
ที่	อำเภอ	ตำบล	หมู่	ทั้งหมด	พื้นที่ทำนา (ไร่)			พืชไร่ (มัน+อ้อย)	ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	พืชผัก	ยางพารา				ปาล์มน้ำมัน	ครัวเรือน ทั้งหมด	ครัวเรือน เกษตรกร
					ข้าวเจ้า	ข้าวเหนียว	ถือครอง										
			บ้าน	(ไร่)													
๑	เมือง	๑๙	๑๙๔	๓๗๔,๒๑๕	๓๑๐,๕๐๘	๒๐,๐๖๖	๓๓๐,๕๗๔	๑๕,๔๖๑	๕,๐๙๐	๙๑๖	๑๔,๒๐๗	๑,๖๖๒	๓๖๗,๙๑๐	๖,๓๐๕	๓๗๔,๒๑๕	๔๘๘,๖๙๙	๒๔,๖๗๓
๒	ขามเฒ่า	๕	๖๒	๓๔๗,๔๐๐	๒๕,๘๕๐	๕๖,๘๙๐	๘๒,๗๔๐	๙๓,๙๗๔	๓๒,๗๖๗	๗๗๕	๓๕,๘๕๔	๒,๘๕๙	๒๔๘,๙๖๙	๙๘,๔๓๑	๓๔๗,๔๐๐	๑๓,๗๓๒	๘,๒๕๘
๓	ปทุมราชวงศา	๗	๗๓	๓๓๒,๘๖๑	๑๓๐,๐๑๑	๑๙,๔๙๔	๑๔๙,๕๐๕	๒๘,๓๘๔	๑๙,๐๕๕	๑๘๓	๒๒,๕๖๒	๒,๑๙๑	๒๒๑,๘๘๐	๑๑๐,๙๘๑	๓๓๒,๘๖๑	๑๕,๘๓๖	๙,๙๑๗
๔	พนา	๔	๕๖	๑๔๖,๘๗๕	๙๓,๙๖๗	๙,๖๒๐	๑๐๓,๕๘๗	๖๑๔	๕๒๙	๔๘๓	๑,๔๖๐	๐	๑๐๖,๖๗๓	๔๐,๒๐๒	๑๔๖,๘๗๕	๑๐,๔๕๓	๖,๘๐๘
๕	เสนางคนิกม	๖	๕๘	๓๒๘,๗๕๐	๑๒๖,๕๑๐	๓,๕๘๕	๑๓๐,๐๙๕	๑๒,๐๕๕	๙,๙๘๕	๓๖๒	๑๕,๐๘๑	๓๔๓	๑๖๗,๙๑๑	๑๖๐,๘๒๙	๓๒๘,๗๕๐	๑๓,๓๗๐	๘,๖๙๘
๖	หัวตะพาน	๘	๘๕	๓๓๓,๑๒๕	๑๓๓,๘๓๒	๑๖,๓๐๓	๑๕๐,๑๓๕	๑,๙๑๔	๓๓๒	๕๖๗	๓,๔๑๙	๒๔๓	๑๕๖,๖๑๐	๑๗๖,๕๑๕	๓๓๓,๑๒๕	๑๓,๖๕๓	๑๐,๐๙๒
๗	ลืออำนาจ	๗	๗๙	๑๕๐,๓๘๖	๑๒๒,๔๔๘	๑,๗๔๐	๑๒๔,๑๘๘	๑,๖๙๙	๙๓	๑๑๔	๖๔๖	๐	๑๒๖,๗๔๐	๒๓,๖๔๖	๑๕๐,๓๘๖	๑๑,๒๑๓	๘,๐๖๙
	รวม	๕๖	๖๐๗	๒,๐๑๓,๖๑๒	๙๔๓,๑๒๖	๑๒๗,๖๙๘	๑,๐๗๐,๘๒๔	๑๕๔,๑๐๔	๖๗,๘๕๑	๓,๔๐๐	๙๓,๒๒๙	๗,๒๙๘	๑,๓๙๖,๗๐๓	๖๑๖,๙๐๙	๒,๐๑๓,๖๑๒	๑๒๖,๙๕๖	๗๖,๕๑๕

ที่มา สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ

๒.๓ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒.๓.๑ พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

๑) อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง จำนวน ๔ อ่าง ๑ เขื่อน

ความจุกักเก็บ ๔๙.๙๘๙ ล้าน ม๓

ความจุน้ำสูงสุด ๖๐.๑๓๒ ล้าน ม๓

พื้นที่รับประโยชน์ ฤดูฝน ๔๘,๕๒๑ ไร่ ฤดูแล้ง ๙,๑๐๐ ไร่

๒) อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ๑๘๙ แห่ง

ความจุ ๓๕.๒๑๓ ลบ.ม. พื้นที่รับประโยชน์ ๑๑๘,๐๔๑ ไร่

๓) โครงการแก้มลิง จำนวน ๓๙ โครงการ พื้นที่รับประโยชน์ ๓๘,๒๑๓ ไร่

๔) สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน ๗๒ สถานี รวมพื้นที่ชลประทาน จำนวน ๘๓,๗๘๑ ไร่

๕) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำพร้อมระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน ๕๓ โครงการ พื้นที่ชลประทาน ๑๑,๒๖๐ ไร่

๒.๓.๒ แหล่งน้ำอื่น

๑) แหล่งน้ำในไร่นา ขนาด ๑,๒๖๐ ลบ.ม. ปี ๒๕๕๐-๒๕๖๘ จำนวน ๑๗,๓๓๕ บ่อ

๒) แหล่งน้ำธรรมชาติที่มีการจับสัตว์น้ำ ๔๘๕ แห่ง จำนวนพื้นที่ ๓๒,๒๕๘ ไร่

๓) บ่อบาดาลเพื่อการเกษตร จำนวนบ่อ ๒,๒๒๐ บ่อ ปริมาณน้ำ ๙๖,๔๙๘ ลบ.ม./วัน

ตารางที่ ๒-๑๕ โครงการชลประทานในเขตพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ

ที่	โครงการ	จำนวน (โครงการ)	ผลประโยชน์ที่ได้รับ			
			พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	ความจุเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	ครัวเรือน
	จำนวน ๕ โครงการ	๓๙๕	๑๔๙,๔๘๒	๑๖๓,๒๐๐	๙๓.๙๐๐	๔๕,๐๘๐
๑	โครงการชลประทานขนาดกลาง	๖	๔๘,๕๒๑	๓,๒๙๙	๔๙.๙๘๙	๒,๐๓๗
๒	โครงการชลประทานขนาดเล็ก	๒๒๕	๕,๙๒๐	๑๑๘,๐๔๑	๓๕.๒๑๓	๓๒,๘๐๓
๓	โครงการแก้มลิง	๓๙	๐	๓๘,๙๓๐	๕.๖๘๗	๓,๐๒๕
๔	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า	๗๒	๘๓,๗๘๑	๖๐๐	๐.๐๐๐	๕,๐๗๐
๕	โครงการพัฒนาแหล่งน้ำพร้อมระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร	๕๓	๑๑,๒๖๐	๒,๓๓๐	๓.๐๑๑	๒,๑๔๕

ที่มา: โครงการชลประทานอำนาจเจริญ

ตารางที่ ๒-๑๖ ปริมาณความจุน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง

ชื่อโครงการ	ที่ตั้งโครงการ	ความจุสูงสุด	ความจุเก็บกัก	พื้นที่รับประโยชน์		พื้นที่ชลประทาน
		(ล้าน ม. ^๓)	(ล้าน ม. ^๓)	พื้นที่ศักยภาพ ในฤดูฝน(ไร่)	พื้นที่ศักยภาพ ในฤดูแล้ง(ไร่)	
อ่างเก็บน้ำพุทธอุทยาน	บ.พุทธมงคล ต.บุง อ.เมือง	๒๑.๙๔๔	๑๙.๓๒๕	๑๔,๖๑๔	๔,๐๐๐	๑๔,๖๑๔
อ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์	บ.เจริญสามัคคี ต.บุง อ.เมือง	๘.๔๔๐	๗.๔๓๘	๕,๕๔๓	๑,๐๐๐	๕,๕๔๓
อ่างเก็บน้ำร่องน้ำซับ	ชุมชนแสนสวัสดิ์ ต.บุง อ.	๐.๔๖๐	๐.๔๒๖	๔๒๐	๑๐๐	๔๒๐
อ่างเก็บน้ำห้วยสีโท	บ.ดงเจริญ ต.หนองมะแซว	๑๔.๐๐๐	๑๐.๖๐๐	๘,๙๑๔	๒,๐๐๐	๘,๙๑๔
เขื่อนลำเซบาย	บ.สร้างถ่อน้อย ต.สร้างถ่อ	๑๕.๒๘๘	๑๒.๒๐๐	๖,๐๐๐	๒,๐๐๐	๑๙,๐๓๐
รวมทั้งสิ้น		๖๐.๑๓๒	๔๙.๙๘๙	๓๕,๕๙๑	๙,๑๐๐	๔๘,๕๒๑

ที่มา: โครงการชลประทานอำนาจเจริญ

ตารางที่ ๒-๑๗ ข้อมูลแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในเขตชลประทาน รายอำเภอ

อำเภอ	โครงการชลประทานขนาดเล็ก					โครงการป้องกันบรรเทาภัยจากน้ำ(แก้มลิง)				สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า				โครงการพัฒนาแหล่งน้ำพร้อมระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร				
	จำนวนโครงการ	พื้นที่ชลประทาน(ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์(ไร่)	ความจุ(ลบ.ม.)	จำนวนครัวเรือน	จำนวนโครงการ	ความจุ(ลบ.ม.)	พื้นที่รับประโยชน์(ไร่)	จำนวนครัวเรือน	จำนวนสถานี	พื้นที่ชล. (ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์(ไร่)	จำนวนครัวเรือน	จำนวนโครงการ	พื้นที่ชลประทาน(ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์(ไร่)	ความจุ(ลบ.ม.)	จำนวนครัวเรือน
เมือง	๕๔	๓,๑๓๐	๔๔,๐๐๐	๑๐,๘๘๑๓	๗,๙๙๘	๗	๐.๗๗๘๔	๕,๐๒๐	๓๘๐	๒๒	๒๕,๙๙๙	๓๐๐	๑,๘๐๘	๑๕	๓,๑๙๙	๕,๕๐	๐.๕๓๓๑	๔๓๔
ขามม่วน	๓๓	๑,๑๑๐	๑๓,๘๓๐	๖,๑๑๙๐	๓,๒๔๐	๑	๐.๐๕๑๕	๓๐๐	๗๔	๑๗	๑๘,๗๘๐	-	๑,๐๗๖	๑	๒๐๐	๐	๐.๐๒๒๔	๑๕
ปทุมราชวงศา	๔๓	๗๒๐	๑๖,๓๘๐	๔,๘๒๐๗	๖,๖๘๑	๒	๐.๒๒๗๐	๙๕๐	๑๒๓	๖	๘,๑๖๒	๓๐๐	๔๓๑	๑๐	๒,๓๔๖	๒๕๐	๑.๐๐๘๐	๔๓๒
พนา	๔๐	๗๖๐	๑๗,๑๐๕	๓.๙๙๓๖	๔,๖๙๗	๖	๐.๕๓๙๔	๔,๖๒๐	๓๓๔	๗	๙,๔๐๐	-	๔๓๓	๑๑	๑,๙๖๖	๗๓๐	๐.๕๕๑๙	๗๑๙
เสนางคนิคม	๒๓	๒๐๐	๑๓,๖๖๐	๒.๙๖๓๗	๔,๒๖๑	๒	๐.๒๓๕๐	๙๕๐	๑๐๒	๕	๔,๓๐๐	-	๑๗๗	๖	๑,๒๗๔	๒๕๐	๐.๒๖๔๙	๑๘๗
หัวตะพาน	๑๑	-	๓,๙๐๖	๓.๖๐๕๗	๒,๓๔๐	๙	๒.๑๒๐๔	๑๗,๖๗๐	๑,๒๕๕	๑๒	๑๓,๒๕๐	-	๙๒๑	๓	๗๐๒	๒๕๐	๐.๒๘๕๐	๑๒๕
ถืออำนาจ	๒๑	-	๙,๑๖๐	๒.๘๒๙๒	๓,๕๘๖	๙	๑.๗๓๕๒	๙,๔๒๐	๗๕๗	๓	๓,๘๙๐	-	๒๒๔	๗	๑,๕๗๓	๓๐๐	๐.๓๕๕๗	๒๓๓
รวม	๒๒๕	๕,๙๒๐	๑๑๘,๐๔๑	๓๕,๒๑๓๒	๓๒,๘๐๓	๓๖	๕.๖๘๖๙	๓๘,๙๓๐	๓,๐๒๕	๗๒	๘๓,๗๘๑	๖๐๐	๕,๐๗๐	๕๓	๑๑,๒๖๐	๒,๓๓๐	๓.๐๑๑๐	๒,๑๔๕

ที่มา: โครงการชลประทานอำนาจเจริญ

ตารางที่ ๒-๑๘ แหล่งน้ำนอกเขตชลประทาน รายอำเภอ

อำเภอ	แหล่งน้ำในไร่นา ^๑		ข้อมูลแหล่งน้ำธรรมชาติ ที่มี การจับสัตว์น้ำ ^๒		บ่อบาดาลเพื่อการเกษตร ^๓	
	บ่อส่วนตัว ขนาด ๑,๒๖๐ ลบ.ม.					
	ปี ๖๘	สะสม ๕๐-๖๘	เนื้อที่(ไร่)	แหล่งน้ำ(แห่ง)	จำนวนบ่อ	ปริมาณน้ำ (ลบ.ม./วัน)
เมือง	๑๑๖	๖,๑๑๖	๑๑,๔๕๗	๑๔๓	๙๖๗	๔๑,๐๖๑
ขานูมาน	๑๑	๑,๐๑๕	๔,๑๘๖	๓๙	๑๒๑	๕,๔๙๕
ปทุมราชวงศา	๒๓	๑,๗๑๕	๑,๘๒๕	๙๑	๔๒๕	๑๘,๙๐๑
พนา	๕๗	๒,๐๗๕	๓,๕๒๒	๕๔	๒๑๑	๘,๒๔๓
เสนางคนิคม	๗๗	๒,๒๒๒	๘๘๔	๔๑	๒๕๒	๑๐,๙๕๐
ห้วยตะพาน	๑๑๕	๒,๔๘๙	๙,๐๗๖	๗๔	๗๖	๓,๔๐๑
ลืออำนาจ	๒๔	๑,๗๐๓	๑,๓๐๘	๔๓	๑๖๘	๘,๔๔๖
รวม	๔๒๓	๑๗,๓๓๕	๓๒,๒๕๘	๔๘๕	๒,๒๒๐	๙๖,๔๙๗

ที่มา: ๑. สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ ๒. สำนักงานประมงจังหวัดอำนาจเจริญ

๓. สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๔.๑ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัดอำนาจเจริญ ปี การผลิต ๖๖/๖๗

ตารางที่ ๒-๑๙ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัดอำนาจเจริญ ปี การผลิต ๖๖/๖๗

ที่	ชนิดพืช	เกษตรกร ราย	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ราคา		หมายเหตุ
							บาท/กก	บาท/ตัน	
๑	ข้าวเจ้า	๗๓,๒๗๓	๙๔๓,๑๒๖	๙๒๓,๗๙๗	๓๖๓	๓๔๐,๑๒๑	๑๓.๓๘	๑๓,๓๗๗	ข้าวเปลือก
๒	ข้าวเหนียว	๒๑,๒๗๕	๑๒๗,๖๙๘	๑๒๖,๕๗๐	๓๙๔	๔๘,๒๕๙	๑๐.๑๙	๑๐,๑๘๗	ข้าวเปลือก
๓	มันสำปะหลังโรงงาน	๑๒,๙๑๓	๑๔๔,๒๐๒	๑๔๑,๐๗๖	๓,๒๐๔	๔๔๙,๓๙๑	๒.๓๔	๒,๓๔๐	มันสด
							๖.๗๘	๖,๗๘๐	มันเส้น
๔	อ้อยโรงงาน	๗๙๗	๙,๘๙๙	๒๒,๐๑๗	๘,๗๘๖	๑๙๗,๖๒๖	๑.๔๒	๑,๔๒๐	ราคาขึ้น ความ หวาน ๑๐ ซีซีเอส
๕	ปาล์มน้ำมัน	๗๔๘	๗,๒๙๘	๖,๒๒๙	๑,๒๗๘	๗,๙๖๑	๔.๘๐	๔,๘๐๐	ปาล์มทะลาย
๖	ยางพารา	๘,๐๒๑	๙๓,๒๒๙	๘๙,๗๘๐	๑๙๗	๒๐,๒๑๘	๒๗.๘๒	๒๗,๘๒๐	ยางก้อนถ้วย(สด)

ที่มา สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดอำนาจเจริญ

๒.๔.๒ ด้านการปศุสัตว์ที่สำคัญของจังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๗

ตารางที่ ๒-๒๐ จำนวนเกษตรกร ปริมาณผลผลิต ราคา ปศุสัตว์ จังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๗

ชนิดสัตว์	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)	ราคาเฉลี่ย (บาท/หน่วย)	หน่วยนับ
โคเนื้อ	๒๖,๔๐๐	๑๑๘,๕๔๖	๘๐	กก.
โคขุน	๓๓	๑๕๐	๗๙	กก.
กระบือ	๔,๒๖๐	๑๗,๗๓๕	๖๑	กก.
สุกร	๘๘๘	๕๓,๒๑๒	๖๙	กก.
ไก่พื้นเมือง	๒๖,๗๒๕	๑,๒๓๑,๘๘๒	๙๑	กก.
ไก่ลูกผสม	๒๘	๔,๓๘๘	๔๐	กก.
ไก่เนื้อ	๖๒	๔๖๙,๑๔๖	๔๐	กก.
ไก่ไข่	๑,๓๓๖	๓๕,๗๖๓	๔.๓	ฟอง
เป็ดเทศ	๒,๖๔๔	๔๐,๘๒๔	๙๒	กก.
เป็ดเนื้อ	๑๒๗	๓,๒๙๐	๗๐	กก.
เป็ดไข่	๑๖๕	๑๗,๖๖๙	๔.๕	ฟอง
แพะ	๙๐	๑,๕๙๒	๘๔	กก.
แกะ	๓๐	๒๒	๔๑.๐	กก.
นกกระทา	๓	๓๓,๐๓๐	๒๐.๐	ตัว

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอำนาจเจริญ

๒.๔.๓ ด้านการประมงของจังหวัด ปี ๒๕๖๗

ตารางที่ ๒-๒๑ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจประมง

ที่	กิจกรรม	เกษตรกร ราย	พื้นที่ ไร่	ผลผลิต กก.	มูลค่า บาท
๑	ฟาร์มเพาะอนุบาลสัตว์น้ำ	๖๖	๕๗๖	๑๘๗,๓๔๖,๘๒๑	๘๔,๓๗๖,๓๔๘
๒	ผลผลิตสัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยง	๘,๕๖๖	๕,๐๗๔	๗๖๘,๓๔๐	๕๓,๖๔๓,๒๓๐
๓	การจับสัตว์น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ	๒,๖๑๓	๓๓,๔๗๓	๔๔๗,๕๕๐	๕๒,๓๐๓,๒๗๐
	รวม	๑๑,๒๔๕	๓๙,๑๒๓	๑๘๘,๕๖๒,๗๑๑	๑๙๐,๓๒๒,๘๔๘

ที่มา : ประมงจังหวัดอำนาจเจริญ

ตารางที่ ๒-๒๒ เกษตรกร พื้นที่ ผลผลิต ราคา การเลี้ยงสัตว์น้ำจืด จังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๗

ชนิดสัตว์น้ำ	การเลี้ยงสัตว์น้ำจืด					ราคาสัตว์น้ำ		
	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	ผลผลิต (กก.)	เฉลี่ย (กก./ไร่)	มูลค่า (บาท)	ปากบ่อ (บาท/กก.)	ตลาด (บาท/กก.)	เฉลี่ย (บาท/กก.)
ปลานิล	๕,๓๒๗	๓,๒๔๓.๖๕	๔๖๙,๒๘๐	๑๔๔.๖๘	๓๔,๕๘๑,๙๓๐	๖๕	๗๕	๗๐
ปลาดูเกีย	๒,๓๐๓	๑,๒๓๓.๕๓	๑๙๒,๖๖๐	๑๕๖.๑๘	๑๑,๖๙๙,๓๙๐	๖๐	๖๕	๖๓
ปลาดุก	๗๖๓	๔๔๑.๗๗	๖๗,๘๑๐	๑๕๓.๔๙	๔,๕๖๘,๕๙๐	๗๐	๘๐	๗๕
ปลาดุกบิ๊กอุย	๙๘	๕๖.๙๗	๑๑,๙๔๐	๒๐๙.๕๖	๙๒๐,๙๐๐	๗๐	๘๐	๗๕
ปลาไน	๑๐๗	๕๘.๖๖	๗,๖๖๐	๑๓๐.๖๒	๕๓๓,๒๐๐	๖๐	๖๕	๖๓
ปลาหมอไทย	๒๕	๒๕.๓๗	๖,๘๖๐	๒๗๐.๓๘	๕๑๖,๑๑๐	๘๐	๑๐๐	๙๐
กบ	๑๕	๐.๓๒	๓,๕๑๐	๑๐,๗๙๗.๔๑	๓๑๐,๒๑๐	๑๐๐	๑๒๐	๑๑๐
ปลานวลจันทร์เทศ	๑๙	๙.๒๕	๑,๖๓๐	๑๗๖.๔๙	๑๐๓,๓๐๐	๕๕	๖๕	๖๐
กุ้งก้ามกราม	๑	๒.๐๐	๙๐๐	๔๕๐.๐๐	๒๗๐,๐๐๐	๓๐๐	๓๕๐	๓๒๕
กุ้งอื่นๆ	๑	๐.๒๕	๔๐๐	๑,๖๐๐.๐๐	๑๒๐,๐๐๐	๒๕๐	๓๐๐	๒๗๕
ปลาเยือกเทศ	๔	๒.๒๕	๒๕๐	๑๑๑.๑๑	๑๔,๖๐๐	๖๐	๖๕	๖๓
ปลาสร้อย	๑	๐.๒๕	๕๐	๒๐๐.๐๐	๕,๐๐๐	๖๐	๗๐	๖๕

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดอำนาจเจริญ

๒.๔.๕ ผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ ๒-๒๓ ปริมาณสินค้าเกษตรที่สำคัญรายเดือน จังหวัดอำนาจเจริญ ปีเพาะปลูก ๒๕๖๗/๒๕๖๘

ชนิดสินค้า	๒๕๖๗												๒๕๖๘			
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.
ข้าวนาปี										***	★	←				
มันสำปะหลังโรงงาน	←	←	←	***	***					←	←	★	★	★	←	
อ้อยโรงงาน	***	←	***	***	***					←	←	★	★	←		
ปาล์มน้ำมัน	←	←	←	***	***	***	←	←	←		★	★				
กล้วยน้ำว้า	←	←	***	***	←	←	★	←	←	←	←					
ลำไยอีดอ							★	←	***	***	***					
พริกชี้ฟ้าแดง	***	***	←	★	←						***	***				
แตงโมเนื้อกินรี		★	←													
บวบงู									***	←	←	←	***	***	***	***
ทุเรียนหมอนทอง				←	★	←	←	***								
แคนตาลูป										***	***	***	★	★	←	
ข้าวโพดรับประทาณฝักสด	★	←	←	***	***	***	***	***	***	***	***	***				
หอมแดง	***	***	***	***	***					★	★	←				
ฝรั่ง	←	←	←	←	***	***	←	←	←	←	***	←	★			
กระป๋อง	←	←	←	←	←	***	***	←	←	←	***	★				
ไก่เนื้อ	★	***	←	←	←	←	←	***	←	←	***	★				
ไข่ไก่	←	←	***	←	***	←	***	←	←	←	***	★				
ไข่นกกระทา	←	←	←	←	***	***	***	***	←	←	←	★				
ไข่เป็ด	★	★	←	←	←	←	←	←	←	←	←	★				
โคเนื้อ	←	←	←	←	***	***	***	***	←	←	←	★				
เป็ดเทศ	←	←	←	←	←	***	***	***	←	←	←	★				
ไก่พื้นเมือง	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	★				
แพะ	←	←	←	←	←	***	***	***	***	←	←	★				
สุกร	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	★				
ปลาดุก	★	★	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←				
ปลาดตะเพียน	★	★	←	←	←	←	←	←	←	←	←	★				
ปลานิล	★	★	←	←	←	←	←	←	←	***	←	←				
ปลาหมอไทย	★	←	←	←	←	***	***	←	←	←	←	←				
ปลาอื่น ๆ	★	←	←	←	***	***	***	***	***	***	***	←				

ผลผลิตออกน้อย

ผลผลิตออกปกติ

ผลผลิตออกมากที่สุด

ที่มา :ระบบปฏิทินสินค้าเกษตรรายเดือนจังหวัด (อำนาจเจริญ) <https://pcc.oae.go.th/common-product-area-list>

๒.๔.๖ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒-๒๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

ชนิดสินค้า	หน่วยนับ	ชื่อกลุ่ม
ด้านพืช เส้นไหมไทพินบ้าน อีสาน	กลุ่ม	ให้ใบรับรองกลุ่ม ชื่อกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมไทพินบ้านอีสาน ตามมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) จำนวน 1 กลุ่ม ชื่อกลุ่ม สามแยกพุทธศิลป์ ต.คำโพน อ.ปทุมราชวงศา

ที่มา : ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (อุบลราชธานี)

๒.๔.๗ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒-๒๕ ข้อมูลการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ ปี ๒๕๖๘

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	จำนวน(ราย/ฟาร์ม)	พื้นที่ (ไร่)
เกษตรอินทรีย์	๖๒๕	๖๖,๓๙๕
๑ ข้าว	๔๒๕	๖๕,๖๐๖
T๑ (เตรียมความพร้อม)		๑๑,๗๒๓
T๒ (ปรับเปลี่ยน)		๘,๖๑๑
T๓ (รับรอง)		๔๕,๒๗๒
๒ พืชอื่น ๆ	๒๐๐	๗๘๙
๑. พืชผสมผสาน	๔๔	๒๖๑.๖๒
๑. พืชผัก	๑๗	๓๒.๕๔
๒. พืชไร่	๑๐๓	๔๕๖.๘๓
- มันสำปะหลัง	๕๘	๓๑๖.๗๒
- ถั่วเขียว	๔๕	๑๔๐.๑๑
๓. ไม้ผล (กล้วยน้ำหว่า)	๒๓	๑๘.๑๒
๔. สมุนไพร (ขมิ้น)	๑๓	๒๐.๒๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ, ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอำนาจเจริญ, ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอำนาจเจริญ

ตารางที่ ๒-๒๖ สินค้าเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP ของจังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๘

ชนิดสินค้า				จำนวนราย/แปลง/ฟาร์ม		พื้นที่
				จำนวน	หน่วยนับ	ไร่
รวมสินค้าเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP				๖๓๑.๐๐		๑,๘๐๐.๔๙
๑	พืช			๔๗๑.๐๐	ราย	๑,๒๒๘.๔๙
	๑.๑	พืชผัก		๒๔๓		๒๑๙.๒๔
	๑.๒	พืชไร่		๑๓๖		๙๑๖.๕
		๑	มันสำปะหลัง	๑๒๐		๘๙๒
		๒	ถั่วลิสง	๘		๙
		๓	อ้อยคั้นน้ำ	๖		๖
		๔	มันเทศญี่ปุ่น	๒		๙.๕
	๑.๓	ไม้ผล		๕๑		๖๙.๒๕
		๑	กล้วย	๑๘		๘
		๒	แตงโม	๑๓		๑๗.๕
		๓	ฝรั่ง	๑๐		๑๔.๕
		๔	พุทรา	๔		๙.๕
		๕	ทุเรียน	๓		๑๑.๒๕
		๖	เมล่อน	๑		๔
		๗	มะม่วง	๑		๒.๕
		๘	มะเดื่อฝรั่ง	๑		๒
	๑.๔	สมุนไพร (ขมิ้น)		๘		๗.๕
	๑.๕	ไฮโดรโปนิกส์		๓		๑.๗๕
		๑	พืชผัก	๒		๑.๒๕
		๒	เมล่อน	๑		๐.๕
	๑.๖	เห็ดฟาง		๓๐		๑๔.๒๕
๒	ปศุสัตว์			๖๑	ฟาร์ม	๕๗๒
	๒.๑	ไก่เนื้อ		๓๐		
	๒.๒	สุกร		๓๑		๕๗๒
๓	ประมง (เพาะเลี้ยง , ๑๘ อนุบาล ๘๑)			๙๙	ฟาร์ม	

ที่มา : สำนักงานเกษตร สำนักงานประมง สำนักงานปศุสัตว์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

๒.๔.๘ สินค้า OTOP ของจังหวัดอำนาจเจริญ

ตารางที่ ๒-๒๗ สินค้า OTOP ๕ ดาว ด้านการเกษตร ของจังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๗

ลำดับ	ผลิตภัณฑ์	ชื่อกลุ่ม หรือ ชื่อผู้ประกอบการ	ที่อยู่	ตำบล	อำเภอ
๑	เยลลี่น้ำผึ้ง	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผึ้ง	เลขที่ ๗๙ หมู่ที่ ๙ โคกสวาสดี	นาฝื่อ	เมืองอำนาจเจริญ
๒	รวงผึ้งสด	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผึ้ง	เลขที่ ๗๙ หมู่ที่ ๙ โคกสวาสดี	นาฝื่อ	เมืองอำนาจเจริญ
๓	เพ็ญ เพ็ญ สบู่ก้อน	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสตรีอ้อมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านคำ	เลขที่ ๑๐๔ หมู่ที่ ๗ คำกลาง	โนนหนามแท่ง	เมืองอำนาจเจริญ
๔	สบู่เหลวผสมสมุนไพร	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสตรีอ้อมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านคำ	เลขที่ ๑๐๔ หมู่ที่ ๗ คำกลาง	โนนหนามแท่ง	เมืองอำนาจเจริญ
๕	ปลาต้ม	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลาร้าหอมบ้านฟ้าห่วน	เลขที่ ๗๗	ไร่สี	สิ้ออำนาจ
๖	กล้วยหอมฉาบ	วิสาหกิจชุมชนทนายสาวกล้วยแช่บ	เลขที่ ๓๓๕ หมู่ที่ ๑๕ นาไร่ใหญ่๑๕	เสนางคนิคม	เสนางคนิคม
๗	ผงกล้วยน้ำว้าออร์แกนิก	เห็มสุขออร์แกนิก (วิสาหกิจชุมชนแปรรูปกล้วยอินทรีย์บ้านหนองทับม้า)	เลขที่ ๑๒ หมู่ที่ ๔ หนองทับม้า	เสนางคนิคม	เสนางคนิคม
๘	ลูกประคบสมุนไพร	วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านแปรรูปสมุนไพรหมู่ ๙ ต.โพนทอง	เลขที่ ๑ หมู่ที่ ๙ โพนทอง๙	โพนทอง	เสนางคนิคม
๙	ข้าวกล้อง	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์ ม.๔ ตำบลจิกตุ	เลขที่ ๓๘ หมู่ที่ ๔ โพนขาว๔	จิกตุ	หัวตะพาน
๑๐	สบู่มะขามไยบวบขัดผิวผสมทองพันชั่ง	วิสาหกิจชุมชนพัฒนาอาชีพสตรีบ้านตูโน	เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๖ ตูโน๖	จิกตุ	หัวตะพาน
๑๑	สบู่มะหาดผสมน้ำผึ้ง	วิสาหกิจชุมชนพัฒนาอาชีพสตรีบ้านตูโน	เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๖ ตูโน๖	จิกตุ	หัวตะพาน

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ

๒.๕ สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๒.๕.๑ ประเภทสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรและจำนวนสมาชิก

ตารางที่ ๒-๒๘ ประเภท สหกรณ์ และจำนวนสมาชิก ปี ๒๕๖๘

อำเภอ	ประเภทสหกรณ์				กลุ่มเกษตรกร	
	ภาคการเกษตร		นอกภาคการเกษตร			
	จำนวนสหกรณ์	จำนวนสมาชิก	จำนวนสหกรณ์	จำนวนสมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก
	(แห่ง)	(ราย)	(แห่ง)	(ราย)		
เมืองอำนาจเจริญ	๖	๕๐,๒๔๗	๗	๙,๘๓๗	๙	๖๘๘
เสนางคนิคม	๒	๒,๔๑๐	-	-	๔	๒๑๖
หัวตะพาน	๔	๒,๒๔๖	๒	๖๖๕	๗	๕๗๐
สิ้ออำนาจ	๓	๑,๒๓๔	๑	๓,๓๔๗	๕	๔๐๖
ปทุมราชวงศา	๖	๓,๖๔๗	-	-	๓	๓๙๓
พนา	๒	๒,๒๓๘	๑	๗๖	๓	๑๒๗
ขามเฒ่า	๖	๔,๑๕๐	-	-	๒	๑๐๔
รวมทั้งสิ้น	๒๙	๖๖,๑๗๒	๑๑	๑๓,๙๒๕	๓๓	๒,๕๐๔

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ

๒.๕.๒ กลุ่มเกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญ

ตารางที่ ๒-๒๙ กลุ่มเกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๗

ที่	อำเภอ	กลุ่มส่งเสริมอาชีพเกษตรกร		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		กลุ่มวิสาหกิจชุมชน		Smart Farmer	Young Smart Farmer	อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)
		กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	ปี ๖๐-๖๗ (ราย)	ปี ๕๗-๖๗	ปี ๕๗-๖๗
๑	เมือง	๑๖	๓๒๐	๑๔	๒๗๐	๙	๑๓๕	๔๘๕	๕,๒๐๓	๙๙๔	๔๒	๑๙๔
๒	ขามเฒ่า	๑๖	๓๒๐	๙	๑๗๕	๖	๙๕	๖๑	๑,๘๒๐	๓๑๕	๓๘	๖๒
๓	ปทุมราชวงศา	๙	๑๘๐	๘	๑๔๐	๕	๗๕	๑๙๖	๓,๔๕๐	๔๐๖	๓๘	๗๓
๔	พนา	๖	๑๒๐	๑๙	๓๘๐	๔	๖๕	๑๗๖	๒,๙๘๐	๒๖๘	๓๙	๕๖
๕	เสนางคนิคม	๑๖	๓๒๐	๑๗	๓๔๐	๕	๗๕	๑๖๐	๒,๖๘๐	๓๗๒	๔๓	๕๘
๖	หัวตะพาน	๑๒	๒๔๐	๘	๑๔๕	๖	๙๐	๑๖๓	๒,๗๔๐	๔๕๗	๓๘	๘๕
๗	ลืออำนาจ	๙	๒๐๐	๒๗	๕๔๐	๔	๖๕	๓๑๘	๔,๙๐๘	๔๐๑	๓๔	๗๙
	รวม	๘๔	๑,๗๐๐	๑๐๒	๑,๙๙๐	๓๙	๖๐๐	๑,๕๕๙	๒๓,๗๘๑	๓,๒๑๓	๒๗๒	๖๐๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ

๒.๖ ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ ๒-๓๐ จำนวนอาสาสมัครเกษตร จังหวัดอำนาจเจริญ

อำเภอ	ครูบัญชี	หมอดินอาสา	ประมงอาสา	เศรษฐกิจ การเกษตร อาสา	ครูช่าง	อาสาสมัคร ปศุสัตว์	อาสาสมัคร เกษตรและ สหกรณ์	อาสาปศุ สัตว์	อาสาสมัคร หลวง	อาสาสมัคร สหกรณ์	อาสาสมัคร ชลประทาน	ชาวนา อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สารวัตร เกษตรอาสา	โมเอาสา	Q อาสา	รวมอาสา (นับซ้ำ)	รวมบุคคล (ไม่นับซ้ำ)	
เมืองอำนาจเจริญ	๑๓	๒๑๖	๒๐	๒	๖	๕๐	๐	๗๕	๘	๓	๑๕	๑	๓๒๒	๓๘	๔	๐	๗๗๓	๗๗๒	๖๖๑
ขามเฒ่า	๗	๖๘	๑๙	๑	๓	๑๙	๐	๕๙	๓	๔	๐	๐	๑๑๘	๓๙	๒	๐	๓๔๒	๓๔๒	๒๘๓
ปทุมราชวงศา	๑๑	๘๑	๑๐	๑	๒	๓๗	๐	๑๐๑	๘	๑๐	๐	๑	๑๒๕	๓๗	๓	๐	๔๒๗	๔๒๗	๓๕๕
พนา	๗	๕๙	๒๗	๒	๐	๑๖	๐	๖๓	๓	๒	๐	๑	๑๐๙	๓๖	๓	๐	๓๒๘	๓๒๘	๒๕๓
เสนางคนิคม	๗	๖๗	๒๖	๒	๔	๙	๐	๖๔	๓	๓	๑	๑	๑๒๒	๔๐	๐	๐	๓๔๙	๓๔๙	๒๘๖
หัวตะพาน	๘	๙๖	๒๗	๑	๓	๑๑	๐	๗๙	๖	๔	๑๙	๑	๘๗	๑๐	๑	๐	๓๕๓	๓๕๓	๓๐๙
ลืออำนาจ	๑๐	๘๕	๒๕	๑	๐	๖	๐	๑๐๕	๓	๓	๐	๑	๑๔๓	๓๙	๔	๐	๔๒๕	๔๒๗	๓๒๕
รวมทั้งสิ้น	๖๓	๖๗๒	๑๕๔	๑๐	๑๘	๑๔๘	๐	๕๔๖	๓๔	๒๙	๓๕	๖	๑,๐๒๖	๒๓๙	๑๗	๐	๒,๙๙๗	๓,๐๐๘	๒,๔๗๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ ข้อมูล ณ ก.พ. ๒๕๖๘

๒.๗ ข้อมูลด้านการเกษตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๗.๑ แหล่งแปรรูป แหล่งกระจายสินค้าด้านพืช

ตารางที่ ๒-๓๑ แหล่งแปรรูป แหล่งกระจายสินค้าด้านพืช ที่สำคัญ

สินค้า	แหล่งแปรรูปที่สำคัญ		ตลาดกระจายสินค้า				
			ในจังหวัด		นอกจังหวัด		
					ในประเทศ		ต่างประเทศ
	แห่ง	ระบุชื่อ*	แห่ง	ระบุชื่อ	แห่ง	ระบุชื่อ	ระบุชื่อ
๑. ข้าว	๑๗	๑ โรงสีขนาดใหญ่(๓)	๕๖	๑) หจก.อุบลถาวรค้าพืช ๒) บจก.โรงสีข้าวเกษตรธัญญะรุ่งเรือง ๓)หจก.โรงสีโชคประเสริฐอำนาจเจริญ ๔) บริษัท พงษ์พัฒน์การเกษตร จำกัด ๕) บริษัท ไทยสินไรซ์มิล ๖) หจก.พวงคัพพืชผล ๗) หจก.รุ่งทรัพย์เจริญผล ๘) หจก.โรงสีไทยสามัคคีไรซ์ ๙) หจก.ทวีธัญญา ๑๐) บจก.ข้าวเสนางค์ ๑๑) บริษัท พงษ์พัฒน์การเกษตร จำกัด ๑๒) โรงสีธนพรกมลรุ่งเรืองทรัพย์ ๑๓) บจก. พืดเทค โซลูชั่น (ไทยแลนด์) ๑๔) โรงสีข้าวบ้านไร่ ๑๕) บริษัท ไทยสินไรซ์มิล ๑๖) พนมรุ่งเจริญผล ๑๗) ร้านเฉลิมชัย ๑๘) เกษตรมธธา ๑๙) ส.พัฒนานนท์ ๒๐) หจก.โชคสว่างไรซ์ ๒๑) หจก.โชคสว่างพาณิชย์ ๒๒) ร้านแปรรูปรุ่งเรืองการเกษตร ๒๓) ร้านยิ่งเจริญ ๒๔) พลเจริญพืชผล ๒๕) ข้าวหอมพืชผล ๒๖) สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. อำนาจเจริญ (จำกัด) ๒๗) ธนทรัพย์พืชผล ๒๘) ศราวุฒเจริญผล ๒๙) หจ.เจริญชัย ๒๐๑๙ ๓๐) ช.ไชโยพืชผล ๓๑) สหกรณ์การเกษตรหัวตะพาน จำกัด ๓๒) ลานข้าว ถัญญาวีร์พืชผล (สมัยค้าข้าว) ๓๓) โรงสีธนพรกมลรุ่งเรืองทรัพย์ ๓๔) อ.พลูทรัพย์พืชผล สาขา ๓ ๓๕) พ.พีระพงษ์พืชผล ๓๖) อุดมทรัพย์ ๓๗) ลานมันพงษ์ทวี ๓๘) โคกกลางลานมัน ๓๙) ส.รุ่งเรืองพืชผล ๔๐) สิทธิกรพืชผล ๔๑) บุญหนาพืชผล ๔๒) ลานมันโชคสำราญ ๔๓) ตั้งโหวงอง ๔๔) บจก.โรงสีข้าวเกษตรธัญญะรุ่งเรือง ๔๕) บจ.บ้านต้นข้าวออร์แกนิกส์ฟาร์ม ๔๖) เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์จ.อำนาจเจริญ ๔๗) วงษ์พาณิชย์ สาขานาผือ ๔๘) บริษัท แปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์ห้วยไร่ จำกัด ๔๙) สิริวรรณค้าข้าว ๕๐) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนร่วมใจโนนค้อทุ่ง ๕๑) หจก.เสริมชัยเกษตรชุมชน ๕๒) ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดีเคพี ข้าวทองคำ ๕๓) บจก. พืดเทค โซลูชั่น (ไทยแลนด์) ๕๔) กลุ่มเกษตรกรทำนาเสนางค์นิคม ๕๕) บจก.ข้าวเสนางค์ ๕๖) โรงสีข้าวเกษตรไพเราะ พ.เจริญทรัพย์๑๙๖๘	๗	๑ นอกจังหวัด ๑) โรงสี จ.อุบล ๒)โรงสีจ.ยโสธร ๓) เครือข่าย สหกรณ์ ๔) บ.เจียเม้ง (ศรีสะเกษ)	๒ ส่งออกต่างประเทศผ่าน บริษัทคู่ค้า ๑)เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ (ส่ง สหรัฐอเมริกา เยอรมัน สวิตเซอร์แลนด์ ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น) ๒)เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเอฟทีเอส (บ.พืดเทค โซลูชั่นไทยแลนด์ จก) บ.พืดเทคโซลูชั่นไทยแลนด์ จก (สหรัฐอเมริกา สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมัน อิตาลี) ๓)กลุ่มวิสาหกิจชุมชนร่วมใจโนนค้อทุ่ง (สิงคโปร์ ทวีปยุโรป ออสเตรเลีย เยอรมัน สวิตเซอร์แลนด์) ๔)บ้านต้นข้าวออร์แกนิกส์ฟาร์ม (ทวีปยุโรป ออสเตรเลีย เยอรมัน สวิตเซอร์แลนด์) ๕)บริษัท ข้าวดินดี จำกัด
		๒)หจก.อุบลถาวรค้าพืช ๓)บจก.โรงสีข้าวเกษตรธัญญะรุ่งเรือง ๓)หจก.โรงสีโชคประเสริฐอำนาจเจริญ					
		๒ โรงสีขนาดกลาง(๘)					
		๑)บริษัท พงษ์พัฒน์การเกษตร จำกัด ๒) บริษัท ไทยสินไรซ์มิล ๓) หจก.พวงคัพพืชผล ๔)หจก.รุ่งทรัพย์เจริญผล ๕)หจก.โรงสีไทยสามัคคีไรซ์ ๖) หจก.ทวีธัญญา ๗)บจก.ข้าวเสนางค์ ๘)บริษัท พงษ์พัฒน์การเกษตร จำกัด					
		๓ โรงสีขนาดเล็ก(๒)					
		๑)บจก. พืดเทค โซลูชั่น (ไทยแลนด์) ๒)โรงสีข้าวบ้านไร่					
		๔ ทำอื่น ๆ(๔)					
		๑.จ.เจริญพาณิชย์ (ก้วยเตี่ยว)					
		๒.ป.รุ่งเรือง(ก้วยเตี่ยว+แบ่งขนมจีน)					
		๓.โรงเส้น ข.ระติเดช(เส้นก้วยจับ)					
		๔.บ.ข้าวดินดี จก.(เส้นพาสต้า)					

ตารางที่ ๒-๓๑ ต่อ

สินค้า	แหล่งแปรรูปที่สำคัญ			ตลาดกระจายสินค้า			
				ในจังหวัด		นอกจังหวัด	
	แห่ง		ระบุชื่อ*	แห่ง	ระบุชื่อ	แห่ง	ระบุชื่อ
๒.มัน สำปะหลัง	๒๕	๑.โรงงานแปรงมัน	๑) บ.ไทย เบสท์ สตาร์ช จก. ๒) บ.เอี่ยมอำนาจ แปรงมัน จก.	๒๕	๑) บ.ไทย เบสท์ สตาร์ช จก. ๒) บ.เอี่ยมอำนาจ แปรงมัน จก. ๓) โชคทวี ๔) เพิ่มพูน ธัญทิพย์ ๕) สิ้นเจริญ ๖) นาง อันวดี โคตะสิน ๗) ลานมันสิ้นเจริญ ๘) หมิงการเกษตร ๙) ลานมัน ห้างหุ้นส่วน จำกัด โรงสีโชคประเสริฐ อำนาจเจริญ ๑๐) ห้างหุ้นส่วนจำกัด พยงค์พืชผล ๑๑) สุรชัยทรัพย์ไพศาล ๑๒) บริษัท สาม เค ลานมัน จำกัด ๑๓) สิทธิโชค ๑๔) ลานมันพรทวี ๑๕) โชคฮวดเฮง ๑๖) โรงสีโชคสว่าง ๑๗) กุดข้าวปุ้นปทุมราชวงศาก่อสร้าง ๑๘) คูเฮงฮวด ๑๙) นาย อาทิตย์ รัตนมณีรัตน์ ๒๐) ลานมัน สำราญสุข ๒๑) ลานมันกิจเจริญ ๒๒) ทรัพย์ไพศาล ๒๓) ห้างหุ้นส่วนจำกัด เกษตรธัญญาเจริญลานมัน ๒๔) โรงสีโชคสว่าง ๒๕) ส. พานิช	๔	๑) บ.อุบลไป โอเอทานอล ๒) ผู้ประกอบการ ต่างจังหวัด ตั้งจุดรับซื้อ ๒.๑) มุกดาหาร ๒.๒) กาฬสินธุ์ ๒.๓) ร้อยเอ็ด
๓.อ้อย	๑		บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด สาขาอำนาจเจริญ	๑	บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด สาขาอำนาจเจริญ	๑	บ.สหเรือง มุกดาหาร
๔.ยางพารา	๕		๑) บ.อุบลรับเบอร์เทค จก. ๒) บ.อำนาจ พาราวัต จก. ๓) หจก. ศุภกิจการยาง ๔) จิราภรณ์ ทัตบุตร (หมอนยาง) ๕) นรารัตน์ เจริญรัตน์(ยางแผ่น)	๑๑	๑) สหกรณ์กองทุนสวนยางขานูมาน ๒) สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านโนนทอง จำกัด ๓) สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคำ โพน จำกัด ๔) สหกรณ์กองทุนสวนยาง นาแต่ จำกัด ๕) สหกรณ์กองทุนสวนยาง บ้านหินสือ จำกัด ๖) สหกรณ์กองทุนสวนยาง บ้านนาห้วยทราย จำกัด ๗) กลุ่ม เกษตรกรชาวสวนยางก้าวหน้าสามัคคี ๘) กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางอำเภอหัวตะพาน ๙) กลุ่มเกษตรกรทำสวน ยางพารานาเมือง ๑๐) กลุ่มเกษตรกรทำสวนยางตำบลไร่สีสุก ๑๑) โพนียางพารา	๑๐	จุดรวบรวม ยาง ๑๐ แห่งเพื่อให้ พ่อค้าคน กลางมา ประมูลซื้อ ยางพารา
๕.ปาล์ม น้ำมัน	-		-	๖	๑) ลานมันเจริญทรัพย์ ๒) ลานปาล์ม อำนาจ ๓) ลานมันอวิชชัยรุ่งเรืองกิจ ๔) นาอุดมพืชผล ๕) ลานปาล์มอีสาน ๖) ลานมันเจริญทรัพย์	-	-

๒.๗.๒ แหล่งแปรรูป แหล่งกระจายสินค้าด้านปศุสัตว์

ตารางที่ ๒-๓๑ แหล่งแปรรูป แหล่งกระจายสินค้า ด้านปศุสัตว์ ที่สำคัญ

สินค้า	แหล่งแปรรูปที่สำคัญ		ตลาดกระจายสินค้า			
			ในจังหวัด		นอกจังหวัด	
	แห่ง	ระบุชื่อ*	แห่ง	ระบุชื่อ	แห่ง	ระบุชื่อ
๑.ไก่เนื้อ	๓	๑) ถาวรโกสัด ๒) จุราพร สุระเกษ ๓) จันทร์เพ็ญ ผลจันทร์	๒๑	๑) ร้าน เชียงโกสัด ๒) ร้านต้น & เมย์โกสัด ๓) สุขชัยมีหุ่ต ๔) ร้านหมูถุก ๕) พนาหมูสด ๖) ร้าน บี.เอ็ม หมูสด ๗) อาคมพิต ๘) ร้านดีฟาร์ม ๙) ตลาดสดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ๑ ๑๐) ตลาดสดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ๒ ๑๑) ตลาดเอกชนวิซิตสิน ๑๒) ตลาดสดเทศบาล ตำบลน้ำปลิก ๑ ๑๓) ตลาดสดเทศบาล ตำบลน้ำปลิก ๒ ๑๔) ตลาดสดเทศบาล ตำบลหัวตะพาน ๑ ๑๕) ตลาดสดเทศบาลตำบลหัวตะพาน ๒ ๑๖) ตลาดสดเทศบาลตำบลชานุมาน ๑๗) ตลาดสดเทศบาลตำบลนาหว้า ๑๘) ตลาดสดเทศบาลตำบลพนา ๑๙) ตลาดสดเทศบาลตำบลเสนางคนิคม ๒๐) ตลาดสดเทศบาลตำบลอำนาจ ๒๑) ตลาดสดเทศบาลตำบลเปือย	๒	๑) ก้าวหน้าโกสัด ๒)บ.ซีพีเอฟ
๒.ไก่ไข่	-	-	๑๓	๑)ตลาดสดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ๑ ๒)ตลาดสดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ๒ ๓)ตลาดเอกชนวิซิตสิน ๔)ตลาดสดเทศบาล ตำบลน้ำปลิก ๑ ๕)ตลาดสดเทศบาล ตำบลน้ำปลิก ๒ ๖)ตลาดสดเทศบาล ตำบลหัวตะพาน ๑ ๗)ตลาดสดเทศบาลตำบลหัวตะพาน ๒ ๘)ตลาดสดเทศบาลตำบลชานุมาน ๙)ตลาดสดเทศบาลตำบลนาหว้า ๑๐)ตลาดสดเทศบาลตำบลพนา ๑๑)ตลาดสดเทศบาลตำบลเสนางคนิคม ๑๒)ตลาดสดเทศบาลตำบลอำนาจ ๑๓)ตลาดสดเทศบาลตำบลเปือย	-	-
๓.สุกร	๒๓	๑ เทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ๒.ผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์ที่ได้รับใบอนุญาต ๒๒ ราย ประกอบด้วย ๑) สหกรณ์ส่งเสริมเกษตรกรรม จำกัด ๒) ศักดิ์ดาฟาร์ม ๓) โรงฆ่าสุกรรุ่งตะวัน ๔) โรงแปรรูปสุกรสายันต์ฟาร์ม ๕) นางนุช ๖) นายประเสริฐ ศรีสมบัติ ๗) นายสันติสุข สุวะไกร ๘) นางแสงทอง ก้อนทอง ๙) นายบุญมี บุตทศ ๑๐) นางสมเพียร เสาทอง ๑๑) นางอุไร จารุจิตร ๑๒) นายธีรพงศ์ แคนสีลา ๑๓) นายสวัสดิ์ สิงห์ชู ๑๔) นายสำราญ วงศ์ก่อ ๑๕) นายคำลั่น สาระพันธ์ ๑๖) นายพลศรี พันธุ์จำปา ๑๗) นายจำลอง คงคาชาติ ๑๘) นางสาวลิ ในพรมราช ๑๙) นายประจักษ์ พลสีหา ๒๐) นางบรรเย็น จันทร์ดี ๒๑) นายสายชล นนทพรม ๒๒) สนธยา ธิระพล	๒๔	๑) สายันต์ฟาร์ม ๒) สุขชัยมีหุ่ต ๓) ร้านหมูถุก ๔) พนาหมูสด ๕) ร้าน บี.เอ็ม หมูสด ๖) อาคมพิต ๗) ร้านดีฟาร์ม ๘) ร้าน ส.การเกษตร ๙) ร้านบุญชา เนื้อหมู ๑๐) ตลาดสดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ๑ ๑๑) ตลาดสดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ๒ ๑๒) ตลาดเอกชนวิซิตสิน ๑๓) ตลาดสดเทศบาล ตำบลน้ำปลิก ๑ ๑๔) ตลาดสดเทศบาล ตำบลน้ำปลิก ๒ ๑๕) ตลาดสดเทศบาล ตำบลหัวตะพาน ๑ ๑๖) ตลาดสดเทศบาลตำบลหัวตะพาน ๒ ๑๗) ตลาดสดเทศบาลตำบลชานุมาน ๑๘) ตลาดสดเทศบาลตำบลนาหว้า ๑๙) ตลาดสดเทศบาลตำบลพนา ๒๐) ตลาดสดเทศบาลตำบลเสนางคนิคม ๒๑) ตลาดสดเทศบาลตำบลอำนาจ ๒๒) ตลาดสดเทศบาลตำบลเปือย ๒๓) กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปทุมราชวงศา ๒๔) สหกรณ์ส่งเสริมเกษตรกรรม จำกัด	๒	๑)บ.เบทาโกร ๒)บ.ซีพีเอฟ
๔.โคเนื้อ	๑๕	๑ เทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ๒.ผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์ที่ได้รับใบอนุญาต ๑๔ ราย ประกอบด้วย ๑) โรงแปรรูปโคกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปทุมราชวงศา ๒) โรงแปรรูปโค นายมูล จันทวรรณ ๓) นายนิเทศน์ โทสวัสต์ ๔) นางสาวหนูกร สอนพงษ์ ๕) นางสาววิไลลักษณ์ อรบุตร ๖) นางสาวลัดดาวัลย์ ทองห่อ ๗) จำลอง เข้มเพ็ชร ๘) นายสุนทร บุญมาชาติ ๙) นายสวน สาระพันธ์ ๑๐) นางวันเพ็ญ เกษมสุข ๑๑) นางยุพิน สาทวงศ์ ๑๒) นางมาลี วริสาร ๑๓) ส.สบายฟาร์ม ๑๔) เจ้แก้ว	๑๘	๑) ตลาดสดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ๑ ๒) ตลาดสดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ๒ ๓) ตลาดเอกชนวิซิตสิน ๔) ตลาดสดเทศบาล ตำบลน้ำปลิก ๑ ๕) ตลาดสดเทศบาล ตำบลน้ำปลิก ๒ ๖) ตลาดสดเทศบาล ตำบลหัวตะพาน ๑ ๗) ตลาดสดเทศบาลตำบลหัวตะพาน ๒ ๘) ตลาดสดเทศบาลตำบลชานุมาน ๙) ตลาดสดเทศบาลตำบลนาหว้า ๑๐) ตลาดสดเทศบาลตำบลพนา ๑๑) ตลาดสดเทศบาลตำบลเสนางคนิคม ๑๒) ตลาดสดเทศบาลตำบลอำนาจ ๑๓) ตลาดสดเทศบาลตำบลเปือย ๑๔) กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปทุมราชวงศา ๑๕) สหกรณ์ส่งเสริมเกษตรกรรม จำกัด ๑๖) ตลาดนัดโค - กระบือ ตำบลนายม ๑๗) ตลาดนัดโค - กระบือ บ้านนาไร่ใหญ่ ๑๘) ตลาดนัดโค - กระบืออำเภอปทุมราชวงศา	๒	ตลาดนัดโค กระบือ จ.อุบล จ.ยโสธร

๒.๗.๓ แหล่งแปรรูป แหล่งกระจายสินค้าด้านประมง

ตารางที่ ๒-๓๒ แหล่งแปรรูป แหล่งกระจายสินค้า ด้านประมง ที่สำคัญ

สินค้า	แหล่งแปรรูปที่สำคัญ		ตลาดกระจายสินค้า			
			ในจังหวัด		นอกจังหวัด	
	แห่ง	ระบุชื่อ*	แห่ง	ระบุชื่อ	แห่ง	ระบุชื่อ
การ เพาะเลี้ยง สัตว์สัตว์ น้ำจืด	-	-	๔๕	๑)ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดอำนาจเจริญ ๒)วุฒิชัยฟาร์ม ฟาร์ม ๓)จ๊อบฟาร์มปลา ๔)จิรายุฟาร์ม ๕)ทวีฟาร์ม ๖)ธงชัยฟาร์ม ๗)นครฟาร์ม ๘)นงษ์นาถเจริญฟาร์ม ๙)นนทิวีฟาร์ม ๑๐)นพพรฟาร์ม ๑๑)บุญชูฟาร์ม ๑๒)บุญมาฟาร์ม ๑๓)บุญมีฟาร์ม ๑๔)บุญอยู่ฟาร์ม ๑๕)ปรเมศฟาร์ม ๑๖)ประทุมมาฟาร์ม ๑๗)ประภาสฟาร์ม ๑๘)ปอยฝ้ายฟาร์ม ๑๙)ผดุงศักดิ์ฟาร์ม ๒๐)แผ่นดินทองแผ่นดินทำฟาร์ม ๒๑)แผ่นดินทองฟาร์ม ๒๒)พ่อยชัยฟาร์ม ๒๓)พ่อดังพันธุ์ปลา ๒๔)พัฒนฟาร์ม ๒๕)ฟาร์มกบวิศิษฐ์ ๒๖)ฟาร์มศิริวิมล ๒๗)มณีรัตน์ฟาร์ม ๒๘)ปลูกพ่อดูณฟาร์ม ๒๙)ปวารีฟาร์ม ๓๐)วิพลฟาร์ม ๓๑)สมปองฟาร์ม ๓๒)สมหวังฟาร์ม ๓๓)สัญญาฟาร์ม ๓๔)สาครพันธุ์ปลา ๓๕)สายยันฟาร์ม ๓๖)สีไพรฟาร์ม ๓๗)สุพจน์ฟาร์ม ๓๘)สุยสายฟาร์ม ๓๙)แสงเดือนฟาร์ม ๔๐)แสงเพชรฟาร์ม ๔๑)หนุ่มพันธุ์ปลา ๔๒)เหรียญชัยเจริญฟาร์ม ๔๓)อติธญาฟาร์ม ๔๔)อรชัยฟาร์ม ๔๕)อุทัยพันธุ์ปลา	๕	๑.ประเทศลาว ๒.ในประเทศ ๒.๑)อุบล ๒.๒)ยโสธร ๒.๓)ศรีสะเกษ ๒.๔)มุกดาหาร ๒.๕)นครพนม

ส่วนที่ ๓

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกจังหวัด ที่จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ จะนำมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ เช่น SWOT Analysis, PEST Analysis, McKinsey ๗-S Framework เพื่อจะนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ มาเป็นพื้นฐานการกำหนดทิศทางของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์

๑. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกโดย SWOT Analysis

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน

๑.๑ จุดแข็ง (Strengths : S)

๑.๑.๑ จังหวัดอำนาจเจริญเป็นเมืองเกษตรกรรม มีความมั่นคงทางด้านอาหาร (Food Security) โดยมีพื้นที่การเกษตรทั้งหมด ๑,๓๙๖,๗๐๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๖๙ ของพื้นที่ทั้งหมด (จังหวัดอำนาจเจริญ มีพื้นที่ทั้งหมด ๑,๙๗๕,๗๘๐ ไร่) มีครัวเรือนเกษตรด้านพืชทั้งหมด ๗๖,๕๑๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๔๐ ของครัวเรือนทั้งหมด (จังหวัดอำนาจเจริญ มีครัวเรือน ๑๒๗,๘๒๑ ครัวเรือน) มีมูลค่า GPP สาขาการเกษตรมากกว่าสาขาอื่น คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๒๐ ของ GPP ทั้งจังหวัด

๑.๑.๒ จังหวัดอำนาจเจริญตั้งอยู่ในทำเล ที่มีลักษณะทางภูมิศาสตร์และกายภาพที่ดี เป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนเหมาะในการทำการเกษตรปลอดภัย (Food Safety) โดยเฉพาะการทำการเกษตรอินทรีย์ โดยปัจจุบันจังหวัดอำนาจเจริญมีพื้นที่ทำการเกษตรปลอดภัย ร้อยละ ๑๒ ของพื้นที่การเกษตร

๑.๑.๓ เป็นแหล่งปลูกข้าวหอมมะลิชั้นดี ที่มีคุณภาพ (ใหญ่ ยาว ขาว อ้วน นุ่ม) เป็นที่ยอมรับของตลาด ทั้งภายในและภายนอกประเทศและเป็นแหล่งปลูกพืชเศรษฐกิจคุณภาพ (มันสำปะหลัง, อ้อย, ยางพารา)

๑.๑.๔ เป็นแหล่งปลูกพืชสมุนไพรและมีเครื่องจักรในการแปรรูปสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน ที่โรงพยาบาลนา อำเภอนา จังหวัดอำนาจเจริญ อีกทั้งเป็น ๑ ใน ๑๖ จังหวัด ของประเทศเมืองสมุนไพร

๑.๑.๕ เป็นที่ตั้งของ มหาลัยมหิดลวิทยา วิทยาเขตอำนาจเจริญ ซึ่งเป็นศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (Agritech and Innovation Center) ของจังหวัดอำนาจเจริญ ในการวิจัยพัฒนาสินค้าเกษตรและบริการด้านวิชาการ โดยมีหลักสูตร สาธารณสุขศาสตร์บัณฑิต วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สาขาวิชาเกษตรศาสตร์) และศิลปศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชานวัตกรรมการจัดการสังคมและสิ่งแวดล้อม)

๑.๑.๖ มีเกษตรกรต้นแบบ และปราชญ์ ที่มีองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในภาคการเกษตร เป็นที่ยอมรับ ทั้งในด้านพืช ประมง และปศุสัตว์

๑.๑.๗ เป็นที่ตั้งของบริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด (อำนาจเจริญ) ซึ่งเป็นแหล่งรับซื้ออ้อยโรงงาน และเป็นที่ตั้งของโรงงานผลิตยางแผ่นรมควัน จำนวน ๒ แห่ง ที่อำเภอบุพราวงศา

๑.๑.๘ เป็นที่ตั้งของโมเดิร์นเทรด เช่น Makro อำนาจเจริญ ศูนย์จำหน่ายสินค้าเกษตรในพื้นที่ขนาดใหญ่

๑.๒ จุดอ่อน (Weakness : W)

๑.๒.๑ จังหวัดอำนาจเจริญขาดแคลนแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำทางด้านการเกษตรที่เพียงพอ โดยมีพื้นที่ชลประทาน ๓๑๔,๓๓๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๓๐ ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด

๑.๒.๒ ศูนย์ผลิตพันธุ์พืช/ปศุสัตว์/ประมง ยังไม่สามารถผลิตพันธุ์ดีได้เพียงพอต่อความต้องการ

๑.๒.๓ ปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรกรรม เนื่องจากวิถีชีวิตทางการเกษตรหรือโครงสร้างด้านการจัดการภาคเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญเปลี่ยนแปลงไป จำนวนแรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลง โดยในช่วง ๑๐ ปี ลดลงร้อยละ ๑๓.๒๓ เนื่องจากคนรุ่นใหม่มีแนวโน้มที่จะไม่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีการปรับเปลี่ยนจากการใช้แรงงานในครัวเรือนมาเป็นการจ้างแรงงานแทน

๑.๒.๔ ปัญหาด้านการบริหาร และจัดการการผลิต ได้แก่

๑) การบริหารจัดการการผลิตในฟาร์ม มีต้นทุนที่สูงขึ้นอันเนื่องมาจากปัจจัยการผลิตที่แพงขึ้น เช่น ค่าจ้างแรงงานที่เพิ่มขึ้น การขาดแคลนแหล่งเงินทุนในการปรับปรุงแปลง การขาดการวางแผนการผลิตที่ดีและเหมาะสม

๒) ปัญหาด้านการบริหาร และการจัดการผลผลิต ได้แก่ การบริหารจัดการการผลิตในฟาร์มมีต้นทุนที่สูงขึ้น และการบริหารจัดการหลังการเก็บเกี่ยว (Post Harvest) การสร้างความแตกต่างด้านผลิตภัณฑ์ (Product Differentiation) การพัฒนาสินค้าอัตลักษณ์ ได้แก่ สินค้า GI (Geographical Indication) สินค้าเกษตรปลอดภัยที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP หรือ Organic เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าเกษตร

๑.๒.๕ ปัญหาการขาดความเข้มแข็งของกลุ่ม องค์กร สถาบันเกษตรกร ในการผลิตสินค้าเกษตรปัจจุบันในท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มทุนทางธุรกิจเกษตร ที่ใช้กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ กติกาสากลมาใช้ในการบริหารจัดการผลิต และการรับซื้อผลผลิต เช่น การตรวจสอบย้อนกลับสินค้ามาเป็นข้ออ้างในการผลิตและการตลาด ทำให้เกษตรกรรายย่อยต้องเป็นเพียงผู้รับจ้างการผลิต ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างบทบาทภาคธุรกิจให้กับเกษตรกร โดยการรวมกลุ่ม องค์กรและพัฒนาองค์ความรู้ให้อย่างต่อเนื่อง และใช้ระบบกลุ่มเป็นตัวแทนเกษตรกรในการเจรจาต่อรองกับกลุ่มทุนทางธุรกิจเกษตร ในการผลิตหรือซื้อขายสินค้าและสืบเนื่องมาจากการที่กลุ่ม องค์กร สถาบันเกษตรกร ความรู้ด้านการตลาดที่จะทำให้กลุ่มเข้มแข็ง และผู้ประกอบการการเกษตรยังขาดความรู้ด้านการตลาดที่ทันสมัย

๑.๒.๖ เกษตรส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็น Smart Farmer คือ สามารถใช้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และองค์ความรู้ มาใช้ในกระบวนการผลิต ตลอดจนการคาดการณ์และวิเคราะห์การตลาดในรูปแบบของผู้ประกอบการการเกษตร (Entrepreneur) ไม่ใช่เกษตรกร (Farmer) แบบเดิม

๑.๒.๗ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่สามารถทำเกษตรด้วยการเกษตรสร้างมูลค่า ทั้งเกษตรอัตลักษณ์ พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป และเกษตรอัจฉริยะ

๑.๒.๘ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร ยังกระจุกตัวในบางกลุ่ม เช่น คนรุ่นใหม่ กลุ่มธุรกิจเกษตร และกลุ่มเกษตรกรในระบบเกษตรพันธสัญญา

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

๑.๓ โอกาส (Opportunities : O)

๑.๓.๑ รัฐบาลมีนโยบายและแผนงานในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงบนเส้นทาง EWEC (East-West Economic Corridor) เส้นทางคู่ขนานระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (PARA EWEC : Parallel East West Economic Corridor) สามารถเชื่อมโยงการค้าผ่านประเทศ ในกลุ่มประเทศ GMS (Greater Mekong Subregion) และทะเลจีนใต้

๑.๓.๒ รัฐบาลมีนโยบายและแผนงานในการพัฒนาโครงการพื้นฐานและระบบคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงเส้นทาง สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ ๖ (อ.นาตาล จ.อุบลราชธานี – ละคอนเพ็ง สาละวัน ประเทศลาว)

๑.๓.๓ แนวโน้มการความต้องการบริโภคอาหารปลอดภัย และอาหารเพื่อสุขภาพ

๑.๓.๔ การเติบโตของแพลตฟอร์มการซื้อขาย สินค้าออนไลน์ขยายตัวมากขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มช่องทางในการขายผลผลิตทางการเกษตร และช่วยให้เกษตรกรเข้าถึงผู้บริโภคโดยตรงและขยายฐานผู้บริโภคมากขึ้น

๑.๓.๕ มีนโยบาย/แผนงานด้านการพัฒนาของกระทรวงเกษตรที่เกื้อหนุนต่อการพัฒนาภาคเกษตรกรรม ได้แก่

- นโยบาย “ตลาดนำการผลิต”

- การสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรและเศรษฐกิจฐานราก

- การส่งเสริมสถาบันเกษตรกร ผู้ประกอบการ และ Start Up เป็นหน่วยธุรกิจให้บริการ ทางเกษตร (Agricultural Service Providers : ASP)

- การส่งเสริมเกษตรกรพันธสัญญา (Contract Farming)

- การพัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC))

- การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการเกษตร

- การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ มีการกระจายน้ำอย่างเหมาะสมและทั่วถึง

- การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม โดยกำหนดเขตความเหมาะสมในการทำเกษตรในแต่ละพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตสูงสุดผ่านข้อมูล Agri – Map

- การส่งเสริมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

- การประกันภัยพืชผล ให้ความคุ้มครองความเสียหายหรือความสูญเสียต่อพืชผลที่เอาประกันภัย

- การส่งเสริมเกษตรกรมั่งคั่ง ยั่งยืน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร

- การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น สร้างแบรนด์ให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าจากความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น สมุนไพร แมลงเศรษฐกิจ ส่งเสริมสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพทางการตลาดในอนาคต ทั้งสินค้าอาหารอนาคต (Future Food) และสินค้าเกษตรที่ตอบสนองผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม (Functional Food) รวมทั้งสินค้าเกษตรเพื่อพลังงานและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

- การวิจัยและพัฒนา เพื่อตอบสนองการพัฒนาภาคเกษตรของประเทศไทยบนพื้นฐาน ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรและผู้บริโภค

- การพัฒนาฐานข้อมูล Big Data

- การประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๑.๔ ภัยคุกคาม (Threats : T)

๑.๔.๑ สภาพภูมิอากาศมีการเปลี่ยนแปลงส่งผลให้เกิดความแห้งแล้ง หรือน้ำท่วม อย่างรุนแรง ก่อให้เกิดสภาพอากาศสุดขั้ว (Extreme weather)

๑.๔.๒ ต่างประเทศมีมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Barriers) ได้แก่ มาตรการ SPS และมาตรการด้านภาษี ได้แก่ การใช้ภาษีศุลกากรแบบตอบโต้ Reciprocal Tariff ส่งผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าเกษตร เช่น ข้าว

๑.๔.๓ ต้นทุนการผลิตโดยเฉพาะปัจจัยการผลิต อาหารสัตว์ ปุ๋ย สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ตลอดจนค่าจ้างแรงงานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๑.๔.๔ ธรรมชาติของราคาสินค้าเกษตรในแต่ละปีมีความผันผวนมาก เนื่องจากขึ้นกับภาวะเศรษฐกิจโลก และปริมาณอุปทานในตลาดโลก ซึ่งเป็นตัวแปรที่ควบคุมยาก

๑.๔.๕ ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ (Geo Politics) โลกในภูมิภาคต่างๆ มีแนวโน้มรุนแรงขึ้น และสงครามเทคโนโลยีระหว่างจีน-สหรัฐอเมริกา ส่งผลต่อการค้า และมาตรฐานต่าง ๆ

ตารางที่ ๓-๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก โดย SWOT Analysis

จุดแข็ง (Strengths : S)	จุดอ่อน (Weakness : W)
S๑ จังหวัดอำนาจเจริญเป็นเมืองเกษตรกรรม มีความมั่นคงทางด้านอาหาร (Food Security) S๒ จังหวัดอำนาจเจริญตั้งอยู่ในทำเล ที่มีลักษณะทางภูมิศาสตร์และกายภาพที่ดี เป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนเหมาะในการทำการเกษตรปลอดภัย (Food Safety) โดยเฉพาะการทำการเกษตรอินทรีย์ S๓ เป็นแหล่งปลูกข้าวหอมมะลิชั้นดี ที่มีคุณภาพ (ใหญ่ ยาว ขาว อ้วน นุ่ม) เป็นที่ยอมรับของตลาด ทั้งภายในและภายนอกประเทศและเป็นแหล่งปลูกพืชเศรษฐกิจคุณภาพ (มันสำปะหลัง, อ้อย, ยางพารา) S๔ เป็นแหล่งปลูกพืชสมุนไพรและมีเครื่องจักรในการแปรรูปสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน ที่โรงพยาบาลพนาอำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ อีกทั้งเป็น ๑ ใน ๑๖ จังหวัด ของประเทศเมืองสมุนไพร S๕ เป็นที่ตั้งของ มหาลัยมหิดล วิทยาเขตอำนาจเจริญ ซึ่งเป็นศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (Agritech and Innovation Center) ของจังหวัดอำนาจเจริญ ในการวิจัยพัฒนาสินค้าเกษตร และบริการด้านวิชาการ S๖ มีเกษตรกรต้นแบบ และปราชญ์ ที่มีองค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในภาคการเกษตร เป็นที่ยอมรับทั้งในด้านพืช ประมง และปศุสัตว์ S๗ เป็นที่ตั้งของบริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด (อำนาจเจริญ) ซึ่งเป็นแหล่งรับซื้ออ้อยโรงงาน และเป็นที่ตั้งของโรงงานผลิตยางแผ่นรมควัน จำนวน ๒ แห่ง ที่อำเภอบุพราขวงศา S๘ เป็นที่ตั้งของโมเดิร์นเทรด เช่น Makro อำนาจเจริญ ศูนย์จำหน่ายสินค้าเกษตรในพื้นที่ขนาดใหญ่	W๑ ขาดแคลนแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำทางด้านการเกษตรที่เพียงพอ W๒ ศูนย์ผลิตพันธุ์พืช/ปศุสัตว์/ประมง ยังไม่สามารถผลิตพันธุ์ดีได้เพียงพอต่อความต้องการ W๓ ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรกรรม เนื่องจากวิถีชีวิตทางการเกษตรหรือโครงสร้างด้านการจัดการภาคเกษตรของจังหวัดอำนาจเจริญเปลี่ยนแปลงไปจำนวนแรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลง W๔ ปัญหาด้านการบริหาร และจัดการการผลิต ได้แก่ การบริหารจัดการการผลิตในฟาร์มมีต้นทุนที่สูงขึ้น และการบริหารจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และ (Postharvest) การสร้างความแตกต่างด้านผลิตภัณฑ์ (Product Differentiation) การพัฒนาสินค้าอัตลักษณ์เพื่อเพิ่มมูลค่า W๕ ปัญหาการขาดความเข้มแข็งของกลุ่ม องค์กรสถาบันเกษตรกร ในการผลิตสินค้าเกษตร W๖ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็น Smart Farmer และผู้ประกอบการการเกษตรยังขาดความรู้ด้านการตลาดที่ทันสมัย W๗ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่สามารถทำเกษตรด้วยการเกษตรสร้างมูลค่า ทั้ง เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป และเกษตรอัจฉริยะ W๘ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร ยังกระจุกตัวในบางกลุ่ม เช่น คนรุ่นใหม่ กลุ่มธุรกิจเกษตร และกลุ่มเกษตรกรในระบบเกษตรพันธสัญญา
โอกาส (Opportunities : O)	อุปสรรค (Threats : T)
O๑ รัฐบาลมีนโยบายและแผนงานในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบคมนาคมขนส่งเชื่อมโยง	T๑ สภาพภูมิอากาศมีการเปลี่ยนแปลงส่งผลให้เกิดความแห้งแล้ง หรือน้ำท่วม อย่างรุนแรงก่อให้เกิด

บนเส้นทาง EWEC (East-West Economic Corridor) เส้นทางคู่ขนานระเปียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (PARA EWEC : Parallel East West Economic Corridor) สามารถเชื่อมโยงการค้าผ่านประเทศ ในกลุ่มประเทศ GMS (Greater Mekong Subregion) และทะเลจีนใต้ O๒ รัฐบาลมีนโยบายและแผนงานในการพัฒนาโครงการพื้นฐานและระบบคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงเส้นทาง สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ ๖ (อ.นาตาล จ.อุบลราชธานี – ละคอนเพ็ง สาละวัน ประเทศลาว) O๓ แนวโน้มความต้องการบริโภคอาหารปลอดภัยและอาหารเพื่อสุขภาพ O๔ การเติบโตของแพลตฟอร์มการซื้อขาย สินค้าออนไลน์ขยายตัวมากขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มช่องทางในการขายผลผลิตทางการเกษตร และช่วยให้เกษตรกรเข้าถึงผู้บริโภคโดยตรงและขยายฐานผู้บริโภคมากขึ้น O๕ มีนโยบาย/แผนงานด้านการพัฒนาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกื้อหนุนต่อการพัฒนาภาคเกษตรกรรม	สภาพอากาศสุดขั้ว (Extreme weather) T๒ ต่างประเทศมีมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Barriers) ได้แก่ มาตรการ SPS และมาตรการด้านภาษี ได้แก่ การใช้ภาษีศุลกากรแบบตอบโต้ Reciprocal Tariff ส่งผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าเกษตร เช่น ข้าว T๓ ต้นทุนการผลิตโดยเฉพาะปัจจัยการผลิต อาหารสัตว์ ปุ๋ย สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ตลอดจนค่าจ้างแรงงานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง T๔ ธรรมชาติของราคาสินค้าเกษตรในแต่ละปีมีความผันผวนมาก เนื่องจากขึ้นกับภาวะเศรษฐกิจโลก และปริมาณอุปทานในตลาดโลก ซึ่งเป็นตัวแปรที่ควบคุมยาก T๕ ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ (Geo Politics) โลกในภูมิภาคต่างๆ มีแนวโน้มรุนแรงขึ้น และสงครามเทคโนโลยีระหว่างจีน-สหรัฐอเมริกา ส่งผลต่อการค้าและมาตรฐานต่าง ๆ
--	--

๒. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey ๗-S Framework

การวิเคราะห์ ภายในโดยใช้เครื่องมือ McKinsey ๗-S Framework เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อม และทำการสรุปผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโดยแยกเป็น จุดแข็ง (Strength : S) และจุดอ่อน (Weakness : W) ประกอบด้วย

๑. กลยุทธ์ (Strategy)
๒. โครงสร้างขององค์กร (Structure)
๓. ระบบการปฏิบัติงาน (System)
๔. บุคลากร (Staff)
๕. ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)
๖. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)
๗. ค่านิยมร่วม (Shared Values)

๒.๑ กลยุทธ์ (Strategy) คือ แนวทางหรือนโยบายที่กำหนดขึ้นเพื่อขับเคลื่อนองค์การเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมได้

จังหวัดให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคการเกษตร

๒.๒ โครงสร้างขององค์กร (Structure) คือแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ เช่น ความสอดคล้องตัวในการปฏิบัติงาน ไม่มีความซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งในหน้าที่

๑) มีศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนครอบคลุมทุกอำเภอ

๒) มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และศูนย์เครือข่ายประจำอยู่ทุกตำบล

- ๓) มีพื้นที่ขายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านที่เอื้อต่อการค้าขายระหว่างประเทศ
- ๔) มีส่วนราชการ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาภาคการเกษตร
- ๕) เป็นแหล่งปลูกข้าวหอมมะลิที่มีคุณภาพ
- ๖) เป็นแหล่งปลูกพืชสมุนไพรที่มีคุณภาพ
- ๗) มีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตอำนาจเจริญ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติอำนาจเจริญ
- ๘) มีบริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด (อำนาจเจริญ) ซึ่งเป็นแหล่งรับซื้ออ้อยโรงงาน และมีโรงผลิตยางแผ่นรมควัน จำนวน ๒ แห่ง ที่อำเภอบุพผราวงศา
- ๙) มีโมเดิร์นเทรด เช่น Makro อำนาจเจริญ ศูนย์จำหน่ายสินค้าเกษตรในพื้นที่ขนาดใหญ่
- ๑๐) แหล่งเก็บกักน้ำและระบบส่งน้ำไม่เพียงพอ ขาดการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ
- ๑๑) พื้นที่ส่วนใหญ่ขาดความอุดมสมบูรณ์ ต้องได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน
- ๑๒) แหล่งรวบรวมผลผลิต และตลาดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรยังมีจำกัด
- ๑๓) เส้นทางคมนาคมขนส่งในหลายพื้นที่มีสภาพชำรุดทรุดโทรม

๒.๓ ระบบการปฏิบัติงาน (System)

- ๑) ระบบการใช้เทคโนโลยีสื่อสารช่วยให้เกิดความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น
- ๒) มีคำสั่งมอบหมายหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานครอบคลุม ชัดเจน
- ๓) มีการส่งเสริมภาคการเกษตรอย่างต่อเนื่อง
- ๔) มีฐานข้อมูล Big Data และมีห้องศูนย์ข้อมูลอำนาจเจริญ (BIG DATA AMNATCHAROEN) เพื่อใช้เป็นศูนย์ปฏิบัติการเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินจากภัยธรรมชาติ
- ๕) ทำเกษตรแบบพึ่งพาธรรมชาติ

๒.๔ บุคลากร (Staff)

- ๑. มีปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรที่ได้รับการยอมรับ
- ๒. มี Smart Farmer
- ๓. มีอาสาสมัครภาคการเกษตรทุกสาขา กระจายอยู่ทั่วทุกหมู่บ้าน
- ๔. เกษตรกรในจังหวัดยังมีรายได้ค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับสัดส่วนในภาคการผลิตอื่นๆ
- ๕. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ
- ๖. สัดส่วนเกษตรกรรุ่นใหม่ที่สืบทอดการทำเกษตรยังมีน้อย
- ๗. เกษตรกรกู้ยืมเงินเพื่อการเกษตรมีปริมาณค่อนข้างสูง

๒.๕ ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)

- ๑. เกษตรกรมีทักษะในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิคุณภาพดี
- ๒. เกษตรกรมีความสามารถในการแปรรูปผลิตผลข้าวหอมมะลิเพื่อเพิ่มมูลค่า
- ๓. เกษตรกรมีศักยภาพการผลิตทางการเกษตรที่หลากหลาย
- ๔. เกษตรกรไม่ให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน บัญชีฟาร์ม
- ๕. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิคุณภาพดียังไม่เพียงพอต่อความต้องการ
- ๖. การผลิตสินค้าทางการเกษตรของเกษตรกรยังไม่ได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการของตลาด
- ๗. เกษตรกรขาดการนำองค์ความรู้ในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการทำการเกษตร

๒.๖ รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)

- ๑. มีการบูรณาการเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรในระบบแปลงใหญ่
- ๒. ให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางพัฒนาในพื้นที่

๓. การเชื่อมโยงทางการตลาดยังมีน้อย และสินค้าเกษตรส่วนใหญ่ขายในชั้นปทุมภูมิ
๔. สถาบันเกษตรกรยังให้บริการเกษตรกรไม่ทั่วถึงและครบวงจร
๕. งบประมาณไม่เพียงพอต่อการพัฒนาภาคการเกษตรอย่างทั่วถึง

๒.๗ ค่านิยมร่วม (Shared Values)

๑. สังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน มีภาคีส่วนร่วมของภาคการเกษตรในพื้นที่
๒. เกษตรกรมีทัศนคติในการผลิตทางการเกษตรตามประเพณีที่เคยปฏิบัติมาแต่ดั้งเดิม ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง

ตารางที่ ๓-๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey ๗-S Framework

๗-S McKinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
กลยุทธ์ (Strategy)	จังหวัดให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคการเกษตร	-
โครงสร้างขององค์กร (Structure)	๑. มีศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนครอบคลุมทุกอำเภอ ๒. มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และศูนย์เครือข่ายประจำอยู่ทุกตำบล ๓. มีพื้นที่ขายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านที่เอื้อต่อการค้าขายระหว่างประเทศ ๔. มีส่วนราชการ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาภาคการเกษตร ๕. เป็นแหล่งปลูกข้าวหอมมะลิที่มีคุณภาพ ๖. เป็นแหล่งปลูกพืชสมุนไพรที่มีคุณภาพ ๗. มีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตอำนาจเจริญ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ อำนาจเจริญ ๘. มีบริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด (อำนาจเจริญ) ซึ่งเป็นแหล่งรับซื้ออ้อยโรงงาน และมีโรงผลิตยางแผ่นรมควันจำนวน ๒ แห่ง ที่อำเภอปทุมราชวงศา ๙. มีโมเดิร์นเทรด เช่น Makro	๑. แหล่งเก็บกักน้ำและระบบส่งน้ำไม่เพียงพอ ขาดการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ ๒. พื้นที่ส่วนใหญ่ขาดความอุดมสมบูรณ์ ต้องได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน ๓. สัดส่วนการพัฒนาสภาพแวดล้อมด้านการเกษตรยังน้อย ๔. แหล่งรวบรวมผลผลิต และตลาดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรยังมีจำกัด ๕. เส้นทางคมนาคมขนส่งในหลายพื้นที่มีสภาพชำรุดทรุดโทรม

๗-S McKinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
	อำนาจเจริญ ศูนย์จำหน่ายสินค้า เกษตรในพื้นที่ขนาดใหญ่	
ระบบการปฏิบัติงาน (System)	๑. ระบบการใช้เทคโนโลยีสื่อสารช่วยให้ เกิดความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ๒. มีคำสั่งมอบหมายหน้าที่ ผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ครอบคลุม ชัดเจน ๓. มีการส่งเสริมภาคการเกษตรอย่าง ต่อเนื่อง	๑. เกษตรกรขาดการนำองค์ความรู้ใน การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการ ทำการเกษตร ๒. ทำเกษตรแบบพึ่งพาธรรมชาติ
บุคลากร (Staff)	๑. มีปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญา ท้องถิ่นด้านการเกษตรที่ได้รับการ ยอมรับ ๒. มี Smart Farmer ๓. มีอาสาสมัครภาคการเกษตรทุก สาขา กระจายอยู่ทั่วทุกหมู่บ้าน	๑. เกษตรกรในจังหวัดยังมีรายได้ ค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับสัดส่วนใน ภาคการผลิตอื่นๆ ๒. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ๓. สัดส่วนเกษตรกรรุ่นใหม่ที่สืบทอด การทำเกษตรยังมีน้อย ๔. เกษตรกรกู้ยืมเงินเพื่อการเกษตรมี ปริมาณค่อนข้างสูง
ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)	๑. เกษตรกรมีทักษะในการผลิตเมล็ด พันธุ์ข้าวหอมมะลิคุณภาพดี ๒. เกษตรกรมีความสามารถในการ แปรรูปผลิตผลข้าวหอมมะลิเพื่อ เพิ่มมูลค่า ๓. เกษตรกรมีศักยภาพการผลิตทาง การเกษตรที่หลากหลาย	๑. เกษตรกรไม่ให้ความสำคัญกับการ จัดทำบัญชีครัวเรือน บัญชีฟาร์ม ๒. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิ คุณภาพดียังไม่เพียงพอต่อความ ต้องการ ๓. การผลิตสินค้าทางการเกษตรของ เกษตรกรยังไม่ได้มาตรฐาน ตรงตาม ความต้องการของตลาด ๔. เกษตรกรขาดการนำองค์ความรู้ใน การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการ ทำการเกษตร
รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)	๑. มีการบูรณาการเพื่อสนับสนุนการ บริหารจัดการพื้นที่การเกษตรในระบบ แปลงใหญ่ ๒. ให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการ กำหนดแนวทางพัฒนาในพื้นที่	๑. การเชื่อมโยงทางการตลาดยังมี น้อย และสินค้าเกษตรส่วนใหญ่ขาย ในชั้นปฐมภูมิ ๒. สถาบันเกษตรกรยังให้บริการ เกษตรกรไม่ทั่วถึงและครบวงจร ๓. งบประมาณไม่เพียงพอต่อการ พัฒนาภาคการเกษตรอย่างทั่วถึง
ค่านิยมร่วม (Shared Values)	มีสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน มีภาคีส่วน ร่วมของภาคการเกษตรในพื้นที่	เกษตรกรมีทัศนคติในการผลิตทาง การเกษตรตามประเพณีที่เคยปฏิบัติ มาแต่ดั้งเดิม ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง

๓. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis

การวิเคราะห์ภายนอกโดยใช้เครื่องมือ PESTEL Analysis เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม และทำการสรุปผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม โดยแยกเป็นโอกาส (Opportunities : O) และอุปสรรค (Threats : T) ดังนี้

๓.๑ ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political Factors) เช่น นโยบายของรัฐ ระบบการปกครอง เสถียรภาพ ด้านการเมือง ความร่วมมือระหว่างประเทศ

๑) นโยบายส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร (Smart Farmers) และการผลิตแบบแปลงใหญ่ ส่งเสริมการพัฒนาการเกษตรมาตรฐานสูง และการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) มีแนวทางในการส่งเสริมภาคการเกษตรโดยมุ่งสู่การผลิตสินค้าที่มีมาตรฐาน พัฒนาอาชีพและรายได้เกษตรกรตามแนวทางเกษตรกรรมยั่งยืน และมุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตร

๓) ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ให้ความสำคัญกับการพัฒนาตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญ

๔) ยุทธศาสตร์ประเทศ มีแนว นโยบายในการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และเท่าเทียมกัน ทางสังคมสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๓.๒ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) เช่น การปรับอัตราภาษี อัตราดอกเบี้ย อัตราการจ้างงาน ภาวะทางเศรษฐกิจ

๑) แนวโน้มรายได้เกษตรกรคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากราคาสินค้าเกษตรมีแนวโน้มปรับตัวไปในทิศทางที่ดี ส่งผลดีต่อการบริโภคภาคเอกชนให้มีการขยายตัวมากขึ้น

๒) ปัจจัยการผลิตและการขนส่งมีราคาสูง

๓) เศรษฐกิจโลกมีความผันผวนมีการแข่งขันและกีดกันทางการค้ามากขึ้น

๓.๓ ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social cultural Factors) เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ค่านิยมการบริโภคอุปโภค

๑. แนวโน้มความต้องการบริโภคข้าวหอมมะลิและสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มมากขึ้น ทั้งในและต่างประเทศ

๒. ประชาคมอาเซียนส่งผลให้การเคลื่อนย้ายแรงงาน สินค้า และบริการในภูมิภาคมีความสะดวก คล่องตัว ช่วยกระตุ้นการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกันมากยิ่งขึ้น

๓. กระแสการพัฒนาเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงและความสะดวกสบายที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้วิถีชีวิตของเกษตรกรเปลี่ยนไป ส่งผลต่อการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ลดน้อยลง โดยหันไปพึ่งพาเครื่องจักรและสารเคมีแทน

๓.๔ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) เช่น เครื่องจักรกลทางการเกษตร เทคโนโลยีสารสนเทศ

๑. ความก้าวหน้าทางการสื่อสารและเทคโนโลยี ช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่ายขึ้น

๒. ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อการใช้ในภาคการเกษตร เพิ่มโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งน้ำมากขึ้น

๓. การเติบโตของแพลตฟอร์มการซื้อขาย สินค้าออนไลน์ขยายตัวมากขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มช่องทางในการขายผลผลิตทางการเกษตร และช่วยให้เกษตรกรเข้าถึงผู้บริโภคโดยตรงและขยายฐานผู้บริโภคมากขึ้น

๓.๕ ปัจจัยด้านกฎหมาย (Law/Legal Factors) เช่น กฎหมายแรงงาน กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ระเบียบข้อบังคับด้านธุรกิจ

๑. ระเบียบการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนให้เกษตรกรได้พัฒนาอาชีพด้านการเกษตรในที่ดินทำกินได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

๒. กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในด้านผังเมือง หรือจัดสร้างโรงงาน เป็นอุปสรรคต่อการสร้างโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตรบางประเภท เช่น การแปรรูปยางพารา

๓.๖ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors) เช่น สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ธรรมชาติ

๑. ภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม ภัยแล้งวาตภัย) และการระบาดของศัตรูพืช อุณหภูมิที่สูงขึ้น โดยเฉพาะอุณหภูมิตอนกลางคืนในช่วงที่ข้าวกำลังออกดอก จะกระทบกระบวนการสังเคราะห์แสงของข้าว ทำให้ผลผลิตข้าวลดลง

๒. โรคอุบัติใหม่ เช่น โรคลัมปี สกิน" โรคอุบัติใหม่ในโค โรคแอนแทรกซ์ ในสัตว์ระบาดสู่คน

ตารางที่ ๓-๓ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis

PESTEL Analysis	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political Factors)	๑. นโยบายส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร (Smart Farmers) และการผลิตแบบแปลงใหญ่ ส่งเสริมการพัฒนาการเกษตรมาตรฐานสูง และการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ๒. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) มีแนวทางในการส่งเสริมภาคการเกษตรโดยมุ่งสู่การผลิตสินค้าที่มีมาตรฐาน พัฒนาอาชีพและรายได้เกษตรกรตามแนวทางเกษตรกรรมยั่งยืน และมุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตร ๓. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ให้ความสำคัญกับการพัฒนาตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญ ๔. ยุทธศาสตร์ประเทศ มีแนว นโยบายในการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และเท่าเทียมกันทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	ความไม่มั่นคงทางการเมือง
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors)	แนวโน้มรายได้เกษตรกรคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากราคาสินค้าเกษตรมีแนวโน้มปรับตัวไปในทิศทางที่ดี ส่งผลต่อการบริโภคภาคเอกชนให้มีการ	๑. ปัจจัยการผลิตและการขนส่งราคาน้ำมันมีแนวโน้มสูงอย่างต่อเนื่อง ๒. เศรษฐกิจโลกมีความผันผวน มีการแข่งขันและกีดกันทางการค้ามาก

PESTEL Analysis	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
	ขยายตัวมากขึ้น	ขึ้น
ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social cultural Factors)	๑. แนวโน้มความต้องการบริโภคข้าวหอมมะลิและสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มมากขึ้น ทั้งในและต่างประเทศ ๒. ประชาคมอาเซียนส่งผลให้การเคลื่อนย้ายแรงงาน สินค้า และบริการในภูมิภาคมีความสะดวก คล่องตัว ช่วยกระตุ้นการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกันมากยิ่งขึ้น	กระแสการพัฒนาเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงและความสะดวกสบายที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้วิถีชีวิตของเกษตรกรเปลี่ยนไป ส่งผลต่อการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ลดน้อยลง โดยหันไปพึ่งพาเครื่องจักรและสารเคมีแทน
ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors)	๑. ความก้าวหน้าทางการสื่อสารและเทคโนโลยี ช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่ายขึ้น ๒. ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อการใช้น้ำในภาคการเกษตร เพิ่มโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งน้ำมากขึ้น ๓. การเติบโตของแพลตฟอร์มการซื้อขาย สินค้าออนไลน์ขยายตัวมากขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มช่องทางในการขายผลผลิตทางการเกษตร และช่วยให้เกษตรกรเข้าถึงผู้บริโภคโดยตรงและขยายฐานผู้บริโภคมากขึ้น	-
ปัจจัยด้านกฎหมาย (Law/Legal Factors)	ระเบียบการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนมีส่วนสนับสนุนให้เกษตรกรได้พัฒนาอาชีพด้านการเกษตรในที่ดินทำกินได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย	กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในด้านผังเมืองหรือจัดสร้างโรงงาน เป็นอุปสรรคต่อการสร้างโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตรบางประเภท เช่น การแปรรูปยางพารา
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors)	-	๑. ภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม ภัยแล้ง วาตภัย) และการระบาดของศัตรูพืช อุณหภูมิที่สูงขึ้น โดยเฉพาะอุณหภูมิตอนกลางคืนในช่วงที่ข้าวกำลังออกดอก จะกระทบกระบวนการสังเคราะห์แสงของข้าว ทำให้ผลผลิตข้าวลดลง ๒. โรคอุบัติใหม่ เช่น โรคล้มปรี สกิน" โรคอุบัติใหม่ในโค โรคแอนแทรกซ์ ในสัตว์ระบาดสู่คน

๔. การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

เมื่อได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ SWOT Analysis แล้ว ก็นำมาจับคู่ข้อมูลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ซึ่งแบ่งเป็น ๔ กลุ่ม คือ SO, ST, WO และ WT

ตารางที่ ๓-๔ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strengths : S) S๑ จังหวัดอำนาจเจริญเป็นเมืองเกษตรกรรม มีความมั่นคงทางด้านอาหาร (Food Security) S๒ จังหวัดอำนาจเจริญตั้งอยู่ในทำเล ที่มีลักษณะทางภูมิศาสตร์และกายภาพที่ดี เป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนเหมาะในการทำเกษตรปลอดภัย (Food Safety) โดยเฉพาะการทำเกษตรอินทรีย์ S๓ เป็นแหล่งปลูกข้าวหอมมะลิชั้นดี ที่มีคุณภาพ (ใหญ่ ยาว ขาว นุ่ม) เป็นที่ยอมรับของตลาดและเป็นแหล่งปลูกพืชเศรษฐกิจคุณภาพ (มันสำปะหลัง, อ้อย, ยางพารา) S๔ เป็นแหล่งปลูกพืชสมุนไพรและมีเครื่องจักรในการแปรรูปสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน ที่โรงพยาบาลพนา อำเภอนา จังหวัดอำนาจเจริญ อีกทั้งเป็น ๑ ใน ๑๖ จังหวัด ของประเทศเมืองสมุนไพรไทย S๕ เป็นที่ตั้งของ มหาลัษณ์หิตลวิทยา วิทยาเขตอำนาจเจริญ ซึ่งเป็นศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (Agritech and Innovation Center) ของ จังหวัดอำนาจเจริญ ในการวิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตร S๖ มีเกษตรกรต้นแบบ และปราชญ์ ที่มีองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในภาคการเกษตร เป็นที่ยอมรับ ทั้งในด้านพืช ประมง และปศุสัตว์ S๗ เป็นที่ตั้งของบริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด (อำนาจเจริญ) ซึ่งเป็นแหล่งรับซื้ออ้อยโรงงาน และเป็นที่ตั้งของโรงผลิตยางแผ่นรมควัน จำนวน ๒ แห่ง ที่อำเภอบุพมราชวงศา S๘ เป็นที่ตั้งของโมเดิร์นเทรด เช่น Makro อำนาจเจริญ ศูนย์จำหน่ายสินค้าเกษตรในพื้นที่ขนาดใหญ่	จุดอ่อน (Weakness : W) W๑ ขาดแคลนแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำทางการเกษตรที่เพียงพอ W๒ ศูนย์ผลิตพันธุ์พืช/ปศุสัตว์/ประมง ยังไม่สามารถผลิตพันธุ์ได้เพียงพอต่อความต้องการ W๓ ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรกรรม คนรุ่นใหม่มีแนวโน้มที่จะไม่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม W๔ ปัญหาด้านการบริหาร และจัดการการผลิต W๕ ปัญหาการขาดความเข้มแข็งของกลุ่ม W๖ เกษตรส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็น Smart Farmer W๗ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่สามารถทำเกษตรด้วยการเกษตรสร้างมูลค่า ทั้ง เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป และเกษตรอัจฉริยะ W๘- การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร ยังกระจุกตัวในบางกลุ่ม เช่น คนรุ่นใหม่ กลุ่มธุรกิจเกษตร และกลุ่มเกษตรกรในระบบเกษตรพันธสัญญา
	โอกาส (O) O๑ รัฐบาลมีนโยบายและแผนงานในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงบนเส้นทาง EWEC (East-West Economic Corridor) เส้นทางคู่ขนานระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (PARA EWEC : Parallel	กลยุทธ์เชิงรุก SO SO๑ ส่งเสริมการปลูกข้าวหอมมะลิในพื้นที่จังหวัด เนื่องจากจังหวัดเป็นแหล่งปลูกข้าวหอมมะลิที่มีคุณภาพ SO๒ ส่งเสริมการผลิตทางการเกษตรที่หลากหลายและมีคุณภาพมาตรฐาน ตาม

East West Economic Corridor) สามารถเชื่อมโยงการค้าผ่านประเทศ ในกลุ่มประเทศ GMS (Greater Mekong Subregion) และทะเลจีนใต้ O๒ รัฐบาลมีนโยบายและแผนงานในการพัฒนาโครงการพื้นฐานและระบบคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงเส้นทาง สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ ๖ (อ.นาตาล จ.อุบลราชธานี – สะคอนเพ็ง สาละวัน ประเทศลาว) O๓ แนวโน้มการความต้องการบริโภคอาหารปลอดภัย และอาหารเพื่อสุขภาพ O๔ การเติบโตของแพลตฟอร์มการซื้อขายสินค้าออนไลน์ขยายตัวมากขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มช่องทางในการขายผลผลิตทางการเกษตร และช่วยให้เกษตรกรเข้าถึงผู้บริโภคโดยตรงและขยายฐานผู้บริโภคมากขึ้น O๕ มีนโยบาย/แผนงานด้านการพัฒนาของกระทรวงเกษตรที่เกื้อหนุนต่อการพัฒนาภาคเกษตรกรรม	ความต้องการของตลาด เนื่องจากเกษตรกรมีศักยภาพการผลิตทางการเกษตรทั้งในด้านพืช สัตว์ และประมง SO๓ สนับสนุนการถ่ายทอดองค์ความรู้ของปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่เกษตรกร SO๔ ส่งเสริมการแปรรูป และพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร โดยมหาลัมพิดลวิทยา วิทยาเขตอำนาจเจริญ SO๕ ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร ให้เป็นผลิตภัณฑ์สุขภาพ ตรงกับความต้องการของตลาด	ระบบ ออนไลน์ E-Commerce Platforms WO๓ พัฒนาแหล่งตลาดสินค้าเกษตร แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และผู้บริโภคทั่วไป WO๔ ส่งเสริม สนับสนุนให้มีบรรจุกัญชีสินค้าเกษตรที่ได้มาผลิตภัณฑ์ของสินค้าเกษตรได้รับการยอมรับ WO๕ ส่งเสริมการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ และสินค้าเกษตรปลอดภัย WO๖ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพแรงงานภาคการเกษตรเน้นการเกษตรสร้างมูลค่าด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรม WO๗ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อทดแทนแรงงานภาคการเกษตรในอนาคต WO๗ ส่งเสริมให้ความรู้แก่เกษตรกรในการใช้สารเคมีทางการเกษตร อย่างถูกต้องเหมาะสม และปลอดภัย
อุปสรรค (T) T๑ สภาพภูมิอากาศมีการเปลี่ยนแปลงส่งผลให้เกิดความแห้งแล้ง หรือน้ำท่วม (EL-nino La-nina) T๒ ต่างประเทศมีมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Barriers) ได้แก่ มาตรการ SPS และมาตรการด้านภาษี ได้แก่ การใช้ภาษีศุลกากรแบบตอบโต้ Reciprocal Tariff ส่งผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าเกษตร เช่น ข้าว T๓ ต้นทุนการผลิตโดยเฉพาะปัจจัยการผลิต อาหารสัตว์ ปุ๋ย สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ตลอดจนค่าจ้างแรงงานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง T๔ ธรรมชาติของราคาสินค้าเกษตรในแต่ละปีมีความผันผวนมาก เนื่องจากขึ้นกับภาวะเศรษฐกิจโลก และปริมาณอุปทานในตลาดโลก ซึ่งเป็นตัวแปรที่ควบคุมยาก T๕ ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ (Geo Politics) โลกในภูมิภาคต่างๆ มีแนวโน้มรุนแรงขึ้น และสงครามเทคโนโลยีระหว่างจีน-สหรัฐอเมริกา ส่งผลต่อการค้า และมาตรฐานต่าง ๆ T๖ สถานการณ์สู้รบระหว่างอิสราเอลและฮามาส ความยืดเยื้อของสงครามระหว่างรัสเซียและยูเครน ที่อาจส่งผลกระทบต่อราคาล้างงานให้ปรับตัวสูงขึ้น	ST กลยุทธ์เชิงป้องกัน ST๑ สนับสนุนการทำการเกษตรกรรมยั่งยืน เกษตรสร้างมูลค่า ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ST๒ พัฒนาศักยภาพศูนย์ป้องกันและกำจัดศัตรูพืชชุมชน การผลิตปุ๋ยชีวภาพ และปัจจัยทางการเกษตรอื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพ ST๓ พัฒนาระบบการขนส่งสินค้าการเกษตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อรองรับการขยายตัวด้านการค้าการลงทุน ST๔ ส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์และการรวมกลุ่ม เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรอง เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และทำให้ราคาสินค้าเกษตรมีเสถียรภาพ ST๕ เพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าภาคการเกษตรจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ST๖ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรเพื่อรองรับพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงพัฒนาการนำเทคโนโลยี Internet of Things มาใช้ในการบริหารจัดการฟาร์ม หรือ แปลงเกษตร ST๗ สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร	WT กลยุทธ์เชิงรับ WT๑ ส่งเสริมการฝึกอบรมและสนับสนุนให้เกษตรกรทำเกษตรแบบการเกษตรสร้างมูลค่า ใช้อองค์ความรู้ใหม่ๆ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการแปรรูปสินค้าเกษตร ตามความต้องการของตลาด สร้างอัตลักษณ์สินค้าเกษตรท้องถิ่น WT๒ ส่งเสริมความร่วมมือทางด้านโลจิสติกส์ สำหรับการเกษตร การค้า และการลงทุน WT๓ ประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์และแหล่งจำหน่ายสินค้าข้าวหอมมะลิ และสินค้าเกษตรอื่นๆ WT๔ จัดทำแผนบูรณาการการบริหารจัดการน้ำ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด WT๕ ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ในการปรับปรุงบำรุงดิน และการรักษาสภาพแวดล้อมทางการเกษตร WT๖ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ WT๗ สร้างระบบเตือนภัยทางการเกษตร

ส่วนที่ ๔

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ

๑. วิสัยทัศน์ (Vision)

“เกษตรสร้างมูลค่า ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

๒. พันธกิจ (Mission)

- ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรสร้างมูลค่า เน้นเกษตรมูลค่าสูงที่มีความได้เปรียบเชิงการแข่งขัน
- พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความมั่นคงและยั่งยืนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างสมดุลและยั่งยืน

๓. เป้าประสงค์หลัก (Goals)

- เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) ภาคการเกษตร ร้อยละ ๒ ต่อปี
- เพื่อสร้างอาชีพเกษตรกรให้มีความมั่นคงยั่งยืน ยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างความภูมิใจในอาชีพเกษตรกร
- เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรตามรูปแบบ BCG Model ด้านการเกษตร

๔. ประเด็นการพัฒนา (Development Issue)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานการผลิตด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรโดยใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมและองค์ความรู้ ให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ ส่งเสริมและยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง การบริการด้านการเกษตรและการเชื่อมโยงตลาด

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานการผลิตด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน

วัตถุประสงค์

บริหารจัดการปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

๑. จำนวนพื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น ปีละ ๕,๖๐๐ ไร่
๒. จำนวนพื้นที่ได้รับประโยชน์จากแหล่งน้ำนอกเขตชลประทานเพิ่มขึ้น ปีละ ๑,๐๐๐ ไร่
๓. จำนวนครัวเรือนเกษตรที่ได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดความ สมดุลและยั่งยืน ปีละ ๗,๙๐๐ ครัวเรือน
๔. จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ได้รับปัจจัยพันธุ์ดี (พืช ประมง ปศุสัตว์) ทัวถึงและเพียงพอ ปีละ ๑๕,๘๓๔ ครัวเรือน

แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำชลประทานในพื้นที่
๒. พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทานให้เต็มศักยภาพ
๓. ส่งเสริมการก่อสร้างแหล่งน้ำนอกเขตชลประทาน
๔. พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรดิน/น้ำ/พันธุ์ ให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน
๕. ส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้ใช้น้ำและบริหารจัดการในพื้นที่
๖. ส่งเสริมการใช้พันธุ์ดี (พืช ประมง ปศุสัตว์) เพื่อความมั่นคงด้านอาหาร (Food Security)
๗. ส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าถึงสิทธิที่ทำกินที่ถูกต้องตามกฎหมาย
๘. ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรในรูปแบบเกษตรกรรมยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรโดยใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมและองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย

วัตถุประสงค์

๑. ส่งเสริมงานวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ การใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรมและเกษตรอัจฉริยะ เพื่อรองรับ BCG Model
๒. ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต
๓. มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตรฐานข้อมูล (Big Data) เพื่อการเชื่อมโยงข้อมูล
๔. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตรของจังหวัดให้มีคุณภาพและมาตรฐาน (GAP/GMP/HACCP เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์) ตามความต้องการของตลาด
๕. ร้านค้าจำหน่ายปัจจัยการผลิต สินค้าเกษตร และร้านอาหารที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

๑. จำนวนงานวิจัยและนวัตกรรมด้านการเกษตร ปีละ ๒ ผลงาน
๒. ร้อยละของต้นทุนที่ลดลง ร้อยละ ๒ ต่อปี
๓. จำนวนข้อมูลในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการเกษตรเป็นปัจจุบัน ปีละ ๑๑ ข้อมูล
๔. จำนวนแปลง/ฟาร์ม/สถานประกอบการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย (Food Safety) เพิ่มขึ้น ปีละ ๒,๕๐๐ แปลง/ฟาร์ม
๕. จำนวนร้านค้า/สถานที่จำหน่ายปัจจัยการผลิต สินค้าเกษตร และร้านอาหารที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยเพิ่มขึ้น ปีละ ๑๐ ร้าน

แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริมให้มีการนำงานวิจัย และนวัตกรรมมาปรับใช้ในการเกษตร
๒. ระบบการบริหารจัดการแปลงที่เหมาะสม
๓. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตรฐานข้อมูล (Big Data) ด้านการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ
๔. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยมาตรฐาน GAP/GMP/HACCP เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์
๕. ส่งเสริมร้านค้า/สถานที่จำหน่ายสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐาน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์

๑. เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพสู่การเป็น Young Smart Farmer และ Smart Farmer
๒. กลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ได้รับการพัฒนาให้เป็นองค์กรที่เข้มแข็ง ตามลำดับขั้น และดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

๑. จำนวนเกษตรกรที่เป็น Young Smart Farmer และ Smart Farmer (ราย) เพิ่มขึ้น ปีละ ๒๐/๑๕๐ ราย

๒. สหกรณ์ภาคการเกษตรที่ได้รับการพัฒนา ให้มีความเข้มแข็ง ในระดับ ๑ และ ๒ (ร้อยละ ๕๐)

๓. กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนา ให้มีความเข้มแข็ง ในระดับ ๑ และ ๒ (ร้อยละ ๓๕)

แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรสู่การเป็น Young Smart Farmer และ Smart Farmer
๒. พัฒนาเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร ให้เป็นผู้ประกอบการการเกษตร (Entrepreneur)
๓. ส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกร/สถาบันเกษตรกรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๔. ส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ ส่งเสริมและยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง การบริการด้านการเกษตรและการเชื่อมโยงตลาด

วัตถุประสงค์

๑. สินค้าเกษตรและบริการมีมูลค่าสูงขึ้นตามความต้องการของตลาด
๒. มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
๓. เตรียมความพร้อมสินค้าเกษตรเพื่อรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค
๔. มีการเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรและบริการ

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

๑. จำนวนสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรชีวภาพ เกษตรปลอดภัย และเกษตรแปรรูป เพิ่มขึ้น ปีละ ๑ ชนิด

๒. จำนวนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มขึ้น ปีละ ๒ แห่ง

๓. จำนวนช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรมูลค่าสูงเพิ่มขึ้น ปีละ ๓ แห่ง

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง และบริการให้มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน
๒. การส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าเป็นเกษตรแปรรูป และบรรจุภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง (High Value Added Economy)
๓. ส่งเสริมให้มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเชื่อมโยงวิถีชุมชนเข้ากับการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มมูลค่า
๔. การพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร online และ offline

๔. แผนที่แสดงความสอดคล้องของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) กับแผน ๓ ระดับ

แผนระดับ ๑	ยุทธศาสตร์ชาติ : ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (หลัก) เป้าหมาย ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ประเด็น การเกษตรสร้างมูลค่า ประเด็นย่อย เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ	ยุทธศาสตร์ชาติ : ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (รอง) เป้าหมาย อนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ให้คนรุ่นต่อไปได้ใช้ อย่างยั่งยืน มีสมดุล ประเด็น สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว ประเด็นย่อย เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านการสร้าง ความสามารถในการแข่งขัน	
แผนระดับ ๒	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร (หลัก) • เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บท ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น ผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น • แผนย่อยของแผนแม่บท เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น - เป้าหมายของแผนย่อย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น - แนวทางการพัฒนา ๑) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา วัฒนธรรมและเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้มีสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นออกสู่ตลาดสม่ำเสมอถึงสินค้าเกษตรนอกฤดูกาล ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย ๒) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร และผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ๓) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า สร้างความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น รวมถึงการพัฒนาฐานข้อมูลเกษตรอัตลักษณ์ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากเอกลักษณ์แต่ละพื้นที่ในการเชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตอื่น เช่น การท่องเที่ยวและบริการ และส่งเสริมการบริโภคสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในระดับประเทศ และเพื่อการส่งออกไปยังตลาดโลก • แผนย่อยของแผนแม่บท เกษตรปลอดภัย - เป้าหมายของแผนย่อย ๑) สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ๒) ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัยและคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (รอง) • เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บท ความมั่นคงด้านน้ำของประเทศเพิ่มขึ้น • แผนย่อยของแผนแม่บท การเพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ ในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่าและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระบบสากล - เป้าหมายของแผนย่อย ระดับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น - แนวทางการพัฒนา จัดการน้ำเพื่อการพัฒนา จัดให้น้ำอย่างเพียงพอสำหรับการพัฒนาเกษตรและอุตสาหกรรมตามแผนการเติบโตแบบสีเขียว การท่องเที่ยว และเพื่อผลิตพลังงาน พร้อมมีระบบดูแลน้ำภายในพื้นที่สำหรับผู้ใช้น้ำในนิคมเกษตร อุตสาหกรรมสมัยใหม่ พื้นที่ชลประทาน พื้นที่เกษตรน้ำฝน พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ แหล่งท่องเที่ยว เกษตร พลังงาน เกษตรเพิ่มมูลค่าและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หมวดหมู่ที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง เป้าหมายที่ ๑ มูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปสูงขึ้น เป้าหมายที่ ๒ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการ เพื่อคุณภาพ ความมั่นคงทางอาหาร และความยั่งยืนของภาคเกษตร เป้าหมายที่ ๓ การเพิ่มศักยภาพและบทบาทของผู้ประกอบการเกษตรในฐานะหุ้นส่วนเศรษฐกิจของห่วงโซ่อุปทานที่ได้รับส่วนแบ่งประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม หมวดหมู่ที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ เป้าหมายที่ ๑ การเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียน และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เป้าหมายที่ ๒ การอนุรักษ์ พืชพันธุ์ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เป้าหมายที่ ๓ การสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน

๑

- แนวทางการพัฒนา ๑) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน อาทิ เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติเกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ และวนเกษตร เป็นต้น เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่มีการปนเปื้อนของสารเคมีอันตรายในสินค้าเกษตรและอาหาร และสร้างความปลอดภัยและมั่นคงด้านอาหารในระดับครัวเรือน ๒) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลผลผลิตเกษตรปลอดภัย สถาบันเกษตรกรและเกษตรกร ที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน รวมถึงการพัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร ตลอดจนพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ ๓) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้เข้าถึงแหล่งทุนและสามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน ทั้งมาตรฐานที่เป็นขั้นพื้นฐานตามหลักการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตร และพัฒนาต่อยอดไปจนถึงมาตรฐานขั้นสูง เช่น มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ตลอดจน ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า พร้อมทั้งดูแลการผลิตอาหารภายใต้มาตรฐานความปลอดภัย และการคุ้มครองผู้บริโภคและการค้าระดับสากล ๔) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัยเพื่อสุขภาพและโภชนาการที่เหมาะสม พัฒนาระบบฐานข้อมูลสินค้าด้านเกษตรปลอดภัย รวมถึงการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย ๕) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน เพื่อต่อยอดสู่เกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ ควบคู่กับการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ • แผนย่อยของแผนแม่บทฯ เกษตรชีวภาพ - เป้าหมายของแผนย่อย ๑) สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ๒) วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบลเพิ่มขึ้น - แนวทางการพัฒนา ๑) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์ เพื่อนำไปสู่การผลิตและขยายผลเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ตลอดจนการเชื่อมโยงไปสู่ภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ ๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรม และฐานทรัพยากรชีวภาพ มีการยกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็บนฐานทรัพยากรชีวภาพ ตลอดจนมีการใช้ฐานจากการทำเกษตรกรรมยั่งยืนซึ่งเป็นระบบการผลิตที่คำนึงถึงระบบนิเวศ		
--	--	--

สภาพแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อใช้ประโยชน์และต่อยอดไปสู่สินค้าเกษตรชีวภาพ ตลอดจนสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้องกับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๓) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัชผลิตภัณฑ์ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ๔) ส่งเสริมการทำการตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตรชีวภาพ ประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย โดยใช้โอกาสจากความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบันที่หันมาใส่ใจสุขภาพ และการรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการพัฒนาาระบบฐานข้อมูลด้านเกษตรชีวภาพ • แผนย่อยของแผนแม่บทฯ เกษตรแปรรูป - เป้าหมายของแผนย่อย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น - แนวทางการพัฒนา ๑) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าสูง โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ๒) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร รวมทั้งการผลักดันเทคโนโลยีและนวัตกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะ และผลิตภัณฑ์คุณภาพสูงที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ ๓) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในการกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป อาทิ บรรจุภัณฑ์อัจฉริยะ ควบคุมคุณภาพและความปลอดภัย ติดตามผลิตภัณฑ์ระหว่างขนส่ง และยืดอายุของอาหารและสินค้าเกษตรในบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า ๔) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา • แผนย่อยของแผนแม่บทฯ เกษตรอัจฉริยะ - เป้าหมายของแผนย่อย ๑) สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยี		
---	--	--

	สมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ๒) ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น - แนวทางการพัฒนา ๑) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรแห่งอนาคต อาทิ เกษตรแม่นยำ เกษตรในร่ม และเกษตรแนวตั้ง เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการเกษตรทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และทดแทนแรงงานภาคเกษตรที่ลดลงและเข้าสู่สังคมสูงอายุ ๒) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงองค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาดต่างๆ ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่างๆ เพื่อการวางแผนการเกษตร และพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน ๓) สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ โดยการถ่ายทอดและสนับสนุนให้เข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีแก่เกษตรกรในราคาที่สามารถึงได้ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการผลิต เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในเชิงมูลค่าและปริมาณต่อพื้นที่สูงสุด และทดแทนการผลิตดั้งเดิม		
--	---	--	--

แผนระดับ ๓	แผนพัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญ “เกษตรเพิ่มมูลค่า ท่องเที่ยววิถีไทย พัฒนาคุณภาพชีวิตคนทุกช่วงวัย ภายใต้ระบบนิเวที่ยั่งยืน” ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การส่งเสริมและยกระดับการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ สินค้าเกษตรปลอดภัย อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และผลิตภัณฑ์สมุนไพร	แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๒ “เกษตรสร้างมูลค่า ศูนย์กลางการค้า โลจิสติกส์ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เชื่อมโยงภูมิภาค” ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การส่งเสริมเกษตรสร้างมูลค่า ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ เสริมสร้างขีดความสามารถด้านการค้าการลงทุน ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านการท่องเที่ยวและกีฬา	แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) “เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ต่อปี” ๑. ผลิตรถยนต์มวลรวมในประเทศในสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น ๒. ผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น ๓. รายได้สุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น ๔. สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) มีศักยภาพเพิ่มขึ้น	แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG “เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนประชาชนมีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรจากความหลากหลาย ทางชีวภาพให้มีคุณภาพที่ดีด้วย การใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม” การยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน
------------	---	---	--	--

	ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การพัฒนาคน หมู่บ้าน ชุมชน ให้มีคุณภาพ มั่นคง เข้มแข็ง และทันสมัย ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การส่งเสริมการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและบริการ และสินค้าชุมชน ให้สามารถแข่งขันได้ ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ป่า ดิน น้ำ และ พลังงาน เพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ที่สมดุล ยั่งยืน	ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคมและความ มั่นคง ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ การสร้างการเติบโตบนคุณภาพ ชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	๕. การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตทาง การเกษตรมีความสมดุล	
--	---	---	--	--

สาระสำคัญ แผนพัฒนา การเกษตรและ สหกรณ์ของ จังหวัด	เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เกษตรสร้างมูลค่า ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ๑. จำนวนพื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น ปีละ ๕,๖๐๐ ไร่ ๒. จำนวนพื้นที่ได้รับประโยชน์จากแหล่งน้ำนอกเขตชลประทานเพิ่มขึ้น ปีละ ๑,๐๐๐ ไร่ ๓. จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดความ สมดุลและยั่งยืน ปีละ ๗,๙๐๐ ครัวเรือน ๔. จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ได้รับปัจจัยพันธุ์ดี (พืช ประมง ปศุสัตว์) ทัวถึงและเพียงพอ ปีละ ๑๕,๘๓๔ ครัวเรือน ๕. จำนวนงานวิจัยและนวัตกรรมด้านการเกษตร ปีละ ๒ ผลงาน ๖. ร้อยละของต้นทุนที่ลดลง ร้อยละ ๒ ต่อปี ๗. จำนวนข้อมูลในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการเกษตรเป็นปัจจุบัน ปีละ ๑๑ ข้อมูล ๘. จำนวนแปลง/ฟาร์ม/สถานประกอบการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย (Food Safety) เพิ่มขึ้น ปีละ ๒,๕๐๐ แปลง/ ฟาร์ม ๙. จำนวนร้านค้า/สถานที่จำหน่ายปัจจัยการผลิต สินค้าเกษตร และร้านอาหารที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยเพิ่มขึ้น ปีละ ๑๐ ร้าน ๑๐. จำนวนเกษตรกรที่เป็น Young Smart Farmer และ Smart Farmer (ราย) เพิ่มขึ้น ปีละ ๒๐/๑๕๐ ราย ๑๑. สหกรณ์ภาคการเกษตรที่ได้รับการพัฒนา ให้มีความเข้มแข็ง ในระดับ ๑ และ ๒ (ร้อยละ ๕๐) ๑๒. กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนา ให้มีความเข้มแข็ง ในระดับ ๑ และ ๒ (ร้อยละ ๓๕) ๑๓. จำนวนสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรชีวภาพ เกษตรปลอดภัย และเกษตรแปรรูป เพิ่มขึ้น ปีละ ๑ ชนิด ๑๔. จำนวนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มขึ้น ปีละ ๒ แห่ง ๑๕. จำนวนช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรมูลค่าสูงเพิ่มขึ้น ปีละ ๓ แห่ง
---	---	--

โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ๑๔. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ๑๕. โครงการธนาคารสินค้าเกษตร ๑๖. โครงการบริหารจัดการทรัพยากรประมง ๑๗. โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร ๑๘. โครงการก่อสร้างห้องสูงและระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร (บาดาลโซล่าเซลล์) ๑๙. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำในเขตปฏิรูปที่ดิน ๒๐. โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส ๒๑. โครงการจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทานก่อสร้างอาคารควบคุมน้ำ,สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำ ๒๒. โครงการผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ ๒๓. ศูนย์บริการอาหารสัตว์กรมปศุสัตว์ (Feed Center) ๒๔. โครงการพัฒนาความมั่นคงด้านเสบียงสัตว์ ๒๕. โครงการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน ๒๖. โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ๒๗. โครงการพัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agir-Map ๒๘. โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ๒๙. โครงการปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ดินมีปัญหา ๓๐. โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ๓๑. โครงการบริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดินและใต้ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตของเกษตรกร ๓๒. โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Agri map) ๓๗. โครงการส่งเสริมอาชีพประมง (Zoning by Agri Map) ๓๘. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร ๓๙. โครงการธนาคารสินค้าเกษตร	วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ๑๕. โครงการที่ได้รับอุดหนุนเพื่อการวิจัยจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ๑๖. โครงการการพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ (Motor Pool) ๑๗. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร ๑๘. โครงการส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ๑๙. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	เกษตรกร ๑๔. โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ๑๕. โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง ๑๖. โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าประมง ๑๗. โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๑๘. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสถาบันเกษตรกร ๑๙. โครงการเสริมสร้างการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อการจัดการเศรษฐกิจระดับครัวเรือน ๒๐. โครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินและพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรด้วยระบบสหกรณ์ ๒๑. โครงการส่งเสริมอาชีพประมง (พัฒนาศักยภาพเกษตรกรสู่ Smart Farmer และ Young Smart Farmer) ๒๒. โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ๒๓. โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ๒๔. โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๒๕. โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๒๖. โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๒๗. โครงการสนับสนุนเกษตรกร สถาบันเกษตรกร ๒๘. โครงการยกระดับการพัฒนาหมอดินอาสาเพื่อมีส่วนร่วมและศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน	๑๔. การบริหารจัดการองค์ความรู้และนวัตกรรมสู่การใช้ประโยชน์ โครงการ ๗๖ จังหวัด ๗๖ โมเดล (Best Practice) การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ๑๕. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร ๑๖. โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร ๑๗. โครงการส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๑๘. โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร
---	--	--	--

๕. แบบฟอร์มสรุปโครงการด้านการเกษตรและสหกรณ์ที่สำคัญของจังหวัดอำนาจเจริญ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – พ.ศ. ๒๕๗๐)

เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ วิสัยทัศน์ (Vision) “เกษตรสร้างมูลค่า ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ประเด็นการพัฒนา	ตัวชี้วัดของประเด็นการพัฒนา	ค่าเป้าหมาย					
		พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาปัจจัย โครงสร้างพื้นฐานการผลิต ด้านการเกษตรให้เกิดความ สมดุลและยั่งยืน	๑. จำนวนพื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น (ไร่)	๕,๖๐๐ ไร่	๕,๖๐๐ ไร่	๕,๖๐๐ ไร่	๕,๖๐๐ ไร่	๕,๖๐๐ ไร่	๒๘,๐๐๐ ไร่
	๒. จำนวนพื้นที่ได้รับประโยชน์จากแหล่งน้ำนอกเขตชลประทานเพิ่มขึ้น (ไร่)	๑,๐๐๐ ไร่	๑,๐๐๐ ไร่	๑,๐๐๐ ไร่	๑,๐๐๐ ไร่	๑,๐๐๐ ไร่	๕,๐๐๐ ไร่
	๓. จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดความ สมดุล และยั่งยืน (ครัวเรือน)	๗,๙๐๐ ครัวเรือน	๗,๙๐๐ ครัวเรือน	๗,๙๐๐ ครัวเรือน	๗,๙๐๐ ครัวเรือน	๗,๙๐๐ ครัวเรือน	๓๙,๕๐๐ ครัวเรือน
	๔. จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ได้รับปัจจัยพันธุ์ดี (พืช ประมง ปศุสัตว์) ทั้งถึง และเพียงพอ (ครัวเรือน)	๑๕,๘๓๔ ครัวเรือน	๑๕,๘๓๔ ครัวเรือน	๑๕,๘๓๔ ครัวเรือน	๑๕,๘๓๔ ครัวเรือน	๑๕,๘๓๔ ครัวเรือน	๗๙,๑๖๘ ครัวเรือน
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตรโดยใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมและ องค์ความรู้ ให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย	๑. จำนวนงานวิจัยและนวัตกรรมด้านการเกษตร	๒ ผลงาน	๒ ผลงาน	๒ ผลงาน	๒ ผลงาน	๒ ผลงาน	๑๐ ผลงาน
	๒. ร้อยละของต้นทุนที่ลดลง	ร้อยละ ๒	ร้อยละ ๒	ร้อยละ ๒	ร้อยละ ๒	ร้อยละ ๒	ร้อยละ ๑๐
	๓. จำนวนข้อมูลในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการเกษตรเป็นปัจจุบัน	๑๑ ข้อมูล	๑๑ ข้อมูล	๑๑ ข้อมูล	๑๑ ข้อมูล	๑๑ ข้อมูล	๑๑ ข้อมูล
	๔. จำนวนแปลง/ฟาร์ม/สถานประกอบการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอาหาร ปลอดภัย (Food Safety) เพิ่มขึ้น	๒,๕๐๐ แปลง/ ฟาร์ม	๒,๕๐๐ แปลง/ ฟาร์ม	๒,๕๐๐ แปลง/ ฟาร์ม	๒,๕๐๐ แปลง/ ฟาร์ม	๒,๕๐๐ แปลง/ ฟาร์ม	๑๒,๕๐๐ แปลง/ ฟาร์ม
	๕. จำนวนร้านค้า/สถานที่จำหน่ายปัจจัยการผลิต สินค้าเกษตร และ ร้านอาหารที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยเพิ่มขึ้น	๑๐ ร้าน	๑๐ ร้าน	๑๐ ร้าน	๑๐ ร้าน	๑๐ ร้าน	๕๐ ร้าน
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร/ สถาบันเกษตรกรตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑. จำนวนเกษตรกรที่เป็น Young Smart Farmer และ Smart Farmer (ราย) เพิ่มขึ้น	๒๐/๑๕๐ ราย	๒๐/๑๕๐ ราย	๒๐/๑๕๐ ราย	๒๐/๑๕๐ ราย	๒๐/๑๕๐ ราย	๑๐๐/๗๕๐ ราย
	๒. สหกรณ์ภาคการเกษตรที่ได้รับการพัฒนา ให้มีความเข้มแข็ง ในระดับ ๑ และ ๒ (ร้อยละ ๕๐)	ร้อยละ ๔๖	ร้อยละ ๔๗	ร้อยละ ๔๘	ร้อยละ ๔๙	ร้อยละ ๕๐	ร้อยละ ๕๐
	๓. กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนา ให้มีความเข้มแข็ง ในระดับ ๑ และ ๒ (ร้อยละ ๓๕)	ร้อยละ ๓๑	ร้อยละ ๓๒	ร้อยละ ๓๓	ร้อยละ ๓๔	ร้อยละ ๓๕	ร้อยละ ๓๕
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ ส่งเสริมและยกระดับสินค้า เกษตรมูลค่าสูง การบริการ ด้านการเกษตรและการ เชื่อมโยงตลาด	๑. จำนวนสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรชีวภาพ เกษตรปลอดภัย และ เกษตรแปรรูป เพิ่มขึ้น	๑ ชนิด	๑ ชนิด	๑ ชนิด	๑ ชนิด	๑ ชนิด	๕ ชนิด
	๒. จำนวนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มขึ้น	๒ แห่ง	๒ แห่ง	๒ แห่ง	๒ แห่ง	๒ แห่ง	๑๐ แห่ง
	๓. จำนวนช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรมูลค่าสูงเพิ่มขึ้น	๓ แห่ง	๓ แห่ง	๓ แห่ง	๓ แห่ง	๓ แห่ง	๑๕ แห่ง

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานการผลิตด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน								
๑. โครงการส่งเสริมการปลูกพืชทางเลือกใหม่เพื่อเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง	๑	สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ	๑,๕๖๕,๖๖๐	-	-	-	-	๑,๕๖๕,๖๖๐
๒. โครงการส่งเสริมการผลิตเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง	๑	สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ	-	-	-	-	๑,๔๓๑,๑๐๐	๑,๔๓๑,๑๐๐
โครงการเกษตรสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อเสริมคุณภาพชีวิตเด็กนักเรียนตำรวจตระเวนชายแดน	๑	หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (บูรณาการ)	-	-	-	๕๑๘,๐๐๐	๕๘๙,๖๐๐	๑,๑๐๗,๖๐๐
๓. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบน้ำ เพื่อยกศักยภาพการผลิตเกษตรปลอดภัย	๑	โครงการชลประทานอำนาจเจริญ	-	๙๑,๖๐๐,๐๐๐	๔๖,๐๐๐,๐๐๐	๕๖,๖๐๐,๐๐๐	๙๖,๕๐๐,๐๐๐	๒๙๐,๗๐๐,๐๐๐
๔. โครงการส่งเสริมหมู่บ้านต้นแบบปลอดภัยการเผาในพื้นที่การเกษตร	๑	สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ	-	-	-	-	๒,๐๗๘,๒๐๐	๒,๐๗๘,๒๐๐
๕. โครงการพัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่ายจังหวัดอำนาจเจริญสู่ Net Zero Emissions	๑	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดอำนาจเจริญ และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอำนาจเจริญ (บูรณาการ)	-	-	-	-	๕,๖๗๘,๐๐๐	๕,๖๗๘,๐๐๐
๖. โครงการเพิ่มศักยภาพความเข้มแข็งและยั่งยืนในการส่งเสริมสนับสนุนการผลิตเกษตรปลอดภัยและเกษตรแปลงใหญ่	๑ (งบกลุ่ม)	โครงการชลประทานอำนาจเจริญ	๖๗,๐๐๐,๐๐๐	๒๔,๑๐๐,๐๐๐	-	๒๓,๕๐๐,๐๐๐	-	๑๑๔,๖๐๐,๐๐๐
๗. โครงการพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงปลาตะเพียนขาวในบ่อดิน	๑ (งบกลุ่ม)	สำนักงานประมงจังหวัดอำนาจเจริญ	๒๔๓,๗๐๐	๘๘๘,๑๒๐	๑,๐๖๙,๒๕๐	-	-	๒,๒๐๑,๐๗๐
๘. โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	๒	สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ			๒๐๔,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๖๐๔,๐๐๐
๙. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน/เกษตรอินทรีย์	๒	สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ	๗๑,๖๔๐	๑๑๘,๔๑๐	-	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๓๙๐,๐๕๐
๑๐. โครงการส่งเสริมการปลูกยางพันธุ์ดีและไม้ยืนต้นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ/ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยางเพื่อการปลูกแทน	๒	การยางแห่งประเทศไทย สาขาอำนาจเจริญ	๘๖๘,๒๕๐	๒๒,๓๐๐	๖๘๒,๖๒๕	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๑,๖๗๓,๑๖๕
๑๑. โครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว	๒	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอำนาจเจริญ	๒,๗๗๓,๙๐๐	๒,๘๓๘,๗๐๐	๒,๙๘๗,๙๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	๑๒,๖๐๐,๕๐๐
๑๒. โครงการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตพันธุ์ข้าวของศูนย์	๒	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอำนาจเจริญ	๔๗๘,๖๕๐	๗๐๔,๐๙๐	๑,๔๒๑,๘๒๐	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๓,๖๐๔,๕๖๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
ข้าวชุมชน								
๑๓. โครงการส่งเสริมการเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าว	๒	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอำนาจเจริญ	๒๐,๑๔๔,๗๕๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๑,๐๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๖๑,๑๔๔,๗๕๐
โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	๒	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอำนาจเจริญ	-	๕๒๒,๓๔๕	๙๖๒,๐๓๐	๖๐๐,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐	๒,๖๘๔,๓๗๕
๑๔. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	๒	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดอำนาจเจริญ	๗๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐๒,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๒๘๒,๐๐๐
๑๕. โครงการธนาคารสินค้าเกษตร	๒	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดอำนาจเจริญ	๘๘,๐๐๐	๗๑,๓๐๐	๖๖,๐๐๐	๗๐,๐๐๐	๗๐,๐๐๐	๓๖๕,๓๐๐
๑๖. โครงการบริหารจัดการทรัพยากรประมง	๒	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดอำนาจเจริญ	๒๐๖,๗๐๐	๓๐๖,๐๐๐	๒๕๖,๐๐๐	๒๕๐,๐๐๐	๒๕๐,๐๐๐	๑,๒๖๘,๗๐๐
๑๗. โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร	๒	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอำนาจเจริญ	๑,๓๔๙,๓๗๐	๑,๒๓๔,๗๐๐	๒,๙๐๔,๕๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๗,๔๘๘,๕๗๐
๑๘. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	๒	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอำนาจเจริญ	๒๙๐,๗๐๐	๓๑๐,๘๐๐	๒๖๑,๑๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๑,๔๖๒,๖๐๐
๑๙. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	๒	สำนักงานประมงจังหวัดอำนาจเจริญ	๒๑๔,๐๐๐	๑๕๔,๐๐๐	๑๖๘,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๘๓๖,๐๐๐
๒๐. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	๒,๔	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดอำนาจเจริญ	๖๘๐,๑๒๓	๘๒๘,๔๙๖	๑,๐๓๕,๒๗๐	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๓,๕๔๓,๘๘๙
๒๑. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	๒	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์อำนาจเจริญ	-	๓๓,๖๓๐	๓๔,๒๔๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๑๒๗,๘๗๐
๒๒. โครงการก่อสร้างห้องสูงและระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร (บาดาลโซล่าเซลล์)	๔	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดอำนาจเจริญ	-	-	๒,๒๖๘,๘๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	๖,๒๖๘,๘๐๐
๒๓. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำในเขตปฏิรูปที่ดิน	๒	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดอำนาจเจริญ	-	-	๕๘๘,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๘๘,๐๐๐
๒๔. โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส	๒	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดอำนาจเจริญ	๖๙๗,๗๑๐	๑,๒๐๘,๓๙๐	-	๖๐๐,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐	๑,๙๐๖,๑๐๐
๒๕. โครงการจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทานก่อสร้างอาคารควบคุมน้ำ,สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำ	๒	โครงการชลประทานอำนาจเจริญ	๓๓๖๖,๗๕๐,๐๐๐	๕๑๘,๓๔๐,๐๐๐	๓๗๙,๕๕๒,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐,๐๐๐	๑,๒๓๔,๖๔๒,๐๐๐
๒๖. โครงการผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์	๒	ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์อำนาจเจริญ	๕๑๗,๓๐๐	๖๔๘,๒๐๐	๕๑๒,๒๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๑,๖๗๗,๗๐๐
๒๗. ศูนย์บริการอาหารสัตว์กรมปศุสัตว์ (Feed Center)	๒	ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์	๒๕๖,๑๐๐	๑๔๗,๐๐๐	๑๐๓,๕๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๗๐๖,๖๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
		อำนาจเจริญ						
๒๘. โครงการพัฒนาความมั่นคงด้านเสบียงสัตว์	๒	ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ อำนาจเจริญ	๑๗๘,๕๐๐	๒,๗๒๒,๒๐๐	๒๙๘,๒๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๕,๑๙๘,๙๐๐
๒๙. โครงการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน	๒	สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ	๑๐๓,๕๐๐	๗๕,๔๔๐	๑๐๕,๐๐๐	๗๐,๐๐๐	๗๐,๐๐๐	๔๒๓,๙๔๐
๓๐. โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	๒	สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ	๔,๘๗๙,๖๐๔	๖,๘๗๖,๒๗๕	๖,๔๕๔,๗๐๐	๕,๐๐๐,๐๐๐	๕,๐๐๐,๐๐๐	๒๘,๒๑๐,๕๗๙
๓๑. โครงการพัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agir-Map	๒	สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ	๘,๒๙๗,๖๕๐	๖,๕๘๑,๙๕๐	๓,๒๔๑,๒๖๙	๕,๐๐๐,๐๐๐	๕,๐๐๐,๐๐๐	๒๘,๑๒๐,๘๖๙
๓๒. โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๒	สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ	๑๑,๕๓๑,๐๗๐	๑๒,๗๖๕,๓๙๐	๗,๘๒๕,๕๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๕๒,๑๒๑,๙๖๐
๓๓. โครงการปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ดินมีปัญหา	๒	สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ	-	๖๗๓,๘๘๘	๖๘๙,๗๐๐	๖๐๐,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐	๒,๕๖๓,๕๘๘
๓๔. โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	๒	สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ	-	๖,๘๗๖,๒๗๕	๖,๔๕๔,๗๐๐	๖,๐๐๐,๐๐๐	๖,๐๐๐,๐๐๐	๒๕,๓๓๐,๙๗๕
๓๕. โครงการการบริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดินและใต้ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตของเกษตรกร	๒	สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ	-	๘,๗๘๒,๙๕๐	๓,๐๙๔,๗๒๕	๓,๐๐๐,๐๐๐	๓,๐๐๐,๐๐๐	๑๗,๘๗๗,๖๗๕
๓๖. โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Agri map)	๒	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ อำนาจเจริญ	๓๓,๒๐๐	๒๓,๐๔๐	๑๙,๐๖๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๑๑๕,๓๐๐
๓๗. โครงการส่งเสริมอาชีพประมง (Zoning by Agri Map)	๒	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำจืดอำนาจเจริญ	-	๒๒๖,๐๐๐	๒๖๔,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๘๙๐,๐๐๐
๓๘. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	๒	สำนักงานประมงจังหวัด อำนาจเจริญ	-	๑๑๐,๒๕๐	๙๑,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๔๐๑,๒๕๐
๓๙. โครงการธนาคารสินค้าเกษตร	๒	สำนักงานประมงจังหวัด อำนาจเจริญ	-	๑๑๖,๓๐๐	๑๒๘,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๔๔๔,๓๐๐
ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรโดยใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมและองค์ความรู้ ให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย								
๑. โครงการส่งเสริมและยกระดับการพัฒนาการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ	๑	สำนักงานเกษตรจังหวัด อำนาจเจริญ	๖,๕๕๔,๖๐๐	๗,๒๑๕,๖๐๐	๖,๖๔๓,๓๐๐	๖,๕๗๗,๓๐๐	๑๕,๒๙๐,๗๐๐	๔๒,๒๘๑,๕๐๐
๒. โครงการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชผักปลอดภัยครบวงจร	๑	สำนักงานเกษตรจังหวัด อำนาจเจริญ	๗,๕๑๘,๘๐๐	๗,๓๖๒,๒๐๐	-	--	-	๑๔,๘๘๑,๐๐๐
๓. โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการผลิตพืชผักเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ	๑	สำนักงานเกษตรจังหวัด อำนาจเจริญ	-	-	๘๖๑,๙๐๐	๑,๐๘๓,๙๐๐	๑,๐๖๘,๔๐๐	๓,๐๑๔,๒๐๐
๔. โครงการส่งเสริมและยกระดับการผลิตมันสำปะหลัง	๑	สำนักงานเกษตรจังหวัด	-	๔,๙๐๓,๓๐๐	-	-	-	๔,๙๐๓,๓๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
ปลอดภัย		อำนาจเจริญ						
๕. โครงการส่งเสริมและพัฒนการผลิตมันสำปะหลังปลอดภัย เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ	๑	สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ	-	-	-	-	๑,๐๑๔,๘๐๐	๑,๐๑๔,๘๐๐
๖. โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการผลิตไม้ผลเศรษฐกิจในพื้นที่ที่เหมาะสม	๑	สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ	-	-	-	-	๑,๙๓๑,๓๐๐	๑,๙๓๑,๓๐๐
๗. โครงการส่งเสริมและยกระดับผลิตภัณฑ์สุขภาพ สมุนไพร สินค้าเกษตรปลอดภัย ให้มีคุณภาพมาตรฐานสู่เศรษฐกิจฐานราก	๑	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ	-	-	-	-	๑,๕๖๘,๒๐๐	๑,๕๖๘,๒๐๐
๘. โครงการเชิญชวนอำนาจสะอาดปลอดภัย	๑	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอำนาจเจริญ	-	-	-	-	๙๕,๗๐๐	๙๕,๗๐๐
๙. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน	๑ (งบกลุ่ม)	สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ	๑,๑๘๗,๒๐๐	๕๘๖,๑๐๐	๔,๗๒๑,๔๐๐	-	-	๖,๔๙๔,๗๐๐
๑๐. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์	๑ (งบกลุ่ม)	สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ	๒,๕๖๕,๘๖๐	๓๕๓,๐๐๐	๓,๖๙๑,๑๐๐	-	-	๖,๖๐๙,๙๖๐
๑๑. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน	๑ (งบกลุ่ม)	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอำนาจเจริญ	-	-	๒๒๗,๐๐๐	-	-	๒๒๗,๐๐๐
๑๒. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน	๑ (งบกลุ่ม)	สำนักงานประมงจังหวัดอำนาจเจริญ	-	-	๒๒๗,๐๐๐	-	-	๒๒๗,๐๐๐
๑๓. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้า	๒	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอำนาจเจริญ	๘๒๑,๘๔๓	๔๔๕,๐๐๐	๒๓๕,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๒,๕๐๑,๘๔๓
๑๔. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	๒	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดอำนาจเจริญ	๙๔,๙๐๐	๙๐,๓๐๐	๙๐,๒๔๐	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๔๓๕,๔๔๐
๑๕. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	๒	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอำนาจเจริญ	๓๔๖,๙๘๐	๓๐๓,๔๑๐	๓๐๗,๙๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๑,๕๕๘,๒๙๐
๑๖. โครงการขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ โครงการที่ได้รับอุดหนุนเพื่อการวิจัยจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกว.)	๒	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอำนาจเจริญ	๒๙๗,๐๕๐	๖๐๖,๗๓๑	๒๓๙,๑๕๐	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๒,๑๔๒,๙๓๑
๑๗. โครงการที่ได้รับอุดหนุนเพื่อการวิจัยจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกว.)	๔	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอำนาจเจริญ	-	-	๑,๑๘๐,๗๒๐	-	-	๑,๑๘๐,๗๒๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
๑๘. โครงการการพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ (Motor Pool)	๒	ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ อำนาจเจริญ	๑,๗๖๐,๙๙๐	๔๑๘,๐๐๐	๒,๕๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๓,๑๘๑,๔๙๐
๑๙. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	๒	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด อำนาจเจริญ	๑๘,๖๐๐	-	๒๔,๐๔๐	๑๘,๐๐๐	๑๘,๐๐๐	๗๘,๖๔๐
๒๐. โครงการส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS	๒	สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ	-	๑,๐๗๘,๖๐๐	๖๘๐,๘๐๐	๖๐๐,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐	๒,๙๕๙,๔๐๐
๒๑. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	๒	สำนักงานประมงจังหวัด อำนาจเจริญ	๗,๐๐๐	๔,๗๐๐	๒,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๒๓,๗๐๐
ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง								
๑. โครงการส่งเสริมและยกระดับการพัฒนาการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เข้มแข็งเพื่อพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดอำนาจเจริญ	๕๐๒,๙๐๐	-	-	-	-	๕๐๒,๙๐๐
๒. โครงการส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเกษตรกรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑	สำนักงานประมงจังหวัด อำนาจเจริญ	-	๑,๓๐๐,๐๐๐	-	๘๓๙,๙๐๐	-	๒,๑๓๙,๙๐๐
๓. โครงการส่งเสริมอาชีพให้แก่เกษตรกร ในพื้นที่ คทช. จังหวัดอำนาจเจริญ	๑	หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (บูรณาการ)	-	-	-	๒,๓๓๒,๑๐๐	๓๖๒,๒๐๐	
๔. โครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินสมาชิกสหกรณ์ในจังหวัดอำนาจเจริญ	๑	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด อำนาจเจริญ	-	-	-	-	๓๐๔,๐๐๐	๓๐๔,๐๐๐
๕. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและพัฒนาตลาดภายในผ่านสถาบันเกษตรกร	๑	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด อำนาจเจริญ	-	-	-	-	๘๕,๙๐๐	๘๕,๙๐๐
๖. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	๒	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด อำนาจเจริญ	๑,๐๗๕,๒๒๕	๔,๑๙๖,๖๓๗	๒,๗๒๗,๕๙๐	๓,๐๐๐,๐๐๐	๓,๐๐๐,๐๐๐	๑๓,๙๙๙,๔๕๒
๗. โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	๒	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอำนาจเจริญ	๒,๓๓๐,๗๒๔	๑,๒๑๔,๓๘๐	๑,๖๗๒,๘๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๗,๒๑๗,๙๐๔
๘. โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	๒	สำนักงานเกษตรจังหวัด อำนาจเจริญ	๑,๑๕๘,๘๐๐	๙๔๑,๐๐๐	๑,๖๐๙,๔๔๐	๘๐๐,๐๐๐	๘๐๐,๐๐๐	๕,๓๐๙,๒๔๐
๙. โครงการพัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่		สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ	-	๔๙๖,๐๐๐	๙๑๘,๘๓๐	-	-	๑,๔๑๔,๘๓๐
๑๐. โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจาก	๒	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร	๑๓๑,๕๐๐	๑๒๒,๒๙๕	๑๑๘,๓๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๕๗๒,๐๙๕

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
พระราชดำริ		อำนาจเจริญ						
๑๑. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพงานจัดที่ดินในพื้นที่นิคมสหกรณ์	๒	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ	-	-	๔๔๑,๑๔๒	-	-	๔๔๑,๑๔๒
๑๒. โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๒	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ	๗๙๑,๑๐๐	๗๕๒,๓๖๐	๑๙๓,๕๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๒,๗๓๖,๙๖๐
๑๓. โครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินและพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรด้วยระบบสหกรณ์	๒	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ	๑๗,๔๐๐	๓๘,๖๓๐	๓๐,๔๔๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๑๔๖,๔๗๐
๑๔. โครงการช่วยเหลือด้านหนี้สินสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	๒	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ	๓,๓๙๐,๑๗๗	-	-	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๓,๔๙๐,๑๗๗
๑๕. โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	๒	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ	๒๐,๑๘๐	-	๓๓,๙๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๙๔,๐๘๐
๑๖. โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง	๒	สำนักงานประมงจังหวัดอำนาจเจริญ	-	๑๐๒,๐๐๐	๑๐๓,๕๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๔๐๕,๕๐๐
๑๗. โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าประมง	๒	สำนักงานประมงจังหวัดอำนาจเจริญ	๒๑๓,๖๗๐	๑๕๒,๖๕๐	๑๓๘,๙๕๐	๑๕๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๘๐๕,๒๗๐
๑๘. โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพสินค้าเกษตร	๒	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอำนาจเจริญ	๑๖๕,๕๕๐	๑๕๘,๙๕๐	๓๐๒,๖๑๐	๑๕๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๙๒๗,๑๑๐
๑๙. โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์อำนาจเจริญ	๔๗,๐๐๐	๔๖,๙๐๐	๔๖,๒๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๒๔๐,๑๐๐
๒๐. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสถาบันเกษตรกร	๒	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์อำนาจเจริญ	๑๐๕,๕๔๐	๑๐๕,๖๔๐	๑๑๒,๘๘๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๕๒๙,๐๖๐
๒๑. โครงการเสริมสร้างการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อการจัดการเศรษฐกิจระดับครัวเรือน	๒	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์อำนาจเจริญ	๙๘,๖๐๐	๕๐,๒๑๐	๓๔,๓๖๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๒๘๓,๑๗๐
๒๒. โครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินและพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรด้วยระบบสหกรณ์	๒	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์อำนาจเจริญ	๘๐,๑๙๐	๘๐,๑๙๐	-	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๓๒๐,๓๘๐
๒๓. โครงการส่งเสริมอาชีพประมง (พัฒนาศักยภาพเกษตรกรสู่ Smart Farmer และ Young Smart Farmer)	๒	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดอำนาจเจริญ	-	๖๕,๖๖๐	๑๐๒,๙๘๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๖๘,๖๔๐
๒๔. โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	๒	สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ	๑๒๙,๐๐๐	๑๑๐,๐๐๐	๙๑,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๕๓๐,๐๐๐
๒๕. โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจ	๒	สำนักงานเกษตรจังหวัด	๙๖,๕๐๐	๑๑๔,๓๐๐	-	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๔๑๐,๘๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
เกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น		อำนาจเจริญ						
๒๖. โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๒	สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ	๒๑๖,๔๐๐	๑๘๘,๔๐๐	๖๕๖,๓๘๐	๑๕๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๑,๓๖๑,๑๘๐
๒๗. โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๒	สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ	-	๑๖๘,๔๕๕	๑๔๙,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๕๑๗,๔๕๕
๒๘. โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๒	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอำนาจเจริญ	-	-	๓๕๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๙๕๐,๐๐๐
๒๙. โครงการสนับสนุนเกษตรกร สถาบันเกษตรกร	๒	การยางแห่งประเทศไทย สาขาอำนาจเจริญ	๓,๑๗๘,๕๐๐	๑,๓๑๓,๑๖๐	๑,๓๕๓,๖๕๐	๑,๒๐๐,๐๐๐	๑,๒๐๐,๐๐๐	๘,๒๔๕,๓๑๐
๓๐. โครงการยกระดับการพัฒนาหมอดินอาสาเพื่อมีส่วนร่วมและศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน	๒	สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ	-	๓๔๘,๗๔๐	๒๘๙,๒๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๘๓๗,๙๔๐
ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ ส่งเสริมและยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง การบริการด้านการเกษตรและการเชื่อมโยงตลาด								
๑. โครงการอำนาจเจริญเมืองสมุนไพร (Amnat Charoen City)	๑	หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานภาคี (บูรณาการ)	-	-	๒,๑๓๑,๘๐๐	-	๒,๐๑๓,๕๐๐	๔,๑๔๕,๓๐๐
๒. โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตและสร้างมูลค่าสินค้าโคเนื้อ	๑	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอำนาจเจริญ	-	-	-	๑,๒๒๒,๘๐๐	-	๑,๒๒๒,๘๐๐
๓. โครงการยกระดับการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรด้วยเกษตรสมัยใหม่	๑	สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ	๔,๓๔๘,๘๔๐	-	-	-	-	๔,๓๔๘,๘๔๐
๔. โครงการเกษตรสร้างมูลค่าบ้านคำกลางเพื่อความมั่นคงและยั่งยืน	๑	หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (บูรณาการ)	-	-	-	๒,๐๓๕,๒๐๐	-	๒,๐๓๕,๒๐๐
๕. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงเพื่อความมั่นคงและยั่งยืน	๑	หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (บูรณาการ)	-	-	-	๒,๔๙๘,๙๐๐	๒,๓๗๕,๘๐๐	๔,๘๗๔,๗๐๐
๖. โครงการส่งเสริมการผลิตพืชสมุนไพรและพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรสู่ผลิตภัณฑ์ชุมชน	๑	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอำนาจเจริญ	๑,๐๕๐,๐๐๐	-	-	-	-	๑,๐๕๐,๐๐๐
๗. โครงการภูจำปาโมเดล (Phu Champa Model)	๑	หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (บูรณาการ)	-	-	๖๗๖,๙๐๐	-	-	๖๗๖,๙๐๐
๘. โครงการส่งเสริมและยกระดับการพัฒนาการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจกิจกรรมการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อในพื้นที่เกษตรผสมผสาน	๑	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอำนาจเจริญ	๔๙๖,๖๐๐	-	-	-	-	๔๙๖,๖๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
๙. โครงการขับเคลื่อนเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง	๒	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดอำนาจเจริญ	๓๗,๓๐๐	๒๙,๑๐๐	๔๐,๙๗๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๑๖๗,๓๗๐
๑๐. โครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ๑ ท้องถิ่น ๑ สินค้าเกษตรมูลค่าสูง	๒	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดอำนาจเจริญ	-	-	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐
๑๑. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	๒	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด อำนาจเจริญ	๒๙,๙๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๕,๑๙๖	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๑๑๕,๐๙๖
๑๒. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ (สมุนไพร) จังหวัดอำนาจเจริญ	๒	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดอำนาจเจริญ	๘๗,๓๒๐	-	๙๗,๕๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๒๘๔,๘๒๐
๑๓. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ (สมุนไพรชีวภาพ)	๒	สำนักงานเกษตรจังหวัด อำนาจเจริญ	๙๗,๕๐๐	๑๐๖,๕๐๐	-	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๔๐๔,๐๐๐
๑๔. การบริหารจัดการองค์ความรู้และนวัตกรรมสู่การใช้ประโยชน์ โครงการ ๗๖ จังหวัด ๗๖ โมเดล (Best Practice) การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง	๒	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร อำนาจเจริญ	-	๒๘๖,๖๐๐	-	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๖๘๖,๖๐๐
๑๕. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	๒	สำนักงานเกษตรจังหวัด อำนาจเจริญ	๘๑,๐๐๐	๗๒,๒๐๐	-	๗๐,๐๐๐	๗๐,๐๐๐	๒๙๓,๒๐๐
๑๖. โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร	๒	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอำนาจเจริญ	-	-	๒๒๗,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๖๒๗,๐๐๐
๑๗. โครงการส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒	สำนักงานเกษตรจังหวัด อำนาจเจริญ		๑๕๒,๖๕๐	๔๑๑,๗๘๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๑,๑๖๔,๔๓๐
๑๘. โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร	๒	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร อำนาจเจริญ	๓๓๖,๔๒๐	๑๗๐,๑๓๐	๖๗๘,๖๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๑,๔๘๕,๑๕๐

หมายเหตุ : แหล่งงบประมาณ ได้แก่

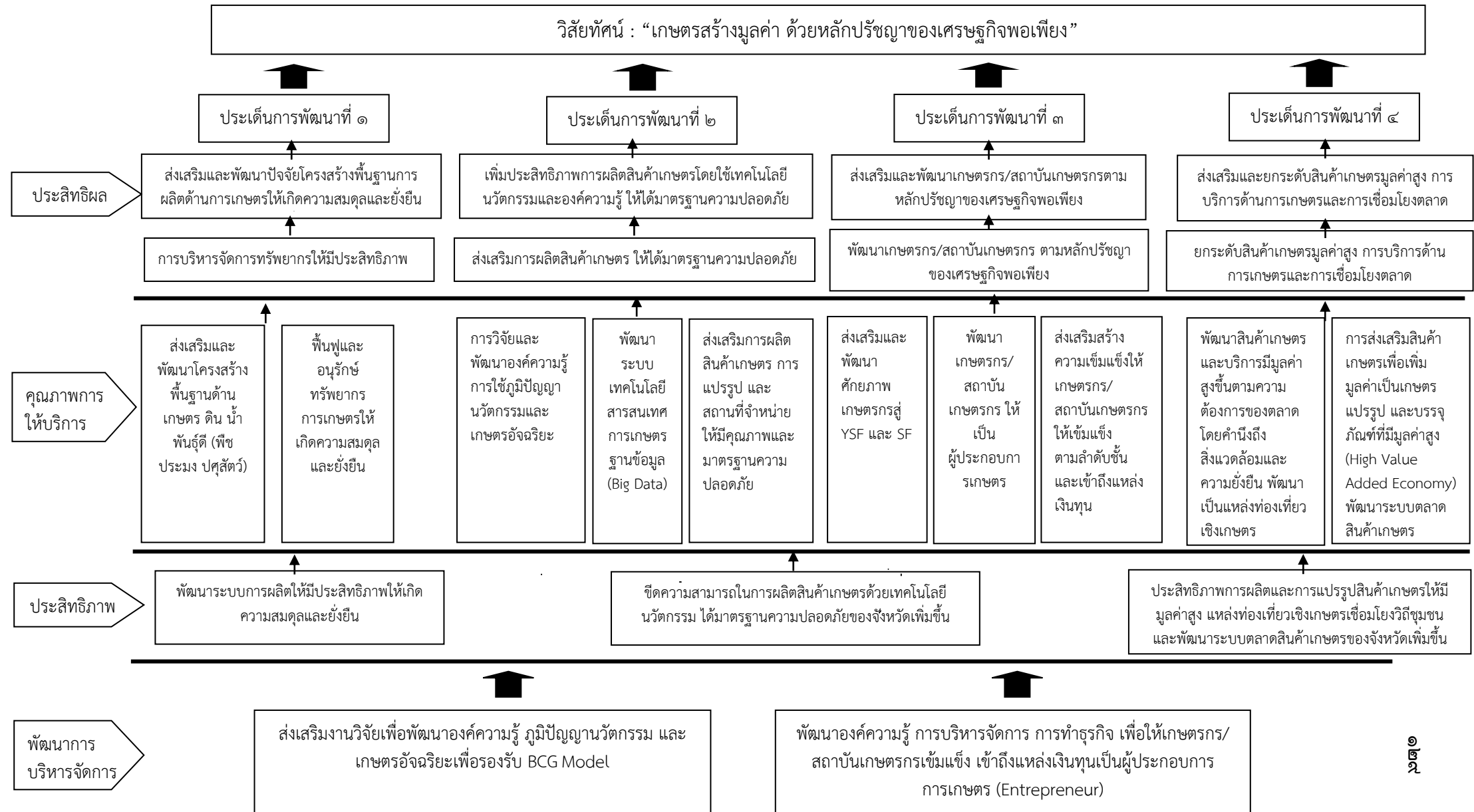
๑ หมายถึง งบประมาณของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

๒ หมายถึง งบประมาณของกระทรวง/กรม

๓ หมายถึง งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔ หมายถึง งบประมาณอื่นๆ (เอกชน กองทุน เงินกู้)

๕. แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map)

ส่วนที่ ๕
แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

งบจังหวัด/กลุ่มจังหวัด เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป
ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานการผลิตด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุล
และยั่งยืน

แนวทางการพัฒนาที่ ๑. ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำชลประทานในพื้นที่
แนวทางการพัฒนาที่ ๒. พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทานให้เต็มศักยภาพ
แนวทางการพัฒนาที่ ๓. ส่งเสริมการก่อสร้างแหล่งน้ำนอกเขตชลประทาน
แนวทางการพัฒนาที่ ๔. พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรดิน/น้ำ/พันธุ์ ให้เกิด
ความสมดุลและยั่งยืน

แนวทางการพัฒนาที่ ๕. ส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้ใช้น้ำและบริหารจัดการในพื้นที่
แนวทางการพัฒนาที่ ๖. ส่งเสริมการใช้พันธุ์ดี (พืช ประมง ปศุสัตว์) เพื่อความมั่นคงด้านอาหาร
(Food Security)

แนวทางการพัฒนาที่ ๗. ส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าถึงสิทธิที่ทำกินที่ถูกต้องตามกฎหมาย
แนวทางการพัฒนาที่ ๘. ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรในรูปแบบเกษตรกรรมยั่งยืน

QR Code แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)
ประเด็นการพัฒนาที่ ๑

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรโดยใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมและองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย

แนวทางการพัฒนาที่ ๑. ส่งเสริมให้มีการนำงานวิจัย และนวัตกรรมมาปรับใช้ในการเกษตร

แนวทางการพัฒนาที่ ๒. ระบบการบริหารจัดการแปลงที่เหมาะสม

แนวทางการพัฒนาที่ ๓. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตรฐานข้อมูล (Big Data) ด้านการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ

แนวทางการพัฒนาที่ ๔. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยมาตรฐาน GAP/GMP/HACCP เกษตรปลอดภัยเกษตรอินทรีย์

แนวทางการพัฒนาที่ ๕. ส่งเสริมร้านค้า/สถานที่จำหน่ายสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐาน

QR Code แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการพัฒนาที่ ๑. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรสู่การเป็น Young Smart Farmer และ Smart Farmer

แนวทางการพัฒนาที่ ๒. พัฒนาเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร ให้เป็นผู้ประกอบการการเกษตร (Entrepreneur)

แนวทางการพัฒนาที่ ๓. ส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกร/สถาบันเกษตรกรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการพัฒนาที่ ๔. ส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร

QR Code แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ ส่งเสริมและยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง การบริการด้านการเกษตรและการเชื่อมโยงตลาด

แนวทางการพัฒนาที่ ๑. พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง และบริการให้มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน

แนวทางการพัฒนาที่ ๒. การส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าเป็นเกษตรแปรรูป และบรรจุภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง (High Value Added Economy)

แนวทางการพัฒนาที่ ๓. ส่งเสริมให้มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเชื่อมโยงวิถีชุมชนเข้ากับการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มมูลค่า

แนวทางการพัฒนาที่ ๔. การพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร online และ offline

QR Code แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔

ภาคผนวก

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความ
มั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนา
ประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG
พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐

ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี
(พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตร
และสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี
(พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

แผนปฏิบัติการ ระยะ ๕ ปี
(พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)
ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
(ฉบับปรับปรุง)

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
(พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค
พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์
พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

แผนปฏิบัติการรายปี พ.ศ. ๒๕๖๙
ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นโยบายสำคัญของกระทรวง
เกษตรและสหกรณ์

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี

ชุดโครงการบูรณาการพัฒนากิจการเกษตร
ของจังหวัด

คำสั่งคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด

ที่ ๒ /๒๕๖๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ

ตามที่กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้กำหนดให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด มีอำนาจหน้าที่ ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำยุทธศาสตร์ การพัฒนาเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด โดยมีการศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอย่างครบถ้วนและครอบคลุมทุกมิติ

เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และสอดคล้องกับสถานการณ์และยุทธศาสตร์ทุกระดับ ตลอดจนทิศทางการนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด จึงขอแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร และสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. เกษตรและสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ	ประธานคณะทำงาน
๒. เกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๓. ประมงจังหวัดอำนาจเจริญ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๔. ปศุสัตว์จังหวัดอำนาจเจริญ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๕. สหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๖. ผู้อำนวยการโครงการชลประทานอำนาจเจริญ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๗. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๘. ผู้อำนวยการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอำนาจเจริญ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๙. ปฏิรูปที่ดินจังหวัดอำนาจเจริญ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๑๐. หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์อำนาจเจริญ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๑๑. ผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทย
สาขาอำนาจเจริญ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๑๒. ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยง
สัตว์น้ำจืดอำนาจเจริญ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๑๓. ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร
อำนาจเจริญ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๑๔. ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์
อำนาจเจริญ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๑๕. ผู้อำนวยการ...	

- ๒ -

๑๕. ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑๑
อุบลราชธานี หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๑๖. ผู้อำนวยการศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ
อุบลราชธานี หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๑๗. ประธานสภาเกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๑๘. ผู้อำนวยการสำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดอำนาจเจริญ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๑๙. อุตสาหกรรมจังหวัดอำนาจเจริญ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๒๐. พาณิชย์จังหวัดอำนาจเจริญ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๒๑. พลังงานจังหวัดอำนาจเจริญ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๒๒. นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๒๓. ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดอำนาจเจริญ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๒๔. รองอธิการบดี ฝ่ายโครงการจัดตั้งวิทยาเขตอำนาจเจริญ
มหาวิทยาลัยมหิดล หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๒๕. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม
(Agritech and Innovation Center : AIC)
จังหวัดอำนาจเจริญ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๒๖. หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ	คณะทำงานและ
เลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. ศึกษา วิเคราะห์ ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอย่างครบถ้วนและครอบคลุมทุกมิติ
 ๒. จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด เสนอต่อคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด (อ.พ.ก.)
 ๓. ทบทวนและปรับปรุงแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดทุกปีงบประมาณ
 ๔. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕

(นายธนูสินธุ์ ไชยสิริ)

รองผู้ว่าราชการจังหวัด รักษาการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ

ประธานคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด

คำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์
ที่ ๓ /๒๕๖๒
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด

ตามคำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๒/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๒ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด เพื่อดำเนินการและปฏิบัติงานพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่ ไว้แล้ว นั้น

เพื่อให้การดำเนินการและปฏิบัติงานพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ดังกล่าวข้างต้น และแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัดขึ้นใหม่ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. ผู้ว่าราชการจังหวัด	ประธานอนุกรรมการ
๒. ผู้แทนหน่วยทหารกองทัพบกในพื้นที่ หรือผู้แทนกองอำนาจการ
รักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ในจังหวัด	อนุกรรมการ
๓. ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด	อนุกรรมการ
๔. ปลัดจังหวัด	อนุกรรมการ
๕. หัวหน้าสำนักงานจังหวัด	อนุกรรมการ
๖. ท้องถิ่นจังหวัด	อนุกรรมการ
๗. พาณิชย์จังหวัด	อนุกรรมการ
๘. อุตสาหกรรมจังหวัด	อนุกรรมการ
๙. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด	อนุกรรมการ
๑๐. ประธานสภาเกษตรกรจังหวัด	อนุกรรมการ
๑๑. ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด	อนุกรรมการ
๑๒. ประธานหอการค้าจังหวัด	อนุกรรมการ
๑๓. ผู้แทนสถาบันการศึกษาด้านการเกษตรในพื้นที่จังหวัด	อนุกรรมการ
๑๔. ผู้อำนวยการสำนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัด	อนุกรรมการ
๑๕. ประมงจังหวัด	อนุกรรมการ
๑๖. ปศุสัตว์จังหวัด	อนุกรรมการ
๑๗. ผู้แทนหน่วยงานกรมการข้าวที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัด	อนุกรรมการ
๑๘. ผู้แทนหน่วยงานกรมวิชาการเกษตรที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัด	อนุกรรมการ
๑๙. ผู้แทนหน่วยงานกรมหม่อนไหมที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัด	อนุกรรมการ
๒๐. ผู้อำนวยการ....	

๒๐. ผู้อำนวยการโครงการชลประทานจังหวัด	อนุกรรมการ
๒๑. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินพื้นที่จังหวัด	อนุกรรมการ
๒๒. ปฏิรูปที่ดินจังหวัด	อนุกรรมการ
๒๓. เกษตรจังหวัด	อนุกรรมการ
๒๔. สหกรณ์จังหวัด	อนุกรรมการ
๒๕. หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์	อนุกรรมการ
๒๖. ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัด	อนุกรรมการ
๒๗. หัวหน้าส่วนราชการ และ/หรือ หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดนั้น ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควร จำนวนไม่เกิน ๓ หน่วยงาน	อนุกรรมการ
๒๘. ผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยจังหวัด	อนุกรรมการ
๒๙. ผู้อำนวยการองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร/ผู้แทนที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัด	อนุกรรมการ
๓๐. ผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่เกิน ๒ ท่าน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง	อนุกรรมการ
๓๑. ประธานกรรมการบริษัท ประชาธิปไตยรักสามัคคีจังหวัด (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด	อนุกรรมการ
๓๒. ประธานสมาคมพันธ์ SME ไทย จังหวัด	อนุกรรมการ
๓๓. ประธานกรรมการเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ระดับจังหวัด	อนุกรรมการ
๓๔. เกษตรและสหกรณ์จังหวัด	อนุกรรมการและเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. กำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการกิจกรรมพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ให้สอดคล้องกับนโยบาย (Agenda) และแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อขับเคลื่อนภาคการเกษตรของประเทศไทย ให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล

๒. วางแผน ส่งเสริม สนับสนุนการผลิตสินค้าเกษตรให้ตรงตามความต้องการของตลาด (Demand Driven) ครอบคลุมกระบวนการผลิตทางการเกษตร รวมทั้งรายงานสถานการณ์การผลิตสินค้าเกษตร และคาดการณ์ปริมาณผลผลิตในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

๓. ประสานข้อมูลด้านการตลาด กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อวางแผนการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญ รวมถึงสนับสนุนให้มีการเจรจาซื้อขายผลผลิตระหว่างเกษตรกรและผู้ประกอบการ

๔. ประสานการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัด (Area-based) กับหน่วยงานรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

๕. ทำหน้าที่เป็นกลไกในการกำกับ ดูแล ขับเคลื่อนการดำเนินการตามนโยบายและแนวทางการพัฒนาการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งแผนพัฒนาจังหวัดนั้น ๆ

๖. ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานโครงการตามนโยบายที่สำคัญด้านการเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัด ต่อคณะกรรมการบริหารการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคเกษตร

๗. สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์ เพื่อสร้างความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๘. แต่งตั้งคณะทำงาน และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามความจำเป็นและเหมาะสม

๙. ปฏิบัติงาน...

๙. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายกฤษฎา บุญราช)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธานกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

คำสั่งจังหวัดอำนาจเจริญ

ที่ ๑๑๐๕ / ๒๕๖๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด

ตามที่ คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ได้มีคำสั่งที่ ๓/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด (อ.พ.ก.) โดยมี ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานอนุกรรมการ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแต่งตั้งหัวหน้าส่วนราชการ และ/หรือ หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่มีภารกิจเกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัด จำนวนไม่เกิน ๓ ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่เกิน ๒ ท่าน เป็นอนุกรรมการใน อ.พ.ก. ตามคำสั่งดังกล่าว นั้น

เพื่อให้คณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด ของจังหวัดอำนาจเจริญ ครอบคลุมประกอบและสามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด ดังนี้

๑. นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ

อนุกรรมการ

๒. ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอำนาจเจริญ

อนุกรรมการ

๓. หัวหน้าสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร

สาขาจังหวัดอำนาจเจริญ

อนุกรรมการ

๔. นายสุพรรณ สืบสิงห์

(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

อนุกรรมการ

๕. ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ (ผู้ทรงคุณวุฒิ)

อนุกรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายสุริยะ อมรโรจน์วรวุฒิ)

ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ

